

ANTATT EØS-RELEVANTE FORSLAG TIL EF-REGELVERK – OVERSIKT PR. JUNI 2007

Innholdsfortegnelse:

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	8
KOM (2006) 16 endelig Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om fastsetting av regler om gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger.....	8
KOM (2002) 405 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71	9
KOM (2001) 344 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og rådsforordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71 til fordel for assistenter til medlemmer av Europaparlamentet	10
KOM (2006) 7 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om endring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger og fastlegging av innholdet i vedlegg XI	12
KOM (2007) 159 endelig Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om endring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71	14
Vedlegg XVIII Helse og sikkerhet på arbeidsplasser, arbeidsrett og lik behandling av kvinner og menn.....	16
KOM (2005) 246 Endret forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelegging av arbeidstiden	16
KOM (2006) 644 Utkast til kommisjonsdirektiv vedrørende beskyttelse av arbeidstakere mot helsefare relatert til eksponering for asbest	18
FINANSDEPARTEMENTET	19
Vedlegg IX Finansielle tjenester	19
Kapittel II Banker og andre kredittinstitusjoner.....	19
KOM (2005) 343 endelig forslag til forordning som krever at visse typer informasjon skal vedlegges betalingstransaksjoner.....	19
KOM (2005) 603 endelig Kommisjonens forslag til direktiv om betalingstjenester i det indre marked	20
Forslag til direktiv som endrer direktivene 92/49/EØF (skadeforsikring), 2002/83/EF (livsforsikring), 2004/29/EF (verdipapir), 2005/68/EF (reassurans) og 2006/48/EF (kredittinstitusjoner) når det gjelder prosedyrer og kriterier for vurdering av erverv og økning av eierandeler i finansiell sektor....	22
Vedlegg XXI Statistikk	23
KOM (2005) 88 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om fellesskapets statistikk om struktur og aktivitet knyttet til foretak med utenlandske eierinteresser.....	23
KOM (2005) 112 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om etablering av et felles rammeverk for bedriftsregister for statistiske formål og opphevelse av rådsforordning (EØF) nr. 2186/93.....	24

KOM (2005) 375 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om Fellesskapets statistikk om migrasjon og internasjonalt vern.....	25
KOM (2005) 625 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om produksjon og utvikling av statistikk om utdanning og livslang læring	25
KOM (2005) 653 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) som endrer rådsforordning (EF) nr. 2223/96 når det gjelder overføring av tall fra nasjonalregnskapet.....	28
KOM (2006) 66 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om strukturstatistikk for næringslivet	29
KOM (2006) 135 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning for etablering av felles regler for å fremskaffe basisinformasjon om kjøpekraftspariteter og for beregning og formidling av disse	29
KOM (2006) 258 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om statistikk om plantevernmidler30	
KOM (2006) 286 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om medlemslandenes innberetning av statistiske opplysninger om akvakulturproduksjon (akvakulturnæringen)	31
KOM (2006) 565 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning for endring av rådsforordning (EF) nr. 577/98 om tilrettelegging av en arbeidskraftsundersøkelse i Fellesskapet	32
KOM (2006) 655 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om opprettelse av en ny statistisk aktivitetstilknyttet produktklassifisering (CPA) og om opphevelse av rådsforordning 3696/93	32
KOM (2006) 850 Forslag til europaparlaments- og-- rådsforordning om energistatistikk	33
KOM (2007) 46 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om statistikk om folkehelsen, helse- og sikkerhet på arbeid (arbeidsmiljø)	33
KOM (2007) 69 Forslag til europaparlaments-og-rådsforordning om folke- og bolig telling	35
KOM (2007) 76 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om kvartalsvis statistikk om ledige stillinger.....	36
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET	38
Vedlegg XIII Transport.....	38
Kapittel V Sjøtransport.....	38
KOM (2005) 589 Forslag til endring av direktiv om etablering av et felles europeisk trafikkovervåkings- og informasjonssystem.....	38
FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET	40
Vedlegg XV Statsstøtte	40
Utkast til forordning om opprettelsen av ett samlet gruppeunntak fra notifikasjonsplikten i ODA-avtalen protokoll 3 del I artikkel 1 (3).....	40
Vedlegg XVI Offentlige innkjøp.....	45
Kommisjonens forslag til direktiv om endringer i klage- og håndhevelsesdirektiv 89/665/EØF og 92/13/ EØF	45
Kommisjonens initiativ til klargjøring og endring av regelverket om forsvarsanskaffelser	45
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	48
Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering	48

KOM (2004) 0290 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om næringsmidler bestemt til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov	48
KOM (2003) 467 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ekstraksjonsmidler anvendt ved fremstilling av næringsmidler og næringsmiddelingsredienser	48
Kapittel XIII Legemidler	48
KOM (2005) 567 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om produkter til avansert terapi og endring av direktiv 2001/83/EF og forordning (EF) nr. 726/2004	49
Kapittel XXX Medisinsk utstyr.....	51
KOM (2005) 681 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv som endrer direktiv 90/385/EØF og 93/42/EØF for så vidt angår revidering av direktivene om medisinsk utstyr	51
Forslag til kommisjonsbeslutning om implementeringen av den europeiske databasen for medisinsk utstyr (EUDAMED).....	52
Protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter	53
KOM (2006) 234 Endret forslag til europaparlaments- og rådsbeslutning om etablering av EUs andre folkehelseprogram 2007-2013	53
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET	55
Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering	55
Kapittel X Elektrisk utstyr	55
Forslag til endring av rådsdirektiv 73/23/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om elektrisk utstyr bestemt til bruk innenfor visse spenningsgrenser	55
Kapittel XXIX Eksplosive varer til sivil bruk	56
KOM (2005) 457 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om markedsføring av pyrotekniske artikler	56
Utarbeidelse av EUs aksjonsplan for å forhøye sikkerheten rundt eksplosiver	58
Forslag til direktiv om merking av sivile eksplosiver for å forhindre tyveri, misbruk og for å hjelpe politiet i å spore eksplosivenes opphav	58
Vedlegg XIII Transport.....	59
Kapittel I Innlandstransport.....	59
KOM (2006) 852 Sammenslåing av direktivene om transport av farlig gods 94/55/EF (ADR) og 96/49/EF (RID) med fremtidige bestemmelser om internasjonal transport av farlig gods på innlands vannveier (ADN)	59
Kapittel V Sjøtransport.....	59
KOM (2005) 590 Forslag til direktiv om etterforskning av sjøulykker	59
KOM (2005) 592 Forslag til forordning om ansvaret for passasjerer ved ulykker til sjøs og på innlands vannveier	61
KOM (2005) 593 Forslag til direktiv om erstatningsansvar og krav til finansiell sikkerhet for skipseiere.....	62
Vedlegg XXII Selskapsrett.....	65
KOM (2005) 685 Forslag til direktiv om aksjonærers utøvelse av stemmeretten i selskaper som er registrert i en medlemsstat og hvis aksjer omsettes i et regulert marked og om endring av direktiv 2004/109/EF	65

Kommisjonens arbeid med et nytt 14. selskapsdirektiv om grensekryssende flytting av selskapers registrerte kontor.....	66
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET	68
Vedlegg X Audiovisuelle tjenester	68
KOM (2005) 646 Kommisjonens forslag om et europaparlaments- og rådsdirektiv som endrer rådsdirektiv 89/552/EØF om samordning av visse bestemmelser om utøvelse av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene.....	68
KUNNSKAPSDEPARTEMENTET	70
Protokoll 31 om samarbeid på områder utenfor de fire friheter.....	70
KOM (2006) 479 Forslag til anbefaling fra Kommisjonen til Europaparlamentet og Rådet om innføringen av europeisk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (EQF)	70
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	71
Vedlegg I Veterinære og plantesanitære forhold.....	71
Kapittel I Veterinære forhold.....	71
KOM (2006) 684 Forslag til forordning om forbud mot markedsføring og innførsel til og utførsel fra Fellesskapet av skinn fra hunder og katter samt produkter fra slike	71
KOM (2005) 221 Forslag til rådsdirektiv om fastsettelse av minimumsregler for beskyttelse av kyllinger som holdes for kjøttproduksjon	71
KOM (2005) 171 Forslag til rådsdirektiv om fellesskapstiltak for kontroll av aviær influensa og forslag til rådsvedtak om endring av rådsvedtak 90/424/EØF om utgifter på veterinærområdet.....	73
Utkast til forordning vedrørende implementering av direktiv 90/426/EØF og direktiv 90/427/EØF vedrørende metoder for identifisering av dyr av hestefamilien	74
Kapittel II Fôrvarer	75
Forslag til kommisjonsforordning som endrer vedlegg IV til forordning (EF) nr. 183/2005 om krav til fôrhygiene	75
Kapittel III Plantesanitære forhold	75
Utkast til kommisjonsdirektiv som gir visse unntak ved godkjenning av sorter av jordbruksvekster som er naturlig tilpasset lokale eller regionale forhold og truet av genetisk erosjon, og unntak ved omsetning av såvare av disse sortene (SANCO/3322/06rev9 10.01.2007)	75
Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering	77
Kapittel XII Næringsmidler	77
KOM (2005) 671 Forslag til rådsforordning om økologisk produksjon og merking av økologiske produkter (2005/0278 (CNS)) og Forslag til rådsforordning om endring av forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjon av landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler (2005)0279 (CNS))	77
Forslag til endring av forordning (EØF) nr. 2092/91 med hensyn til oppdatering av vedlegg 8 og produksjonsstandarder for kyllingoppdrett	79
Kapittel i XXVII Alkoholsterke drikker	79
KOM (2005)125 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om definisjon, betegnelse, presentasjon og merking av alkoholsterke drikker	80

Protokoll 47 om opphevelse av tekniske hindringer for handel med vin	80
KOM (2006) 319 Mot en bæredyktig europeisk vinsektor	80
MILJØVERNDEPARTEMENTET	82
Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering	82
Kapittel XV Farlige stoffer	82
Forslag i forbindelse med rådsdirektiv 76/769/EØF om begrensninger på omsetning og bruk av farlige stoffer og produkter	82
Forslag til 30. tekniske tilpasning til rådsdirektiv 67/548/EØF om klassifisering og merking av farlige stoffer	82
Vedlegg XX Miljø	83
Kapittel I Generelt	83
KOM (2006) 232 Forslag til rammedirektiv om jordbeskyttelse	83
KOM (2003) 821 Kommisjonens melding til Parlamentet og Rådet om EUs gjennomføring av Bonn Guidelines om tilgang til genressurser og rettferdig fordeling under Konvensjonen om biologisk mangfold	85
Grønnbok om tilpasning til klimaendringer	86
KOM (2005) 718 Tematisk strategi for bymiljø	87
KOM (2005) 634 Forslag til direktiv om offentlig innkjøp av miljøvennlige kjøretøy	87
Rådsbeslutning om nasjonale mål for biodrivstoff for 2020	88
Kapittel II Vann	88
KOM (2005) 505 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om etablering av en ramme for fellesskapets tiltak innenfor havmiljøpolitikken	88
KOM (2006) 397 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om miljøkvalitetskrav innen vannpolitikken og endring av direktiv 2000/60/EF	90
Kapittel III Luft	91
KOM (2006) 818 Forslag til direktiv om endring av direktiv 2003/87/EF for å innlemme luftfartssektoren i EUs kvotesystem for handel med klimagasser	91
KOM (2005) 447 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om luftkvalitet og renere luft for Europa	93
Kapittel IV Kjemikalier, industrifare og bioteknolog	95
KOM (2006) 920 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av direktiv 2001/18/EF om utsetting i miljøet av genmodifiserte organismer, mht. Kommisjonens gjennomføringskompetanse	95
KOM (2003) 302 Strategi for Integrert Produktpolitikk, IPP	96
Kapittel V Avfall	96
KOM (2005) 667 Forslag til nytt rammedirektiv for avfall	96
KOM (2003) 301 Tematisk strategi om forebygging og gjenvinning av avfall	97
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET	98
Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering	98

Kapittel IX Måleinstrumenter	98
KOM (2004) 708 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om innføring av bestemmelser om nominelle mengder for ferdigpakkede produkter, som erstatter rådsdirektiv 75/106/EØF og 80/232/EØF, samt endrer rådsdirektiv 76/211/EØF	98
Kapittel XIX Generelle bestemmelser innen området tekniske handelshindringer	99
Forslag til metode for harmonisering av regelverk	99
Utvidelse av direktiv 98/34/EF til å omfatte ytterligere tjenester	100
Vedlegg XIII Transport.....	100
Kapittel V Sjøtransport.....	100
KOM (2006) 111 Forslag til endring av rådsforordning (EF) nr. 417/2002 om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskrog	100
KOM (2005) 190 Forslag til Europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning nr. 1406/2002 vedrørende ansettelsesvilkår for ledelsen i EMSA.....	101
KOM (2005) 190 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning 1321/2004 vedrørende ansettelsesvilkår til ledelsen i GNSS Supervisory Authority	102
KOM (2005) 210 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om flerårlig budsjett for oljeforurensingstiltak i EMSA.....	102
KOM (2005) 586 Forslag til direktiv om korrekt gjennomføring av flaggstatskrav	104
KOM (2005) 587 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om felles regler og standarder for klasseselskap og inspeksjon av skip og om relevante aktiviteter i sjøfartsadministrasjoner	106
KOM (2005) 588 endelig Utkast til direktiv om havnestatskontroll.....	107
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	111
Vedlegg IV Energi.....	111
KOM (2006) 15 Forslag til direktiv om vurdering og forvaltning av flommer	111
KOM (2006) 841 Europakommisjonens meddelelse "Prospects for the internal gas and electricity market".....	113
KOM (2006) 843 Meddelelse fra Europakommisjonen om bærekraftig kraftproduksjon fra fossile energikilder - mål nær nullutslipp fra kull etter 2020.....	114
KOM (2007) 1 Meddelelse fra Europakommisjonen om en energipolitikk for Europa	116
SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	118
Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering	118
Kapittel i I Kjøretøyer	118
KOM (2003) 145 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om fastholdelsesinnretninger for passasjerer på motorsykkel med to hjul	118
KOM (2003) 147 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om støtteben til motorsykkel med to hjul	118
KOM (2006) 556 Forslag til Europaparlaments- og rådsdirektiv om merking av betjeningsorganer, kontrollamper og indikatorer på to- og trehjulede motordrevne kjøretøy	118
KOM (2006) 570 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om ettermontering av speil på tunge kjøretøy registrert i Fellesskapet	118

Vedlegg XI Telekommunikasjonstjenester	120
Kommisjonens regelverksinitiativ vedrørende internasjonal "roaming"	120
Utkast til kommisjonsvedtak om harmonisering av 900- og 1800 MHz-frekvensbåndene for fremme av pan-europeiske elektroniske kommunikasjonstjenester	121
Kommisjonens reguleringsinitiativ vedrørende spam og skadelig kode.....	122
KOM (2006) 594 – Forslag til direktiv om endring av rådsdirektiv 97/67/EF om felles regler for utvikling av et indre marked for posttjenester i Fellesskapet og forbedring av tjenestenes kvalitet..	123
Vedlegg XIII Transport.....	124
Kapittel I Innlandstransport.....	124
KOM (2005) 319 endelig Forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei	124
Kapittel II Veitransport	129
KOM (2006) 569 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om forvaltning av veiinfrastrukturens sikkerhet	129
Kapittel III Transport med jernbane	130
KOM (2004) 144 Forslag til forordning om kompensasjonsordninger ved kontraktsbrudd i godstransport med jernbane.....	130
KOM (2005) 190 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning (EF) nr. 881/2004 om etablering av et europeisk jernbanebyrå som omhandler "term of office" til administrerende direktør i ERA	131
KOM (2006) 785 Forslag til forordning om endring av forordning (EF) nr. 881/2004 om etablering av et europeisk jernbanebyrå	132
KOM (2004) 143 Forslag til forordning om passasjerers rettigheter og plikter ved internasjonal jernbanetransport.....	133
KOM (2004) 232 Forslag til direktiv om lisensiering av jernbaneforetak.....	136
KOM (2006) 784 Forslag til direktiv som endrer direktiv 2004/49/EF om sikkerhet på fellesskapets jernbaner.....	136
KOM (2006) 783 Forslag til direktiv om samtrafikkevnen på Fellesskapets jernbanesystem.....	138
KOM (2004) 142 Forslag til direktiv om sertifisering av lokførere og ombordpersonale på Fellesskapets jernbanenett.....	139
KOM (2004) 139 Forslag til direktiv om endring av direktiv 91/440/EF om utviklingen av Fellesskapets jernbaner	140
Kapittel VI Sivil luftfart.....	142
KOM (2005) 190 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning nr. 1592/2002 vedrørende "terms of office" til ledende personell i EASA	142
KOM (2005) 429 Forslag til forordning om felles bestemmelser om sikkerhet i sivil luftfart	142
KOM (2005) 579 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av forordning (EF) nr. 1592/2002 om felles regler på for sivil luftfart og om opprettelse av et europeisk byrå for flysikkerhet (EASA).....	144
Forslag til forordning om overføringsprotokoller som skal brukes i meldingsutveksling mellom enheter i lufttrafikkjetjenesten.....	147

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

KOM (2006) 16 endelig Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om fastsetting av regler om gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger

Sammendrag av innholdet

Forslaget gjelder regler om gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger som skal erstatte forordning (EØF) 1408/71. Den nye og moderniserte forordningen nr. 883/2004 trådte i kraft i mai 2004, men vil først få virkning fra tidspunktet for den nye gjennomføringsforordningens ikrafttreden (jf. artikkel 91). Dessuten må alle vedleggene på plass (vedlegg II, X og XI er ikke klare).

Hensikten med denne nye forordningen er å gjøre regelverket enklere og mer brukervennlig. Fremstillingen er gjort lettere tilgjengelig og mer håndterlig for de enkelte personer og institusjoner som skal administrere den. Forslaget gjelder i hovedsak administrative gjennomføringsbestemmelser, herunder regler om saksbehandling og elektronisk utveksling av opplysninger mellom institusjonene og lagring av informasjon. Den foreslåtte gjennomføringsforordning er følgelig ment å erstatte den nåværende forordning (EØF) 574/72.

Forordning 1408/71 og forordning 574/72 som senere endret, utgjør en del av EØS-avtalen, jfr. avtalens vedlegg VI nr. 1 og 2. Forordningene er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 30. juni 2006 nr. 731 med hjemmel i en rekke lover, herunder folketrygdloven §§ 1-3 og 25-15. Forordningene inneholder bestemmelser som tar sikte på å koordinere medlemslandenes trygdeordninger. Med andre ord tar de sikte på å sørge for at personer som benytter seg av den frie bevegelighet og flytter fra et land til et annet kan beholde de rettigheter som de har opptjent (pensjonsrettigheter m.v.) og gis adgang til trygdeordninger i tilflyttingslandet slik at man er sikret kontinuitet i opptjening og dekning for risiki. Enkelte særlige, ikke-avgiftsbaserte kontantytelser av blandet art er koordinert på en slik måte at de kun skal gis i bostedslandet. Det samme gjelder naturalytelser ved sykdom, graviditet og fødsel. Dessuten finnes det bestemmelser som gir rettigheter til medisinsk behandling under midlertidig opphold i andre medlemsland.

Forslaget til ny gjennomføringsforordning ble fremlagt av Kommisjonen 31. januar 2006 (KOM(2006)16 endelig utgave) med hjemmel i Traktaten om opprettelse av det europeiske fellesskap artikkel 42 og 308 samt forordning nr. 883/2004 artikkel 89. Det kreves kodesisjon og enstemmighet.

Forslagets hovedsakelige formål er å få på plass de nødvendige regler for den praktiske gjennomføring av forordningen. Bestemmelsene er strukturert etter kapittelinndelingen i grunnforordningen i likhet med forordning nr. 574/72 i dag. Forskjellen er vesentlig at forslaget har til formål å forenkle og modernisere bestemmelsene saklig, språklig og fremstillingsmessig og å forbedre og effektivisere utvekslingen av opplysninger mellom institusjonene ved elektroniske midler. Dette innebærer helt klare og entydige regler om hvor en person som har opptjent rettigheter i to eller flere medlemsstater, skal henvende seg, hvilken institusjon eller institusjoner det er som har ansvaret for at han får sine ytelser, at de er beregnet korrekt og at det skjer til rett tid. Det er således fastsatt frister for behandling og responstider for å fullføre administrative trinn i saksbehandlingen på de ulike områder (jf s. 5 5. avsnitt). Etter artikkel 17 nr. 3 skal avgjørelse om lovvalg etter artikkel 13 i forordning nr. 883/2004 (arbeid i to eller flere medlemsstater) finne sted innen én måned etter at vedkommende arbeidstaker har oversendt opplysningene om forholdet til den utpekte institusjonen i bostedslandet. Etter artikkel 26 nr. 2 skal den kompetente institusjon besvare anmodning om tillatelse til planlagt behandling fra institusjonen på bostedet innen 15 dager. I mangel av svar på slik henvendelse, skal tillatelse anses gitt.

Artikkel 6 fastlegger at institusjonen i bostedslandet, evt. institusjonen vedkommende først var i

berøring med, midlertidig skal ha det foreløpige ansvar som kompetent institusjon inntil kompetanseforholdet er endelig avklart.

Artikkel 29 gjelder trygdeavgifter for pensjonister til dekning av utgifter i forbindelse med sykebehandling/helsetjenester etter forordningen (helsedelen) og fastsetter at man ved avgiftsberegningen, i samsvar med artikkel 30 i forordning nr. 883/2004, kan legge til grunn vedkommendes samlede pensjonsinntekter, inkludert pensjon opptjent i henhold til en eller flere andre medlemsstaters lovgivning [\[1\]](#). Dette er i samsvar med EF-domstolens dom i sak C-50/05 Nikula. Det presiseres at det ved fastsettelsen av beregningsgrunnlaget for avgiften kun er de faktisk utbetalte pensjonsbeløp som skal tas i betraktning.

Kapittel III, artiklene 70 til 81 gjelder bestemmelser om gjennomføring og gjensidig bistand ved tilbakekreving av feilutbetalinger, motregning og innkreving av utestående fordringer, herunder ubetalte avgifter. Fristen for stadfesting av dokument om eksekvering av eksigible krav er 3 måneder (artikkel 76).

Antallet vedlegg er etter forslaget redusert fra 10 til 4.

Vedlegg 1 omfatter bestemmelser i bilaterale administrasjonsavtaler som forblir i kraft samt nye gjennomføringsbestemmelser som avtales bilateralt, jf. artikkel 8 nr. 1 og 9 nr. 2. Dette tilsvarer dagens vedlegg 5 og omfatter bl.a. oppgjørsavtaler og ikke-refusjonsavtaler.

Ved innlemmingen i EØS-avtalen tas følgende inn de avtaler som er anført der.

Vedlegg 2 gjelder oppføring av særlige ordninger for tjenestemenn iht artikkel 31 og 41. Dette gjelder nærmere bestemt Spania og Tyskland.

Vedlegg 3 gjelder rundsumsoppgjør for utgifter til helsetjenester. Hovedregelen for oppgjør mellom de berørte institusjoner er refusjon av de faktiske utgifter, jf. artikkel 61, men med mulighet for å få utgiftene refundert i form av rundsumsoppgjør der hvor forholdene tilsier det. De aktuelle medlemsstater skal oppføres i dette vedlegget.

Vedlegg 4 gjelder oversikt over kompetente myndigheter og institusjoner, utpekte organer og kontaktorganer. Slike oversikter skal iht. artikkel 83 nr. 4 samles i offentlig tilgjengelige databaser, opprettet til dette formål. Adressen til basene skal angis i vedlegg 4.

Gjennomføringsforordningen vil etter forslaget tre i kraft seks måneder etter at den er offentliggjort i EF-tidende og får i alle deler direkte anvendelse i medlemsstatene, jf. artikkel 91 i forslaget.

Merknader

Forslaget er til vurdering i EFTA/EØS-landene. Det vil ikke medføre behov for endringer i forhold til norsk rett.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er til vurdering i relevante organer på departements- og direktoratsnivå og i spesialutvalg for trygd.

[\[1\]](#) Bestemmelsene gjelder forhold som i dag er regulert i Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 artikkel 33 nr. 1.

KOM (2002) 405 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere,

selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71

Sammendrag av innhold

KOM(2002) 405 endelig utgave av 16.07.2002 inneholder forslag om en mindre revisjon av Kommisjonens forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71 til fordel for assistenter til medlemmer av Europaparlamentet.

Det opprinnelige forslaget, som ble fremlagt av Kommisjonen 25.06.2001 (KOM(2001) 344 endelig utgave) går ut på å utvide valgadgangen etter rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 artikkel 16 med hensyn på den lovgivning som skal få anvendelse til fordel for assistenter til ett eller flere medlemmer av Europaparlamentet (MEP), dvs. personer som har en eller evt. flere MEP som arbeidsgiver.

Europaparlamentet (EP) vedtok i plenum 11.06.2002 en rapport inneholdende fem endringsforslag til Kommisjonens forslag KOM(2001) 344 endelig utgave av 25.06.2001. Av de fem forslag til endringer av endringsforslaget går Kommisjonen kun med på å ta inn én av endringene i sitt endringsforslag. Det gjelder forslag 3 om en tilføyelse i fjerde betraktning i preambelen med referanse til muligheten av at én assistent kan være ansatt av flere MEP. Presiseringen kan ifølge Kommisjonen være klargjørende.

De øvrige fire endringsforslag fra EP (forslag 1, 2, 4 og 5) kan den derimot ikke gå med på. Det gjelder:

Omformulering av "MEP assistenter" (til "assistenter til MEP"). Avvist med begrunnelse: Overflødig i lys av forslaget til definisjon i artikkel 1(1).

Tilføyelse av en betraktning 3a inneholdende en ytterligere begrunnelse for valgadgangen, in casu finansiell kilde (fellesskapsbudsjett). Avvist med begrunnelse: Valgretten er begrunnet i den spesifikke karakter av den direkte og underordnende forbindelse mellom MEP og assistent, og ikke av opphavet for lønn og avgiftsinnbetaling.

Presisering i artikkel 1 w) av at assistenten kan ha ansettelsesavtale for et kortere tidsrom enn perioden vedkommende MEP er valgt for. Avvist med begrunnelse: Overflødig i lys av ordlyden i Kommisjonens tekst. En har her brukt "i løpet av mandatperioden" ("*during their term of office*"), ikke "for mandatperiodens varighet" ("*for the duration of their term of office*").

Forslag om en tilføyelse i artikkel 14(4) i forordning (EØF) nr. 574/72 om at assistenter til medlemmer av Europaparlamentet som har valgt tysk lovgivning, fortsatt skal ha mulighet til å være omfattet av ordningen i det Land (delstat) hvor de senest var bosatt. Avvist med begrunnelse: Unødvendig for å sikre korrekt anvendelse av valgretten i den tyske ordningen. Kommisjonen har vist til den tyske regjering, hvilket ifølge den synes å garantere fullstendig sosial beskyttelse.

Merknader

Endringsforslaget vil ikke medføre behov for endringer i forhold til norsk rett. Forslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser for Norge.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er vurdert av relevante organer på departements- og direktoratsnivå og i spesialutvalg uten at det har fremkommet merknader.

KOM (2001) 344 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og rådsforordning (EØF) nr. 574/72 om regler for

gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71 til fordel for assistenter til medlemmer av Europaparlamentet

Sammendrag av innhold

Rådsforordningene (EØF) nr. 1408/71 og 574/72 er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 11, s. 25 og 132). Forordningene inneholder bestemmelser som tar sikte på å koordinere medlemslandenes trygdeordninger. Koordineringen består bl.a. i å gi lovvalgsregler, dvs. regler som fastsetter hvilket lands lovgivning på det trygdemessige område som får anvendelse i de konkrete tilfeller. Arbeidstakere er således i utgangspunktet underlagt trygdelovgivningen i den medlemsstat hvor de arbeider (artikkel 13 nr. 2 bokstav a). Det finnes særlige regler når en arbeidstaker vanligvis har lønnet arbeid på to eller flere medlemsstaters område (artikkel 14 nr. 2). I slike tilfeller er arbeidstakeren eksempelvis underlagt lovgivningen i den medlemsstaten hvor vedkommende bor, forutsatt at han utøver en del av sin ervervsmessige beskjeftigelse der, eller har flere arbeidsgivere i forskjellige medlemsland (artikkel 14 bokstav b nr. 2 ii)).

Forslaget ble fremlagt av Kommisjonen med hjemmel i Traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap artikkel 42 og 308, og er fremmet i lys av Europaparlamentets gjentatte anmodninger om behov for en alternativ lovvalgsregel for personlige assistenter til medlemmer av Europaparlamentet. Denne gruppen er i dag omfattet av de ordinære lovvalgsreglene i forordningens artikkel 13 og 14. Forslaget går ut på å utvide valgadgangen etter rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 artikkel 16 med hensyn på den lovgivning som skal få anvendelse til fordel for assistenter til ett eller flere medlemmer av Europaparlamentet (MEP), dvs. personer som har en eller evt. flere MEP som arbeidsgiver. Endringen vil gi assistenter til medlemmer av Europaparlamentet en rett til at velge hvilken trygdeordning som skal gjelde for dem, i likhet med den mulighet som hjelpepersonale ansatt ved EUs institusjoner allerede har, jf. rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 artikkel 16 nr. 3. Retten til å velge kan bare utøves én gang, og får virkning fra tidspunktet for tiltredelsen av tjenesten. For assistenter som allerede er ansatt, er det foreslått overgangsbestemmelser som innebærer at valgretten kan utøves innenfor en frist på tre måneder etter ikrafttredelsen av endringsforordningen. Forslaget gjelder bare arbeidstakere i vedkommende europaparlamentarikeres tjeneste og ikke tjenesteytere, dvs. personer som kun yter de nevnte MEP en tjeneste av tidsbegrenset (punktuell) karakter.

Forslaget vil gi assistenter til medlemmer av Europaparlamentet rett til å velge mellom: Lovgivningen i arbeidslandet i henhold til artikkel 13 nr. 2 bokstav a) eller evt. bostedslandet i henhold til artikkel 14 nr. 2 bokstav b) i), når vedkommende vanligvis utfører lønnet arbeid i to eller flere medlemsstater, herunder i bostedslandet, eller har flere arbeidsgivere i forskjellige medlemsland, eller evt. arbeidsgiverens hjemland eller bostedsland i henhold til artikkel 14 nr. 2 bokstav b) ii), hvis assistenten ikke bor i noen av de medlemsland hvor han eller hun arbeider. Lovgivningen vedkommende sist var omfattet av.

Lovgivningen i den medlemsstat hvor vedkommende er statsborger.

I motsetning til hva som gjelder for EUs hjelpepersonale etter artikkel 16 nr. 3 i forordningen, er det meningen at assistentens rett til at velge skal gjelde alle områder av trygden som er omfattet av forordning (EØF) nr. 1408/71, herunder familieytelser, hvor det gjelder særlige regler for EUs hjelpepersonale.

Det foreslås videre nærmere bestemmelser i forordning (EØF) nr. 574/72 artikkel 14 om hvordan retten til å velge skal anvendes. De berørte medlemmer av Europaparlamentet skal herunder underrette den kompetente institusjon om forholdet, og vedkommende institusjon utsteder lovvalgsblankett som attest på at assistenten er omfattet av lovgivningen i det pågjeldende land med kopi til institusjonene i de øvrige berørte land. Disse institusjoner skal gi den kompetente institusjon de opplysninger som er nødvendige med henblikk på å fastsette de avgifter som arbeidsgiveren/-giverne og/eller assistenten skal betale i henhold til denne lovgivning. De særlige bestemmelser i artikkel 14 nr. 4 i forordning (EØF) nr. 574/72 som får anvendelse når tysk lovgivning er valgt, skal etter forslaget også gjelde for assistenter til medlemmer av Europaparlamentet på samme måte som for EUs hjelpepersonale.

Merknader

Endringsforslaget vil ikke medføre behov for endringer i forhold til norsk rett. Forslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser for Norge.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er vurdert av relevante organer på departements- og direktoratsnivå og i spesialutvalg uten at det har fremkommet merknader.

KOM (2006) 7 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om endring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger og fastlegging av innholdet i vedlegg XI

Sammendrag av innhold

Forslaget gjelder endringer og tilføyelser til forordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger som skal erstatte forordning 1408/71. Formålet med denne nye forordningen er å gjøre regelverket enklere og mer brukervennlig. Fremstillingen er gjort lettere tilgjengelig for den vanlige bruker og mer håndterlig for dem som skal administrere den.

Forordning 1408/71 og forordning 574/72 som senere endret, utgjør en del av EØS-avtalen, jfr. avtalens vedlegg VI nr. 1 og 2. Forordningene er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 30. juni 2006 nr. 731 med hjemmel i en rekke lover, herunder folketrygdloven §§ 1-3 og 25-15. Forordningene inneholder bestemmelser som tar sikte på å koordinere medlemslandenes trygdeordninger. Med andre ord tar de sikte på å sørge for at personer som benytter seg av den frie bevegelighet og flytter fra et land til et annet kan beholde de rettigheter som de har opptjent (pensjonsrettigheter m.v.) og gis adgang til trygdeordninger i tilflyttingslandet slik at man er sikret kontinuitet i opptjening og dekning for risiki. Enkelte særlige, ikke-avgiftsbaserte kontantytelser av blandet art er koordinert på en slik måte at de kun skal gis i bostedslandet. Det samme gjelder naturalytelser ved sykdom, graviditet og fødsel. Dessuten finnes det bestemmelser som gir rettigheter til medisinsk behandling under midlertidig opphold i andre medlemsland.

Den nye og moderniserte forordningen nr. 883/2004 trådte i kraft i mai 2004, men vil først få virkning fra tidspunktet for den nye gjennomføringsforordningens ikrafttreden (artikkel 91). Dessuten må alle vedleggene på plass (vedlegg II, X og XI er ikke klare). Forslaget som er fremmet av kommisjonen gjelder vedlegg XI samt enkelte bestemmelser (artikler) i forordningen.

Forslaget ble fremlagt av Kommisjonen 24. januar 2006 (KOM(2006)7 endelig utgave) med hjemmel i Traktaten om opprettelse av det europeiske fellesskap artikkel 42 og 308. Det kreves kodesisjon og enstemmighet.

Forslagets innhold og formål

Forslagets hovedsakelige formål er å få på plass vedlegg XI til den nye forordningen, jf forordning nr. 883/2004 artikkel 83 som fastsetter at innholdet i vedlegget må være bestemt før den kommer til anvendelse. Vedlegget inneholder særlige bestemmelser om anvendelsen av medlemsstatenes lovgivning, dvs. nærmere presiseringer om hvordan de enkelte medlemslands ordninger og ytelser skal koordineres.

Vedlegget tilsvare og erstatter vedlegg VI i forordning nr. 1408/71. Visse regionale ytelser for Tyskland og Østerrike som var med i et tidligere forslag, er likevel tatt ut som følge av senere

utvikling av rettspraksis fra EF-domstolen.¹ I samsvar med det overordnede formål bak moderniseringen og forenklingen, inneholder vedlegg XI vesentlig færre opptegnelser enn det nåværende vedlegg VI (44 mot tidligere 132). Det vises til nedenstående tabell.

Oppføringer i aktuelle vedlegg	Nåværende vedlegg VI ²	Forslag vedlegg XI
Belgia	12	0
Tsjekkkiske republikk	0	0
Danmark	10	5
Tyskland	18	6
Estland	0	1
Hellas	10	0
Spania	9	4
Frankrike	9	2
Irland	9	2
Italia	0	0
Kypros	1	1
Latvia	0	0
Litauen	0	0
Luxembourg	8	0
Ungarn	0	0
Malta	0	0
Nederland	7	5
Østerrike	7	5
Polen	1	0
Portugal	1	0
Slovenia	0	0
Slovakia	0	0
Finland	5	3
Sverige	5	4
UK	20	6

¹ Se bl.a. dom av 21. februar 2006 og generaladvokat Kokotts uttalelse av 20. oktober 2005 i sak C-286/03 Silvia Hosse mot Land Salzburg.

² Tidligere opphevede merknader som er blitt stående som "åpne punkter", er holdt utenfor.

I tillegg er det foretatt tilpasninger i Vedlegg I.II (definisjon av familiemedlemmer for Frankrike) og VIII (tilfeller hvor man kan se bort fra pro rata-beregningen etter forordningen; dette gjelder nærmere bestemt ordninger i Tyskland, Danmark, Nederland, Østerrike, Polen og UK).

Det er dessuten gjort enkelte tekniske tilpasninger i forordning (EØF) nr. 883/2004. Det gjelder artikkel 14 nr. 4 (frivillig trygd), artikkel 51 nr. 3 (referansen til vedlegg XI erstattes av ordene "om nødvendig"), 52 nr.4 (ny bokstav b), som presiserer at man også kan se bort fra pro rata-beregningen etter forordningen når det gjelder innskuddsbaserte pensjonsordninger) og artikkel 56 nr. 1 bokstav c) (referansen til vedlegg XI erstattes av ordene "om nødvendig").

Forordningen vil tre i kraft dagen etter at den er offentliggjort i EF-tidende og får anvendelse fra datoen for gjennomføringsforordningens ikrafttreden, jf artikkel 2 i forslaget.

Merknader

Endringene fremstår som lite kontroversielle, og vil ikke medføre behov for endringer i forhold til norsk rett. Det dreier seg vesentlig om justeringer av teknisk art som ikke er problematiske sett fra et norsk synspunkt. En må imidlertid påregne en tilsvarende oppmerksomhet om saneringsbehovet og hva som skal oppføres i vedlegg XI for EFTA-landenes vedkommende i forbindelse med innlemmelsen av rettsakten i EØS-avtalen. Dette gjelder i forhold til de eksisterende opptegnelser i vedlegg VI til Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 med krav om at antallet opptegnelser reduseres og at ordninger som ikke lenger fyller kriteriene tas ut. Island har i dag 3 vedlegg VI-opptegnelser, Liechtenstein har 2 og Norge har 4. For vårt vedkommende dreier det seg om presiseringer vedrørende bestemmelser i folketrygdloven om hhv overkompensasjon, omsorgspoengopptjening, beregning av uføre- og etterlattepensjon i spesielle tilfeller og trygdedekning for studenter med lån eller stipend fra Statens lånekasse.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er til vurdering i relevante organer på departements- og direktoratsnivå og i spesialutvalg for trygd.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet/Europaparlamentet.

KOM (2007) 159 endelig Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om endring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71

Sammendrag av innhold

Forordning 1408/71 og forordning 574/72 som senere endret, utgjør en del av EØS-avtalen, jfr. avtalens vedlegg VI nr. 1 og 2. Forordningene er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 30. juni 2006 nr. 731 med hjemmel i en rekke lover, herunder folketrygdloven §§ 1-3 og 25-15. Forordning 1408/71 og forordning 574/72 inneholder bestemmelser som tar sikte på å koordinere medlemslandenes trygdeordninger. Med andre ord tar de sikte på å sørge for at personer som benytter seg av den frie bevegelighet og flytter fra et land til et annet kan beholde de rettigheter som de har opptjent (pensjonsrettigheter m.v.) og gis adgang til trygdeordninger i tilflyttingslandet slik at man er sikret kontinuitet i opptjening og dekning for risiki. Enkelte særlige, ikke-avgiftsbaserte kontantytelser av blandet art er koordinert på en slik måte at de skal gis i bostedslandet, etter lovgivningen der. Det samme gjelder naturalytelser ved sykdom, graviditet og fødsel. Det finnes egne bestemmelser om rett til medisinsk behandling under midlertidig opphold i andre medlemsland.

Forslaget ble fremlagt av Kommisjonen 30. mars 2007 (KOM(2007)159 endelig utgave) med hjemmel i Traktaten om opprettelse av det Europeiske fellesskap artikkel 42 og 308. Det kreves kodesisjon og enstemmighet.

Forslagets innhold og formål

Forslaget inneholder de sedvanlige årlige justeringer for 2006 av mer praktisk og formell art som følge av endringer i medlemsstatenes nasjonale lovgivning og behov for presisering av enkelte bestemmelser. Formålet er å oppdatere og ajourføre Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71, nærmere bestemt dens vedlegg, for å ta hensyn til de nevnte endringer og dermed sikre korrekt og enhetlig anvendelse av koordineringsreglene. Det er lagt opp til at dette blir den siste årlige oppdateringen av forordning nr. 1408/71, og at det fremover blir den nye forordning (EF) nr. 883/2 som vil bli gjenstand for denne årlige reguleringen. Den nye forordningen skal tre i kraft samtidig med ny gjennomføringsforordning.

Forslagets artikkel 1 - Endring av Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71:
Endringene gjelder kun vedleggene til forordning nr. 1408/71, nærmere bestemt: Vedlegg I, II, IIa, III, IV, VI og VIII. Det vises til vedlegget til endringsforordningen. De viktigste endringene her gjelder Vedlegg VI.

Endringer i vedlegg I del I

I vedlegg I del I er det gitt definisjoner av begrepene "arbeidstaker" og "selvstendig næringsdrivende" når dette ikke kan utledes av nasjonal lovgivning. Under I. Irland foreslås å endre definisjonene som følge av ny nasjonal lovgivning (*Social Welfare Consolidation Act 2005*).

Endringer i vedlegg I del II

I vedlegg I del II er det gitt definisjoner av begrepet "familiemedlem" når det nasjonalt ikke er mulig å skille dem fra andre medlemmer (trygdede). Under I. Irland foreslås å endre definisjonen som følge av ny nasjonal helselovgivning (*Health Acts 2004*).

Endringer i vedlegg II del I og II

Vedlegg II del I angir særlige ordninger for selvstendig næringsdrivende som ikke omfattes av forordningens materielle omfang. Endringen gjelder merknaden under H. Frankrike.

Vedlegg II del II gjelder engangsstønader ved fødsel og adopsjon som ikke omfattes av forordningens materielle omfang etter artikkel 1 u) 1). Endringen gjelder ordningene oppført under S. Polen.

Endringer i vedlegg IIa

Vedlegget gjelder oppføring av særlige ikke-avgiftsbaserte ordninger som er unntatt fra eksport etter Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 artikkel 10a, og som bare kommer til utbetaling i det land hvor vedkommende er bosatt.

Under I. Irland foreslås å endre ordlyden i opptegnelsen som følge av ny nasjonal lovgivning (*Social Welfare Consolidation Act 2005*). Forslaget er av rent språklig art og innebærer ingen materielle endringer.

Endringer i vedlegg III A

Vedlegget gjelder bestemmelser i bilaterale og andre avtaler som var i kraft før forordningen fikk anvendelse for vedkommende medlemsstater og som fortsatt skal gjelde, til tross for suspensjonsbestemmelsen i artikkel 6 i Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71.

Her foreslås ordlyden i punkt 13. Tyskland - Ungarn og 24. Ungarn – Østerrike endret som følge av endringer i ungarsk lovgivning som har gjort enkelte av de oppførte avtalebestemmelsene overflødige.

Endringer i vedlegg IV

Vedlegg IV, del A gjelder angivelse av lovgivning som nevnt i artikkel 37(1) med Type A-pensjoner, dvs. ordninger hvor størrelsen på uførepensjon er uavhengig av trygdetidens lengde. Under I. Irland foreslås å endre ordlyden i opptegnelsen som følge av ny nasjonal lovgivning (*Social Welfare Consolidation Act 2005*).

Under Q. Nederland foreslås å endre ordlyden som følge av ny nasjonal lovgivning (*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen* (WIA) av 10. november 2005).
Vedlegg IV, del C gjelder ordninger hvor beregningen iht artikkel 46 nr. 1 alltid gir minst like godt resultat som beregningen iht artikkel 46 nr. 2), og hvor sistnevnte følgelig kan unnlates. Dette gjelder ikke lenger ytelsen oppført under O. Ungarn, som følgelig vil måtte strykes.
Derimot skal det under R. Østerrike oppføres ytelser etter den nye pensjonslovgivningen (*Allgemeines Pensionsgesetz* (APG) av 18. november 2004), hvor den komparative beregningen ikke er nødvendig.

Endringer i vedlegg VI

Vedlegg VI gjelder presiseringer vedrørende anvendelsen av nasjonal lovgivning. Endringene gjelder følgende:

C. Danmark: I punkt 6 strykes ordene "20. desember 1989". I punkt 11 presiseres vilkårene for arbeidsledighetsytelsen "flexjob".

Q. Nederland: I punkt 4 gis presiseringer av regler som følger av ny nasjonal lovgivning ved arbeidsuførhet (*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen* (WIA) av 10. november 2005).

R. Østerrike: Punkt 10 bygges ut slik at det fremgår hvordan perioder i utlandet skal medregnes for beregning av ytelser etter den nye pensjonslovgivningen (*Allgemeines Pensionsgesetz* (APG) av 18. november 2004).

Endringer i vedlegg VIII

Vedlegg VI gjelder ordninger hvor ytelser til barn som har mistet en av eller begge sine foreldre utelukkende blir gitt i form av familieytelser eller særskilte eller supplerende stønader.

Under I. Irland foreslås å endre ordlyden i opptegnelsen som følge av ny nasjonal lovgivning (*Social Welfare Consolidation Act 2005*).

Forslagets artikkel 2 – Ikrafttreden

Forordningen skal tre i kraft tredje dagen etter at den er offentliggjort i EF-tidende.

Merknader

Forslaget nødvendiggjør ingen endringer i norsk nasjonal lovgivning. Det dreier seg vesentlig om justeringer av teknisk art som ikke er problematiske sett fra et norsk synspunkt.

Sakkyndige instanser merknader

Forslaget vil bli vurdert av relevante organer på departements- og direktoratsnivå og i spesialutvalg for trygd.

Vedlegg XVIII Helse og sikkerhet på arbeidsplass, arbeidsrett og lik behandling av kvinner og menn

KOM (2005) 246 Endret forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelegging av arbeidstiden

Sammendrag av innhold

Kommisjonen vedtok 22. september 2004 et forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endringer av direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelegging av arbeidstiden (arbeidstidsdirektivet). Dette forslaget ble sendt til Europaparlamentet og Rådet 22. september 2004.

Bakgrunnen for Kommisjonen forslag er dels at direktivets artikkel 19 og 22 (1) krever at bestemmelsene skal tas opp til fornyet vurdering innen 23. november 2003, og dels en

konsekvens av EF-domstolens tolkninger av direktivet som blant annet kommer til uttrykk i Simap (C-303/98) og Jaeger (C-151/02) dommene.

Artikkel 19 gir partene adgang til å fastsette en gjennomsnittsberegningsperiode på inntil ett år for beregningen av den ukentlige maksimale arbeidstiden på 48 timer. Myndighetenes tilsvarende adgang er begrenset til 6 måneder. Artikkel 22 er den såkalte opt-out bestemmelsen som gir adgang til å unnlate å anvende begrensningen på 48 timer for den maksimale ukentlige arbeidstiden. Bruk av opt-out bestemmelsen forutsetter blant annet at den enkelte arbeidstaker gir sitt samtykke til dette, og at vedkommende ikke lider noen skade dersom de ikke er villige til å gi slikt samtykke.

Det følger av EF-domstolens uttalelser i Simap og Jaeger dommene at all den tid arbeidstakeren står til disposisjon for arbeidsgiver på arbeidsstedet skal regnes som arbeidstid i forhold til direktivets rammer, uavhengig av om arbeidsperioden består av lange perioder uten aktivt arbeid. Videre uttaler EF-domstolen at i de tilfeller der den daglige hvileperioden fravikes på vilkår at arbeidstakerne skal gis "kompenserende hvile" (artikkel 3), må den kompenserende hvilen komme umiddelbart etter at det er arbeidet utover direktivets normalramme.

Kommisjonens forslag innebar en større fleksibilitet i adgangen til å regulere inaktivt arbeid og fravike kravet til daglig og ukentlig arbeidsfrie perioder. Det ble foreslått at også myndighetene ved lov/forskrift skulle få tilsvarende adgang som partene til å fastsette en gjennomsnittsberegningsperiode for den maksimale ukentlige arbeidstiden på ett år.

Kommisjonen foreslo også en rekke begrensninger i opt-out bestemmelsen, og krav om at den skulle vurderes på nytt etter fem år, med sikte på en eventuell utfasing av bestemmelsen.

Europaparlamentet avga uttalelse til de foreslåtte endringene ved sin førstegangsbehandling av forslagene 11. mai 2005. På bakgrunn av Europaparlamentets behandling har Kommisjonen 31. mai 2005 kommet med et nytt forslag til endringer i direktivet. Den nye forslaget inneholder enkelte endringer og presiseringer av det første forslaget.

I det foreliggende forslaget åpnes det i artikkel 19 opp for at det også ved lov/forskrift kan fastsettes en gjennomsnittsberegningsperiode for den ukentlige arbeidstiden på inntil ett år. Medlemslandene skal i så fall treffe de nødvendige tiltak for å sikre at arbeidsgivere i god tid informerer og hører arbeidstakerne, og/eller deres representanter om innføring av en slik referanseperiode. I tillegg kreves at arbeidsgiver treffer nødvendige tiltak som skal forebygge eller avhjelpe all risiko for helse og sikkerhet som er knyttet til en slik referanseperiode.

Når det gjelder opt-out bestemmelsen i artikkel 22 foreslår Kommisjonen at medlemslandene for en periode på høyst tre år fra direktivets iverksettelse kan unnlate å anvende begrensningen på 48 timer for den maksimale ukentlige arbeidstid (artikkel 6), dersom unntaket følger av avtaler inngått av partene i arbeidslivet eller ved nasjonal lovgivning. Medlemslandene kan ut fra vilkårene i arbeidsmarkedet, be Kommisjonen om å få forlenget denne perioden. Det stilles ingen nærmere krav til hva Kommisjonen skal legge vekt på i sin vurdering av en slik søknad, men Kommisjonen skal begrunne sin avgjørelse.

Kommisjonen foreslår videre begrensninger i opt-out bestemmelsen for å sikre at arbeidstakers samtykke til å arbeide utover 48 timer i uken blir mer reelt. Det foreslås at arbeidsgiver ikke kan be om en slik avtale ved tiltredelse eller i prøvetiden, og at en slik avtale bare kan gjøres gjeldende for ett år av gangen. Med mindre det åpnes for noe annet i tariffavtalen kan en slik avtale ikke resultere i en arbeidstid som overstiger 55 timer noen enkelt uke.

Senest tre år etter iverksettelsen av direktivet skal Kommisjonen legge frem en rapport for Europaparlamentet, Rådet og EUs økonomiske og sosiale komité om gjennomføringen av bestemmelsene i direktivet, og da særlig artikkel 19 og 22. Kommisjonens tidligere forslag som tok sikte på å fase ut bestemmelsen, er fjernet i det foreliggende forslaget.

Det foreslås i artikkel 2 å definere begrepene "on-call time", "workplace" og "inactive part of on-call time". Det foreslås at de inaktive periodene av on-call time (perioder der arbeidstaker står til rådighet for arbeidsgiver på arbeidsplassen, men ikke utfører oppgaver), ikke skal anses som arbeidstid med mindre det ved lov eller tariffavtaler fastsettes noe annet. Det foreslås imidlertid at de inaktive periodene ikke kan regnes med ved beregningen av den daglige (artikkel 3) og ukentlige (artikkel 5) hvileperioden.

I artikkel 17 (2) foreslås det en presisering som åpner for at den kompenserende hvilen kan komme innen en rimelig periode. Hva som skal anses å være en rimelig periode fastsettes ved lov eller tariffavtaler.

I artikkel 2b foreslås det en ny bestemmelse som pålegger medlemsstatene å oppfordre arbeidslivets parter til å inngå avtaler som gjør det enklere å forene arbeidsliv og familieliv. Medlemslandene skal sørge for at arbeidsgiver i god tid informerer arbeidstakerne om endringer i organiseringen av arbeidstiden. Arbeidstakerne kan be om endringer i organiseringen av arbeidstiden, og arbeidsgiver plikter å vurdere en slik anmodning ved å ta hensyn til både arbeidsgiver og arbeidstakers behov for fleksibilitet. Kommisjonen foreslår videre enkelte presiseringer i preambelen til direktivet.

KOM (2006) 644 Utkast til kommisjonsdirektiv vedrørende beskyttelse av arbeidstakere mot helsefare relatert til eksponering for asbest

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har utarbeidet et direktivutkast vedrørende beskyttelse av arbeidstakere mot helsefare relatert til eksponering for asbest. Direktivet er en kodifisering av eksisterende EU-regelverk på området.

Bakgrunnen for direktivutkastet er å oppnå en forenkling og større klarhet og transparens i regelverket på dette området. Regelteknikken med innføring av endringsdirektiv uten sammenstilling i et revidert direktiv gjør imidlertid direktivbestemmelsene vanskelige tilgjengelige, og dermed også lett uklare. Det vises i direktivutkastet til en beslutning fattet av Kommisjonen 1. april 1987 (COM (87) 868 PV), hvor Kommisjonen instruerte sin stab om at alle endringer i regelverket burde bli kodifisert etter ikke mer enn ti endringer, som ble satt som et maksimumskrav i forhold til hvor ofte revisjoner av hele direktivet burde skje i forhold til bruk av endringsdirektiver.

Det vises likevel til at slike kodifiseringer like fullt må skje i henhold til vedtatte legislative prosedyrer. For EU-landene sin del, ble det 20 desember 1994 inngått en avtale mellom Rådet og Kommisjonen hvor det blir gitt adgang til å benytte en akselerert prosedyre ved kodifisering i de tilfeller hvor det ikke er substansielle materielle endringer involvert.

Hensikten bak dette utkastet er en kodifisering av rådsdirektiv 83/477/EØF av 19. september 1983 vedrørende beskyttelse av arbeidstakere mot helsefare relatert til eksponering for asbest (det andre individuelle direktivet i henhold til artikkel 8 i direktiv 80/1107/EØF). Dette direktivutkastet vil erstatte de tidligere direktivene som er inkorporert i det. Det opplyses i direktivutkastet at innholdet i de tidligere direktivene opprettholdes, og at utkastet begrenser seg til en samling og konsolidering av allerede gjeldende bestemmelser.

Merknader

Utkastet berører forskrift av 26 april 2005 nr. 362 om asbest. Denne forskriften gjennomfører EØS-avtalen vedlegg 2 kapittel XV nr. 4 (direktiv 76/769/EØF sist endret ved direktiv 1999/77/EF) og vedlegg XVIII nr. 5 (direktiv 83/477/EØF sist endret ved direktiv 2003/18/EF).

Dersom utkastet vedtas, må henvisningene oppdateres. Siden utkastet kun er en kodifisering av eksisterende regelverk, og disse allerede er implementert i norsk rett, vil det ikke være behov for ytterligere regelverksendringer annet enn den formelle henvisningen i forskriftsteksten som en konsekvens av dette direktivutkastet.

På grunn av det begrensede behovet for revisjon i nasjonalt regelverk, anses det heller ikke at utkastet har økonomiske konsekvenser for private eller offentlige myndigheter.

FINANSDEPARTEMENTET

Vedlegg IX Finansielle tjenester

Kapittel II Banker og andre kredittinstitusjoner

KOM (2005) 343 endelig forslag til forordning som krever at visse typer informasjon skal vedlegges betalingstransaksjoner

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la 26. juli 2005 frem forslag til en forordning som krever at visse typer informasjon skal vedlegges betalingstransaksjoner (KOM(2005) 343 endelig).

Som en del av de siste årenes kamp mot terrorisme har EU vedtatt en rekke regler for å hindre hvitvasking og terrorfinansiering. Mange av reglene er gjennomføring av anbefalinger fra Financial Action Task Force (FATF), som er en internasjonal organisasjon opprettet av G-7 landene i 1989. Forslaget til forordning bygger på FATFs spesialanbefaling VII om tiltak mot terrorfinansiering.

Generelt

Formålet med forslaget er å gjøre det vanskeligere å hvitvaske penger og finansiere terrorvirksomhet gjennom å sikre sporbarheten til betalingstransaksjoner. Etter forslaget kreves at informasjon om betaler (avsender) skal følge betalingstransaksjoner formidlet av betalingsformidlere etablert i EØS-området. Normalt skjer betalingsformidling gjennom minst to separate formidlere – en som representerer betaleren og en som representerer mottakeren. Informasjonens innhold beror på om en eller begge av disse holder til i EØS-området.

Informasjonsplikten til betalerens formidler

Dersom bare en av betalingsformidlerne er etablert i EØS-området, skal transaksjonen vedlegges "fullstendig informasjon" om betaleren. Med slik informasjon menes opplysninger om betalerens navn, adresse og kontonummer. Adressen kan erstattes med fødselsdag- og sted, personnummer eller kundeidentifikasjonsnummer. Før transaksjonen gjennomføres skal formidleren kontrollere at opplysningene stemmer på bakgrunn av informasjon hentet til veie fra en troverdig og uavhengig kilde. Når det gjelder transaksjoner til mottakere utenfor EØS-området som ikke er på mer enn 1000 euro, kan imidlertid formidleren selv bestemme om og i hvilken grad en slik kontroll skal gjennomføres ut fra en vurdering av om transaksjonen innebærer noen reell fare for hvitvasking eller terrorfinansiering.

Hvis begge betalingsformidlerne holder til i EØS-området, er det tilstrekkelig å vedlegge betalerens kontonummer eller annen unik identifikasjon som gjør det mulig å spore transaksjonen tilbake til betaleren. Imidlertid kan mottakerens betalingsformidler kreve at det gis fullstendig informasjon også i disse tilfellene. Slik informasjon skal i så fall gis innen tre arbeidsdager etter at forespørselen ble mottatt.

Betalerens formidler plikter å oppbevare de ovennevnte informasjon i minst fem år etter at transaksjonen er gjennomført.

Kontrollplikten til mottakerens formidler

Mottakerens betalingsformidler er pålagt å ha effektive prosedyrer for å kunne kontrollere om det foreligger tilstrekkelig informasjon om betaler, jf. ovenfor. Dersom informasjonen mangler eller er ufullstendig, kan formidleren enten avvise transaksjonen eller be om fullstendig informasjon. I de sistnevnte tilfellene kan han velge om pengene skal utbetales umiddelbart eller om de skal holdes tilbake til informasjonen er mottatt. Dersom det gjentatte ganger ikke gis tilfredsstillende informasjon, skal formidleren enten avvise transaksjonen eller avbryte samarbeidsforholdet med formidlingsmotparten, samt melde fra om situasjonen til de relevante tilsynsmyndighetene.

Formidleren plikter å bevare opplysningene han har mottatt om betaleren i minst fem år.

Plikten andre formidlere har til å videreføre informasjon

I enkelte tilfeller står det en eller flere betalingsformidlere mellom betalerens og mottakerens formidlere. Disse plikter å videreføre informasjonen de mottar til den neste formidleren i betalingskjeden.

Merknader

Finansdepartementet har kompetanse til ved forskrift å fastsette regler om hvilke opplysninger om avsender som skal følge en betalingstransaksjon, jf. hvitvaskingsloven § 18 nr. 3. Forordningen vil derfor sannsynligvis kunne gjennomføres i norsk rett ved forskrift.

Sakkyndige instansers merknader

Norge deltar i det internasjonale arbeidet for å motarbeide hvitvasking og terrorfinansiering bl.a. gjennom medlemskap i Financial Action Task Force (FATF) og som observatør i EU-kommisjonens hvitvaskingskomité. Aktuelle instanser involvert er Finansdepartementet, Justisdepartementet og Kredittilsynet

KOM (2005) 603 endelig Kommisjonens forslag til direktiv om betalingstjenester i det indre marked

Sammendrag av innhold

Etter forslag fra Kommisjonen (KOM (2005) 603 final) i desember 2005 vedtok Europaparlamentet 24. april 2007 direktiv om betalingstjenester. Endelig vedtak i Rådet gjenstår. Det er imidlertid enighet mellom Rådet og Parlamentet om den teksten Parlamentet stemte over, slik at det ikke forventes endringer i teksten. Det antas at formelt vedtak i Rådet vil foreligge i løpet av sommeren 2007.

Direktivet regulerer tre hovedområder:

- a) Harmonisering av markedsadgangen for betalingsformidlere som ikke er kredittinstitusjoner
- b) Åpenhet om vilkår og regler for betalingsformidlingen og informasjonskrav til tilbyderne av tjenestene
- c) Rettigheter og forpliktelser for brukere og tilbydere av betalingstjenester

Ad a) Betalingsformidlere - Kapittel II

Kapittel II fastsetter krav om konsesjon for, og krav til, foretak som skal tilby betalingstjenester og som ikke er kredittinstitusjoner, e-penge institusjoner eller postgiroinstitusjoner, såkalte betalingsinstitutter. Definisjoner og avgrensningen av virksomhetsområdet for direktivet er fastsatt i Kapittel I.

Det er krav om at betalingsinstituttene skal være underlagt tilsyn. I Kommisjonens forslag var det ikke lagt opp til at betalingsinstituttene skulle være pålagt kapitalkrav. Rådet og Parlamentet har imidlertid blitt enige om at det skal stilles krav til foretakenes likviditet og soliditet. Foretak som oppfyller vilkårene i EU-konformt nasjonalt regelverk har rett til å etablere virksomhet i andre EU-stater og å yte grenseoverskridende virksomhet basert på tillatelse og tilsyn i hjemlandet. Det er også kommet til enighet mellom Rådet og Parlamentet at betalingsinstituttene kan yte kreditt i inntil tolv måneder, så lenge kreditten kun ytes i tilknytning til et betalingsformidlingsoppdrag.

Ad b) Åpenhet om vilkår for betalingsformidling – Kapittel III

Kapittel III fastsetter bl.a. minimumsvilkår for tjenesteyterens opplysningsplikt og hvordan informasjon skal gis til betaleren og betalingsmottakeren. Reglene skiller mellom enkeltstående betalingsoppdrag og rammekontrakter for betalingsoppdrag.

Ad c) Rettigheter og forpliktelser – Kapittel IV

Kapittel IV fastsetter bl.a. reglene for autorisasjon av betalingsoppdrag, utførelse av betalingsoppdrag, maksimum tid et betalingsoppdrag kan ta, betalingsformidlerens ansvar for transaksjonen og midlene, betalers ansvar for tap ved uautoriserte betalingstransaksjoner, straff og utenomrettslige klageordninger.

Kommisjonens opprinnelige forslag til direktiv var et fullharmoniseringsdirektiv, se artikkel 78. Etter behandling i Rådet og Europaparlamentet er det gjort flere unntak fra prinsippet om fullharmonisering.

Merknader

Direktivet vil kreve endringer i norsk regelverk.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven). Kapittel 4a regulerer foretak som har tillatelse til å drive valutavirksomhet, herunder betalingsformidling med utlandet. Disse foretak må ha konsesjon som finansieringsforetak etter lovens § 3-3. Slike foretak vil bl.a. være underlagt regelverket om ansvarlig kapital.

Lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven). Loven regulerer i kapittel 2 innskudd og betalingsoppdrag. Flere bestemmelser må endres i samsvar med direktivets krav.

Lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. Loven regulerer bl.a. systemer for betalingstjenester basert på standardvilkår for overføring av penger fra eller mellom kundekonti i banker og finansieringsforetak når overføringene bygger på bruk av betalingskort, talkoder eller annen form for selvstendig brukerlegitimasjon utstedt til en ubestemt krets. Det må vurderes om lovens virksomhetsområde skal utvides til å omfatte de rene betalingsformidlingsforetakene og om regelverket må endres i samsvar med betalingstjenestedirektivet.

Sakkyndige instansers merknader

Finansdepartementet, Justisdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Forbrukerombudet, Kredittilsynet og Norges Bank har vært involvert i den norske prosessen for vurdering av direktivet. Kredittilsynet har i sine kommentarer til Kommisjonens direktivforslag stilt spørsmål ved om det norske betalingssystemet vil kunne miste enkelte av sine fordeler ved gjennomføring av direktivforslaget. Det vises til at den infrastruktur som er etablert og videreutviklet i Norge har vist seg å være svært robust og driftssikker. Mangel på enhetlig infrastrukturløsning vil på sikt kunne gi ulemper ut fra en forbrukersynsvinkel. Videre er Kredittilsynet av den oppfatning at direktivforslaget kan innebære et ikke-ubetydelig samfunnsmessig effektivitetstap ved å tillate ulike tilbydere av betalingssystemer å operere under forskjellige rammebetingelser.

Norges Bank pekte i sin høringsuttalelse på at det kan være et spørsmål om Norge kan opprettholde sitt "null-float" regime, slik Kommisjonens direktivforslag var utformet. Finansdepartementet og Norges Bank har, etter at Kommisjonen fremla sitt forslag, søkt å avklare hvorvidt det norske null-float regimet kan opprettholdes. Slik teksten nå foreligger etter behandling i Rådet og i Europaparlamentet, og på bakgrunn av fortalens punkt 27, er Finansdepartementet av den oppfatning at norske regler vedrørende null-float trolig kan opprettholdes ved rent nasjonale betalingstransaksjoner. Finansdepartementet har også forelagt spørsmålet for Justisdepartementet som ansvarlig departement for finansavtaleloven, som også er av den oppfatning at mye taler for at direktivets regler om overføringshastighet "... – til tross for en noe annen tilnærming til spørsmålet – vil lede til "null float" ved betalingsoverføringer", med enkelte mulige unntak. Finansdepartementet er også gjennom EFTA-sekretariatet blitt informert om at komiteen for økonomiske og finansielle saker i Europaparlamentet er av tilsvarende oppfatning.

Barne- og likestillingsdepartementet og forbrukerombudet pekte i sine merknader til Kommisjonens forslag på at dagens forbrukervern ved misbruk av kredittkort ville bli vesentlig svekket dersom Kommisjonens forslag til direktiv ble vedtatt, særlig reglene om maksimalt ansvar ved tap som følge av grov uaktsomhet fra kortholders side, og bevisbyrde-regler. Den endelige direktivteksten tillater imidlertid at medlemslandene kan redusere ansvaret for kortholder dersom denne ikke har opptrådt svindelaktig eller på annet vis med forsett (intent). Norge vil derfor, etter Finansdepartementets oppfatning, fortsatt kunne ha nasjonale regler som begrenser kortholders ansvar for misbruk som skyldes uaktsomhet og grov uaktsomhet fra kortholders side.

Et annet spørsmål har vært hvorvidt nasjonale regler om bevisbedømmelse og bevisbyrde kunne opprettholdes som en følge av Kommisjonens forslag. Den endelige direktivteksten innebærer etter Finansdepartementets oppfatning at slike regler skal fastsettes i henhold til nasjonal rett i det enkelte medlemsland.

Betalingstjenestedirektivet antas å være EØS-relevant. Departementet vil ha dialog med næringen og relevante myndigheter (Norges Bank og Kredittilsynet), for å i større detalj kartlegge hvordan det endelige direktivet vil ha innvirkning på norske betalingssystemer, og med sikte på å kunne utøve det nasjonale handlingsrommet på en mest mulig hensiktsmessig måte.

Forslag til direktiv som endrer direktivene 92/49/EØF (skadeforsikring), 2002/83/EF (livsforsikring), 2004/29/EF (verdipapir), 2005/68/EF (reassuranse) og 2006/48/EF (kredittinstitusjoner) når det gjelder prosedyrer og kriterier for vurdering av erverv og økning av eierandeler i finansiell sektor

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la frem forslag til direktiv som nevnt 12. september 2006. Europaparlamentet vedtok direktivforslaget 14. mars d.å. slik det har blitt endret av Rådet. Direktivendringene blir dermed vedtatt etter kun en runde ("first reading"). Formelt vedtak i Rådet gjenstår før publisering.

Direktivet skal bidra til å lette fusjoner mellom og oppkjøp i selskaper i finansiell sektor, herunder erverv av kvalifiserte eierandeler, over landegrensene. De nye reglene skal gjelde for områdene skade- og livsforsikring, reassuranse, verdipapirhandel og kredittinstitusjoner. Direktivet krever klare tidsfrister for å vurdere søknader om tillatelser til slike erverv (i utgangspunktet 60 arbeidsdager, og med klart definerte kriterier for forlengelse av fristen), og fastsetter uttømmende hvilke kriterier det kan legges vekt på ved vurderingen.

Direktivet krever full harmonisering.

Direktivet er gitt med hjemmel i traktaten om det Europeiske Fellesskap, jf. artikkel 47, 2 og artikkel 55. Kun formelt vedtak av Rådet gjenstår før publisering i Official Journal.

Merknader

Direktivet antas å være EØS-relevant.

I Norge reguleres kjøp av kvalifiserte eierandeler i og fusjoner mellom finansinstitusjoner av finansieringsvirksomhetsloven §§ 2-2 og 2-3 og verdipapirhandelloven § 7-4. I samsvar med gjeldene EØS-lovgivning er det i dag en saksbehandlingsfrist på 3 måneder. Lovreglene angir hvilke kriterier det skal legges vekt på ved vurderingen av om en erverver er egnet. Kriteriene det kan legges vekt på i vurderingen er i dag ikke uttømmende oppregnet.

Gjennomføring av EØS-regler som svarer til direktivet vil kreve endringer i det norske regelverket. Kompetansen til å gi tillatelse til erverv av kvalifisert eierandel tilligger etter loven Kongen, og er

delegert til Finansdepartementet. Kredittilsynet har kompetanse til å avgjøre noen saker. I øvrige saker gir Kredittilsynet tilråding til Finansdepartementet.

Forslaget antas å ikke medføre særlige økonomiske konsekvenser.

Vedlegg XXI Statistikk

KOM (2005) 88 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om fellesskapets statistikk om struktur og aktivitet knyttet til foretak med utenlandske eierinteresser

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å etablere et felles rammeverk for produksjon av statistikk vedrørende strukturen og aktiviteten til foretak med utenlandske eierinteresser. Med utenlandske eierinteresser menes enten et foretak i rapporteringslandet som er kontrollert av et foretak utenfor landets grenser, eller et foretak utenfor rapporteringslandet som er kontrollert av et foretak som ligger i rapporteringslandet. Kontroll vil være tilfelle dersom et foretak eier mer enn 50 % av aksjekapitalen eller stemmeberettiget kapital i et annet foretak.

Bakgrunnen for den nye forordningen er økt globalisering som påvirker internasjonal handel og struktur. Det er derfor nødvendig med statistikk for at EU skal kunne utforme sin politikk, både med hensyn på det indre markedet, men også utad bl.a. til hjelp i GATS-forhandlinger (General Agreement on Trade in Services).

Det er også tidligere samlet inn statistikk over foretak med utenlandske eierinteresser i regi av Eurostat og OECD, men disse er ikke ansett for å være egnet til det formålet EU har. Den nye forordningen vil nå samordne datainnsamlingen og gi et felles rammeverk for produksjon av statistikk over utenlandske kontrollerte foretak.

Forordningen er delt i to moduler:

- 1) Inngående eierinteresser, dvs. statistikk over foretak som ligger i det rapporterende landet, men som er kontrollert av et foretak utenfor det rapporterende lands grenser.
- 2) Utgående eierinteresser, dvs. statistikk over foretak som ligger i et annet land enn det rapporterende landet, men som er kontrollert av et foretak i det rapporterende landet.

1) Statistikk over inngående eierinteresser

Det skal rapporteres om ulike økonomiske kjennetegn, dvs. antall foretak, omsetning, produksjonsverdi, bruttoprodukt, kjøp av varer og tjenester, personalkostnader, bruttoinvesteringer, antall ansatte og FoU-størrelser. Disse variablene skal land- og næringsfordeles. Det skal rapporteres i hvilket land den ultimate eieren ligger i, dvs. eierskap kan gå over flere ledd og her er de ute etter det øverste leddet, dvs. den endelige eieren. Det har vært gjennomført pilotstudier på frivillig basis over flere år. Norge har ikke deltatt i disse.

Tall skal oversendes innen 20 måneder etter utgangen av første referanseår, dvs. det året denne forordningen blir vedtatt. Landene kan gis en overgangsperiode på inntil fire år i forhold til første referanseår for å kunne gjøre tilpasninger til nasjonal statistikk.

2) Statistikk over utgående eierinteresser

Det skal rapporteres ulike økonomiske kjennetegn, dvs. antall foretak, omsetning, bruttoprodukt, personalkostnader, antall ansatte, eksport og import av varer og tjenester, samt bruttoinvesteringer. Disse variablene skal land- og næringsfordeles. Statistikk over utgående eierinteresser vil i sin helhet være pilotstudier og vil være frivillig å levere i første omgang. Norge har ikke deltatt i piloten.

Detaljer når det gjelder iverksettingen av forordningen blir gjort gjennom en komitologiprosedyre, der statistikkprogramkomiteen vil fungere som en komité i forhold til Kommisjonen.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget, men har ikke hatt anledning til å delta i den pågående piloten. Det er ikke behov for lov - eller forskriftsendringer.

Statistisk sentralbyrå har ikke oversikt over multinasjonale selskap, og må bruke ressurser både på å få kartlagt populasjonen og på den løpende rapporteringen. Estimerer tilsier at det må benyttes omtrent 0,5 - 1 årsverk for å få på plass statistikk over inngående eierinteresser.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabel.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2005) 112 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om etablering av et felles rammeverk for bedriftsregister for statistiske formål og opphevelse av rådsforordning (EØF) nr. 2186/93

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å etablere en felles ramme for bedriftsregistre for statistiske formål til erstatning for rådsforordning (EF) nr. 2186/93, som er tatt inn i vedlegg XXI til EØS-avtalen. Slike statistiske bedriftsregistre er et viktig grunnlag for blant annet å koordinere undersøkelser, for konstruksjon av statistiske enheter og for studier av avgang og tilgang av enheter i registret. Forordningen innfører ulike definisjoner når det gjelder blant annet foretak, lokal enhet og foretaksgruppe. Videre beskriver forslaget hvilke enheter registeret skal omfatte og hvilke datakilder som skal benyttes. Det er også gitt en spesifisering av hvilke variable som i utgangspunktet skal være knyttet til de enkelte enheter. Det er også beskrevet krav til oppdatering og hvilke data som skal oversendes Kommisjonen (Eurostat). Forordningen vil legge grunnlaget for utveksling av konfidensielle data mellom landene for å sikre kvaliteten på informasjon om multinasjonale selskaper. Slik informasjon skal behandles som konfidensiell etter de regler som gjelder. Landene skal også oversende detaljerte data for de enkelte foretak knyttet til flernasjonale foretaksgrupper til Kommisjonen (Eurostat).

Detaljert iverksetting av forordningen vil skje gjennom en komitologiprosedyre der statistikkprogramkomiteen fungerer som komité i forhold til Kommisjonen.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

Data om konsernknytninger og direkteinvesteringer er planlagt å innhentes med Aksjonærregisteret som kilde. For å dekke kravene om multinasjonale selskaper forutsettes at utenlandske aksjonærer er entydig registrert i Aksjonærregisteret. Ellers vil det være en manuell oppgave å innhente disse. Noe som vil medføre krav om ekstra ressurser. De andre kravene vil ikke medføre signifikante merkostnader for Statistisk sentralbyrå.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2005) 375 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om Fellesskapets statistikk om migrasjon og internasjonalt vern

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å etablere felles regler for innsamling og bearbeiding av statistikk om flyttinger til og fra landene, statsborgerskap og fødeland for personer som er bosatt i landene og administrative og formelle prosedyrer og prosesser i medlemslandene med hensyn til flyttinger, statsborgerskap, asylbehandling og andre former for kontroll av ulovlig innvandring. Bakgrunnen for forslaget er behov for bedre og mer standardisert informasjon om internasjonale flyttinger og asylsøkere og behandlingen av disse, knyttet til etableringen av et felles område innen EU for bevegelser av personer og for frihet og sikkerhet. Kommisjonen vedtok i 2003 en aksjonsplan (KOM (2003) 179 endelig) som fastsatte mål for statistikk på dette området på kort og middelslang sikt. Foreliggende forslag følger opp denne aksjonsplanen for å sikre en formell basis for denne statistikken.

Forordningen har en artikkel om statistikk som skal samles inn knyttet til internasjonale flyttinger, bosatt befolkning og ervervelse av statsborgerskap. Videre er det en artikkel om statistikk knyttet til internasjonalt vern som omfatter bl.a. tall for personer som har søkt om beskyttelse og resultatet av behandlingen av slike saker. Det er også artikler om statistikk over personer stoppet ved grensen eller oppdaget som ulovlig immigrert, om bosettingstillatelser og om tilbakeflyttinger. Det forutsettes at landene bruker ulike tilgjengelige kilder for å skaffe til veie disse tallene; administrative kilder, personregistre, tellinger og utvalgsundersøkelser.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer. De administrative og økonomiske konsekvensene er under utredning.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabel.

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2005) 625 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om produksjon og utvikling av statistikk om utdanning og livslang læring

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å sikre utviklingen av sammenlignbar statistikk og indikatorer innenfor områdene utdanning, opplæring og annen livslang læring, ved å etablere et rammeverk for allerede pågående datainnsamlinger, og fremtidige forutsigbare innsamlingsbehov. Et unntak er den opplæringen som foregår i regi av bedrifter og foretak, som allerede er dekket av en egen forordning (Regulation (EC) No 1552/2005 of the European Parliament and of the Council 7 September 2005 on statistics relating to vocational training in enterprises).

Forslaget er hjemlet i artikkel 285 (1) i traktaten som gir grunnlag for å iverksette tiltak for innsamling av statistikk.

Forslaget er inndelt i tre delområder (artikkel 3)

- Statistikk om utdanningssystemene
- Voksnes deltakelse i livslang læring (Adult education survey)

- Annen statistikk om utdanningsfeltet som ikke er dekket av de to første områdene.

Disse områdene er beskrevet i egne vedlegg når det gjelder formål, omfang, tema som skal dekkes og periodisitet.

Det forutsettes at detaljert verksetting skjer gjennom komitologi (Artikkel 6), der de mer presise spesifikasjonene blir fastlagt og tilpasset med detaljeringsgrad og tidsfrister. Forslag til kommisjonsforordninger vil formelt behandles i Statistikkprogramkomiteen der Norge og andre EFTA/EØS land er representert på direktørnivå, og med full talerett og der standpunkter blir notert.

Merknader

Det vil ikke være behov for lov- eller forskriftsendringer. Data som skal rapporteres blir allerede, eller kan bli samlet inn av Statistisk sentralbyrå med hjemmel i statistikkloven, uten behov for endringer i lov eller forskrifter. Statistisk sentralbyrås kilder vil være enten data fra offentlige administrative registre der hvor slike finnes og de inneholder de nødvendige variablene, eller via tilleggsmoduler til eksisterende utvalgsundersøkelser hvor relevant målgruppe er inkludert. Nye undersøkelser kan bli aktuelt, spesielt for AES (Adult Education Survey), men ellers er intensjonen å unngå nye, store undersøkelser.

For de delene av rettsakten som berører data som allerede samles inn, vil deler av disse databehovene allerede være knyttet direkte eller indirekte opp mot andre eksisterende rettsakter innenfor statistikk samarbeidet. Noen eksempler er opplysninger om igangværende og avsluttede utdanningsaktiviteter for elever/studenter (Arbeidskraftsundersøkelsen, AKU) og offentlige institusjoners utgifter (Nasjonalregnskapet).

Ansvar for datarapporteringene vil som i dag i sin helhet ligge hos Statistisk sentralbyrå. Slik sett vil det ikke være noen administrative konsekvenser av forslaget. I den grad det er snakk om innhenting av nye data som nå ikke samles inn vil forslaget kunne gi økt krav til datarapportering. I utgangspunktet vil Statistisk sentralbyrå da forsøke å benytte eksisterende offentlige administrative kilder hvis de inneholder den nødvendige og relevante informasjonen av god nok kvalitet. Men i de tilfeller hvor administrative kilder ikke benyttes, vil det kunne bli behov for egne spesialundersøkelser hvor respondentene selv (som regel eleven/studenten) kan bli pålagt oppgaveplikt. Omfanget av dette er foreløpig vanskelig å fastslå, fordi det også vil avhenge av de detaljerte kravene som kommer i form av kommisjonsforordninger.

Det er foreløpig ikke beregnet noen økonomiske konsekvenser av forslaget. Men det som synes klart er at fremtidige AES-undersøkelser gjennomført etter dagens retningslinjer, vil kreve relativt betydelige ressurser noe som vil kreve prioritering i forhold til andre statistikkprodukter. EU vil bidra med penger for å dekke deler av kostnadene ved neste gjennomføring. Eurostat sitt bidrag antas basert på tidligere erfaringer å bli på mellom 50 % og 67 % av totale kostnader. Resten av kostnadene ved undersøkelsen må dekkes på nasjonalt nivå, enten over Statistisk sentralbyrås ordinære budsjett, over budsjett for internasjonalt samarbeid, eller ved bidrag fra andre.

Sakkyndige instansers merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget i Working Group of Education and Training Statistics og i statistikkprogramkomiteen (SPC). Norske kommentarer fra Statistisk sentralbyrå til Eurostat har vært formidlet til de ulike delene av forslaget.

Område 1: Statistikk om utdanningssystemene

Målsetningen med reguleringen av dette området er å sikre sammenlignbar statistikk om utdanningssystemene innenfor EU/EØS. Norge har støttet forslaget på dette området i forbindelse med diskusjon av forslaget i nevnte arbeidsgrupper. Dette området vil inkludere hva som er siste avtale mellom UNESCO Institute of Statistics (UIS), OECD og EU (Eurostat), kjent

som UOE-rapporteringen, jf. Artikkel 6-3(a). Denne rapporteringen omfatter data om bl.a. igangværende utdanningsaktiviteter, avsluttede utdanningsaktiviteter, og data om personell og kostnader i sektoren.

Statistisk sentralbyrå har påpekt ovenfor Eurostat at det er viktig å ta hensyn til at for stadig flere land (deriblant Norge) vil kilden for de statistiske data som leveres til Eurostat i hovedsak stamme fra administrative dataregistre. Slike registre vil ofte ha større dekningsgrad på den statistiske enheten enn utvalgsundersøkelser (som regel personer), men samtidig ulempen med at endringer i spørsmål og definisjoner ikke vil være like enkelt. Dette fordi vi ikke kan pålegge registreierne å endre sine registre i henhold til de krav som stilles til statistikken, vi kan bare anbefale. Hvis registreierne ikke frivillig gjør nødvendige endringer i sine registre, kan dette medføre et behov for tillegg i andre utvalgsundersøkelser eller mindre spesialundersøkelser, se punkt under gjeldende norsk rett.

Område 2: Voksnes deltakelse i livslang læring

Norge har så langt signalisert at vi ikke kan godta gjeldende utkast på dette delområdet. Dette området vil dekke fremtidige gjennomføringer av Adult Education Survey (AES), en undersøkelse hvor målsetningen er å fremskaffe statistikk om både voksne som deltar og voksne som ikke deltar i livslang læring. Norge (Kunnskapsdepartementet og SSB) har investert mye i en utvidet LLL-modulen i Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU). AES vil kunne gi noe av de samme svarene som LLL-modulen, men omfatter også datainnsamling innenfor mange andre områder (bl.a. deltakelse i kulturaktiviteter). AES består også av både obligatoriske spørsmål, og en del frivillige spørsmål.

LLL-modulen i AKU blir i utgangspunktet pålagt ca hvert 5 år. Kunnskapsdepartementet har for Norge finansiert en utvidet modul, både i omfang og hyppighet. Gjennomføringen av AES anses å være svært ressurskrevende og for Norge sin del lite formålstjenlig ved siden av LLL-modulen i AKU. Statistisk sentralbyrå vil i utgangspunktet ikke ha egne ressurser til å kunne gjennomføre en pålagt undersøkelse i den størrelsen som foreslås. Kunnskapsdepartementet har også inntil nylig vært skeptiske til å omprioritere nasjonale midler fra LLL-modulen til AES de årene det vil være et slikt behov. På nasjonalt nivå vil Kunnskapsdepartementet på nytt vurdere nødvendig finansiering på området, samtidig som det i forbindelse med utformingen av kommisjonsforordningen må forsøkes å påvirke slik at den obligatoriske delen av undersøkelsen ikke blir større enn nødvendig, for dermed å holde kostnadene ved undersøkelsene nede.

Eurostat gjennomfører for tiden første utgave av AES basert på gentlemen's agreement. Norge deltar ikke i denne runden. Erfaringene fra denne undersøkelsen vil også danne grunnlaget for fremtidige undersøkelser, som da kan bli pålagt. Ut fra gjeldende forslag antas neste gjennomføring av AES tidligst å finne sted i 2011.

Område 3: Annen statistikk på utdanningsfeltet

Norsk oppfatning av dette delområdet er at det er for diffust definert. Norge har derfor foreløpig ikke kunnet godta gjeldende forslag. Med bruk av ord som "other" og "such as" er det usikkerhet om grensen for relevans fra et utdanningsperspektiv for at en undersøkelse kan bli definert inn under den foreslåtte tekst. I forslaget nevnes områder som forskning, økonomisk vekst, arbeidsmarked, fattigdom og sosial inkludering som relevante. Det er Statistisk sentralbyrås inntrykk at flere andre land har ytret den samme bekymringen i en nylig gjennomført kommentarrunde blant EU-landene. På SPC-møtet i mai 2005 foreslo da også Statistisk sentralbyrå at kun eksisterende statistikk-kilder skal brukes for å samle inn ny statistikk innenfor dette delområdet. Dette for å unngå en for stor økning i rapporteringsbyrde og rapporteringskostnader. Forslaget nå forutsetter at data i de fleste tilfellene skal være fra eksisterende datakilder.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2005) 653 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) som endrer rådsforordning (EF) nr. 2223/96 når det gjelder overføring av tall fra nasjonalregnskapet

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å revidere rapporteringsprogrammet for nasjonalregnskapstall innenfor rammen av ESA95 til EU/Eurostat. Det opprinnelige rapporteringsprogrammet er blitt 10 år gammelt og i løpet av den tiden har politiske prioriteringer og brukerbehov endret seg etter skiftende trekk i økonomien. Gjennomgang av programmet startet i 2003, viktige brukere av nasjonalregnskapstall ble kontaktet og nasjonalregnskapsmiljøet ble konsultert om hvilke muligheter som var til stede. Ut av prosessen med å finne en rimelig balanse mellom nye brukerbehov og tekniske beskrankninger med å frambringe nye tall, ble resultatet et forslag som skulle avløse Annex B i ESA95 forordningen fra 1996 (Rådsforordning nr. 2223/96). Forslaget integrerer fortsatt ikke all overføring av data til ESA 95. Flere tabeller blir fortsatt overført basert på separate rettsregler (kommisjonsforordning nr. 264/2000 (tabell 25), Europaparlaments- og rådsforordning nr. 501/204 (tabell 27), Rådsforordning nr. 1222/2004 (tabell 28) og Europaparlaments- og rådsforordning nr.1161/2005 (tabell 8).

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer. Tre Eurostat arbeidsgrupper har vært involvert på områdene nasjonalregnskap, finansregnskap og regionalstatistikk, ved siden av å ha blitt behandlet på høyere hold i CMFB-komiteen og SPC (Statistical Programme Committee).

Forordningen vil gi bedre tilgjengelighet til nasjonalregnskapsdata, som også vil bedre kvaliteten på nasjonalregnskapsdata på europeisk nivå og dermed føre til positiv virkning på økonomiske og sosiale data i sin alminnelighet.

Det understrekes også at det reviderte publiseringsprogrammet er et ledd i det generelle arbeidet med å harmonisere nasjonalregnskapet internasjonalt.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå og i særdeleshet i Seksjon for nasjonalregnskap, som finner det relevant og akseptabelt, men med visse kritiske merknader. Disse ble framført i august 2004 i form av mulige krav om unntak/overgangsordninger for Norge på spesifikke poster og tabeller i programmet. Generelle punkter var FISIM allokeringen (som imidlertid gjennomføres ved hovedrevisjonen desember 2006), trygdeforvaltningen som integrert del av statsforvaltningen (vanskelig å få spesifisert hver for seg) og eksport og importdata til og fra EU-institusjonen (som Norge ikke har statistikk for). Unntakskrav kunne ellers relatere seg til flere av tabellene og spesifikke poster der (om lag ti av tabellene kan ha innslag som er problematiske, men i stor grad dreier det seg om detaljinnslag). Tabell 6 om konto for finanstransaksjoner er et mer fundamentalt problem å dekke, men Norges Bank har rapportert data med en annen innfallsvinkel enn den som er mulig i Statistisk sentralbyrå fra de finansielle sektorbalanser (balanseendringer istedenfor transaksjoner).

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2006) 66 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om strukturstatistikk for næringslivet

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å gi en omarbeiding av den eksisterende rådsforordningen nr. 58/97 om statistikk over foretaksstrukturer, som er tatt inn i EØS-avtalen. Den forordningen er endret og tilpasset gjennom flere senere forordninger. Det har derfor vært ansett hensiktsmessig å lage en omarbeidet versjon, som samtidig kunne ivareta nye behov. Målet har også vært å bidra til forenkling og minimering av oppgavebyrde for å kunne dekke nye behov.

Den nye forordningen vil gi et utvidet rammeverk for innsamling, bearbeiding, overføring og analyse av statistikk om næringslivets struktur, aktivitet og konkurransedyktighet.

Utvidelsene tar utgangspunkt i styrking av statistikk for tjenesteytende næringer og statistikk over nyetableringer og avgang av foretak.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer. Administrative og økonomiske konsekvenser er beskjedne.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabel.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2006) 135 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning for etablering av felles regler for å fremskaffe basisinformasjon om kjøpekraftspariteter og for beregning og formidling av disse

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å etablere felles regler for å skaffe fram det datagrunnlag som trenges for å produsere kjøpekraftspariteter (KKP-er) for alle EØS-land, samt for beregning og formidling av slike.

KKP-er er omregningsfaktorer som er nødvendige i internasjonale sammenlikninger der en ønsker å sammenlikne økonomiske størrelser som for eksempel bruttonasjonalprodukt (BNP) eller konsum per innbygger. Slike økonomiske størrelser er i utgangspunktet uttrykt i hvert enkelt lands valuta og prisnivå. Dette fører til at land med høyt prisnivå vil få sin posisjon overvurdert i forhold til land med lavt prisnivå, og omvendt. Bruk av KKP-er som omregningsfaktorer i stedet for nominelle valutakurser sikrer at tallene for hvert enkelt land uttrykkes *i et felles prisnivå og en felles (beregningsteknisk) valuta*. Dette er nødvendig for å sikre sammenliknbarhetene mellom landene.

Et eksempel på institusjonell bruk av KKP-er er beregningen av støtte over EUs strukturfond. Slik støtte tildeles regioner der *prisinivåjustert bruttoregionalprodukt per innbygger* ligger under 75 prosent av gjennomsnittet i EU. Her benyttes KKP-ene nettopp som prisnivåjusteringsfaktorer. En tilsvarende bruk av KKP-er finner vi i andre internasjonale sammenlikninger der en ønsker å nøytralisere virkningen av at landenes prisnivå er forskjellig. KKP-er brukes også sekundært i rene analyser av prisnivåforskjeller mellom land.

KKP-ene er resultatet av et internasjonalt statistisk samarbeid som omfattes av EØS-avtalen. Kvaliteten på resultatene for et gitt land avhenger av at samtlige medlemsland lever opp til høye standarder for kvalitetssikring. Det stilles derfor strenge krav til felles forståelse av konsepter og metoder. Forslaget til forordning regulerer Kommisjonens og medlemslandenes forpliktelser i forbindelse med innhenting av data, i hovedsak gjennom prisundersøkelser i landene og innrapportering av allerede eksisterende data, samt beregningsopplegg og publiseringspraksis. Opplegget som skisseres i forslaget er blitt gradvis implementert over flere år, slik at det nå primært er snakk om en kodifisering av eksisterende praksis.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer. Siden innholdet i forordningen *de facto* allerede er implementert, har det ingen ytterligere administrative eller økonomiske konsekvenser.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2006) 258 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om statistikk om plantevernmidler

Sammendrag av innhold

Forslaget til forordning har sin bakgrunn i erkjennelsen av at bruken av pesticider, og da særlig gjennom plantevernmidler har en negativ virkning på menneskers helse og på miljøet. Rådet og Parlamentet har understreket behovet for at disse negative virkningene reduseres. I arbeidet med å lage en strategi på dette område har kommisjonen sett behov for detaljert, harmonisert og relevant statistikk over tilbud, salg og bruk av pesticider innenfor fellesskapsområdet. Forordningen som nå foreslås skal sikre innsamling av slik sammenlignbare data fra alle EU-landene. Dataene skal brukes til å kalkulere risikoindikatorer samt måle utviklingen av bruken og virkningene over tid.

Mens dagens regelverk først og fremst dekker vilkår for godkjenning av plantevernmidler i markedet, og krav i forhold til restverdier av slike midler i næringsmidler, dekker denne forordningen selve bruken av plantevernmidler. Gjennom forordningen etableres det et helhetlig rammeverk for innsamling og spredning av data fra medlemslandene om markedets tilbud og bruk av plantevernmidler.

Forordningen vil blant annet instruere medlemslandene på følgende områder I:

- å samle data regelmessig (årlig med hensyn til markedsføring, i løpet av en femårsperiode med hensyn til bruken av plantevernmidler i jordbruket)
- hvordan data skal samles (bruk av representative spørreundersøkelser, oppgaveplikter for distribusjonsleddet/ profesjonelle brukere, administrative kilder eller en kombinasjon av alle disse kildene, inklusive statistiske estimeringsprosedyrer basert på kvalifisert skjønn eller modellering).
- hvordan data skal overføres til kommisjonen

I følge forslaget skal Kommisjonen dessuten foreta noen tekniske tilpasninger samt fastlegge kriteriene for kvalitetsevalueringen og formatet for overføringen av dataene.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget og har i den forbindelse konsultert Mattilsynet. Forordningen er EØS relevant. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2006) 286 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om medlemslandenes innberetning av statistiske opplysninger om akvakulturproduksjon (akvakulturnæringen)

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å kunne overvåke og vurdere situasjonen i akvakulturnæringen. Akvakulturnæringen har hatt en sterk vekst de senere år, og utformingen av EUs felles fiskeripolitikk (Common Fisheries Policy) krever et større spekter av data enn det som er tilgjengelig i dag. I tillegg kommer at bedre data på området vil bidra til virkeliggjøring av kommisjonens strategi for utvikling av den europeiske akvakulturnæringen (COM/2002/0511).

Forslaget er utarbeidet parallelt med et forslag fra EUs generaldirektorat for fiskerinæringen (DG Fish) om et bedre rammeverk om innrapportering av økonomiske data (Data Collection Regulation DCR). Kommisjonen vil bestrebe seg på at begreper og definisjoner i den foreslåtte forordningen samordnes i størst mulig grad med en fremtidig lovgivning om datainnsamling (DCR).

Forordningen vil erstatte forordning nr. 788/96.

Det nærmere innholdet i forordningen omfatter krav til medlemslandene om å innrapportere data på blant annet følgende områder:

- volum og verdiskaping i akvakulturnæringen fordelt på arter, miljø (saltvann vs. ferskvann) og teknologi (årlig)
- volum og verdiskaping knyttet til "fangstbasert" akvakulturproduksjon (hvert tredje år).
- volum på salg fra klekkeri- og settefiskanlegg (smolt fra utklekkingsanlegg) brukt i næringen og andelen som eventuelt er sluppet ut i det fri for å øke den naturlige foryngelsen (hvert tredje år)
- akvakulturbedriftene produksjonsstørrelse og bruk av teknologi (hvert tredje år)

Merknader

Forordningen vil pålegge medlemslandene økte administrative og økonomiske kostnader ved at kravene til innrapportering øker. Adgang til bruk av utvalgsundersøkelser, og mulighet for unntak fra krav om datainnsamling i tilfeller der dette vil skape spesielle problemer for de nasjonale myndighetene vil bidra til å redusere disse kostnadene. Forslaget har også samme formål og er i stor grad sammenfallende med FNs Mat- og landbruksorganisasjon sin undersøkelse FISHSTAT AQ (aquaculture questionnaire) som en del EU medlemmer og Norge allerede deltar i.

Både Fiskeridirektoratet og Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Forordningen er EØS relevant. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Fiskeridirektoratet og Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet

KOM (2006) 565 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning for endring av rådsforordning (EF) nr. 577/98 om tilrettelegging av en arbeidskraftsundersøkelse i Fellesskapet

Sammendrag av innhold

Forslaget til forordning knytter seg til rådsforordning (EF) nr. 577/98 om arbeidskraftsundersøkelsene (AKU), som er tatt inn i vedlegg XXI til EØS avtalen. Det foreslås en endring slik at variabellisten for undersøkelsen, skal utvides med "lønn i hovedjobben". Dette blir en obligatorisk variabel. Samtidig fjerner man en mer omfattende, men frivillig variabel om inntekt.

Forslaget slik det foreligger, sier at man godtar data om lønn fra administrative registre og at man i slike tilfeller kan rapportere data innen 18 måneder og ikke innen de tidsfristene som ellers gjelder.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i forberedelsene på flere måter. Statistisk sentralbyrå har deltatt på møte i Working group for Labour Market Statistics og videre gjennomført et utviklingsprosjekt med EU-støtte, for å teste ut bruk av data fra administrative registre. Med bruk av administrative data, vil utgiftene bli relativt beskjedne, og kan håndteres innen Statistisk sentralbyrås ordinære budsjetttramme. Forslaget har ingen administrative konsekvenser.

Sakkyndige instansers merknader

Statistisk sentralbyrå har argumentert for at man kan bruke data fra administrative registre. Statistisk sentralbyrå mener dette kan gi data av minst like god kvalitet og i tillegg får man lavere oppgavebyrde, og finner derfor det foreliggende forslaget relevant og akseptabelt

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2006) 655 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om opprettelse av en ny statistisk aktivitetstilknyttet produktklassifisering (CPA) og om opphevelse av rådsforordning 3696/93

Sammendrag av innhold

Målet med forordningen er å opprette en ny statistisk aktivitetstilknyttet produksjonsklassifisering (CPA). Den statistiske aktivitetstilknyttede produktklassifiseringen (CPA) ble opprettet i 1993 til bruk for harmonisering av økonomisk statistikk. Klassifiseringen er nært forbundet med NACE som er den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter. Forslaget tar høyde for den økonomiske utviklingen de siste 15 årene, den gjennomgripende revisjonen av NACE og andre internasjonale produktklassifikasjoner. Den reviderte utgaven gir et bedre bilde av den økonomiske virkeligheten og er i større grad sammenlignbar med andre internasjonale nomenklaturer, herunder FNs sentrale produktomenklatur. Klassifiseringen bidrar som referanseramme for best mulig sammenligning av statistiske data om produksjon, forbruk, utenrikshandel og transport. Forslaget inneholder en bestemmelse om at medlemslandene kan innføre en nasjonal statistisk nomenklatur som er konsistent med CPA, for å ta høyde for karakteristiske nasjonale forhold

Gjeldende bestemmelse på området er rådsforordning 3696/93 tatt inn i vedlegg XXI til EØS-avtalen. Denne vil bli erstattet av den foreslåtte forordningen.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget som ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2006) 850 Forslag til europaparlaments- og-- rådsforordning om energistatistikk

Sammendrag av innholdet

Utviklingen av en felleseuropeisk energipolitikk og -lovgivning nødvendiggjør omfattende og sammenlignbar statistikk for å kunne verifisere i hvilken grad målene på området nås. Også den store betydningen som energiforbruket har på miljøet, herunder oppfølgingen av Kyotoavtalen nødvendiggjør presise data på området.

Formålet med forslaget er å formalisere og rettsliggjøre innsamlingen og legge til rette for sammenlignbar fellesskapsstatistikk om energiproduksjon, import og eksport, energiforbruk og energitransformasjon. Forslaget er en formalisering av den innrapportering som medlemslandene i dag utfører på frivillig basis. Intensjonen er følgelig ikke å etablere et nytt statistikkområde, men å etablere en rettslig basis for å gjøre energidata tilgjengelig. For å sikre sammenlignbare metoder og data tar forslaget til forordning utgangspunkt i dagens datainnsamling og samarbeid på internasjonalt nivå.

Merknader

Forordningen øker ikke oppgavebyrden på oppgavegiverne. Oppgavegiverne pålegges ingen nye oppgaveplikter og det skjer ingen økning i omfanget at data som allerede samles inn på frivillig basis. Tilsvarende vil forordningen ha få konsekvenser på medlemslandene.

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftinger om forslaget i to av de årlige møtene i Eurostats Energy Statistics Committee, og det har deltatt i en skriftlig kommentarrunde. Forordningen er EØS relevant. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk Sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet

KOM (2007) 46 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om statistikk om folkehelsen, helse- og sikkerhet på arbeid (arbeidsmiljø)

Sammendrag av innholdet

Formålet med forordningen er å etablere et rammeverk for systematisk utarbeidelse av statistikk på områdene folkehelse og arbeidsmiljø, i form av en rekke minimumsdata. Inntil nå har datainnsamlingen på dette området ikke vært rettslig forankret, men har vært avtalebasert i en "gentlemen's agreement" innenfor rammen av fellesskapets statistiske program. Den

nåværende situasjonen har vært kjennetegnet ved at det ikke har vært mulig å oppnå tilstrekkelig sammenlignbarhet og aktualitet.

I forordningens hoveddel fastlegges de generelle prinsippene, og i bilagene 1-5 beskrives hovedinnholdet i datainnsamlingen på 5 emneområder. Disse områdene er 1) helsestatus og helsefaktorer, 2) helsetjenester, 3) dødsårsaker, 4) arbeidsulykker, 5) sykdom og andre helseproblemer relatert til arbeid.

Elementene i metode og datainnsamling vil bli fastsatt i kommisjonens gjennomføringsforordning og vil bli nærmere forklart i manualer og retningslinjer.

Forslaget må ses i sammenheng med rettsakter som oppstiller garantier for beskyttelse av fysiske personer ved utarbeidelsen av fellesskapsstatistikker om folkehelse og arbeidsmiljø. Dette gjelder forordningene nr. 322/97 og nr. 1588/90 om oversendelse av fortrolige statistiske opplysninger til Eurostat, og direktiv nr. 95/46 og forordning nr. 45/2001 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget gjennom ulike grupper under Partnerskap for helsestatistikk i Eurostat. Dette gjelder de tre områdene under folkehelsestatistikk (helsestatus og helsefaktorer, helsetjenester og dødsårsaker). Forslaget har også vært behandlet på direktørmøtet for sosialstatistikk. Statistisk sentralbyrå har imidlertid hittil ikke vært representert i de gruppene i Eurostat som har ansvaret for statistikk over helse og sikkerhet på arbeidsplassen. Direktoratet for arbeidstilsynet (DAT) har delvis representert Norge på disse møtene. Forordningen er EØS relevant. Hvis Statistisk sentralbyrå skal utarbeide statistikk over arbeidsulykker og yrkessykdommer kreves det endringer i hjemmelsgrunnlaget for å avgi diagnosedata fra yrkesskadetrygden til statistisk bruk.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Dataleveransene til Eurostat på området Folkehelse omfatter de fleste helsestatistikker som utarbeides i Statistisk sentralbyrå, og krever årlig ca. to månedeverk. Forordningen forutsetter at disse statistikkene fortsetter i minst samme omfang som i dag. Den delen av forordningen som gjelder statistikken over helse og sikkerhet på arbeidsplassen har enda større konsekvenser, da det i dag ikke utarbeides tilstrekkelig tilfredsstillende statistikk. For de ulike statistikker kan konsekvensene oppsummeres slik:

1) Helsestatus og helsefaktorer: Eventuelle krav om samtidighet i gjennomføring av utvalgsundersøkelser og krav til hvordan utvalgene trekkes kan komme i konflikt med nasjonale opplegg og prioriteringer. Forordningen er inkonsistent i forhold til kravet om samtidighet: Under kap 3. Legal elements of the proposal, Proportionality principle står det at den framtidige European Health Interview Survey (EHIS) vil avvikles samtidig hvert femte år I alle medlemsland mens Annex 1 begrenser seg til at statistikken skaffes til veie minst hvert femte år.

2) Helsetjenester: Statistisk sentralbyrå rapporterer statistikk over personell, kapasitet i sykehusene og behandlede pasienter til Eurostat. Innrapporteringen er samordnet med rapportering til OECD. Forordningen forutsetter derfor at det fortsatt utarbeides offisiell statistikk på disse områdene. En del helsetjenestedata innhentes gjennom intervjuundersøkelser. I dag rapporterer Norge et mindretall av disse indikatorene.

3) Dødsårsaker: Dødsårsaksstatistikken utarbeides etter retningslinjer gitt av Verdens helseorganisasjon (WHO). Forordningen følger disse anbefalingene med noen mindre tillegg. Eurostat forutsetter at landene tar i bruk automatisk koding av dødsårsak for å få en bedre harmonisering av dødsårsakskodingen. Omleggingen til automatisk koding ved bruk av programmet ACME er i tråd med dette.

4) Arbeidsulykker og 5) Yrkessykdommer og andre helseproblemer: Arbeidstilsynet (DAT) har til nå representert Norge i Eurostat på disse områdene og det er Arbeidstilsynets data om arbeidsulykker som er rapportert til Eurostat. Norge har til nå ikke rapportert data om yrkessykdommer og andre helseproblemer. DATs statistikk over arbeidsulykker tilfredsstiller ikke kravene i forordningen. Den omfatter blant annet ikke alle sektorer, da det er andre myndigheter som har tilsynsansvar med deler av arbeidslivet. I tillegg skiller ikke statistikken fra DAT mellom alvorlige og mindre alvorlige ulykker.

DAT har fått bevilget midler fra Eurostat for å teste ut fase 3 i statistikken over arbeidsulykker, (dvs. harmonisering av variabler og klassifikasjoner av årsaker og omstendigheter ved ulykkeshendelsen som kan bidra til å fastslå i hvilke situasjoner og under hvilke omstendigheter ulykken inntreffer) bygget på det planlagte skaderegisteret knyttet til Norsk pasientregister (NPR). Disse dataene vil bli trukket fra et utvalg sykehus, og vil ikke fullt tilfredsstille kravene i forordningen til en statistikk over arbeidsulykker.

Arbeidsdelingen mellom Statistisk sentralbyrå og DAT er ikke endelig avklart. Lovgivningen setter her visse grenser. I dag er det imidlertid ikke lovhomeel for avlevering av diagnosedata fra yrkesskadetrygden til Statistisk sentralbyrå. Hvis SSB begrenser sin rolle til å være pådriver og koordinerer vil arbeidet med å etablere nye statistikker kunne anslås på nåværende tidspunkt til et halvt årsverk. Hvis SSB skal overta et større statistikkansvar er det vanskelig i dag å gi en pålitelig kalkyle over hvilke ressurser som kreves. Som sagt krever det siste alternativet en endring i lovgrunnlaget.

Eurostat samler også inn Informasjon om arbeidsulykker og arbeidsrelaterte helseproblemer oppstått de siste 12 måneder gjennom de nasjonale arbeidskraftsundersøkelsene. Norge deltok ikke i undersøkelsen i 1999, men deltar i undersøkelsen som pågår nå. Kravene i forordningen på dette området er derfor allerede tilfredsstillt.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2007) 69 Forslag til europaparlaments-og-rådsforordning om folke- og bolig telling

Sammendrag av innholdet

På nær sagt alle EUs politikkområder er befolknings- og boligdata av høy kvalitet helt avgjørende for å kunne formulere operasjonelle mål og for å kunne evaluere framgang. Sammenlignbare folketellingsdata er grunnlaget for årlige befolkningsestimater, spørreundersøkelser og regionale analyser. Gode befolkningsdata er også helt avgjørende for politikkutforming og er videre av betydning for prosessuelle regler i EU-systemet (stemmevekt fordelt etter innbyggertall og lignende).

Forslaget danner basis for innsamling av sammenlignbare data for personer, husholdninger og boliger på EU-nivå. Bakgrunnen for forslaget er negative erfaringer fra folke- og bolig tellingen i 2001 som bygget på en "Gentlemen's agreement", og ikke hadde grunnlag i europeisk lovgivning. Erfaringene viste at avtaleformen ikke sikret den nødvendige datakvaliteten. Store nasjonale variasjoner med hensyn til referansetidspunkt, manglende punktlighet i leveringen og ufullstendige og inkonsistente data nevnes som hovedårsakene til utilfredsstillende kvalitet for EUs folke- og bolig telling i 2001.

Sett i lys av erfaringer fra folketellingen i 2001 foreslås nå en forordning som klargjør ansvars – og rollefordelingen i forbindelse med de tiårige folke- og boligtellinger og som stiller felles krav til datakvalitet og dokumentasjon av datainnsamling, bearbeiding og resultater. Valg av metode for å produsere de nødvendige data overlates til det enkelte medlemsland. Dette inkluderer valg av datakilder. Samtidig oppstiller forordningen en kvalitetsgaranti samt krav til sammenlignbarhet på europeisk nivå.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Forordningen er EØS relevant. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

Forslaget til forordning er faglig sett basert på anbefalingene fra Conference of European Statisticians for folke- og boligtellinger 2010 (CES-anbefalingene). Disse anbefalingene ville, også uten en europeisk lovgivning på området, vært grunnlaget for den norske folke- og boligtellinger i 2011. Forordningen medfører derfor i utgangspunktet ingen endringer i planleggingen av neste telling. Det nye er at Norge nå vil være lovpålagt å levere alle data og at avvik fra de oppstilte krav ikke vil være akseptabelt.

I følge planene skal folke- og boligtellinger i 2011 for første gang være basert utelukkende på data fra administrative registre. Slik datasituasjonen er i 2007 ville det ikke vært mulig å produsere alle de data som kreves. Fram mot 2011 er det derfor nødvendig å gjennomføre tiltak både hos de ansvarlige registermyndigheter og i SSB. Særlig viktig er det å fullføre arbeidet med å kvalitetssikre boligopplysninger i GAB-registeret (Grunneiendommer, adresser og bygninger) samt registrering av entydig boligadresse i Det sentrale folkeregister. Også på andre områder må tiltak gjennomføres. Det vil blant annet være nødvendig å gjennomføre en spørreskjemaundersøkelse for å supplere informasjon om utdanning fullført i utlandet. Dersom datakvaliteten fram mot 2011 ikke blir tilfredsstillende, vil det bli nødvendig for Statistisk sentralbyrå å samle inn tilleggsdata gjennom spørreskjema, fortrinnsvis til et utvalg av husholdninger.

For å kunne tilfredsstille kravene i den foreslåtte forordningen er det altså nødvendig å sikre ressurser til nødvendige tiltak samt til en eventuell tilleggsinnsamling av data.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forliksprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

KOM (2007) 76 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om kvartalsvis statistikk om ledige stillinger

Sammendrag av innhold

Formålet med forordningen er å innføre en rettslig ramme for kvartalsstatistikker over ledige stillinger i fellesskapsområdet, for å sikre en harmonisert datainnsamling i samsvar med brukernes behov. Brukerne er her ulike. For det første har Kommisjonen og Den europeiske sentralbanken behov for kvartalsvise data over ledige stillinger for å kunne overvåke endringer sett i forhold til den økonomiske aktiviteten. Data om ledige stillinger inngår også i de viktigste europeiske økonomiske indikatorene og skal anvendes til vurdering av arbeidsmarkedsforholdene i EU/Euroområdet innenfor rammen av ØMU-handlingsplanen. Videre har denne type statistikk høy prioritet hos Rådet til bruk som grunnlagsmateriale for å kunne

vurdere arbeidsledigheten, mangelen på kvalifisert arbeidskraft, flaskehalser, og ulikheter i tilbud og etterspørsel på arbeidsmarkedet inndelt etter region, aktivitet og bransje.

Tidligere er data om ledige og besatte stillinger blitt samlet i landende på svært uensartet måte. Blant annet på grunn av ulike metoder for datafangst, ulikt detaljeringsnivå og begrenset sammenlignbarhet i definisjoner imøtekommer denne formen for innsamling ikke lenger brukernes behov. For Norge betyr dette at NAVs statistikk over registrerte ledige stillinger ikke tilfredsstillende kraverne i forslaget til forordning.

Dessuten vil statistikken kunne brukes til nasjonale formål for vurdering og overvåking av arbeidsmarkedet og som grunnlag for beslutninger vedrørende arbeidsmarkedspolitikken.

Europaparlaments- og rådsforordningen vil bli supplert av en gjennomføringsforordning vedtatt av Kommisjonen.

Merknader

Statistisk sentralbyrå har deltatt i drøftingene av forslaget. Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer. Driftskostnadene anslås foreløpig til å bli 1,7 millioner 2007 kroner.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært vurdert av Statistisk sentralbyrå og Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk, som finner det relevant og akseptabelt.

Status

Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET

Vedlegg XIII Transport

Kapittel V Sjøtransport

KOM (2005) 589 Forslag til endring av direktiv om etablering av et felles europeisk trafikkovervåkings- og informasjonssystem

Sammendrag av innhold

Forslaget endrer direktiv 2002/59/EF som er en del av EUs tredje sjøsikkerhetspakke. Hensikten med direktivet er først og fremst å bedre sjøsikkerheten ved å effektivisere og harmonisere de europeiske statenes implementering av regler knyttet til trafikkovervåking, informasjonssystemer og nødhavner, samt å tilrettelegge regelverket for fremtidig operasjonell og teknologisk utvikling.

Hovedbestemmelsene i endringsdirektivet:

Obligatorisk AIS på fiskefartøy som er lengre enn 24 meter.

Forpliktelse for utskiper til å sørge for at det er mottatt deklarasjon for farlig og forurensende last før denne tilbys fraktet eller tatt om bord.

Forpliktelsene for medlemsstatene å videreformidle informasjon om fartøy som utgjør en miljørisiko.

Varsling om isforhold, anbefalte ruter og isbrytertjenester.

Informasjonsplikt ved hendelser til sjøs for operatør, skipsfører og lasteier overfor myndighetene.

Utvidelse av de minimumsvilkår som stilles til planer for nødhavn for å sikre fartøy i nød.

Medlemsstaten skal utpeke et uavhengig organ med kompetanse til å vurdere nødssituasjoner for fartøy, samt ha beslutningsmyndighet til å bringe fartøyet til nødhavn. Hvilket organ som gis denne kompetansen skal offentliggjøres, herunder kontaktinformasjon for mottakelse og håndtering av nødvarsel. Medlemsstatene skal sende oversikt over nødhavner til Kommisjonen og nabostater.

Forslaget setter eksplisitt krav til at medlemsstatene etablerer nasjonale systemer som kan kobles til det elektroniske meldings- og informasjonssystemet for skipstrafikken, SafeSeaNet.

Kommisjonen skal sikre forvaltning av informasjon blir mottatt i henhold til direktivet, samt utvikle og drifte system for å samle og formidle informasjon som er relevant for sjøsikkerhet.

COSS-komiteen (Committee on Safe Seas and the prevention of Pollution from Ships) skal bistå Kommisjonen i arbeidet.

I likhet med krav fastsatt av IMO setter direktivforslaget krav til at fartøy i utenriksfart installerer Long Range Identification and Tracking (LRIT), (det gjøres unntak for fartøy som har AIS om bord og kun operer innenfor et område som er dekket av et AIS nettverk). I tillegg foreslås det i direktivforslaget at Kommisjonen skal utarbeide krav til påleggelse av LRIT for fartøy i innenriksfart.

Merknader

Endringsdirektivet forutsetter få endringer i norsk rett.

Regelverket må justeres for krav til AIS for fiskefartøy som er lengre enn 24 meter. Utvidelsene av kravet til innholdet i deklarasjon ved transport av farlig eller forurensende last må innføres, og det må vurderes nærmere om regelverket er i overensstemmelse med den utvidede opplysningsplikten for operatør, skipsfører og lasteier. Utvidelse av opplysningsplikten for fartøy som skal anses for å utgjøre en særskilt risiko forutsetter vedtakelse av fremlagt utkast til *"Directive on the civil liability financial guarantee of shipowners"* og deretter en vurdering av lovgivningen på området. Myndighetens kompetanse til å sette vilkår ved fartøys utrustning for å navigere i farvann med is vil bli regulert ved den nye skipssikkerhetsloven når denne trer i kraft.

Norge har en lang og sårbar kystlinje som blir benyttet av mange typer fartøy både til gjennomseiling og seiling til og fra forskjellige havner. Forslaget vil bidra til at Norge i enda større grad vil kunne ivareta sikkerheten og miljøet langs kysten i forhold til skipsfarten. Spesielt gjelder dette:

Innføring av AIS for fiskefartøy over 24 meter som seiler innenfor norsk territorialfarvann.

Pålegg til avskipere om å gi skipsfører fysisk-kjemisk informasjon om farlig eller forurensende last som skal transporteres, og pålegg om å oppgi kontaktopplysninger.

Harmonisering av reglene om nødhavn og strandsettingsplasser i Europa. Norge utarbeidet i 2004 en prosedyre som er harmonisert med IMO's retningslinjer for håndtering av nødstedte fartøyer.

Medlemsstatene skal sette opp nasjonale systemer som kan knyttes til det europeiske informasjonsutvekslingssystemet SafeSeaNet. Norge er med som en av premissleverandørene til det meldingssystemet. Et felles meldingssystem vil være og er av stor nytteverdi. Det bidrar til å få en bedre oversikt over bevegelsene av skipstrafikken og hvilke fartøy som fører farlig og/eller forurensende last (Hazmat).

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget antas å medføre få administrative og økonomiske konsekvenser.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget ble sendt på høring til berørte parter 1. februar 2006. Næringen er gjennomgående positive til endringsforslaget.

Forslaget har vært til behandling i spesialutvalget for transport. Departementet har diskutert direktivforslaget med EU-Kommisjonen på møte EFTAs arbeidsgruppe for transport. Norge har videre sendt utkast til EØS/EFTA-kommentar til forslaget til rettsakt. Norge har i kommentaren blant annet gitt støtte til EU-Kommisjonens opprinnelige forslag til introduksjon av AIS for fiskefartøy ned til 15 meter.

FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET

Vedlegg XV Statsstøtte

Utkast til forordning om opprettelsen av ett samlet gruppeunntak fra notifikasjonsplikten i ODA-avtalen protokoll 3 del I artikkel 1 (3)

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har publisert et første utkast til ny kommisjonsforordning om ett stort gruppeunntak. Kommisjonen foreslår å samle eksisterende, og inkludere noen nye gruppeunntak i en felles forordning.

Rådsforordning (EF) nr. 994/98 delegerer kompetanse fra Rådet til Kommisjonen når det gjelder myndighet til å bestemme hvordan reglene om offentlig støtte skal anvendes i praksis, og spesielt hvilke typer støtte som kan unntas notifikasjonsplikten i artikkel 87 EF (tilsvarer EØS-avtalen artikkel 61). Med hjemmel i rådsforordning 994/1998 har Kommisjonen utarbeidet flere forordninger om gruppeunntak. Dette er:

gruppeunntak for støtte til små og mellomstore bedrifter (SMB) (kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2004 og kommisjonsforordning (EF) nr. 70/2001 om FoU-støtte til SMB), støtte til opplæringsstøtte (kommisjonsforordning (EF) nr. 363/2004 og kommisjonsforordning (EF) nr. 68/2001)

støtte til sysselsettingsstøtte (kommisjonsforordning (EF) nr. 2204/2002)

støtte til regional investeringsstøtte (kommisjonsforordning (EF) nr. 1628/2006)

Disse fire gruppeunntakene er tatt inn i forskrift om gjennomføring av EØS-regler om unntak fra notifikasjonsplikt for enkelte former for offentlig støtte av 5. desember 2003 nr. 1429.

I tillegg foreslås innført tre nye typer gruppeunntak:

miljøstøtte

støtte i form av risikokapital

støtte til forskning og utvikling (FoU) til store bedrifter

Gruppeunntak for miljøstøtte, støtte i form av risikokapital og støtte til FoU til store bedrifter er inspirert av eksisterende retningslinjer fra ESA på disse områdene.

Når vilkårene i gruppeunntakene er oppfylt, kan myndighetene tildele offentlig støtte uten forhåndsnotifisering til ESA, noe som ellers er et vilkår for å tildele støtte. Gruppeunntakene skal gjelde frem til 31. desember 2013.

Kommisjonens intensjoner om å samle eksisterende og nye gruppeunntak i ett supergruppeunntak er en oppfølging av *State Aid Action Plan: Less and better targeted state aid: a roadmap for state aid reform 2005 - 2009 (SAAP)* fra 7. juni 2005. Kommisjonen har også gjentatt dette muntlig på diverse møter i Rådgivende komité, i diverse taler mv. publisert på DG Competitions hjemmesider og sist i en rapport fra Kommisjonen om anvendelse av rådsforordning 994/98 og gruppeunntak publisert 8. januar 2007. I norske myndigheters merknader til SAAP var vi positive til en samling av eksisterende og nye gruppeunntak i ett supergruppeunntak. Å samle flere gruppeunntak i ett supergruppeunntak vil lette tilgangen til relevant regelverk for støttegivere og støttemottakere. Denne samlingen av gruppeunntak er også i tråd med EUs strategi for forenkling av regelverket.

Forordningen er bygget opp med et felles kapittel først, og så et kapittel der hvert gruppeunntak er behandlet under hver sitt underkapittel.

2.1 Fellesbestemmelser

Hvis alle vilkårene i gruppeunntaket er oppfylt, er støttetildelingen unntatt notifikasjonsplikt til ESA. Gruppeunntakene gjelder i utgangspunktet både for enkelttildelinger og for støtteordninger, og enkelttildelinger under disse, jf. artikkel 3.

Supergroupeunntaket får anvendelse på alle sektorer, jf. artikkel 1. Men, det er spesielle regler for hvilke unntak som gjelder for kull-, stål- landbruks- og fiskerisektoren. Forordningen får ikke anvendelse på: eksportrelaterte aktiviteter, støtte til fremme av nasjonale varer i stedet for importerte varer, støtte til foretak i vanskeligheter, støtte til foretak som har en utestående tilbakebetalingssak med norske myndigheter. Disse to siste forholdene, at støtte ikke kan gis til foretak i vanskeligheter og til foretak med utestående tilbakebetalingssaker er en innskrenkning i forhold til dagens regelverk. I praksis blir det likevel ikke nødvendigvis en stor forskjell fordi støtte til foretak i vanskeligheter ofte har blitt ansett som krisestøtte og omstrukturingsstøtte som måtte notifiseres. I notifikasjoner må støttegiver også fylle ut hvorvidt støttemottaker har utestående tilbakebetalingssaker, og således vektlegges det allerede i dag (FoU til store bedrifter, miljøstøtte, risikokapital). I forhold til eksisterende gruppeunntak er det imidlertid en innskrenkning av støttegivers skjønnsfrihet.

I artikkel 2 gis flere definisjoner, som er felles for alle unntakene. I artikkel 4 beskrives beregningsmåten for støtteintensitet. Hvis støtten tildeles i flere omganger skal bl.a. referanserenten benyttes for å regne om hva støtteintensiteten blir.

Støtte etter gruppeunntakene kan bare gis som såkalt transparent støtte. Dvs. at det må være klart ved tildelingen av støtten hvor mye støtte som gis. I artikkel 5 gis det konkrete føringer på når lån, garantier, skatteforanstaltninger og tilbakebetalingspliktige lån anses transparente. Støtte i form av kapitaltilførsel og i form av risikokapital (utover det unntaket for risikokapital tillater) er ikke transparent støtte. Kravet om at støtten skal være transparent er en innskrenkning i forhold til dagens gruppeunntak for SMB, opplæring og sysselsetting.

I artikkel 6 står beløpsgrensene for når gruppeunntakene ikke lengre kommer til anvendelse. Når det tildeles beløp over de gitte størrelsene må støttetildelingen notifiseres til ESA. For investeringsstøtte til SMB er beløpsgrensen f.eks. 7,5 millioner euro per foretak per investeringsprosjekt. Beløp under denne grensen kan nyte godt av gruppeunntaket, mens høyere beløp må forhåndsmeldes til og -godkjennes av ESA. Beløpsgrensene behandles nærmere nedenfor om de enkelte unntakene.

Det kan gis offentlig støtte under de ulike gruppeunntakene så lenge støtten gis til forskjellige støtteberettigede kostnader. Det samme gjelder annen støtte, f.eks. bagatellmessig støtte, såfremt kumulasjonen medfører at høyest tillate støtteintensitet i dette gruppeunntaket ikke overstiges. Denne regelen er lik som dagens regler om kumulasjon i gruppeunntakene for SMB, opplæring og sysselsetting. Dvs. at hvis det for samme kostnader tillates en høyere støtteintensitet i et vedtak fra ESA (basert på ESAs retningslinjer) så kan ikke støttegiver forholde seg til den, hvis det medfører at øvre støttetak i denne forordningen overstiges. Bagatellmessig støtte kan gis til samme kostnader opp til øvre tillatte støtteintensitet i denne forordningen, men bagatellmessig støtte utover dette må gis til andre kostnader. I artikkel 7 oppstilles også egne kumulasjonsregler for støtte til arbeidsuføre, og støtte i form av risikokapital.

Det kan bare gis støtte etter gruppeunntaket når støtten har insentiveffekt, jf. artikkel 8. Det foreligger insentiveffekt hvis aktiviteten/prosjektet ikke ville blitt utført om det ikke ble gitt støtte. For SMB anses insentiveffekten oppfylt hvis foretaket har søkt myndighetene om støtte før iverksettelsen av aktiviteten/prosjektet. For store bedrifter kreves noe mer dokumentasjon for å anse insentiveffekten for oppfylt, se artikkel 8.3.

Støttegiver må senest 10 dager før iverksettelsen rapportere til ESA hvor mye og hva slags støtte som gis, jf. artikkel 9. Rapporteringen skal skje elektronisk. ESA sender en bekreftelse på mottatt melding innen fem dager etter mottak, og gir støttegiver et identifikasjonsnummer for saken. Når støtten trer i kraft må støttegiver publisere all informasjon om støtten, med identifikasjonsnummeret gitt av ESA, på internett. Reglene er her nye i forhold til eksisterende gruppeunntak. Støttegiver må nå være mer føre var enn tidligere ovenfor ESA.

I artikkel 10 står spesialregler om hva som er støtteberettigede kostnader ved investeringsstøtte.

2.2 Regionalstøtte (og sysselsettingsstøtte)

Støtteordninger til investeringer i områder som kvalifiserer for regionalstøtte kan unntas notifikasjonsplikt. Dette gjelder også støtteordninger for sysselsetting. Forslaget er i hovedsak en videreføring av eksisterende gruppeunntak for regionalstøtte.

Om støtteintensitet og hva som utgjør støtteberettigede kostnader, se artikkel 11. Regionalstøtteordninger kan ikke innrettes mot spesielle økonomiske aktiviteter innen industri- og tjenestesektoren. Støtteordningene til turisme anses ikke som rettet mot en spesiell sektor. Regionalstøtte kan heller ikke gis til skipsbyggingssektoren eller systemiske fiber-sektoren. Regionalstøtte til store investeringsprosjekter må notifiseres hvis foretaket mottar mer enn 75 % av den totale støttemengde en investering med støtteberettigede kostnader på 100 millioner euro kunne mottatt, jf. artikkel 6.2. Unntaket vil forhindre at store prosjekter deles opp i mindre prosjekter for å kunne nyte godt av unntaket, og setter dermed regler for hva som skal anses som samme prosjekt, jf. fortalen punkt 33. Enkelttildelinger av regionalstøtte og av sysselsettingsstøtte tillates bare etter unntaket når støtten supplerer regionalstøtte/sysselsettingsstøtte i tråd med en støtteordning, og enkelttildelingen ikke overstiger 50 % av støtten til foretaket, jf. artikkel 11.1.

2.3 Støtte til SMB

a) Investeringsstøtte og sysselsettingsstøtte til SMB

Det foreslås at det fremdeles kan gis investeringsstøtte til SMB enkeltvis, og i tråd med støtteordninger.

Etter artikkel 12 er det tillatt med investeringsstøtte til SMB. Støtteintensiteten er 20 % til små bedrifter og 10 % til mellomstore bedrifter. Etter gjeldende gruppeunntak kan små bedrifter få 15 % og mellomstore 7,5 % støtte til investeringer. Forslaget innebærer dermed en økning i hvor mye som kan gis i støtte til SMB. Det foreslås at støtte på over 7,5 millioner euro per foretak per prosjekt må notifiseres til ESA. Taket for når enkelttildelinger i dag må notifiseres til ESA er støtte over 15 millioner euro og støtteberettigede kostnader som overstiger 25 millioner euro. Støttegiver må dermed raskere enn etter gjeldende regelverk, notifisere støttetildelinger til ESA. Regionale bonuser som kan tildeles etter eksisterende gruppeunntak kan ikke legges til støtteintensiteten i det nye unntaket. Men, det kan gis regionalstøtte i tillegg til SMB så lenge vilkårene for dette er oppfylt, se fortalen punkt 31 og 34.

Støtte kan gis til investeringer uten nærmere angitte formål. Regelverket omfatter investeringer både i materielle og immaterielle aktiva. I artikkel 10 gis detaljerte regler for hva det kan gis investeringsstøtte til. Reglene er nå noe mer detaljerte enn de eksisterende. Se artikkel 2 (9) og (10), 10 og 12 i sammenheng for å kartlegge hvilke kostnader som kan støttes. Det foreslås en liten innskjerping på når insentiveffekten skal anses oppfylt for støtte til SMB. Bedriftene må nå søke om støtte før prosjektet settes i verk. Tidligere var det ikke nødvendig med handling fra foretakenes side, det var en presumsjon for at insentiveffekten var oppfylt for SMB. Dette nye kravet kan medføre at det blir vanskeligere å iverksette generelle skatte- og avgiftsordninger.

b) Støtte til SMB for ekstern rådgivningsbistand og for å delta på messer

Etter artikkel 20 og 21 kan det gis støtte til SMB for å skaffe seg ekstern rådgivningsbistand og for å delta på messer. Støtteintensiteten er 50 %. Reglene her er like som i dagens gruppeunntak for SMB. Støtte på over 2 millioner euro per foretak per prosjekt må notifiseres til ESA, dette er et nytt krav.

c) FoU til SMB

Reguleres nå av section 6, se nedenfor. Eksisterende regler videreføres i stor grad.

2.4 Miljøstøtte

Kommisjonen foreslår at det skal gjelde unntak fra notifikasjonsplikten for investeringsstøtte til forbedringer i driften utover EU-standarder, tilpasning til EU-standarder for SMB, energisparingstiltak, kombinert produksjon av kraft og varme og utnyttelse av fornybar energi. Miljøstøtten kan under visse vilkår gis som skatte- og avgiftslettelser, jf. artikkel 19. Støtte til alle disse formålene kan i dag godkjennes etter miljøretningslinjene. Støtteintensitetene i gruppeunntaket er gjennomgående noe lavere enn i retningslinjene, men små bedrifter kan få noe høyere bonus (20 prosenpoeng) enn i retningslinjene (10 prosentpoeng). Det er flere formål som kan motta miljøstøtte etter retningslinjene som ikke unntas notifikasjonsplikt i dette forslaget,

dette er f.eks. støtte til rensing av forurensede industriområder, flytting av foretak og driftsstøtte til energisparing mv.

2.5 Støtte i form av risikokapital

Forslaget til unntak bygger på eksisterende retningslinjer om risikokapital (ESA vedtok 25. oktober 2006 nye retningslinjer for støtte i form av risikokapital til SMB-er, disse er i substans de samme som Kommisjonens retningslinjer).

Utkastet til gruppeunntak inneholder to artikler om støtte i form av risikokapital, artikkel 22 og 23. Artikkel 22 inneholder definisjoner, mens artikkel 23 beskriver hvilke betingelser som må være oppfylt for at risikokapital-ordninger skal falle inn under gruppeunntaket. Artikkel 22 definerer i.a. hva som menes med egenkapital, quasi-egenkapital, privat egenkapital, start-up kapital, ekspansjons-kapital og risikokapital. Artikkel 23.1 fastslår at risikokapitalordninger for SMB-er unntatt fra notifikasjonsplikten dersom de i.a. oppfyller følgende betingelser:

Støtten må være i form av deltakelse i et profitt-drevet investeringsfond som drives på en kommersiell måte (artikkel 23.2).

Investeringsstranchene må ikke overstige EUR 1 million per selskap over en periode på 12 måneder (artikkel 23.3).

Tiltaket må være begrenset til finansiering til og med ekspansjonsstadiet for små bedrifter, eller for SMB-er innenfor regionalstøtteområdet. Det begrenses til finansiering opp til start-up stadiet for mellomstore bedrifter utenfor støtteberettigede områder (artikkel 23.4).

Ordningen skal minimum investere 70% av det totale budsjettet i form av egenkapital eller quasi-egenkapital. Maksimal investeringsperiode er 6 år (artikkel 23.5).

Minimum 50% av kapitalen i investeringsfondene må komme fra privat egenkapital, eller minst 30% for investeringsfond rettet mot bedrifter innenfor regionalstøtteområdet (artikkel 23.6).

For å sikre at risikokapitalordningen er profitt-drevet og investeringsfondet er drevet på en kommersiell måte, må det eksistere en forretningsplan og exit strategi for hver investering samt eksistere en avtale mellom en profesjonell forvalter og deltakerne i fondet som knytter forvaltningshonoraret til fondets avkastning (art.23.7/8).

Utkastet til gruppeunntak og de eksisterende retningslinjene er forskjellige på følgende punkter:

Definisjonene er mindre omfattende (færre ord/uttrykk) i utkastet til gruppeunntak (art. 22).

Utkastet til gruppeunntak gjelder bare investeringer i investeringsfond (art. 23.2), mens de eksisterende retningslinjene har et videre scope (jfr. para 40 i de eksisterende retningslinjene).

Grensen for hver tranche er EUR 1 million i utkastet til gruppeunntak, mens den i de eksisterende retningslinjene er EUR 1,5 millioner.

Avgrensningen mht hvilke stadier det kan investeres i bruker ordet "including" (the expansion stage for ...) i utkastet til gruppeunntak (jfr. art 23.4), mens de eksisterende retningslinjene bruker uttrykket "up to" (the expansion stage)(jfr. para 43 i de eksisterende retningslinjene).

Utkastet til gruppeunntak begrenser den perioden det kan investeres i samme bedrift til 6 år (jfr. artikkel 23.5). En tilsvarende begrensing finnes ikke i de eksisterende retningslinjene.

2.6 FoU

Det eksisterende gruppeunntaket for prosjektstøtte og støtte til tekniske forstudier til små- og mellomstore bedrifter i deres FoU-aktiviteter, videreføres i forslaget. Gruppeunntaket utvides også til også å omfatte støtte til store bedrifter. Prosjektstøtte til store bedrifter er i dag regulert i de nye retningslinjene for FoUol. Forslaget innebærer de samme kravene for prosjektstøtte til store bedrifter som følger av de nye retningslinjene for FoUol, men unntas her notifikasjonsplikt.

Prosjektstøtte kan nå gis til noen flere formål i forhold til eksisterende gruppeunntak, fordi Kommisjonen har endret definisjonen av stadiet nærmest markedet. Dette stadiet, som tidligere ble omtalt som 'Utvikling før konkurransestadiet' er nå omdøpt til 'Eksperimentell utvikling' og omfatter visse innovasjonsaktiviteter som tidligere falt utenfor definisjonen.

Støtte til SMBers kostnader i forbindelse med oppnåelse av industrielle rettigheter er også nytt i forhold til eksisterende gruppeunntak for SMB. De nye retningslinjene åpner for støtte i forbindelse med industrielle rettigheter generelt (og ikke kun i forbindelse med patenter som tidligere)^[1]. Med det nye gruppeunntaket, er det ikke nødvendig å notifisere slik støtte. Det fremgår av det nye gruppeunntakets artikkel 6 d) at beløpsgrensene for individuell notifisering av prosjektstøtte og støtte til tekniske forstudier, tilsvarer de grenser som er fastsatt i de nye

retningslinjene. Nytt er at det i gruppeunntakets artikkel 6 e) spesifiseres et tak for individuell notifikasjon av støtte i forbindelse med industrielle rettigheter på € 2 millioner (det er ikke spesifisert et slikt tak i de nye retningslinjene for FoUol).

[1] I de nye retningslinjenes omtale av denne type støtte (avsnitt 5.3), slås det fast at støtte kan gis med samme intensitet som den FoU-aktiviteten som ledet frem til den industrielle rettigheten ville kvalifisert til. Av dette antas at støtte kun kan gis i forbindelse med industrielle rettigheter som er utledet fra tidligere FoU-aktivitet, som definert i retningslinjene. Kostnader i forbindelse med oppnåelse av varemerkerettigheter vil derfor trolig som regel ikke være støtteberettigede i henhold til de nye retningslinjene (dette må eventuelt avklares nærmere med ESA).

2.7 Opplæringsstøtte

Gruppeunntaket for opplæringsstøtte videreføres i store trekk. Det kan fremdeles gis støtte til spesiell og generell opplæring i foretaket. Definisjonene av disse begrepene er stort sett de samme som tidligere.

Støtteintensitetene er 25 % til spesiell, og 60 % til generell opplæring. Satsene var tidligere 25 % og 50 %. Støttegiver får dermed et noe økt handlingsrom. Det kan som tidligere gis 10 prosenpoeng tillegg for støtte til dårlig stilte arbeidstakere. Definisjonen av dårlig stilte arbeidstakere er harmonisert med definisjonene under sysselsettingsstøtte, og dermed noe endret.

Det foreslås at det kan gis bonus på 10 prosenpoeng til små bedrifter og 20 prosenpoeng til mellomstore bedrifter. Tidligere var bonus 10 prosenpoeng til alle SMB vedr. spesiell opplæring og 20 prosenpoeng vedr. generell opplæring. Dette er en endring. Det kan ikke lenger gis regional bonus. Spesialreglene om opplæringsstøtte til maritim transport er også fjernet. Støtte på over 2 millioner euro per prosjekt må notifikeres til ESA, tidligere var denne grensen 1 million euro. Støtteberettigede kostnader er ikke endret.

2.8 Sysselsettingsstøtte

Section 8 regulerer støtte til sysselsetting av dårlig stilte arbeidstakere og funksjonshemmede. Generelle støtteordninger for å fremme sysselsetting reguleres nå av section 1 "Regional aid", eller av section 2 "SME Investment aid". Dette er en forenkling som ikke endrer støttegivers muligheter. Generelle støtteordninger for å fremme sysselsetting kan etter dagens regelverk også bare gis i virkeområdet for regionalstøtte, eller til SMB. Dobbeltbehandlingen i flere regelverk foreslås fjernet, og section 8 om sysselsetting er rendyrket til støtte til hjelp for enkeltpersoner.

Det foreslås at det skal kunne gis enkelttildelinger, ikke bare støtteordninger om sysselsetting. Det innføres derfor en grense for når støttegiver må notifikere ESA (støtte på mer enn 5 millioner euro per prosjekt per foretak vedr. støtte til dårlig stilte arbeidstakere, og 10 millioner euro vedr. funksjonshemmede).

Til hvilke formål det kan gis sysselsettingsstøtte, og tillatt støtteintensitet endres noe.

Definisjonene av dårlig stilte arbeidstakere og funksjonshemmede endres bl.a. noe, jf. artikkel 2 (16) og (17). Støtte til kompensasjon for ekstra utgifter vedr. sysselsetting av funksjonshemmede kan noen nye formål støttes, jf. artikkel 33. Begrepet "supported employment" innføres bl.a., se også artikkel 2 (19).

Merknader

Supergroupeunntaket vil medføre en endring av forskrift av 5. desember 2003 nr. 1429.

Sakkyndige instansers merknader

Utkastet ble behandlet i både spesialutvalget og referansegruppen for offentlig støtte 16. mai 2007.

Vedlegg XVI Offentlige innkjøp

Kommisjonens forslag til direktiv om endringer i klage- og håndhevelsesdirektiv 89/665/EØF og 92/13/ EØF

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har fremlagt et forslag til direktiv om endringer av direktiv 89/665/ EØF og 92/13/EØF, som stiller krav til de nasjonale bestemmelser om håndhevelse av reglene om offentlige anskaffelser. Direktivforslagets formål er å harmonisere medlemslandenes håndhevelsesregler, og stimulere leverandører til økt deltagelse ved offentlige kontrakter gjennom å sikre bedre inngrepsmuligheter før offentlige kontrakter inngås.

Direktivforslagets hovedinnhold er:

- Det innføres en minimumsfrist –"standstill" på 10 dager fra det tidspunktet leverandørene som har deltatt i en konkurranse blir varslet om oppdragsgivers tildelingsbeslutning, og til kontrakt kan inngås. Kortere frister kan gis i enkelte tilfeller. Det gis unntak for visse kontrakter, eksempelvis kontrakter inngått innenfor en rammeavtale der vilkårene for kontraktstildeling er fastsatt ved inngåelsen av rammeavtalen.
- I de tilfeller oppdragsgiver kan tildele kontrakter uten kunngjort konkurranse skal det innføres en minimumsfrist –"standstill" på 10 dager fra det tidspunkt tildelingsbeslutningen gjøres kjent gjennom en forenklet kunngjøring til kontrakt kan inngås. Unntak gis for hastetilfeller.
- Dersom oppdragsgiver ulovlig inngår kontrakt før utløpet av 10 dagersfristen vil kontrakten anses ikke å ha virkning. Følgende av at kontrakten ikke anses å ha virkning overlates til nasjonal gjennomføring. Frist for å påklage ulovlige inngåtte avtaler på dette grunnlag er 6 måneder etter at kontrakten trer i kraft.

Merknader

Rettslig grunnlag – EF traktatens artikkel 95.

Regler om håndhevelse og prosedyrebestemmelsene om offentlige anskaffelser som følger av EØS-avtalen er gjennomført i norsk rett ved lov om offentlige anskaffelser (LOV-1999-16-07-69) og forskrift om offentlige anskaffelser (FOR-15-06-2001-616) og forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (FOR-2003-12-05-1424). Det er vedtatt endringer i lov om offentlige anskaffelser (LOV-2006-19-05-16), og ny forskrift om offentlige anskaffelser (FOR- 2006-04-07-402) og ny forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene (FOR- 2006-04-07-403). Disse vil tre i kraft fra 1. januar 2007.

Håndhevelsesbestemmelsene slik implementert i Norge i dag er at leverandører, eller andre med rettslig interesse, som mener at oppdragsgiver har brutt prosedyrebestemmelsene kan reise sak for domstolene. Retten kan bare gripe inni prosessen i tiden før kontrakt er inngått. Etter dette tidspunktet må leverandørene nøye seg med å rette et krav om erstatning mot oppdragsgiver.

Kommisjonens initiativ til klargjøring og endring av regelverket om forsvarsanskaffelser

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har tatt initiativ til klargjøring og endring av regelverket om forsvarsanskaffelser som ikke er unntatt fra EØS-avtalen, jf EØS-avtalen artikkel 123. Forsvarsanskaffelser unntatt fra EØS-avtalen og mellom EU-statene regulert i det mellomstatlige samarbeidet European Defence Agency (EDA) omtales ikke her.

Kommisjonsmelding

Kommisjonen vedtok 11. mars 2003 en melding "Towards a European Union defence equipment policy" (Com (2003) 113 final). Denne meldingen varslet syv initiativer for å styrke den industrielle

og teknologiske basen for Europeisk forsvar og øke kvaliteten på offentlige anskaffelser av forsvarsmateriell.

Grønnbok

Som et av syv tiltak kom Kommisjonen i 2004 med en Grønnbok om forsvarsanskaffelser COM (2004) 608. Grønnboken lanserte en debatt om å åpne markedet for forsvarsanskaffelser mellom medlemslandene på en måte som er i tråd med de spesielle sidene ved forsvarsanskaffelser. Kommisjonen ønsket gjennom grønnboken "om offentlig innkjøp av forsvarsmateriell" å lansere en debatt om hvorvidt det er ønskelig å etablere egne regler for anskaffelser av forsvarsmateriell. Kommisjonen pekte på at det kan være hensiktsmessig å utarbeide et eget regelverk, fordi det kan legge til rette for en bedre europeisk industriproduksjon av forsvarsmateriell og mer effektiv ressursbruk av offentlige midler.

Kommisjonen pekte på flere negative følger av at EU-markedet er fragmentert og at de nasjonale ordningene ikke er mer samkjørt. Spesielt ble det nevnt at budsjettnedskjæringer og omstruktureringer av væpnede styrker, innebærer at det enkelte lands marked er for lite til å avskrive forskningsinvesteringer i forbindelse med våpenssystemer. Dette får negative konsekvenser for forskning og innovasjon på området. Videre, drøftet Kommisjonen ulike problemstillinger knyttet til medlemslandenes bruk av unntaksbestemmelsen ved kjøp av forsvarsmateriell, behovet for fortolkningsdokument om unntakets virkeområde, mulig nytt direktiv for forsvarsmateriell, bruk av gjenkjøpordninger, fordelene med å samordne det europeiske markedet på sektoren, mulighetene for frigjøring av ressurser til forskning på utvikling av forsvarsmateriell. m.v.

Kommisjonen mente at medlemslandene i for stor grad legger til grunn at unntaksbestemmelsen i Traktaten art 296 (tilsvarer EØS art 123) kommer til anvendelse ved kjøp av forsvarsmateriell enn det formålet med bestemmelsen eller gjeldene rettspraksis tillater.

Høringen av Grønnboken ble oppsummert og konkludert i en kommisjonsmelding 6. desember 2005.

Kommisjonens meddelelse om anvendelse av EF-traktatens artikkel 296

Den 7. desember 2006 vedtok Kommisjonen en meddelelse (fortolkningsdokument) om anvendelsen av unntaket i EF-traktaten artikkel 296. Meddelelsen innebærer ikke en endring av bestemmelsen, men klarlegger vilkårene for å anvende unntaket. Hensikten er å hindre feiltolkning og misbruk av bestemmelsen.

Kommisjonens videre arbeid Kommisjonen har i sitt "Legislative and Work Programme for 2007" kapittel 18, varslet tre initiativ om forsvarsanskaffelser:

- 1) Communication on defence industries and markets [Ikke videre omtalt i dette EØS-notatet]
- 2) Proposal for a Regulation on the Transfer of Defence Products [Ikke videre omtalt i dette EØS-notatet]
- 3) Proposal for a Directive on the coordination of procedures for award of public contracts in the defence sector [Direktiv om forsvarsanskaffelser]"

Nytt direktiv om forsvarsanskaffelser som ikke er omfattet av EF-traktaten artikkel 296

Historikk

På møtene i rådgivende komité i desember 2006 fremgikk det at mange medlemsland mener at reglene i direktiv 2004/18 ikke er fleksible nok for forsvarsanskaffelser som ikke er omfattet av EF-traktaten artikkel 296. Det ble derfor diskutert om det var behov for et eget direktiv for forsvarsanskaffelser, for å lage mer fleksible regler. Et mer fleksibelt regelverk vil begrense misbruket av unntaket i artikkel 296 og gjøre det lettere å overholde regelverket.

Kommisjonen har i et spørreskjema bedt om medlemslandenes synspunkt på hva som bør reguleres, og hvordan. Norge har i sitt svar til spørreskjemaet støttet der Kommisjonens initiativ til å utarbeide et eget direktiv for forsvarsanskaffelser, blant annet på grunn av behovet for fleksibilitet. Norge understreket også at anskaffelser omfattet av EF-traktaten artikkel 296 ikke må omfattes av direktivet, og at det ikke må få konsekvenser for den eksisterende ordningen med gjenkjøpsavtaler.

På bakgrunn av disse innspillene utarbeidet kommisjonen et utkast til hvordan sensitive innkjøpskontrakter skal reguleres. 3. april 2007 sendte kommisjonen ut et utkast som skal danne grunnlaget for videre diskusjoner: "Defence procurement – working paper on a possible directive", CC/2007/06/EN. Utkastet er vedlagt dette EØS-notatet.

Utkastet ble diskutert på møte i rådgivende komité den 24. april 2007. Disse spørsmålene ble særlig behandlet:

Lovgivningsteknikk

Kommisjonen foreslår å innarbeide nye, mer fleksible regler i dagens direktiv. Noen land ønsket et eget direktiv om forsvarsanskaffelser i stedet. Kommisjonen mener imidlertid det er mer brukervennlig å innarbeide endringene i dagens direktiv, men sa at de vil komme tilbake til dette spørsmålet.

Virkeområde

Kommisjonen foreslår at de mer fleksible reglene skal gjelde for "sensitive kontrakter", nærmere definert som:

- forsvarsanskaffelser som gjelder kjøp av våpen, ammunisjon og krigsmateriale, og
- visse sivile kontrakter som gjør det nødvendig å gi tilgang til taushetsbelagt informasjon og som er nødvendig for å bekjempe organisert kriminalitet og terrorisme, beskytte viktig infrastruktur, og grensene til EU eller krisehåndtering utenfor EU.

Det var bred enighet om at reglene skulle omfatte også de sistnevnte sivile kontraktene. Men flere land ønsket at definisjonen av hva som omfattes for både forsvarsanskaffelser og sivile, sensitive kontrakter skulle gjøres enda klarere.

Prosedyrer

Kommisjonen foreslår mer fleksible innkjøpsprosedyrer for slike sensitive kontrakter:

- Oppdragsgiver kan fritt velge å benytte konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring.
- oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring når ekstremt tidspress som skyldes væpnede konflikter eller kriser, gjør det umulig å følge de ordinære fristene.

Noen land ønsket at det skulle defineres nærmere i hvilke tilfeller en kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring.

Det ble også tatt til orde for mer fleksible regler for tilleggskontrakter. Kommisjonen var åpne på at de ikke hadde klart å komme på noen bedre forslag for tilleggssleveranser, de mente dagens direktivbestemmelser var tilstrekkelige og foreslo at disse ble fungt, men var åpne for konkrete forslag.

Sikkerhet ved levering og informasjon

Kommisjonen foreslår bl.a. at det skal være mulig for oppdragsgiver ved sensitive kontrakter å bruke visse tildelingskriterier, og kreve bevis for, at leverandøren har tilstrekkelig teknisk evne, og/eller på en profesjonell måte, kan dokumentere at de har tilstrekkelig leveringskapasitet (inkludert tilleggssleveranser og behov som oppstår ved kriser) og håndtere sensitiv informasjon. Det foreslås også at en ikke trenger å beskrive teknisk spesifisering som vil inneholde taushetsbelagt informasjon i kunngjøring eller konkurransegrunnlaget.

Medlemslandene støttet forlagene.

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

KOM (20004) 0290 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om næringsmidler bestemt til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov

Sammendrag av innhold

Rådsdirektiv 89/398/EF har vært endret flere ganger. Kommisjonen fremmer forslaget for å rydde opp i alle endringene av ovennevnte direktiv. Formålet er å få en samlet, logisk oppbygging av regelverket og samle noe informasjon i vedlegg.

Merknader

Det er ikke behov for regelverksendring.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget vurderes av Spesialutvalget for næringsmidler, der Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Finansdepartementet, Utenriksdepartementet og Mattilsynet er representert.

KOM (2003) 467 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ekstraksjonsmidler anvendt ved fremstilling av næringsmidler og næringsmiddelingsredienser

Sammendrag av innhold

Forslaget foreslår å konsolidere europaparlaments- og rådsdirektiv 88/344/EØF om ekstraksjonsmidler til fremstilling av næringsmidler og direktivets tre endringsdirektiver 92/115/EØF, 94/52/EF og 97/60/EF. Konsolideringen medfører at direktiv 88/344/EF med endringsdirektiver oppheves. Forslaget inneholder ingen materielle endringer i forhold til dagens direktiver.

Merknader

Forslaget krever endring i forskrift 21. desember 1993 nr. 1380 om ekstraksjonsmidler til fremstilling av næringsmidler.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget vurderes av Spesialutvalget for næringsmidler, der Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Finansdepartementet, Utenriksdepartementet og Mattilsynet er representert.

Kapittel XIII Legemidler

KOM (2005) 567 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om produkter til avansert terapi og endring av direktiv 2001/83/EF og forordning (EF) nr. 726/2004

Sammendrag av innhold

Forskning og utvikling innen biologi, bioteknologi og medisin har resultert i at vi har fått gen- og cellebaserte produkter som kan benyttes til forebygging og behandling av sykdommer og kroppslige dysfunksjoner hos mennesker. Innen bioteknologien er dessuten et nytt område utviklet, vevsteknologi, som kombinerer vitenskapen om cellebiologi, molekylær biologi, materialvitenskap og materialteknologi. Hensikten med vevsteknologi er å regenerere, reparere eller erstatte humant vev. For tiden benyttes vevsteknologi ved behandling av sykdommer og skader på hud, brusk og ben. Mer komplekse produkter er allerede under utvikling og kan komme ut på fellesskapsmarkedet om ikke lenge.

Genterapi, somatisk celleterapi og vevsteknologi er tre former for såkalt avansert terapi. Disse avanserte terapiene forventes å få vesentlig innflytelse på folkehelsen, ved å endre medisinsk praksis og forbedre pasientenes livskvalitet.

Terapiene har flere vitenskapelige, reguleringsmessige og økonomiske fellestrekk:

- De er basert på komplekse og innovative fremstillingsprosesser.
- Tilgangen til vitenskapelige og juridiske ekspertise som kan vurdere terapiene er begrenset. Det er derfor viktig å samle denne ekspertisen på fellesskapsnivå, blant annet for å sikre et høyt nivå på beskyttelsen av folkehelsen.
- Sporbarhet fra donor til pasient, langsiktig pasientoppfølging og en effektiv strategi for håndtering av risiko etter at produktet er godkjent, er svært viktig for alle tre former for avansert terapi.
- Produkter til avansert terapi utvikles vanligvis av små og mellomstore bedrifter, av spesialiserte avdelinger hos større aktører, av sykehus eller vevsbanker. Virksomhetene gjennomgår rask og oftest radikal innovasjon.

Regelverket som gjelder for produktene er fragmentert og til dels ufullstendig. Produkter til genterapi og somatisk celleterapi er klassifisert som legemidler og omfattes av fellesskapslovgivningen. Vevsteknologiske produkter er ikke klassifisert som legemiddel og er ikke omfattet av fellesskapslovgivningen. Dette innebærer at det anvendes ulike nasjonale fremgangsmåter med hensyn til klassifisering og godkjenning, noe som hindrer "fri flyt" av produktene til avansert terapi. Det er derfor hensiktsmessig at produkter til avansert terapi blir underlagt en felles regulering som tar hensyn til produktenes vitenskapelige og tekniske egenskaper og de særlige forhold som gjør seg gjeldende for berørte økonomiske aktører.

Formålet med forordningen er:

- Å sikre et høyt beskyttelsesnivå av pasientenes helse.
- Å harmonisere markedsadgangen og få det indre markedet til å fungere bedre ved å etablere et skreddersydd og fullstendig regelverk for godkjenning og overvåking (etter godkjenning) av produkter til avansert terapi.
- Å styrke konkurranseevnen for europeiske virksomheter som arbeider på dette området.
- Å skape klarhet i rettsstilstanden samtidig som det sikres tilstrekkelig fleksibilitet på det tekniske plan.

Forordningens virkeområde foreslås å være produkter til genterapi, somatisk celleterapi og vevsteknologi og som enten er fremstilt industrielt eller under anvendelse av en industriell prosess (det vil si faller inn under det generelle anvendelsesområdet for fellesskapets lovgivning). Produkter til avansert terapi som fremstilles og anvendes på sykehus, på bakgrunn av at legen har bestemt at pasienten skal få slik behandling, vil derimot ikke omfattes av forordningen. Nåværende krav til produkter til genterapi og somatisk celleterapi berøres ikke av forslaget. Den vesentlige endringen i forhold til disse produktene er at det opprettes ett nytt utvalg (se under) som skal høres i forbindelse med søknad om markedsføringstillatelse.

De viktigste bestemmelsene i forordningen er:

1. Definisjon av hva som regnes som produkter til avansert terapi, jf. artikkel 2

Produkter til avansert terapi regnes som legemidler dersom de enten:

- er legemidler til genterapi som definert i bilag I til direktiv 2001/83/EF eller
- er legemidler til somatisk celleterapi som definert i bilag I til direktiv 2001/83/EF eller
- er vevsteknologiske produkter som definert i forslaget. I henhold til forordningens artikkel 2 nr. 1 (b) er et vevsteknologisk produkt et produkt som inneholder bearbeidede celler eller vev og som fremstår som om det har egenskaper til å kunne regenerere, reparere eller erstatte humant vev. Vedlegg I til forordningen beskriver nærmere hva som er å anse som et vevsteknologisk produkt.

2. Prosedyre for søknad om markedsføringstillatelse, jf. kapittel 3.

Det foreslås en obligatorisk sentralisert markedsføringstillatelse på fellesskapsplan for alle legemidler til avansert terapi, herunder vevsteknologiske produkter.

På grunn av at vurderingen av legemidler til avansert terapi ofte krever spesiell kunnskap foreslås det at EMEA oppretter en komité for avanserte terapier (CAT). CAT sin hovedoppgave skal være å gi vitenskapelige råd om data i tilknytning til produkter til avansert terapi (se nærmere i forordningens kapittel 7 om sammensetning av og oppgavene til komitèen). CHMP skal konferere med CAT i forbindelse med vurdering av søknad om markedsføringstillatelse for produkter til avansert terapi.

3. Tekniske krav, jf. artikkel 7 og 8.

Det stilles spesifikke tekniske krav til produktene til avansert terapi. Når det gjelder produkter til genterapi og somatisk celleterapi går de tekniske kravene frem av vedlegg I til direktiv 2001/83/EF og supplerende retningslinjer. Det foreslås å følge samme fremgangsmåte for vevsteknologiske produkter. Det vil si at spesifikke tekniske krav også for slike produkter skal gå frem av vedlegg I til direktiv 2001/83 og supplerende retningslinjer.

4. Overvåkning etter godkjenningen, sporbarhet m.v., jf. kapittel 15.

Fordi produkter til avansert terapi kan forbli i menneskekroppen lenger enn (konvensjonelle) legemidler, stiller forordningen krav om langsiktig pasientoppfølging og overvåkning. Det stilles også krav til at det skal være mulig å spore både pasienten, produktet og det opprinnelige materialet.

Etiske aspekter:

På bakgrunn av uenighet mellom medlemsstatene når det gjelder spørsmålet om anvendelse av fosterstamceller, omfattes dette ikke av forordningen. Forbud mot eller adgang til anvendelse av fosterstamceller må derfor reguleres på nasjonalt plan.

I henhold til artikkel 3 bør produkter basert på humane celler og vev bør, som det går frem av direktiv 2004/23/EF, baseres på frivillig og vederlagsfri donasjon, at donor og mottager er anonyme m.v. Direktiv 2004/23/EF er implementert i Norge ved forskrift 7. april 2006 nr. 391 om krav til kvalitet og sikkerhet ved håndtering av humane celler og vev.

Merknader

- Forordningen grenser mot regelverk på områdene bioteknologi, legemidler, medisinsk utstyr, biobanker og transplantasjon.
- Det antas mest hensiktsmessig å implementere forordningen i legemiddelforskriften.
- Det må vurderes om det er nødvendig med endringer i regelverk på områdene som nevnt over.
- Dersom Norge skal delta i komitèen for avanserte terapier (CAT) vil det kunne påføre norsk legemiddelmyndighet utgifter. Det må vurderes om det er nødvendig med en tilpasningstekst for å sikre norsk deltakelse i CAT.

Sakkyndige instansers merknader

Rettsakten skal behandles i Spesialutvalget for handelsforenklinger der alle departementer, Post- og teletilsynet og Vedgirektoratet er representert.

Kapittel XXX Medisinsk utstyr

KOM (2005) 681 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv som endrer direktiv 90/385/EØF og 93/42/EØF for så vidt angår revidering av direktivene om medisinsk utstyr

Sammendrag av innhold

KOM(2005)681 foreslår en revidering av direktiv 93/42/EØF basert på utvikling og erfaringer som er høstet siden direktivet ble vedtatt i 1993. Forslaget tydeliggjør eksisterende krav og skaper rettsgrunnlag for planlagte initiativer. Forslaget foreslår også en oppdatering av direktiv 90/385, slik at dette direktivet stemmer overens med direktiv 93/42/EØF om medisinsk utstyr, direktiv 98/79/EF om medisinsk utstyr til *in vitro* -diagnostikk og direktiv 2000/70/EF om medisinsk utstyr inneholdende derivater fra humant blod eller plasma.

Direktiv 93/42/EØF og direktiv 90/385/EØF er del av EØS-avtalen, og er i EØS-avtalen gjennomført i vedlegg II kapittel X og XXX.

De viktigste forslagene fra EU-kommisjonene er:

- Klargjøring av samsvarsvurderingen – særlig med tanke på klare regler for tekniske kontrollorganer i forbindelse med konstruksjonsundersøkelser.
- Tilstrekkelige og utfyllende kliniske data for alle klasser av medisinsk utstyr
- Markedsovervåkning etter utstyret er plassert på markedet – en bedre koordinering av aktiviteter på dette området
- Klargjøring av kompetansen til tekniske kontrollorgan.
- Individuelt tilpasset utstyr – innføring av eksplisitte krav om system for markedsovervåkning etter markedsføring og krav til forbedret pasientinformasjon. - Oppdatering i forhold til EU-kommisjonens forslag til forordning COM(2005) 567 om legemidler til avansert terapi.
- Tydeliggjøring av bestemmelsene om legemidler og medisinsk utstyr.

Merknader

Forslaget har sin EF-rettslige hjemmel i EF-traktatens art. 95.

Direktiv 93/42/EØF og direktiv 90/385/EØF er gjennomført i norsk rett i forskrift av 15. desember 2005 nr. 1690 om medisinsk utstyr. Forslaget til revidering av disse to direktivene vil føre til enkelte endringer i forskrift om medisinsk utstyr. Forslaget inneholder også en endring i direktiv 98/8/EF om markedsføringen av biocidholdige produkter. Dette medfører imidlertid ikke behov for endring i forskrift av 18. desember 2003 nr. 1848 om godkjenning av biocider og biocidprodukter (biocidforskriften), da denne allerede er i samsvar med den foreslåtte endringen.

Forslaget innebærer en tydeliggjøring fremfor en endring av reglene, og endringene forventes ikke å ha større økonomiske virkninger. For enkelte produsenter vil det være en skjerping av kravene. Dersom produsentene allerede i dag følger regelverket, antas det imidlertid at dette ikke vil føre til en større økonomisk byrde.

Sakkyndige instansers merknader

Sosial- og helsedirektoratet har fulgt prosessen frem til forslaget som nå er sendt til Europa-parlamentet og Rådet. Et konkret forslag fra Sosial- og helsedirektoratet er tatt inn i EU-kommisjonens endelige forslag. Det nevnes ellers at det i tråd med synspunkter fra Norsk tannteknikerforbund, er inntatt et forslag om at erklæringen som skal utarbeides for individuelt tilpasset utstyr skal overleveres til pasienten som mottar utstyret.

Saken behandles i Spesialutvalget for handelsforenklinger der alle departementer, Post- og teletilsynet og Vegdirektoratet er representert.

Forslag til kommisjonsbeslutning om implementeringen av den europeiske databasen for medisinsk utstyr (EUDAMED)

Sammendrag av innhold

Omtalen gjelder utkast til kommisjonsbeslutning om ikrafttredelse og praktisk gjennomføring av den Europeiske Databasen for Medisinsk Utstyr (European database for Medical Devices), heretter kalt EUDAMED, i samsvar med direktiv 93/42/EØF art 14a.4 og direktiv 98/79/EF art. 12.3.

Det følger av direktiv 93/42/EØF om medisinsk utstyr som endret ved direktiv 98/79/EF art. 14a og direktiv om medisinsk utstyr til *in vitro*-diagnostikk 98/79/EF art. 12 at det skal innføres en obligatorisk europeisk database. Databasen skal være tilgjengelig for kompetente myndigheter i Europa og være til hjelp for å utføre de forpliktelser som er tillagt disse i regelverket for medisinsk utstyr. Databasen skal inneholde en oversikt over produsenter og deres utstyr. I tillegg skal den inneholde data knyttet til sertifikater som blir utstedt, endret, supplemert, suspendert, tilbaketrukket eller nektet utstedt. Til sist vil databasen inneholde informasjon om hendelser knyttet til medisinsk utstyr og medlemslandenes tiltak som følge av dette.

Beslutningen innebærer en forpliktelse for det enkelte EØS-medlemsland til å legge inn data, som nevnt ovenfor, etter en spesiell metode som omhandlet i beslutningens vedlegg. Beslutningen spesifiserer også hvilke data som ikke skal legges inn i EUDAMED. Forpliktelsen innebærer at det enkelte EØS-medlemsland skal sørge for at produsenter, ansvarlige representanter og tekniske kontrollorgan sender inn relevante data til den kompetente myndigheten.

Det enkelte EØS-medlemsland skal sørge for å bruke en bestemt nomenklatur når dataene legges inn. I tillegg skal landene sørge for at tekniske kontrollorgan og produsenter har tilgang til den informasjon de har rapportert inn og som skal legges inn i EUDAMED. Beslutningen åpner også for at medlemsland kan gi andre innsyn i dataene, forutsatt at dataene ikke er omfattet av taushetsplikten.

Beslutningen skal tre i kraft 20 dager etter dens publisering i Official Journal of the European Union.

Når det gjelder direktiv 90/385/EØF om aktivt implanterbart medisinsk utstyr har dette direktivet foreløpig ingen bestemmelse om plikt til å legge inn informasjon som nevnt ovenfor i en Europeisk database. Beslutnings forord gjør det imidlertid klart at data knyttet til aktivt implanterbart medisinsk utstyr kan legges inn på en frivillig basis. EU-kommisjonen vil arbeide for å endre direktivet på dette punktet.

Merknader

Regelverket som bestemmer at EUDAMED skal innføres og at det enkelte EØS-medlemsland har forpliktelser i forbindelse med dette er allerede tatt inn i direktiv 98/79/EF om medisinsk utstyr til *in vitro*-diagnostikk og direktiv 93/42/EØF om medisinsk utstyr. Disse direktivene med endringer er inkorporert i EØS-avtalen vedlegg II kap. XXX nr. 1 (direktiv 93/42/EØF endret ved direktiv 98/79/EF, direktiv 2000/70/EF og direktiv 2001/104/EF) og nr. 2 (direktiv 98/79/EF), og tatt inn i lov og forskrift om medisinsk utstyr.

De spesifikke bestemmelsene om EUDAMED jf. direktiv 98/79/EF art. 23 og direktiv 93/42/EØF art. 14 a er ikke inkorporert direkte i forskriftsteksten, da disse retter seg direkte til ansvarlig forvaltningsmyndighet. Data som kreves lagt inn i basen vil imidlertid gjennom dagens regelverk bli innrapportert til Sosial- og helsedirektoratet gjennom ulike bestemmelser i forskrift om medisinsk utstyr.

Det nye europeiske/globalt gjeldende kodeverket for medisinsk utstyr, GMDN (Global Medical Device Nomenclature) er utviklet av det europeiske standardiseringsorganet CEN i samarbeid med EU-kommisjonen og den internasjonale standardiseringsorganisasjonen ISO. Kodeverket inneholder i underkant av 18.000 termer fordelt på 12 utstyrskategorier. Ved hjelp av GMDN kodeverket kan et produkt, eller en gruppe av like produkter bli klassifisert ved hjelp av en valgt

generisk beskrivelse og sin unike kode. GMDN vil dermed sikre en entydig beskrivelse av utstyret. GMDN skal brukes ved CE-merking av medisinsk utstyr, og ved registrering av utstyret i EUDAMED. Sosial- og helsedirektoratet krever bruk av GMDN ved registrering i den nasjonale databasen og vil selv bruke dette ved videre rapportering inn i EUDAMED.

Når det gjelder partsinnsyn og andres innsyn i innrapporterte data reguleres dette av offentlighetsloven og forvaltningsloven. Det er således ikke behov for endring i lov eller forskrift.

Det er viktig at Norge implementerer databasen for å kunne følge med på det internasjonale markedet. Dette vil være til hjelp ved markedsovervåkingstiltak både nasjonalt og internasjonalt. Norge har deltatt i Kommisjonens arbeidsgruppe for EUDAMED, og deltar også i Kommisjonens ekspertgruppe for medisinsk utstyr hvor dette drøftes.

Det knytter seg ingen rettslige konsekvenser til beslutningen.

Administrativt vil beslutningen ikke føre til særlig økte oppgaver for Sosial- og helsedirektoratet, slik EUDAMED kan benyttes i dag. Det diskuteres i fremtiden å integrere flere oppgaver i EUDAMED. Om disse vil føre med seg økte administrative og økonomiske konsekvenser er umulig å si per i dag.

Protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter

KOM (2006) 234 Endret forslag til europaparlaments- og rådsbeslutning om etablering av EUs andre folkehelseprogram 2007-2013

Sammendrag av innhold

Totalbudsjettet for programperioden 2007-2013 er 365,6 mill €. Programmet har fokus på tre hovedområder: 1) helseberedskap 2) utarbeide og spre helseopplysning 3) helsefremmende arbeid – økt velstand/velvære og solidaritet.

Programmet skal gi støtte til prosjekter i henhold til kunngjøring (calls for proposals). Beløpene det kan søkes om, vil bli spesifisert i de årlige arbeidsprogrammene. Det er allerede under dagens program opprettet en programkomité med representanter for de deltakende landene, som skal utarbeide årlige arbeidsprogrammer. Den eksisterende programkomiteen vil trolig videreføres. Norge deltar på møtene i programkomiteen med talerett, ikke stemmerett.

Under punkt 1 faller a) å beskytte borgerne mot helsetrusler og b) bedre borgernes sikkerhet. Under punkt 2 faller a) bidra til sunn, aktiv aldring og utjevne ulikheter og b) fremme en sunnere livsstil ved å bekjempe helsedeterminanter. Under punkt 3 faller a) utveksling av kunnskap og "best practice" og b) samle, analysere og spre helseinformasjon.

Prioriterte mål vil bli identifisert hvert år for å bidra til at programmet bruker midlene på noen få prioriterte tiltak tilpasset politisk kontekst og behov som måtte oppstå. Denne dreiningen knytter fremtidige aktiviteter nærmere opp mot EUs overordnede mål; "prosperity, solidarity og security", og vil prøve å utnytte synergier med andre politikkområder fremhevet av Europaparlamentet.

Merknader

For deltakelsen i første folkehelseprogram (2003-2008) var Norges totale forpliktelse på 7 497 000 euro (ca. 60 mill. kr), og utbetalingene de siste år har vært fordelt slik:

2004: 1 382 000 euro (ca. 11 mill. kr)

2005: 990 000 euro (ca. 7,9 mill. kr)

2006: 302 000 euro (ca. 2,42 mill. kr)

Siste år av første programperiode (2007) vil "overlappe" med første år av andre programperiode, hvilket innebærer at totalrammen for deltakelsen i første programperiode reduseres i forhold til totalforpliktelsen nevnt ovenfor.

Basert på de beregninger EFTA-sekretariatet har foretatt ut fra EU-kommisjonens reviderte budsjett for programmet, antas den totale forpliktelsen for norsk deltakelse i andre folkehelseprogram å komme på 9,04 millioner euro (ca. 72,3 mill. kr) fordelt på sju programår.

I forbindelse med Norges deltakelse i første folkehelseprogram ble det etablert en referansegruppe bestående av representanter for fagetater knyttet til de åtte styringsgruppene for delprogrammene under folkehelseprogrammet. I forbindelse med opprettelsen av det nye programmet planlegger Helse- og omsorgsdepartementet å videreføre samme ordning.

Sakkyndige instansers merknader

Saken behandles i Spesialutvalget for helse, der Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Fornyings- og administrasjonsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utenriksdepartementet er representert.

JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

Kapittel X Elektrisk utstyr

Forslag til endring av rådsdirektiv 73/23/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om elektrisk utstyr bestemt til bruk innenfor visse spenningsgrenser

Sammendrag av innhold

Rådsdirektiv 73/23/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om elektrisk utstyr bestemt til bruk innenfor visse spenningsgrenser (lavspenningsdirektivet) trådte i kraft 19. februar 1973. Direktivet skal sikre at elektrisk utstyr som omsettes på det europeiske markedet er sikkert. Med elektrisk utstyr menes her utstyr bestemt til bruk ved en merkespenning på mellom 50 og 1000 V for vekselstrøm og 75 og 1500 V for likestrøm (lavspenningsutstyr). Vedlegg I til direktivet angir sikkerhetskrav, blant annet til utførelse og merking, som utstyret må oppfylle før det kan plasseres på markedet. Som dokumentasjon på at sikkerhetskravene er oppfylt skal det utarbeides en samsvarserklæring med bakgrunn i teknisk underlagsdokumentasjon samt påføres CE-merke. Erklæringen utarbeides av ansvarlig fabrikant eller dennes ansvarlige representant. Oppfyller utstyret relevante harmoniserte standarder på området antas det at sikkerhetskravene i direktivet er oppfylt. Direktivet pålegger medlemslandene å iverksette alle nødvendige tiltak for å sikre at kravene i direktivet blir oppfylt.

Blant annet på bakgrunn av behovet for å samsvare direktivet med Kommisjonens retningslinjer om "den nye metode", jf Rådets Resolusjon av 7. mai 1985 om en ny metode i forbindelse med teknisk harmonisering og standarder er det igangsatt et arbeid for å revidere lavspenningsdirektivet. Det foreslås også visse materielle endringer i direktivet, se pkt. 3. Norge har blant annet foreslått å utvide direktivets virkeområde ved å fjerne spenningsgrensen for elektriske komponenter som omfattes av direktivet og foreta en risikovurdering av utstyr under 50 V (lavvoltsutstyr).

På oppfordring fra Kommisjonen har landene og fabrikantorganisasjonene kommet med innspill til endret direktivtekst. Link til [siste arbeidsutkast](#). De viktigste endringsforslagene er å:

- Fjerne spenningsgrensen

Det har vist seg at også utstyr under 50 V, som er dagens spenningsgrense, kan være brannfarlig. Man ønsker imidlertid en risikovurdering av slikt utstyr, slik at man får holdt utenfor utstyr det ikke er knyttet noe fare til, blant annet batteridrevne klokke.

- Bedre sporbarheten

I sporbarhet ligger muligheten til å finne tilbake til den som er ansvarlig for markedsføringen av utstyret. Dette er viktig med blant annet tanke på tilbaketrekking av farlige produkter fra markedet.

- Innføre helse-, miljø- og ergonomikrav overfor produsentene basert på sikkerhet for forbrukerne innen de nevnte områder.

Det er pr. dags dato uklart når frist for gjennomføring i medlemslandene blir. Arbeidet med revisjon av direktivet har av ulike grunner foreløpig stanset.

På bakgrunn av behovet for å oppdatere direktivet i forhold til de endringer som allerede er gjort siden direktivet var nytt i 1973 kom det nylig en kodifisert utgave. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/95/EF av 12. desember 2006 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om elektrisk utstyr bestemt til bruk innenfor visse spenningsgrenser (kodifisert versjon) ble publisert i OJEU L 374 av 27.12.2006, p. 10-19. Direktivet trådte i kraft 20 dager etter

publikasjonen, det vil si den 16. januar 2007. Det tidligere rådsdirektiv 73/23/EØF ble opphevet fra samme dato. Direktivet inneholder ingen materielle endringer i forhold til rådsdirektiv 73/23/EØF.

Merknader

Rådsdirektiv 73/23/EØF er gjennomført i norsk rett ved forskrift om elektrisk utstyr (feu) av 10. august 1995, hjemlet i lov av 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (tilsynsloven) § 10, § 11 og § 13, jf. fullmakt fra Kommunal- og arbeidsdepartementet av 15. august 1995. Direktivets sikkerhetskrav er implementert kap. II "Generelle bestemmelser". Forskriften håndheves av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Feu går imidlertid lenger enn direktivet på dette området. Mens direktivet i dag er begrenset til å omfatte elektrisk utstyr over 50 V gjelder feu for alt elektrisk utstyr, jf. feu § 1. I tillegg er det spesielle bestemmelser som kun gjelder for lavspenningsutstyr (utstyr mellom 50 V og 1000 V for vekselstrøm og 75 V og 1500 V for likestrøm) i kap. III.

Det er i Norges interesse å få direktiv med et større anvendelsesområde og bedre sporbarhet. Dette for å få direktivet på linje med dagens feu som dekker alt elektrisk utstyr, mens LVD i dag kun omfatter lavspenningsutstyr (se ovenfor).

Direktivet er en del av EØS-avtalen og endringene i direktivet må gjennomføres i norsk rett som følge av EØS-avtalen.

Endringene som er foreslått vil ikke medføre administrative, økonomiske eller budsjettmessige konsekvenser, fordi de i hovedsak er i overensstemmelse med feu.

Det er ennå usikkert hva som blir omfanget av endringene i feu. I arbeidsgruppen er det enighet om fjerning av nedre spenningsgrense og økt sporbarhet med skjerpede krav til merking på produkt. Dette vil eventuelt tas inn i dagens feu kap. II og III.

Når det gjelder de foreslåtte kravene vedrørende helse, miljø og ergonomi må det vurderes om dagens regelverk gå langt nok til å omfatte disse. Det blir et spørsmål om tilsynsloven fullt ut hjemler den type krav, da den har fokus på ren elektrisk sikkerhet. Dette er noe som må diskuteres nærmere når vedtatt revidert direktiv foreligger.

Endringsforslaget slik det nå foreligger er relevant og akseptabelt.

Kapittel XXIX Eksplosive varer til sivil bruk

KOM (2005) 457 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om markedsføring av pyrotekniske artikler

Sammendrag av innhold

I direktiv 93/15/EØFs betraktninger (direktivet om eksplosiver til sivil bruk) tilkjennegis det behov for ytterligere regulering av området pyrotekniske artikler. EU Kommisjonen DG Entreprise har siden 2003 arbeidet aktivt med problemstillinger knyttet til markedsføring og bruk av pyrotekniske artikler, spesielt fyrverkeri. På bakgrunn av en undersøkelse innen EØS-området av omfanget av ulykker med pyrotekniske artikler, fremmet Kommisjonen i 2003 forslag til nærmere regulering av området, både for å få ned antall ulykker som har utgangspunkt i *feil bruk* av produktet, men også for å redusere antall ulykker som følge av at produktet har *funksjonsfeil*.

Justert utkastet til direktiv gir de grunnleggende sikkerhetskrav for hvordan pyrotekniske artikler skal utformes, framstilles og leveres slik at de utgjør minst mulig fare, og har som formål å sikre fri flyt i det indre marked samtidig som det skal sikre et høyt beskyttelsesnivå for helse, offentlig sikkerhet og forbrukerbeskyttelse. Dette skal også skje ved å ta hensyn til relevante miljøbeskyttelsesaspekter.

Direktivutkastet definerer "pyrotekniske artikler" i artikkel 2 nr.1 som en artikkel som inneholder eksplosivstoffer eller en blanding av stoffer beregnet på å utvikle varme, lys, lyd, gass eller røyk, eller en kombinasjon av dette ved hjelp av eksoterme kjemiske reaksjoner som holder seg selv i gang.

Pyrotekniske artikler kan være fyrverkeri, teaterfyrverkeri og tekniske artikler til bruk i sikkerhetsforanstaltninger som gaspatroner i airbags og beltestrømmere, og annen nødpyroteknikk i kjøretøy.

Produktene skal klassifiseres etter anvendelsesområde, formål og risiko (for eksempel mengde krutt i produktet). Nytt er at det også skal tas hensyn til produktets *støynivå*. Fyrverkeri klassifiseres i fire fareklasser (1-4), mens teaterfyrverkeri og andre pyrotekniske artikler kategoriseres i to fareklasser. Det presiseres at visse artikler kun skal være tilgjengelige for profesjonelle brukere, slik som fyrverkeri i kategori 4 og kategori 2 for de andre artiklene.

Direktivutkastet unntar i artikkel 1 nr.4 en rekke pyrotekniske artikler fra direktivets virkeområde:

- pyrotekniske artikler som er beregnet på Forsvaret, brannvesenet og politiet,
- ammunisjon som prosjektiler, drivladninger og løs ammunisjon i bruk i håndvåpen, artilleri og andre skytevåpen,
- sivile eksplosiver omfattet av direktiv 93/15/EØF,
- pyrotekniske artikler i luft- og romfartsindustri,
- pyrotekniske artikler som er omfattet av direktiv 96/98/EF om utstyr på skip og
- knallhetter og andre artikler som er omfattet av direktiv 88/378/EØF om sikkerhetskrav til leketøy.

Direktivet omtaler både fabrikantens, importørens og distributørens forpliktelser. Det presiseres at direktivet setter minimumssikkerhetskrav, og at myndighetene har rett til å fastsette strammere restriksjoner dersom de finner det nødvendig (nærhetsprinsippet og proporsjonalitetsprinsippet). Ut i fra hensyn til den offentlige sikkerhet (public security or safety), offentlig orden eller beskyttelse av miljøet, er det altså mulig å forby eller begrense besittelse, anvendelse og/eller markedsføring av fyrverkeri i kategori 2 og 3. Direktivutkastet berører ikke landenes muligheter til å ha lovgivning om utstedelse av lisens til fabrikanter, importører og distributører.

For private er det satt minstealdersgrenser for kjøp og bruk av fyrverkerier knyttet opp til de ulike klassene: nærmere bestemt minst 12 år for klasse 1-varer, som er de minste artiklene, minst 16 år for klasse 2 og minst 18 år for klasse 3-artikler. For andre pyrotekniske artikler har utkastet en aldersgrense på 18 år.

Direktivet viser til at det skal utarbeides harmoniserte standarder for fyrverkeri. Det er allerede utviklet en Europeisk standardserie (EN) som i stor grad dekker klasse 1, 2 og 3. Det vil imidlertid bli gitt oppdrag om å utvikle standarder for kategori 4-artikler, samt at det må vurderes nærmere hvilke artikler som faller inn under kategori 1.

Direktivets artikkel 9 beskriver hvilken overensstemmelsesvurderingsprosedyre som produsenten må følge for å få første gangs tilgang til markedet i fellesskapet. Myndighetene skal utpeke et bemyndiget organ som skal foreta overensstemmelsesvurderingen i artikkel 9. I etterkant av denne vurderingen skal produsenten sette et CE-merke på den pyrotekniske artikkelen, og alt etter hvilken kategori artikkelen er klassifisert i, skal det påføres forskjellige standardiserte formuleringer om bruken. For merking av pyrotekniske artikler beregnet på kjøretøy, henvises det til artikkel 13. Teaterfyrverkeri må i tillegg til generell merking minst følge reglene for merking i artikkel 12 nr.4.

Direktivets artikkel 15 inneholder en beskyttelsesklause for de tilfeller det avdekkes pyrotekniske artikler som ikke oppfyller direktivets minstesikkerhetskrav.

Merknader

Forskrift av 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff, regulerer godkjenning og håndtering av eksplosive varer, herunder fyrverkeri. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) forvalter forskriften, og har inngått avtale med Sintef/nbl as om at de foretar testene som er knyttet til om produktet oppfyller dagens regelverk.

Nødpyroteknikk i kjøretøyer anses per i dag godkjent iht. § 2-6 siste ledd i eksplosivforskriften, når kjøretøyet oppfyller de relevante tekniske krav i direktiv 70/156/EØF, som senest endret ved direktiv 2004/3/EF, eller et særdirektiv oppført på den fullstendige liste i vedlegg IV eller XI i nevnte direktiv.

Utarbeidelse av EUs aksjonsplan for å forhøye sikkerheten rundt eksplosiver

Sammendrag av innhold

Etter terrorbombene i Madrid 11. mars 2004, og senere i London 7. juli 2005, har det oppstått gradvis større konsensus blant EUs medlemsland om å finne frem til et mest mulig harmonisert system for å forhindre at eksplosiver, detonatorer og utstyr til å fremstille hjemmelagde bomber faller i hendene på uvedkommende. Kommisjonen har derfor pekt ut sikkerheten rundt håndtering av eksplosiver og andre farlige stoffer som et satsingsområde. Det foregår nå et intensivt arbeide i EU for å utarbeide grunnlagsmateriale til en "EU-Action Plan on Enhancing the Security of Explosives"

Aksjonsplanen er tenkt vedtatt av Kommisjonen i løpet av høsten 2007.

Den vil kunne ha betydning for DSBs eksplosivregelverk mht. krav til *håndtering og oppbevaring*, andre land-, luftfarts- og maritime myndigheters regelverk med tanke på *deteksjon*, politi- og tollmyndigheters arbeid om å avdekke *ulovlig handel/smugling* av eksplosiver, samt politiets *kriminaltekniske arbeid*. Aksjonsplanen kan også berøre miljø- og landbruksmyndigheter m.v. når det gjelder utarbeidelse av liste over andre farlige stoffer som man mener trenger *økt kontroll i forhold til omsetting og håndtering*.

Forslag til direktiv om merking av sivile eksplosiver for å forhindre tyveri, misbruk og for å hjelpe politiet i å spore eksplosivenes opphav

Sammendrag av innhold

Direktiv 93/15 EØF av 5.april 1993 om harmonisering av bestemmelsene om markedsføring og kontroll med eksplosive varer til sivil bruk, gir de grunnleggende sikkerhetskrav for hvordan hver eksplosiv vare skal utformes, framstilles og leveres slik at det utgjør en minst mulig fare for menneskers liv og helse, og at skade på eiendom og miljø unngås.

Det er avhengighet av bruk av sivile eksplosiver i fm anleggsbransje m.m., men samtidig må innbyggernes sikkerhet ivaretas gjennom reduksjon av risiko for misbruk av sivile eksplosiver. Oversikt over lagerbeholdning og trygg oppbevaring og logistikk er viktig både for å forebygge tyveri og ved bistand til politiet m.t.p. å spore eksplosiver på avveie.

Gjennom merking av eksplosivene vil tyveri og tap bli raskere oppdaget, samt at det vil gjøre politiets arbeid med å spore eksplosivenes opphav enklere. Et harmonisert europeisk merkesystem vil gjøre det lettere å identifisere dem som innehar eksplosiver på lovlig vis. Alle ledd i næringskjeden blir pålagt å holde kontroll over eksplosiver i sitt eie. Medlemsstatene blir i artikkel 3 pålagt å se til at dette kravet følges.

Merkingen skal inneholde en unik kode som skal gjengis på alle eksplosiver og tennmidler. Hva merkingen skal inneholde framgår av direktivets vedlegg: produsent, produksjonsland, produksjonssted, dato og produkttype. Medlemsstaten skal gi produsent og importør den aktuelle koden, samt foreta den nødvendige kontrollen.

Enkelte typer av eksplosiver er unntatt i ht artikkel 2. Dette gjelder bl.a for ammunisjon og eksplosiver som blir laget/blandet på anleggsstedet og som pumpes rett oppi borehullet.

Vedlegg XIII Transport

Kapittel I Innlandstransport

KOM (2006) 852 Sammenslåing av direktivene om transport av farlig gods 94/55/EF (ADR) og 96/49/EF (RID) med fremtidige bestemmelser om internasjonal transport av farlig gods på innlands vannveier (ADN)

Sammendrag av innhold

Det har foregått et arbeid i DG-TREN om mulig sammenslåing av direktivene for transport av farlig gods, for å innføre en felles ordning som omfatter alle aspekter av innenlandstransport av farlig gods. Forslaget er vedtatt av Kommisjonen den 22. desember 2006.

Så langt innebærer forslaget at man ajourfører nåværende fire direktiv og fire kommisjonsbeslutninger og samler dem i en enkelt rettsakt, samt at man utvider EU-reglenes anvendelsesområde til også å omfatte transport på innlands vannveier. Basisdirektiv 94/55/EC av 21. november 1994 om medlemsstatenes tilpassning av nasjonale regelverk for transport av farlig gods på veg (ADR) og basisdirektiv 96/49/EC om medlemsstatenes tilpassning av nasjonale regelverk for transport av farlig gods på jernbane (RID), samt de fremtidige internasjonale regler for transport av farlig gods på innenlandske vannveier (ADN-avtalen) samkjøres altså i en rettsakt.

Forslaget tar eksisterende internasjonale regler inn i fellesskapsretten, og utvider virkeområdet for de internasjonale reglene slik at de også gjelder for innenlands transport. Det argumenteres for at transport av farlig gods av natur er et internasjonalt anliggende i og med at slik transport i stor grad er grenseoverskridende, og at den beste måten å få et høynet sikkerhetsnivå, få øket multimodal transport og forenkle transportlovgivningen m.m. er å samkjøre regelverket på EU-nivå.

Kapittel V Sjøtransport

KOM (2005) 590 Forslag til direktiv om etterforskning av sjøulykker

Sammendrag av innhold

Forslaget til direktiv omhandler etterforskning av sjøulykker og har som formål å fremme sjøsikkerhetsarbeidet. Direktivforslaget bygger på tilsvarende regler gitt av FNs sjøfartsorganisasjon, International Maritime Organization (IMO), jf. *Code for the Investigation of Marine Casualties and Incidents, November 1997 (IMO Assembly Resolution A.849)* (IMO-koden). IMO-koden om undersøkelse av sjøulykker er for tiden under revisjon, og det er ikke endelig avklart hvordan nye IMO-regler vil bli og hvilke følger en ny IMO-kode eventuelt vil få for den endelige utformingen av direktivet.

Direktivforslaget inneholder blant annet regler om hvilke sjøulykker som skal undersøkes, hvem som skal ha hovedansvaret for undersøkelsene, og hvilke prosedyrer som skal følges. Dersom direktivet blir vedtatt, vil det være et minimumsdirektiv og medlemsstatene kan gi "additional measures", jf. art. 20.

Forslaget pålegger på visse vilkår medlemsstatene en plikt til å undersøke sjøulykker i samsvar med reglene i direktivet. Undersøkelsesplikten er knyttet til "serious or very serious marine casualties". Begrepene "serious or very serious marine casualties" skal forstås i samsvar med de tilsvarende begrepene i den gjeldende IMO-koden. Det vil i hovedsak si at ulykker med tap av skip eller menneskeliv eller med alvorlig forurensning som følge, samt ulykker som involverer brann, eksplosjoner, strukturelle skader som gjør skipet usjødyeaktig osv. skal etterforskes. Etter forslaget har en stat plikt til å undersøke en sjøulykke som involverer skip som seiler under statens flagg, ulykker som skjer innenfor statens jurisdiksjonsområde eller ulykker som i vesentlig grad berører statens interesser.

Det foreslås at etterforskningen skal skje ved et permanent undersøkelsesorgan med etterforskere som har særlig kunnskap om arbeid med sjøulykker. Undersøkelsesorganet skal være uavhengig, særlig i forhold til statlige organer som har ansvar for sjøsikkerhetsarbeid. Selve etterforskningsarbeidet skal foregå uavhengig og uforstyrret av andre parallelle undersøkelser av ulykken. Hovedformålet er å kartlegge årsakene til ulykken. Undersøkelsene skal ikke knytte seg til fordeling av ansvar og skyld. Særlige berørte stater skal gis adgang til å delta i arbeidet. I saker der flere stater har plikt til å undersøke ulykken skal statene søke å enes om hvem som skal lede etterforskningen. Andre stater skal deretter avholde seg fra å utføre parallell etterforskning. Undersøkelseskommisjonen skal inngi en rapport, og direktivforslaget inneholder detaljerte regler om hva rapporten skal inneholde. Rapporten skal sendes Kommisjonen. Medlemsstatene plikter å følge opp undersøkelseskommisjonens sikkerhetsanbefalinger. Direktivforslaget legger opp til et samarbeid mellom statene og mellom den enkelte stat og Kommisjonen. Det skal etableres en informasjonsdatabase i regi av European Maritime Safety Agency (EMSA).

Merknader

Etter endringer i sjøloven ved lov 7. januar 2005 nr. 2 er det gitt nye regler om undersøkelse av sjøulykker i kapittel 18 avsnitt II (planlagt ikrafttredelse 1. juli 2008). Reglene i sjøloven er basert på de samme prinsippene som IMO-koden. Det etterforskningssystemet det legges opp til i EU-direktivet hviler følgelig på de samme prinsipper som de nye reglene i sjøloven om etterforskning av sjøulykker, hvor det er lagt opp til at etterforskningen skal skje ved en uavhengig undersøkelseskommisjon. Enkelte tilpasninger i norsk rett vil likevel være nødvendig. Direktivforslaget går noe lenger enn norske regler når det gjelder en stats plikt til å undersøke en ulykke, og hvilke ulykker som skal undersøkes. Undersøkelsesplikten etter sjøloven gjelder ulykker med norske skip der noen om bord er omkommet eller er kommet betydelig til skade, eller at sjøulykken involverer et norsk passasjerskip. Undersøkelseskommisjonen vil ikke ha plikt, men en rett, til å undersøke sjøulykker som for eksempel involverer utenlandske skip innenfor norsk jurisdiksjonsområde. Hvorvidt det skal gjennomføres en etterforskning vil da i utgangspunktet være opp til undersøkelseskommisjonens skjønn. Det er likevel forutsatt at undersøkelseskommisjonen skal undersøke flere ulykker enn de som omfattes av undersøkelsesplikten.

I tilfeller der den norske undersøkelseskommisjonen har plikt etter sjøloven til å gjennomføre en undersøkelse, kan ikke ansvaret for undersøkelsen overlates til en annen stat. Sjøloven § 482 tredje ledd tredje punktum åpner likevel for at ansvaret for undersøkelsen kan overlates til en særskilt kommisjon som er opprettet av flere berørte stater i fellesskap for å undersøke ulykken. Sjølovens regler om undersøkelsesrapport stiller mindre detaljerte krav til rapportens innhold enn reglene i direktivforslaget. Etter sjøloven er det i større grad opp til undersøkelsesmyndigheten å avgjøre rapportens innhold.

Et direktiv om undersøkelse av sjøulykker kan være svært nyttig, blant annet av hensyn til informasjonsutveksling, felles rapportering og annet europeisk samarbeid om undersøkelse av sjøulykker. Dette vil være egnet til å styrke sjøsikkerhetsarbeidet i Europa, og det er ønskelig at Norge deltar i dette samarbeidet.

Direktivforslaget bryter imidlertid delvis med flaggstatsprinsippet som nåværende IMO-kode og sjøloven bygger på. Et direktiv bør i større grad enn det foreliggende forslaget baseres på prinsippene som gjelder for flaggstatens og kyststatens jurisdiksjon i henhold til FNs havrettstraktat av 1982 (UNCLOS). Prinsippene der er lagt til grunn for den gjeldende IMO-koden om undersøkelse av sjøulykker og legges videre til grunn i IMOs arbeid med en ny internasjonal kode om undersøkelse av sjøulykker. Spørsmålet har vært drøftet med Kommisjonen i møter i EFTAs arbeidsgruppe i transportrett. EFTA-statene har på denne bakgrunn utarbeidet en EFTA-kommentar.

KOM (2005) 592 Forslag til forordning om ansvaret for passasjerer ved ulykker til sjøs og på innlands vannveier

Sammendrag av innholdet

Forslaget til forordning gjennomfører 2002-protokollen til Atenkonvensjonen 1974 om transport av passasjerer og deres reisegods til sjøs ("2002-Atenkonvensjonen"), som regulerer transportørens erstatningsansvar. 2002-Atenkonvensjonen inneholder strengere regler om ansvarsgrunnlaget, høyere ansvarsgrenser og nye regler om forsikringsplikt, og styrker derved passasjerenes erstatningsrettslige vern ved ulykker til sjøs betydelig i forhold til reglene i den opprinnelige Atenkonvensjonen av 1974 .

2002-Atenkonvensjonen er fremforhandlet og vedtatt i FNs sjøfartsorganisasjon, International Maritime Organization(IMO), og Norge var en sentral pådriver i arbeidet med å få konvensjonen vedtatt.

Ansvarsreglene i 2002-Atenkonvensjonens skiller mellom "shipping incidents" (forlis, stranding, sammenstøt, kantring, eksplosjon, brann og feil med skipet) og andre typer av ulykker. Ved "shipping incidents" er ansvarsgrunnlaget ved død og personskade på passasjer objektivt opp til 250 000 SDR pr. passasjer. Over denne ansvarsgrensen er ansvaret subjektivt med omvendt bevisbyrde opp til den øvre ansvarsgrensen på 400 000 SDR pr. passasjer. Ved andre hendelser enn "shipping incidents" er ansvaret subjektivt opp til den øvre ansvarsgrensen på 400 000 SDR pr. passasjer. (Nasjonal rett kan bestemme at den øvre ansvarsgrensen skal være høyere enn 400 000 SDR.)

Transportøren plikter å ha forsikring for sitt ansvar under konvensjonen for et beløp tilsvarende 250 000 SDR pr. passasjer som skipet er sertifisert for. Skadelidte har et direktekrav mot assurandøren under denne forsikringen

2002-Atenkonvensjonen gjelder bare ved internasjonale passasjertransporter til sjøs. I forslaget til forordning foreslås at tilsvarende regler også skal gjelde for innenriks passasjertransport til sjøs og for transport av passasjerer på innenlands vannveier.

I forslaget til forordning foreslås i tillegg følgende regler som ikke følger av 2002-Atenkonvensjonen:

- særregler om ansvaret ved skade på medisinsk utstyr og bevegelseshjelpemidler tilhørende passasjerer med redusert bevegelsesevne
- regler om at transportøren plikter å informere passasjerene om deres rettigheter
- regler om at de skadelidte skal ha rett til å motta et visst erstatningsbeløp på forskudd kort tid etter ulykken

Merknader

Norge er ikke tilsluttet den opprinnelige Atenkonvensjonen av 1974, men har likevel i sjøloven kapittel 15 gjennomført tilsvarende regler om ansvarsgrunnlaget som i 1974-Atenkonvensjonen. Etter sjøloven § 418 gjelder det i dag et uaktsomhetsansvar for bortfrakteren ved passasjerulykker til sjøs. Om skaden er inntruffet i forbindelse med forlis, sammenstøt, stranding, eksplosjon, brann eller feil ved skipet, gjelder det en omvendt bevisbyrde, slik at bortfrakteren må bevise at det ikke er utvist uaktsomhet. Ansvarsgrensen i sjøloven § 422 er 400.000 SDR pr. passasjer, hvilket er det samme beløpet som i 2002-Atenkonvensjonen. Reglene om passasjeransvar i sjøloven kapittel 15 gjelder uten hensyn til om det dreier seg om innenlandstransport eller om internasjonal transport.

En gjennomføring av 2002-Atenkonvensjonen i sjøloven kapittel 15 vil innbære at reglene om ansvarsgrunnlaget må skjerpes tilsvarende som i konvensjonen, ved at ansvaret for "shipping incidents" gjøres objektivt opp til en grense på 250.000 SDR pr. passasjer. Videre må det gis regler om obligatorisk ansvarsforsikring.

Atenkonvensjonen regulerer ikke den globale ansvarsgrensen for passasjerskader i sjøloven kapittel 9, (en ansvarsgrense for det samlede ansvaret etter en ulykke), som i dag er på 175.000 SDR pr. passasjer skipert er sertifisert for, jf. sjøloven § 175 første ledd. Det vil likevel være en naturlig konsekvens av 2002-Atenkonvensjonen at globabegrensningsbeløpet i sjøloven kapittel 9

økes noe, slik at globalgrensen blir mer i samsvar med den økte passasjerbeskyttelsen i 2002-Atenkonvensjonen.

En gjennomføring av 2002-Atenkonvensjonen vil medføre at norske myndigheter må foreta stikkprøvekontroller av at passasjerskip som går til norsk havn, har den pliktige forsikringen. Dette vil innebære en noe økt administrativ byrde for skipskontrollen, men antakelig vil denne ikke være betydelig. Videre vil norske myndigheter (Sjøfartsdirektoratet) måtte utstede forsikringssertifikater til norske passasjerskip. Dette vil medføre en viss administrativ byrde, særlig om også innenriksfergene omfattes av plikten til å ha forsikringssertifikat. For rederinæringen vil premiekostnadene antakelig øke noe som følge av forsikringskravet. Hvor mye avhenger blant annet av utviklingen generelt i det internasjonale forsikringsmarkedet og av om det inntreffer store ulykker med passasjerskip. For sjøforsikringsnæringen vil premieinntektene øke tilsvarende som rederienes premiekostnader øker. Samtidig vil kostnadene til reassuranse kunne øke. Det vil også være en mulighet for at skadeutbetalingene vil øke. Hvor mye vil avhenge av hvilke ulykker som inntreffer. Fra sjøforsikringsnæringens side er det uttrykt bekymring for at de nye kravene til obligatorisk ansvarsforsikring medfører så betydelig risiko, at det kan komme til å skape behov for strukturelle endringer i P&I-næringen (forsikringsselskaper som tilbyr ansvarsforsikring til skip).

For passasjerene vil reglene medføre en bedret erstatningsrettslig beskyttelse, ved reglene om strengere ansvarsgrunnlag og ved reglene om pliktig ansvarsforsikring med direktekrav mot transportøren. I Norge gjelder det som nevnt over, allerede en øvre ansvarsgrense på 400.000 SDR pr. passasjer. Der norsk rett regulerer forholdet, innebærer derfor ikke en gjennomføring av konvensjonen høyere ansvarsgrenser. (I Norden forøvrig er imidlertid den øvre ansvarsgrensen 175.000 SDR pr. passasjer.)

KOM (2005) 593 Forslag til direktiv om erstatningsansvar og krav til finansiell sikkerhet for skipseiere

Sammendrag av innhold

Direktivforslaget tar sikte på å etablere felles europeiske regler om rederens ikke-kontraktsrettslige erstatningsansvar. Formålet er å innføre regler som på noen punkter er strengere enn det som gjelder etter de internasjonale konvensjonene om dette som er vedtatt i FNs sjøfartsorganisasjon IMO (International Maritime Organization), og som Kommisjonen finner utilfredsstillende. For det første mener Kommisjonen at det er uheldig at de internasjonale konvensjonene om rederens erstatningsansvar gir rederen rett til å begrense sitt ansvar også i tilfelle av grov uaktsomhet. For det andre mener Kommisjonen at det ikke gjelder en bred nok forpliktelse for rederen til å ha ansvarsforsikring.

Direktivforslaget inneholder følgende forslag:

1. Medlemsstatene skal pålegges å ratifisere 1996-protokollen til London-konvensjonen 1976 om begrensning av ansvaret for sjørettslige krav ("1996-begrensningskonvensjonen"), og pålegges videre å anvende alle reglene i den konvensjonen i forbindelse med rederens ansvar. Dette er ment å være et første skritt. Som et annet skritt, tar Kommisjonen sikte på at 1996-begrensningskonvensjonen skal reforhandles i IMO for å bli mer i tråd med EUs syn.
2. Skip hjemmehørende i stater som ikke er tilsluttet 1996-begrensningskonvensjonen skal underlegges strengere regler for rederen enn i den konvensjonen, ved at grov uaktsomhet på skipets side skal medføre at retten til ansvarsbegrensning bortfaller. Formålet med dette forslaget synes å være at Kommisjonen mener dette vil føre til at flere stater på verdensbasis vil tiltre 1996-begrensningskonvensjonen. Videre mener Kommisjonen at reglene i 1996-begrensningskonvensjonen om at rederen har rett til ansvarsbegrensning også i tilfelle av grov uaktsomhet, og bare mister denne retten ved forsettlig skadeforvoldelse, svekker reglenes preventive effekt.
3. Alle skip skal pålegges å ha en ansvarsforsikring tilsvarende et beløp som er minst det dobbelte av ansvarsgrensen under 1996-begrensningskonvensjonen. Medlemsstatene plikter å påse at skip under eget flagg har den pliktige forsikringen. Skip hjemmehørende i en medlemsstat skal videre forpliktes å ha forsikring til dekning av ansvaret for sjøfolk som

etterlates, i tråd med IMO Resolution A 930(22). Medlemsstatene skal utstede forsikrings sertifikater til skip under eget flagg, og kan utstede sertifikater til skip fra tredjeland. 4. Medlemsstatene plikter å sikre at ethvert skip fra tredjeland som går inn i den økonomiske sonen til medlemsstaten, har slik forsikring som kreves.

Merknader

Ad 1 - forslaget om å gjennomføre 1996-begrensningskonvensjonen

Norge er tilsluttet 1996-begrensningskonvensjonen, og har gjennomført reglene der i sjøloven kapittel 9. Reglene omhandler rederens rett til å begrense det samlede erstatningsansvaret etter en skipsulykke til et visst maksimumsbeløp. Bakgrunnen for dette tradisjonelle systemet med ansvarsbegrensning til sjøs knytter seg til måten sjøforsikringsmarkedet fungerer på. Det er ikke et formål med begrensningsreglene at de i praksis skal innebære at de skadelidte ikke får full erstatning. Meningen er at begrensningskonvensjonen i utgangspunktet skal innebære tilstrekkelig høye ansvarsgrenser. Likevel har man i noen spesielle tilfelle sett eksempler på at begrensningsbeløpet har vært for lavt, for eksempel i saken med "Green Ålesund". Siden Norge allerede har gjennomført reglene i 1996-begrensningskonvensjonen, får det i utgangspunktet ikke betydning for norsk rett at denne konvensjonen gjennomføres i EU. Forslaget lider imidlertid av en vesentlig svakhet, sett fra de skadelidtes synsvinkel. Det tas i forslaget ikke høyde for at 1996-begrensningskonvensjonen tillater de kontraherende statene å gjøre et forbehold som unntar viktige typer krav fra konvensjonen, slik at man kan innføre høyere ansvarsgrenser. Dette gjelder krav i anledning hevning, fjerning, ødeleggelse eller uskadeliggjørelse av et skip som er sunket, strandet, forlatt eller blitt vrak, samt alt som er eller har vært ombord i skipet (inkludert bunkersoljen). I tillegg gjelder det alle krav i anledning fjerning, ødeleggelse eller uskadeliggjørelse av skipets last. Blant annet på bakgrunn av erfaringene i saken med "Green Ålesund", har Norge gjort et slikt forbehold. Ved endringslov til sjøloven 17. juni 2005 nr. 88, i kraft 1.11.2006, innføres betydelig høyere ansvarsgrenser for slike krav enn i 1996-begrensningskonvensjonen. Med Kommisjonens forslag slik det nå lyder, ville man i den norske sjøloven antakelig måtte gå tilbake til å anvende de lavere ansvarsgrensene som følger av 1996-begrensningskonvensjonen her. Det vil være i strid med Kommisjonens formål om å bedre erstatningsdekningen etter sjøulykker, dersom forslaget skulle forhindre statene i å gjøre et slikt forbehold til 1996-begrensningskonvensjonen og operere med høyere ansvarsgrenser for krav som er omfattet av forbeholdet. Kommisjonen drøfter ikke dette i forslaget, og har muligens ikke vært oppmerksom på problemstillingen.

Ad 2 - forslaget om at skip fra stater som ikke er tilsluttet 1996-begrensningskonvensjonen skal underlegges andre og strengere regler om adgangen til å begrense sitt ansvar
I den norske sjøloven gjelder 1996-begrensningskonvensjonens regler uten hensyn til hvor skipet hører hjemme. Bakgrunnen for dette er at konvensjonsforpliktelsene ikke knytter seg til hvor skipet er flagget, men til hvor ansvarssubjektet (rederen) hører hjemme. 1996-begrensningskonvensjonen gir imidlertid mulighet for å unnta skip under flagg fra en stat som ikke er tilsluttet konvensjonen.

Ad 3 - forslaget om en generell forsikringsplikt

I FN's sjøfartsorganisasjon IMO er følgende internasjonale konvensjoner vedtatt som inneholder krav til pliktig ansvarsforsikring som gjelder krav fra tredjemenn:

Internasjonal konvensjon 27. november 1992 om erstatningsansvar for oljesølsskade ("CLC-konvensjonen"), som pålegger oljetankere en forsikringsplikt for oljesølsskade,
Internasjonal konvensjon 3. mai 1996 om erstatningsansvar for skade i forbindelse med transport av farlige og skadelige stoffer til sjøs ("HNS-konvensjonen"), som pålegger skip som fører slikt gods å ha en forsikring for skade forårsaket av skader stoffene forårsaker i forbindelse med sjøulykker,

Internasjonal konvensjon 23. mai 2001 om ansvar for forurensningsskade forårsaket av bunkersolje ("bunkersoljekonvensjonen"), som pålegger alle skip over 1000 bruttotonn å ha forsikring for ansvar for skade forårsaket av bunkersoljesøl opp til de gjeldende ansvarsgrensene i 1996-begrensningskonvensjonen, og

Av disse konvensjonene er det foreløpig bare CLC-konvensjonen, som i norsk rett er gjennomført i sjøloven kapittel 10, som er i kraft. De øvrige konvensjonene nevnt over, som alle er

undertegnet av Norge, vil antakelig tre i kraft innen få år, forutsatt at de blir ratifisert av EUs medlemsstater. På norsk side arbeides det med å forberede ratifikasjoner.

(I tillegg arbeides det i IMO med en konvensjon om vrakfjerning, som antakelig vil inneholde regler om en plikt for rederen til å ha forsikring for tap forårsaket av skipsvrak, herunder fjerningskostnader og lignende. Om, og eventuelt på hvilken måte, konvensjonen vil gjelde utenfor territorialfarvannet, er enda usikkert.)

Når disse IMO-konvensjonene er trådt i kraft, vil alle de viktigste typene sjørettslig erstatningskrav utenfor kontrakt bli dekket av en internasjonal forsikringsplikt og internasjonale regler om objektivt ansvar mv. (Et krav som muligens ikke vil være dekket av IMO-konvensjonene, kan være vrakfjerning innenfor territorialfarvannet, jf. over om dette.) Det kan derfor stilles spørsmål ved om en slik generell forsikringsplikt som foreslås i tillegg i direktivet, i nevneverdig grad vil styrke de skadelidtes erstatningsrettslige beskyttelse.

Det skal etter direktivforslaget utstedes et forsikringssertifikat til alle skip. Utstedelse av slike forsikringssertifikater vil antakelig kunne skje elektronisk, men vil likevel kunne medføre en administrativ byrde for myndighetene. For skip over 1000 tonn vil denne ekstra administrative byrden antakelig være av mindre betydning når bunkerskonvensjonen trer i kraft, fordi disse skipene uansett vil måtte ha et forsikringssertifikat i den forbindelse. Bunkerskonvensjonen unntar imidlertid skip under 1000 tonn fra forsikringsplikt. Grunnen til det er at man under forhandlingene om bunkerskonvensjonen mente det ville innebære en uforholdsmessig stor administrativ byrde i forhold til formålet, om man måtte utstede forsikringssertifikat til alle disse små fartøyene under 1000 tonn. Det vil på samme måte antakelig medføre en uforholdsmessig administrativ byrde om myndighetene må utstede forsikringssertifikater til alle disse små skipene på grunn av et EU-direktiv.

Når det gjelder de større skipene, som gjerne har sin ansvarsforsikring i en P&I-klubb, er det mulig at et slikt forsikringskrav som Kommisjonen foreslår, vil medføre visse økte kostnader. Erfaringer tilsier at for de mindre fartøyene, som ofte har sin forsikring utenfor P&I systemet, så vil en ny forsikringsplikt generelt kunne medføre betydelig økte premiekostnader.

Kommisjonen arbeider for at medlemsstatene skal ratifisere de ovennevnte IMO-konvensjonene. Et viktig spørsmål som ikke er drøftet i Kommisjonens dokument, er om medlemsstatene skal kunne akseptere forsikringssertifikater som er utstedt i en stat utenfor EU. Artikkel 9 i forslaget kan tyde på at det ikke er meningen at de skal kunne gjøre det, men det er usikkert om dette er meningen. Spørsmålet har betydelig praktisk betydning, fordi man ellers vil være avhengig av at medlemsstatene i EU har kapasitet å sjekke forsikringen og utstede forsikringssertifikater til alle skip fra stater utenfor EU, hvilket antakelig kan være noe problematisk.

Ad 4 - forslaget om at medlemsstatene skal sikre at alle skip som går inn i den økonomiske sonen må ha slik forsikring som kreves

Medlemsstatene plikter etter forslaget å kontrollere at alle skip som går inn i deres økonomiske sone har forsikring, og det legges opp til at skipene selv skal rapportere til kyststatens myndigheter at det har slik forsikring som kreves. Kontrollen vil antakelig medføre en administrativ byrde for norske myndigheter.

Etter direktivforslaget skal den pliktige forsikringen dekke et beløp tilsvarende det dobbelte av ansvarsgrensen etter 1996-begrensningskonvensjonen. Det er også en noe videre adgang til direktekrav mot forsikringsselskapet enn under IMO-konvensjonene som nevnes over, ved at bevisst fremkallelse av skadetilfellet (såkalt "wilful misconduct") på rederens side ikke er et forsvar for selskapet. Den alminnelige P&I forsikringen er i dag ikke beløpsbegrenset. Forslaget vil derfor muligens innebære at skipenes allminnelige forsikring vil bli beløpsbegrenset på en måte forsikringen ikke er i dag, med mindre skipene fortsetter å ha forsikring for høyere beløp. I så fall vil forslaget kunne virke mot sin hensikt når det gjelder formålet om å bedre forsikringsdekningen, for såvidt gjelder det overveldende flertallet av verdensflåten (95%) som i dag uansett har P&I forsikring.

Sammenfatningsvis kan man si at direktivet på noen punkter vil styrke de skadelidtes posisjon i forhold til reglene som ellers vil gjelde under 1996-begrensningskonvensjonen og de øvrige IMO-konvensjonene nevnt over. Dette gjelder for det første punktet om at rederen skal miste sin rett til ansvarsbegrensning ved grov uaktsomhet, og ikke, som i IMO-konvensjonene, først ved forsett. I tillegg er det mulig at vrakfjerning innenfor territoriet ikke vil bli omfattet av IMOs regelverk.

Regelen om at direktekrav mot forsikringsgiveren også gjelder der rederen bevisst har fremkalt

skadetilfellet, vil også innebære en fordel. Disse fordelene vil i praksis neppe være av slik betydning at de vil oppveie for de ulempene som vil følge dersom direktivet blir vedtatt slik det lyder nå, og som er nevnt over.

Vedlegg XXII Selskapsrett

KOM (2005) 685 Forslag til direktiv om aksjonærers utøvelse av stemmeretten i selskaper som er registrert i en medlemsstat og hvis aksjer omsettes i et regulert marked og om endring av direktiv 2004/109/EF

Sammendrag av innhol

Formålet med direktivforslaget er å legge forholdene bedre til rette for at aksjonærer som befinner seg i et annet land enn der generalforsamlingen holdes, kan delta og avgi stemme. Forslaget inneholder derfor ulike forslag som har til formål å fjerne hindre for slik grensekryssende stemmegivning. I tillegg tas det sikte på å etablere en viss minimumsstandard for aksjonærrettigheter på generalforsamlingen mer generelt.

Det foreslås blant annet:

- krav om at innkalling av aksjonærene til generalforsamlingen skal skje med minst 30 dagers varsel, samt nærmere krav til innkallingen,
- regler om aksjonærenes rettigheter på generalforsamlingen når det gjelder å sette saker på dagsordenen, legge frem resolusjonsforslag og stille spørsmål,
- forbud mot såkalt "share blocking" (det vil si et krav om at aksjer "blokkeres" i en viss periode som et vilkår for at aksjeeieren gis rett til å avgi stemme på generalforsamlingen),
- regler om at nasjonal rett kan bestemme at det som et vilkår for å delta på generalforsamlingen skal kreves at personen innen en bestemt dato forut for generalforsamlingen er kvalifisert som aksjonær (en såkalt "record date"-ordning),
- regler om at de selskapene som ønsker det, skal kunne tillate aksjonærene å delta på generalforsamlingen ved elektroniske midler (uten fysisk å være til stede),
- regler som legger tilrette for at aksjeeiere kan avgi sin stemme ved fullmakt, på avstand (elektronisk eller pr. post el.l.), eller gjennom instruksjoner til en eventuell mellommann som sitter med aksjene i sitt eget navn, samt
- regler om fremgangsmåten ved telling av stemmene på generalforsamlingen samt krav om at resultatet av avstemningen skal publiseres på selskapets internettside.

Merknader

Langt på vei er forslagene i direktivet i samsvar med reglene i allmennaksjeloven, men på noen punkter vil lovendringer bli nødvendig, blant annet som følger:

Fristen for innkalling til generalforsamling i allmennaksjeselskaper er i norsk rett minst to uker, jf. allmennaksjeloven § 5-10 annet ledd. Direktivets forslag om en måneds frist vil derfor medføre at denne fristen må forlenges.

I direktivforslaget foreslås en generell rett til å stille spørsmål muntlig på generalforsamlingen eller skriftlig forut for denne, og selskapet er forpliktet til å gi svar. Aksjonærene i norske allmennaksjeselskaper har rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen som er meldt til styret i tide til å tas med i innkallingen, eller innen to uker før generalforsamlingen skal holdes, jf. allmennaksjeloven § 5-11. Videre kan aksjonærene kreve at ledelsen (styret, bedriftsforsamling og daglig leder) gir tilgjengelige opplysninger om forhold som kan innvirke på bedømmelsen av årsregnskapet, årsberetningen, selskapets økonomiske stilling og saker som er forelagt generalforsamlingen til avgjørelse, jf. allmennaksjeloven § 5-15. Med dette oppfyller norsk rett allerede i hovedsak direktivforslagets regler om retten til å stille spørsmål, men det kan nok bli aktuelt å vurdere enkelte presiseringer i lovteksten.

Norsk rett inneholder ikke regler om såkalt "shareblocking", og dette er derfor ikke relevant for Norge.

Etter allmennaksjeloven § 5-3 kan selskapet bestemme i vedtektene at aksjonærer som vil delta på generalforsamlingen, skal meddele dette til selskapet innen en bestemt frist, som ikke utløper tidligere enn fem dager før møtet. Dette er en tilsvarende ordning som en slik "record date" som direktivforslaget åpner for. Det må likevel vurderes nærmere i hvilken grad § 5-3 kan opprettholdes.

Den norske allmennaksjeloven krever fysisk deltakelse på generalforsamlingen. Direktivforslagets regler om at selskapene skal kunne tillate elektronisk deltakelse på generalforsamlingen vil derfor nødvendigvis gjøre en lovendring. Det samme gjelder direktivets regler om stemmegivning med post på forhånd.

I norsk rett har aksjeeierne rett til å møte på generalforsamlingen ved fullmektig. Vilkåret er at fullmektigen legger frem en skriftlig og datert fullmakt, jf. allmennaksjeloven § 5-2.

Direktivforslagets regler om rett til å stemme ved fullmektig medfører intet behov for lovendringer. Allmennaksjeloven tillater utenlandske aksjeeiere å la en forvalter føres inn i aksjeeierregisteret i stedet for eieren selv, jf. allmennaksjeloven § 4-10. En slik forvalter har ikke stemmerett for aksjene. Etter direktivforslaget skal en slik forvalter ha rett til å stemme for aksjene etter aksjeeierens instruksjoner, altså uten formell fullmakt. Dette er ikke i samsvar med de norske reglene om forvalterens rolle, og vil eventuelt kreve lovendring.

Utformingen av direktivforslagets regler om mellommenns adgang til å stemme på generalforsamlingen, sett i sammenheng med utformingen av forslaget artikkel 2 c (ii), som definerer visse mellommenn som aksjeeiere, kan reise spørsmål om direktivforslaget pålegger medlemsstatene å tillate bruk av forvalterregistrering. Norsk rett tillater ikke forvalterregistrering for norske aksjonærer. Om direktivet skulle medføre at de norske reglene om dette ikke kunne opprettholdes, ville dette være problematisk. Departementet har drøftet spørsmålet med Kommisjonen, blant annet på et møte i EFTA-arbeidsgruppen om selskapsrett. Kommisjonen har gitt uttrykk for at det ikke har vært meningen at direktivet skal pålegge statene å tillate forvalterregistrering generelt. Det vil si at man fra norsk side fortsatt vil kunne forby forvalterregistrering for norske aksjonærer.

Direktivforslagets regler om telling av stemmer og kravet til publisering av avstemningsresultatet på internett vil også kreve visse tilpasninger i loven. Etter allmennaksjeloven skal resultatet av avstemningen være tilgjengelig for aksjonærene gjennom protokollen, jf. allmennaksjeloven § 5-16.

Forutsatt at de norske reglene som forbyr norske aksjonærer å benytte seg av forvalterregistrering kan opprettholdes, vil forslaget ikke få administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige. For norske selskaper vil forslagene heller ikke få omfattende administrative eller økonomiske konsekvenser. Regelen om å tillate selskapene å legge til rette for elektronisk deltakelse på generalforsamling vil antakelig medføre at mange norske børsnoterte selskaper vil velge å åpne for dette. Den nødvendige elektronisk tilretteleggingen vil antakelig innebære enkelte administrative tilpasninger. Også andre regler vil kreve mindre administrative tilpasninger, for eksempel kravet om å legge resultatet av avstemningene på generalforsamlingen ut på selskapets hjemmeside på internett, men uten å medføre noen betydelig administrativ byrde.

Et lovkrav om en såkalt "record date" vil kunne medføre administrative konsekvenser av en viss betydning for selskapene og for aksjonærene, som eventuelt vil måtte vurderes nærmere om en slik ordning skulle innføres i norsk rett. (Direktivet bare åpner for en slik ordning, og pålegger den ikke.)

Kommisjonens arbeid med et nytt 14. selskapsdirektiv om grensekryssende flytting av selskapers registrerte kontor

Sammendrag av innhold

Arbeidet har sin bakgrunn i handlingsplanen av 21. mai 2003 (COM (2003)284 final). Formålet med direktivet er at selskaper med begrenset ansvar skal kunne endre registreringsland uten først å måtte oppløses i det opprinnelige registreringslandet. Det overordnede formål med direktivet er å styrke den frie etableringsretten. Direktivet vil etablere prosedyrer for flytting av

selskapsregistreringen fra ett land til et annet. Prosedyrene tenkes utformet etter noenlunde samme mal som prosedyrene i forordningen om det europeiske selskap. Det samme gjelder reguleringen av de ansattes medbestemmelse. Kommisjonen legger ikke opp til at direktivet skal regulere hvilke krav den nye registreringsstaten skal kunne oppstille som vilkår for registrering i staten. Her vil statene stå fritt innenfor rammen av den gjeldende europeiske selskapsretten.

KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET

Vedlegg X Audiovisuelle tjenester

KOM (2005) 646 Kommisjonens forslag om et europaparlaments- og rådsdirektiv som endrer rådsdirektiv 89/552/EØF om samordning av visse bestemmelser om utøvelse av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene

Sammendrag av innhold

Nåværende direktiv er en del av EØS-avtalen og har som formål å sikre uendret videresending av fjernsynssendinger innenfor EU/EØS-området. Sendingene må være i samsvar med visse minimumskrav til bl.a. omfang av og innhold i reklame, sponning i sendingene og beskyttelse av mindreårige mot programmer som inneholder pornografi eller vold i strid med nasjonale regler. Direktivet inneholder også kvotebestemmelser som skal sikre produksjon og distribusjon av europeiske program, samt en bestemmelse som skal sikre at en betydelig del av befolkningen får tilgang til viktige begivenheter. Det enkelte medlemsland kan fastsette mer detaljerte eller strengere regler for de kringkastingselskap som hører under deres jurisdiksjon.

Kommisjonen fremla 13. desember 2005 (COM (2005) 646) et forslag til et revidert tv-direktiv. Viktigste endringer i forhold til gjeldende direktiv er:

- Utvide virkeområdet til alle typer audiovisuelle medietjenester uansett hvilken plattform de leveres fra. Det skal være en gradert regulering basert på en sontring mellom lineære (for eksempel tradisjonell kringkasting) og ikke-lineære tjenester (for eksempel on-demand-tjenester).
- Et sett av minimumsregler som skal gjelde for alle typer audiovisuelle medietjenester. Disse vil omfatte kjerneområder i gjeldende tv-direktiv som beskyttelse av mindreårige og den menneskelige verdighet, identifikasjon av medietjenestetilbyderen, identifikasjon av kommersielle budskap og kvalitative restriksjoner for kommersielle budskap.
- Rett for tilbydere av lineære tjenester til å sende korte nyhetsreportasjer om viktige begivenheter.
- Et mer liberalt reklameregelverk i form av bl.a. mer fleksibelt regelverk for reklameavbrudd og legalisering av produktplassering.
- Krav om at de nasjonale tilsynsmyndighetene skal være uavhengige.

Merknader

Lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting med tilhørende forskrifter gjennomfører gjeldende direktiv. På enkelte områder har Norge benyttet muligheten til å ha strengere regler enn direktivet, for eksempel ved forbud mot alkoholreklame og reklame særlig rettet mot barn. Hvis et nytt direktiv innlemmes i EØS-avtalen vil dette kreve endringer i kringkastingsloven med forskrifter. Dersom forslaget om å utvide direktivets virkeområde til å omfatte også ikke-lineære tjenester følges opp, kan dette få konsekvenser også for annen lovgivning, bl.a. ehandelsloven.

De norske interessene i forbindelse med revisjonen av tv-direktivet har vært fremmet ved flere anledninger, bl.a. i tre EFTA-uttalelser som Norge har tatt initiativet til.

EFTA-uttalelsen i 2003 inneholdt bl.a. følgende hovedpunkter:

- Viktig at direktivet fortsatt blir et minimumsdirektiv, dvs. at medlemslandene har adgang til å ha strengere nasjonal regulering.
- Bestemmelsene om beskyttelse av mindreårige må ikke svekkes.
- Reguleringen av reklame og sponning bør i stor utstrekning beholdes.

EFTA-uttalelsen i 2005 inneholdt bl.a. følgende hovedpunkter:

- Positiv til et nytt regelverk for ikke-lineære tjenester som inneholder de viktigste prinsippene fra tv-direktivet, særlig beskyttelse av mindreårige. Forholdet til andre EU-regelverk samt virkemidler og tilsyn ift. til de ulike tjenestene må utredes nærmere.

- Det må tas hensyn til bekymringene mange medlemsland har uttrykt om sendinger fra et medlemsland rettet mot seerne i et annet, såkalte rettede sendinger.
- Eksisterende regulering for reklame knyttet til alkohol, tobakk, legemidler og beskyttelse av mindreårige bør beholdes og utvides til ikke-lineære tjenester. Skepsis til en legalisering av produktplassering.

EFTA-uttalelsen fra juli 2006 inneholdt følgende uttalelser i tillegg til de som fremgår av tidligere uttalelser:

- Pengespill bør unntas direktivets virkeområde.
- Det er nødvendig å finne en egnet løsning for rettede sendinger. En mulig løsning kan være en tilsvarende bestemmelse som finnes i Europarådets fjernsynskonvensjon om at slike rettede sendinger skal følge mottakerlandets reklameregelverk.
- Presisere at medlemsland har adgang til å ha strengere regulering enn minimumsreglene i direktivet selv på områder som også reguleres av direktivet om urimelig handelspraksis (UCP-direktivet 2005/29/EC).

Sakkyndige instansers merknader

Kultur- og kirkedepartementet har behandlet forslaget til revisjon av TV-direktivet i samarbeid med berørte departementer. Det er arrangert to offentlige høringer. I 2005 ble et høringsmøte om fremlagte temanotater arrangert, og det ble innhentet skriftlige høringsuttalelser fra berørte parter. I 2006 har direktivforslaget til EU-Kommisjonen vært på høring med høringsfrist 10. mars. Det har innkommet en rekke høringsuttalelser bl.a. fra markedsaktører, medieforskere og berørte departementet og underliggende etater. Høringsuttalelsene har vært sprikende. Disse har blitt vurdert i forbindelse med utarbeidelse av EFTA-uttalelser. Siste EFTA-uttalelse ble også forelagt berørte departementer før den ble sendt ut. Revisjonsprosessen har også vært diskutert i spesialutvalg for kommunikasjoner 10. juni 2005 og 31. mars 2006.

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Protokoll 31 om samarbeid på områder utenfor de fire friheter

KOM (2006) 479 Forslag til anbefaling fra Kommisjonen til Europaparlamentet og Rådet om innføringen av europeisk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (EQF)

Sammendrag av innhold

Europakommisjonen la 5. september 2006 frem revidert forslag om å etablere europeisk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring EQF, Kom (2006) 479 endelig. Kommisjonens forslag går ut på at EQF skal omfatte hele det formelle utdanningsløpet samt uformell og ikke-formell kompetanse og bestå av et sett felles referansepunkter relatert til læringsutbytte, i en struktur med 8 nivåer.

Hovedhensikten med det overordnede europeiske rammeverket er å legge til rette for at de nasjonale kvalifikasjonssystemene skal bli lettere å sammenligne og dermed gi økt mobilitet blant elever, studenter og arbeidstakere.

Det anbefales at nasjonale kvalifikasjonssystemer relateres til EQF innen 2009. Det fremstilles ikke som en nødvendighet at de enkelte land utformer nasjonale kvalifikasjonsrammeverk for å foreta denne sammenligningen, men det pekes på at utviklingen av nasjonale kvalifikasjonsrammeverk vil øke mulighetene for et velfungerende europeisk system. Videre er anbefalingen at vitnemål og andre relevante dokumenter som beskriver kvalifikasjoner, skal ha en klar referanse til et EQF-nivå fra 2011.

Det foreslås at læringsutbytte brukes ved definisjoner og beskrivelser av kvalifikasjoner, og at realkompetansevurdering praktiseres i henhold til de felles prinsipper som Rådet sluttet seg til i mai 2004.

Det foreslås at hvert land setter opp et nasjonalt senter som skal støtte og koordinere forholdet mellom det nasjonale kvalifikasjonssystemet og EQF.

Det foreslås å etablere en EQF rådgivningsgruppe under Kommisjonen med representanter fra de nasjonale EQF-sentrene for å sikre koordinering og oppfølging av arbeidet på europeisk nivå.

Kommisjonen vil følge utviklingen og rapportere etter 5 år til Parlamentet og Rådet om erfaringer og resultater og, om nødvendig, foreslå endringer.

Merknader

Forslaget er EØS-relevant, og Norge har deltatt i det forberedende arbeidet. EQF utvikles og gjennomføres på frivillig basis og vil ikke medføre juridiske forpliktelser. Når det gjelder godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i tilknytning til regulerte yrker, er det kvalifikasjonsdirektivene som får anvendelse for statene i EØS-området.

Status

Forslaget er videresendt til Rådet og Europaparlamentet for videre behandling der. Det er ikke sannsynlig at en felles anbefaling vil foreligge før i november 2007.

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

Vedlegg I Veterinære og plantesanitære forhold

Kapittel I Veterinære forhold

KOM (2006) 684 Forslag til forordning om forbud mot markedsføring og innførsel til og utførsel fra Fellesskapet av skinn fra hunder og katter samt produkter fra slike

Sammendrag av innhold

Forslaget tar sikte på å forby all innførsel og utførsel, samt omsetning av pels eller produkter laget av pels fra hund (*Canis familiaris*) og katt (*Felis catus*). Forbudet gjelder både forholdet til tredjeland og i Fellesskapet. Unntatt fra det generelle forbudet er i følge forslaget artikkel 4, pels som stammer fra dyr som ikke ble holdt eller avlivet med pelsproduksjon som formål og personlige gjenstander eller husholdningsartikler som blir ført inn eller ut av Fellesskapet. Forslaget har bakgrunn i at forbrukere i Fellesskapet i økende grad har uttrykt bekymring over handelen med og bruk av pels og pelsprodukter fra hund og katt innenfor medlemslandene. Mange forbrukere opplever i dag en stor usikkerhet i forhold til sitt valg av produkter, knyttet til produktenes opprinnelse og materialvalg i forhold til dyreart. Kommisjonen har derfor utarbeidet forslaget, blant annet med tanke på å gjenopprette forbrukernes tillit til detaljhandelen. Det er i forslaget vist til at det allerede eksisterer ulike former for frivillig merking som følge av initiativ fra pelsnæringene i Italia, Tyskland, Storbritannia og Norge. Kommisjonen mener likevel at en frivillig merkeordning ikke er tilstrekkelig effektiv til å gjenopprette forbrukernes tillit til markedet. Det vises til at det i media har fremkommet at pels og pelsprodukter fra hund og katt har vært innført og omsatt under fiktiv merking for å villedde forbrukerne. Kommisjonen har videre vurdert og forkastet et alternativ som pålegger produsentene en plikt til å merke alle pels og pelsprodukter generelt, da dette ble ansett for å være mindre effektiv og for belastende for pels- og tekstilnæringen. Spesielt ville utgiftene ved merking bli utforholdsmessig høye der pels eller pelsproduktet bare utgjør en veldig liten del av produktet.

Merknader

Rettsaktens relevans ift EØS-avtalen er under vurdering.

KOM (2005) 221 Forslag til rådsdirektiv om fastsettelse av minimumsregler for beskyttelse av kyllinger som holdes for kjøttproduksjon

Sammendrag av innhold

Forslaget omhandler produksjon av slaktekylling. Direktivet fastsetter minimumsstandarder, dvs. at medlemslandene kan lage mer vidtgående nasjonalt regelverk. Forslaget omfatter ikke besetninger på mindre enn 100 dyr, avlsvirksomheter og rugerier. Deler av direktivforslaget (belegningsgrad, krav til lys) gjelder ikke for frittgående kylling (definert i forordning (EØF) nr 1538/91). Forslaget innebærer en maksimal belegningsgrad på 30 kg levendevekt pr m² friareal. I tillegg kan man på definerte vilkår tillate belegningsgrad på opp til 38 kg levendevekt pr m² friareal. Krav om utdanning/kurs for eiere eller andre som har ansvar for dyrene. Spesifisert hva utdannelsen skal omfatte. Kompetent myndighet må sikre at det holdes kurs og godkjenne og kontrollere disse.

Krav uavhengig av belegningsgrad (detaljerte miljøkrav, eiers tilsyn med dyrene, utstyr og innredning, registreringsplikt):

- vannforsyning

- fórtilgang
- strø
- ventilasjon (temperatur og luftfuktighet)
- støynivå
- lysstyrke (hele gulvarealet, døgnrytme)
- tilsyn med dyrene (hyppighet, avstand)
- behandling eller avliving av syke/skadde dyr
- rengjøring og desinfeksjon
- registrering av antall dyr, opprinnelse, føring, medisinerings/veterinærbehandling, dødelighet og evt dødsårsåk, maksimums- og minimumstemperaturer, gjennomsnittsvekt ved slaktning, antall dyr til slaktning og dødelighet under transport. Registreringene oppbevares i tre år. Stilles til rådighet for kompetent myndighet ved forespørsel.
- forbud mot operative inngrep som gjennomføres av andre enn diagnostiske eller behandlingsmessige årsaker (unntatt: nebbtrimming og kastrering av haneekyllinger, på visse vilkår)

Krav til kompetent myndighet når det gjelder tilsyn og rapportering.

Forslag om rapport fra Rådet og Europa-parlamentet angående eventuell innføring av harmonisert merkeordning som skal angi at dyrevelferdsnormene er overholdt. Rapporten skal gis innen to år etter direktivet er vedtatt.

Utviterte krav til både eier og kompetent myndighet (tilsynsapparatet) når det gjelder besetninger med belegningsgrad høyere enn 30 kg levendevekt pr m² friareal:

- melding til kompetent myndighet. Oversikt over ekstra dokumentasjon som kreves ved høy belegningsgrad. Attesteres av besetningens veterinær.
- dokumentasjon med beskrivelse av produksjonssystemene (tekniske detaljer, produksjonsmål, ledelse, ansatte, forleverandører, veterinærtilknytning, daglig drift, inspeksjon og vedlikehold av utstyr, tømning av hus, rengjøring og desinfeksjon, beredskap ved strømstans). Dokumentasjon fremvises ved forespørsel fra kompetent myndighet. Melding til kompetent myndighet ved vesentlige endringer i disse forholdene.
- krav til maksimumskonsentrasjoner av NH₃ og CO₂.
- krav til temperatur og luftfuktighet.
- krav til løpende overvåking av temperatur, luftfuktighet, dyrenes vannforbruk. Skal registreres og oppbevares i tre år. Stilles til rådighet for kompetent myndighet ved forespørsel.
- krav til tilsyn fra kompetent myndighet. Man skal særlig føre tilsyn med besetninger der man mistenker mangler ut fra registreringer i kjøttkontrollen. Prosedyre ved manglende oppfyllelse av krav. Evt vedtak om å redusere belegningsgrad.
- krav til overvåking og oppfølging på slakteriet. Kontroll av parametere som kan indikere velferdsproblemer i besetningen. Nøye spesifisert hva og hvordan man skal kontrollere (tredeputedermatitt, dødelighet, evt andre tegn på dårlige velferdsforhold i besetningen) og følge opp.

Merknader

Forslaget vil kreve endring i:

Lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern (dyrevernloven)

Per i dag mangler vi hjemmel til å kreve godkjent (av kompetent myndighet) kurs for dyreeiere. Det arbeides med endring av dyrevernloven, og slik hjemmel vil tas inn i loven i denne forbindelse.

Forskrift 12. desember 2001 nr. 1494 om hold av høns og kalkun

Forskrift 21. desember nr. 1595 om helseovervåking i fjørfebesetninger

Endringer som angår myndighetsforpliktelser vedr. tilsyn i fjørfebesetninger kan innarbeides i denne forskriften. Alternativt kan de innarbeides i forskrift om hold av høns og kalkun.

Forskrift 28. august 1995 nr. 775 om dyrevern i slakterier

Det bør gjøres endringer i denne forskriften for å hindre pulverisering av ansvar når det gjelder hvor lenge slaktekylling kan være uten tilgang til fôr. Man bør også ta inn krav til tilsynsveterinæren (i kjøttkontrollen) om inspeksjoner, vurderinger og rapportering, i henhold til forslaget.

Forskrift 2. april 2001 nr. 384 om transport av levende dyr (transportforskriften)

Denne bør endres for å hindre pulverisering av ansvar mhp tid uten tilgang på fôr.

KOM (2005) 171 Forslag til rådsdirektiv om fellesskapstiltak for kontroll av aviær influensa og forslag til rådsvedtak om endring av rådsvedtak 90/424/EØF om utgifter på veterinærområdet

Sammendrag av innhold

Rettsakten som foreslås skal, når det trer i kraft, oppdatere og erstatte direktiv 92/40/EF om Felleskapets tiltak for kontroll av aviær influensa.

Direktivforslaget endrer definisjonen av aviær influensa, slik at lavpatogene virus av subtype H5 eller H7 også omfattes.

Det foreslås å pålegge medlemsstatene å ha et overvåkingsprogram for AI i den kommersielle fjørfepopulasjonen og hos villfugl. Videre foreslås det minimumskrav til et overvåkingsprogram, og det er også, til en viss grad, åpnet for skjønn basert på den epidemiologiske situasjonen/risikovurderinger i hvert enkelt land. Hensikten med programmet er å finne prevalensen av H5 og H7 hos forskjellige arter. Programmet skal godkjennes av Kommisjonen hvert år, og resultatene skal rapporteres til Kommisjonen (for Norges del ESA).

Forslaget fastsetter minimumstiltak for bekjempelse av aviær influensa hos tamfjørfe/-fugl i Fellesskapet. Dette omfatter bl.a:

- Krav om nasjonal meldeplikt ved mistanke om og internasjonal rapportering ved utbrudd av aviær influensa.
- Tiltak ved mistanke om utbrudd hos tamfjørfe/-fugl.
- Tiltak ved utbrudd av høypatogen aviære influensa (HPAI) hos tamfjørfe/-fugl, herunder opprettelse av og tiltak i risiko- og observasjonssoner.
- Tiltak ved funn av lavpatogen aviær influensa (LPAI) hos tamfjørfe/-fugl, herunder opprettelse av og tiltak i restriksjonssone.
- Tiltak som angår human helse og andre dyrearter enn fjørfe og fugl.
- Prinsipper for rengjøring, desinfeksjon og gjeninnsetting av dyr.
- Prinsipper for diagnostiske prosedyrer og referanselaboratorier.
- Prinsipper for nødvaksinasjon ved et utbrudd og for beskyttende vaksiner ved spesielt høy risiko for introduksjon og spredning av aviær influensa.
- Medlemsstatene skal utarbeide en bekjempelsesplan som skal godkjennes av kommisjonen (ESA).

Prosedyremessig og faglig sett er forslaget knyttet opp til et samtidig forslag til rådsvedtak om endring av rådsvedtak 90/424/EØF om utgifter på veterinærområdet. Rådsvedtak 90/424/EØF gir i dag mulighet for at Fellesskapet kan gi tilskudd til dekning av utgifter som medlemsstater har til bekjempelse av høypatogen aviær influensa. Det foreslås endringer slik at også utgifter til bekjempelse av lavpatogen aviær influensa kan dekkes. Dette er fordi det lavpatogene viruset kan mutere og bli høypatogent. Det er derfor av stor betydning for bekjempelse av HPAI at LPAI bekjempes effektivt. Forslaget er et selvstendig forslag og ikke en del av bekjempelsesdirektivet for aviær influensa, selv om de presenteres i samme dokument fra Kommisjonen. Forslaget som endrer vedtak 90/424/EØF ligger utenfor EØS-avtalen.

Merknader

Gjeldende norske regler på området:

- Forskrift om 27. juni 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer.
- Forskrift 20. desember 1999 nr.1310 om vaksinasjon av husdyr, vilt, fisk og andre akvatiske dyr (vaksinasjonsforskriften).

"Instruks om bekjempelse av visse A og B-sykdommer" datert 08. 07.2004.

Forslaget vil kreve endring i forskrift 27. juni 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer. Implementering av rettsakten vil ifølge fjørfenæringen ikke føre til vesentlige endringer i forhold til dagens situasjon.

Behov for midler til gjennomføring av et årlig overvåkingsprogram for AI i tråd med direktivforslaget.

De økonomiske konsekvensene er ikke ferdig vurdert.

Utkast til forordning vedrørende implementering av direktiv 90/426/EØF og direktiv 90/427/EØF vedrørende metoder for identifisering av dyr av hestefamilien

Sammendrag av innhold

Rettsakten implementerer direktiv 90/426/EØF og dir 90/427/EØF vedrørende metode for identifisering av hest. Gjennomføringsfrist er 1. juli 2008. Alle hester født etter denne dato skal identifiseres i samsvar med denne forordningen. MS kan bestemme at også hester født før denne datoen skal være identifisert i samsvar med denne forordningen. Prinsipper:

Alle hester skal ha: Unik livsvarig ID-dokument (hestepass)(hesteholder er ansvarlig) -Utstedes etter at det er verifisert at hesten ikke er identifisert tidligere-Link mellom dyret og id-dokumentet skal kunne verifiseres til en hver tid (mikrochip/signalement)

For hester for avl og produksjon må passet minst inneholde del II, III, IX, og X. Hester født etter 1. juli 2008 skal identifiseres på omtalte måte. Føll skal identifiseres før avvenning (føll ved fot), før 31. desember i fødselsåret eller senest ved 6 måneders alder. Importert hest skal identifiseres senest 30 dager etter tollbehandling. ID-dokument for registrerte hester (hester som er registrert av godkjent instans eller som er berettiget til registrering hos slik instans) skal utstedes av

1) Godkjent avlsorganisasjon 2) Internasjonal organisasjon som har ansvaret/ivaretar hester for konkurranser eller veddeløp. ID-dokumentet for hester for avl og produksjon skal utstedes av kompetent myndighet i MS.

Avstamningsopplysninger skal inkluderes i passet. Det innføres krav om mikrochip.

Passutsteder skal registrere følgende opplysninger: a) Dato for utstedelse b) Navn og adresse på personen som fikk passet utstedt c) Hestens fødselsår og dato

d) Fødselsland e) Kjønn f) Mikrochip nummer g) Identifikasjonsnummer

h) Informasjon om evt. erstatningsdokument Informasjonen skal oppbevares i minst 35 år, eller minst 2 år etter dyrets død. Hesten skal gis et universelt hestelivstidsnummer (UELN) MS kan vedta å opprette en sentral database.

MS kan bestemme at utstedende instans skal kommunisere opplysningene i art. 12 til en sentral database når det gjelder dyr identifisert i landet. MS skal gjøre den sentrale databasens navn, adresse og 6-sifret UELN-compatible ID-kode tilgjengelig for andre MS og publisere dette på en web-side. Kommisjonen skal publisere listen over sentrale databaser. MS skal ha alle hesteholdene registret i en database. Denne kan være en del av den sentrale databasen.

Eier er ansvarlig for at hesten har pass når den forlater hesteholdet. (Unntak: til fots lokalt) Det skal kreves pass ved slakting. (evt. unntak < 12 mnd) Smart card kan tillates nasjonalt, evt. også bilaterale avtaler om det. Utsteder kan utstede et midlertidig dokument med minst UELN, som gjelder nasjonalt.

MS kan tillate forenklet dokument uten signalement hvis det finnes mikrochip (f.eks frysemerking) (forutsetter at kommisjonen underrettes). Hvis smittsomme sykdommer, kan passet suspenderes. Hvis død, retur til utsteder. Duplikat av pass medfører "not intended for food production".

Når det ikke er mulig å reetablere identitet medfører dette at nytt pass merkes med "not intended for food production". I utgangspunkt regnes alle hester som matproduksjonsdyr. Det krever en aktiv handling av eier for å definere hesten som ikke-egnet til mat. Før behandling av veterinær skal dyret identifiseres bl.a. med hensyn til status som næringsmiddelproduserende dyr. Hvis behandlingen medfører konsekvenser for dette, skal veterinær endre dyrets status i passet (seksjon IX ,del II og del III). Vedtakene 93/623/EØF og 2000/68/EF oppheves.

Overgangstid Hester identifisert før 30. juni 2008 og i samsvar med vedtakene 93/623/EØF og 2000/68/EF er å se på som identifisert i samsvar med denne forordningen. Disse passene skal tilfredsstillende kravene i denne forskriften senest 31. desember 2009. Hester født før 30. juni 2008 og ikke identifisert i samsvar med vedtakene 93/623/EØF og 2000/68/EF skal identifiseres innen 31. desember 2009.

Vedlegget beskriver delene i hestepasset.

Kapittel II Fôrvarer

Forslag til kommisjonsforordning som endrer vedlegg IV til forordning (EF) nr. 183/2005 om krav til fôrhygiene

Sammendrag av innhold

Forslaget (dokument nr. SANCO/614/2005) omhandler endring av vedlegg IV til forordning (EF) nr. 183/2005 om krav til fôrhygiene (fôrhygieneforordningen). Vedlegg IV til fôrhygieneforordningen setter, sammen med artikkel 10, krav til hvilke virksomheter som skal godkjennes ut fra bruk av tilsetningsstoffer i fôr.

Etter endringen vil virksomheter som produserer koksidiostatika og histomonostatika, samt fôr og premikser som inneholder slike tilsetningsstoffer, være godkjenningsspliktige.

I tillegg er systematikken i vedlegg IV endret for å få samsvar med systematikken for inndeling av tilsetningsstoffer i kategorier i forordning (EF) nr. 1831/2003 om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer.

Merknader

Forslaget medfører behov for endringer i forskrift 7. november 2002 nr. 1290 om fôrvarer (fôrvareforskriften). Det pågår nå arbeid med å oppdatere fôrvareregelverket som følge av fôrhygieneforordningen og utkast til endringsforordning er inkludert i dette arbeidet. Saken ble sendt på høring 14. juli 2005 med høringsfrist 13. oktober 2005. *Administrative konsekvenser* Virksomhetene som produserer tilsetningsstoffene som omhandlet i vedlegg IV, samt virksomheter som bruker disse tilsetningsstoffer i fôr må godkjennes. Det følger av artikkel 18 i fôrhygieneforordningen at det er en overgangsordning for godkjenning frem til 2008, noe som gir litt tid til å foreta nygodkjenninger.

Økonomiske konsekvenser

Da det i dag er godkjenningssplikt for virksomheter som tilvirker koksidiostatika antas det at forordningen ikke medfører økte økonomiske utgifter for virksomhetene ut over det som vil følge av fôrhygieneforordningen .

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er sendt t.o. til Spesialutvalget for landbruk, der Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Finansdepartementet, Utenriksdepartementet og Mattilsynet er representert.

Kapittel III Plantesanitære forhold

Utkast til kommisjonsdirektiv som gir visse unntak ved godkjenning av sorter av jordbruksvekster som er naturlig tilpasset lokale eller regionale forhold og truet av

genetisk erosjon, og unntak ved omsetning av såvare av disse sortene (SANCO/3322/06rev9 10.01.2007)

Sammendrag av innhold

Utkastet til direktiv fastsetter unntak fra rådsdirektiv 2002/53/EF, kommisjonsdirektiv 2003/90/EF, kommisjonsforordning (EF) 930/2000, rådsdirektiv 66/401/EØF, rådsdirektiv 66/402/EØF, rådsdirektiv 2002/54/EF, rådsdirektiv 2002/56/EF og rådsdirektiv 2002/57/EF vedrørende sortsgodkjenning og omsetning av såvare/settepoteter av fôrvekster, korn, bete, olje- og fibervekster og potet i forbindelse med bevaring og bærekraftig bruk av plantegenetiske ressurser gjennom markedsføring og dyrking. Unntak skal kun gis for sorter som kvalifiserer for betegnelsen bevaringsverdige. Betingelsen for å kunne betegne en sort som bevaringsverdige er at den er interessant i forhold til bevaring av plantegenetiske ressurser. Det vil være myndighetene i hvert enkelt land som godkjenner om en sort kan betegnes som bevaringsverdige.

Det gis generelt unntak fra krav om DUS-test (distinct, uniform, stabil), men det stilles fortsatt krav til sorten slik at det i praksis først og fremst er mindre strenge krav til ensartethet. Det gis også generelt unntak fra krav om verdiprøving, men det skal blant annet foreligge en beskrivelse av sorten og dokumentasjon som viser resultater fra uoffisielle tester og praktiske forsøk med kultivering, reproduksjon og bruk. Det vil ikke være tillatt å godkjenne en sort som bevaringsverdige dersom den allerede står oppført på EUs felles sortliste. Det vil heller ikke være tillatt å godkjenne en sort som bevaringsverdige før det har gått to år fra den ble tatt ut av sortlista eller fem år hvis myndighetene har tillatt sorten omsatt i en treårsperiode etter den ble strøket av lista. Sorter med planterettsbeskyttelse kan ikke godkjennes som bevaringsverdige. Ved navnsetting av bevaringsverdige sorter gis det unntak fra de fleste vanlige bestemmelsene om sortsbetegnelse.

Det stilles ikke krav om at såvare av bevaringsverdige sorter skal være sertifisert for å kunne omsettes. Såvare skal imidlertid være produsert i henhold til en vel definert metode eller praksis for vedlikehold av sorten og det stilles tilnærmet samme kvalitetskrav til såvaren med unntak av krav til sortsrenhet. Myndighetene skal sikre at såvaren er gjenstand for etterkontroll for å kontrollere sortsekthet og -renhet. Såvare skal prøvetas og analyseres i henhold til internasjonale metoder, for å sjekke om kvalitetskravene er tilfredsstillende. Det er kun såvare med kjent opphav som skal kunne omsettes.

Myndighetene skal identifisere området/ene en sort tradisjonelt har blitt dyrket og derfor kan bli omsatt. Myndighetene skal videre sikre at vedlikehold av sorten og såvareproduksjon skjer i samme område, eller for såvareproduksjon i andre utpekte, godkjente områder for såvareproduksjon. Ved godkjenningsbehandling av en sort, samt ved identifisering av tradisjonelt/historisk område sorten har blitt dyrket, skal myndighetene støtte seg til vurderinger gitt av et "genressursutvalg" eller annen organisasjon/etat med kompetanse på dette fagfeltet. Omsetning av såvare av en bevaringsverdige sort er i hvert enkelt land begrenset til 0,5 % av den totale omsetningen av arten den bevaringsverdige sorten tilhører eller såvare tilsvarende det kvantum som trengs til å så 20 ha. For artene åkerert, hvete, bygg, mais, poteter, oljeraps og solsikke gis det kun anledning til å omsette maksimalt 0,3 % av totalt omsatt såvare. Direktivet gir eksakte bestemmelser for hvordan såvare av bevaringsverdige sorter skal pakkes og merkes.

Merknader

Rettsakten krever endring i forskrift 13. september 1999 nr 1052 om såvarer og forskrift 1. oktober 1999 nr 1069 om prøving og godkjenning av plantesorter. Bestemmelsene vil få følger for offentlige myndigheter i det enkelte land, da opplegget med godkjenning av bevaringsverdige sorter avviker noe fra den ordinære sortsgodkjenningen. Det vil således være nødvendig å ha et parallelt opplegg for bevaringsverdige sorter ved siden av den ordinære sortsgodkjenningen og sertifiseringen av såvarer. Dette vil ved siden av å kreve forskriftsendringer også kreve tilpasninger i relevant fagsystem. Det legges også opp til et forpliktende samarbeid mellom myndigheten og "genressursutvalget" eller liknende organisasjon/etat med tilsvarende kompetanse. I begge forskrifter må det inn administrative

bestemmelser om myndighet, ansvar osv. blant annet bestemmelser om bruk av et "genressursutvalg".

Godkjenning og bruk av bevaringsverdige sorter vil også innebære en forpliktelse fra myndighetenes side til å føre tilsyn og rapportere til ESA.

Bestemmelsene medfører at myndighetene må lage et eget opplegg for bevaringsverdige sorter som vi drifter parallelt med opplegget for ordinære sorter, både ved sortsgodkjenning og sertifisering/omsetning. Innføring av et eget opplegg for bevaringsverdige sorter vil således medføre visse økonomiske konsekvenser for offentlige myndigheter.

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

Kapittel XII Næringsmidler

KOM (2005) 671 Forslag til rådsforordning om økologisk produksjon og merking av økologiske produkter (2005/0278 (CNS)) og Forslag til rådsforordning om endring av forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjon av landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler (2005/0279 (CNS))

Sammendrag av innhold

Da den europeiske handlingsplanen for økologisk mat og produksjon (European Action Plan for Organic Food and Farming (EAP)) ble vedtatt i oktober 2004, inviterte Rådet Kommisjonen til å følge opp tiltaket om å gjennomføre en revisjon av regelverket for økologisk produksjon og merking av økologiske produkter. Kommisjonen la fram et forslag til ny hovedforordning 21. desember 2005 (2005/0278 (CNS)). Samtidig ble det lagt fram forslag til mindre endringer i gjeldende forordning som skal gjelde til hovedforordningen trer i kraft (2005/0279 (CNS)).

Omtalen av de to forslagene er i teksten under delt.

Våren 2006 har Rådet arbeidet videre med forslag til ny hovedforordning (2005/0278 (CNS)), og 28. juni la det avtroppende østerrikske og det påtroppene finske formannskapet fram et bearbeidet forslag til ny hovedforordning. Teksten under er derfor basert på versjonen av 2005/0278 (CNS) fra 28. juni 2006 hvis ikke annet er nevnt, og versjonen av 2005/0279 (CNS) fra 21. desember 2005.

2005/0278 (CNS)

Noe av bakgrunnen for ønsket om å revidere forordningen er å gjøre regelverket mer oversiktlig og sammenhengende. I den forbindelse er det også uttalt at antallet overgangsordninger og unntaksmuligheter skal reduseres. Et annet formål for revisjonen er å samordne regelverket for kontroll av økologisk produksjon og merking med kontrollforordningen, forordning (EF) nr. 882/2004.

Enkelte hovedpunkter i Kommisjonenes forslag til ny økologiforordning er:

- Målsetninger og prinsipper for økologisk produksjon foreslås inkludert i forordningen, jf. utkastet artikkel 3, 4, 5 og 6

- Generelle regler for de ulike produksjonene er foreslått. Detaljerte produksjonsregler foreslås fastsatt av Kommisjonen, ved hjelp av den Faste Komité for Økologisk Produksjon, jf. utkastet artikkel 32

- Nye regelverksområder som akvakultur og vinproduksjon foreslås tatt inn i forordningen, jf. blant annet utkastet artikkel 1 nr. 2).

- Det foreslås i større grad åpnet for regional fleksibilitet, jf. utkastet til artikkel 16

- Det foreslås fortsatt forbud mot bruk av GMO/GM-materiale i økologisk landbruk, jf.

utkastet til blant annet artiklene 7 aa og 17 nr. 3 (se også forarbeidene til utkastet (the proposal) i versjonen fra 21. desember 2005, punkt 23). Det følger imidlertid forutsetningsvis av artikkel 17 nr. 3 at terskelverdiene for utilsiktet og teknisk uunngåelig innblanding av GMO/GM-materiale i produkter som er fastsatt i øvrig EU-regelverk, også er foreslått å gjelde for økologiske produkter. Et produkt kan imidlertid ikke omsettes og merkes som økologisk dersom det må merkes med at det inneholder GMO/GM-materiale.

- I utkastet til artikkel 22 er det presisert at kontrollforordningen (forordning (EF) nr. 882/2004) med enkelte mindre tilpasninger skal gjelde på økologiområdet.
- Det foreslås obligatorisk merking med EU-logoen for økologiske produkter eller merking av produktet med teksten "EU-ØKOLOGISK", jf. utkastet artikkel 18 og 19.
- Det er også foreslått å forby merking og markedsføring som henviser til at et privat merke er knyttet til et regelverk som er "bedre" eller "mer økologisk" enn EU-regelverket, jf. utkastet artikkel 20 nr. 1.
- Det blir fremdeles adgangen til å henvise til økologiske ingredienser på et produkt dersom mindre enn 95 % av produktets ingredienser av landbruksopprinnelse er økologiske. I motsetning til dagens ordning, foreslås det ingen nedre grense for prosentandel av produktet som må være økologisk før en kan referere til den økologiske produksjonsmetoden i ingredienslisten, jf. utkastet artikkel 17 nr. 1.
- Det foreslås innført permanente importregler basert på direkte adgang for produkter som er i overensstemmelse med EU-reglene eller i retningslinjer gitt i Codex Alimentarius, jf. utkastet artikkel 27.

2005/0279 (CNS)

Det foreslås å endre artikkel 10 nr. 1 bokstav b og gi en helt ny artikkel 11 i gjeldende økologiforordning, forordning (EØF) nr. 2092/91, slik at bestemmelsene gir oversikt over vilkårene for henholdsvis å kunne merke et importert produkt med EU-logoen og kunne importere et produkt fra et tredjeland og markedsføre dette i EU som økologisk.

Det fremgår for det første av utkastet til ny artikkel 11 nr. 1 og 2 at et produkt kan importeres fra et tredjeland og markedsføres i EU som økologisk dersom det er produsert etter bestemmelsene i økologiforordningen og virksomheten i tredjelandet har latt sin virksomhet være underlagt kontroll av en kontrollmyndighet eller et kontrollorgan i et EU-land eller av et kontrollorgan i tredjelandet som er godkjent av Kommisjonen og oppført på en liste etter utlagt til ny artikkel 11 nr. 5, jf. nedenfor.

En annen mulighet er at produktet er importert fra et tredjeland der Kommisjonen har vurdert produksjonsstandardene og kontrollregimene til å være ekvivalente med økologiforordningen eller retningslinjene i Codex Alimentarius, jf. utkastet til ny artikkel 11 nr. 3 bokstav a og b. Dette kan enten skje ved at Kommisjonen har vurdert og ført opp landet som sådan på en liste over godkjente tredjeland etter utkastet til artikkel 11 nr. 4 eller, dersom landet som sådan ikke er godkjent, ved at Kommisjonen etter utkastet til ny artikkel 11 nr. 5 har vurdert og godkjent et kontrollorgan i det aktuelle tredjelandet. Videre fremgår det av utkastet til ny artikkel 11 nr. 3 bokstav c at virksomheten i tredjelandet faktisk må ha latt sine aktiviteter underlegges et kontrollsystem godkjent etter utkastet til ny artikkel 11 nr. 4 eller et kontrollorgan godkjent etter utkastet til ny artikkel 11 nr. 5. Dessuten fremgår det av utkastet til ny artikkel 11 nr. 3 bokstav d at produktet må være omfattet av et sertifikat utstedt av kontrollmyndighetene eller kontrollorganet i et godkjent tredjeland (utkastet til ny artikkel 11 nr. 4) eller av et godkjent kontrollorgan i det aktuelle tredjelandet (utkastet til ny artikkel 11 nr. 5). Sertifikatet skal vise at produktet er produsert i samsvar med bestemmelsene.

Som en overgangsordning fremgår det av utkastet til ny artikkel 11 nr. 6 at det fortsatt på visse vilkår skal være mulig for en medlemsstat å tillate import fra tredjeland som ikke står på listen over godkjente tredjeland, dersom det kan godtgjøres at kravene i utkastet til artikkel 11 nr. 3 bokstav a og b er oppfylt. Det aktuelle produktet må i så fall følges av et sertifikat utstedt av importstaten eller av godkjent kontrollorgan i eksportlandet, som viser at produktet oppfyller disse vilkårene. Slike tillatelser må notifiseres til de andre medlemsstatene og Kommisjonen som i sin tur kan iverksette ytterligere undersøkelser om sakene.

I medhold av utkastet til ny artikkel 11 nr. 7 fremgår det at Kommisjonen etter fremgangsmåten i artikkel 14 nr. 2 kan fastsette mer detaljerte gjennomføringsbestemmelser om nye artikkel 11 og da spesielt i forhold til kriterier for godkjenning av henholdsvis tredjeland (utkastet til ny artikkel 11 nr. 4) og kontrollorganer i tredjeland (utkastet til ny artikkel 11 nr. 5), de offisielle listene om dette og sertifikatene som nevnt i utkastet til ny artikkel 11 nr. 3 bokstav d og nr. 6.

De nye reglene foreslås gjort gjeldende for importordningen fra 1. januar 2007 som en endringsforordning til fo. (EØF) nr. 2092/91, men er tenkt erstattet av den nye økologiforordningen fra 1. januar 2009. Forordningen bør høres umiddelbart etter at den er

vedtatt i EU, slik at den raskest mulig kan bli implementert i gjeldende regelverk før 1. januar 2007.

Det er viktig å merke seg at regelverket for import fra tredjeland uansett må endres i løpet av 2006, da dagens ordning utløper den 31. desember 2006.

Merknader

Forslaget i 2005/0278 (CNS) vil erstatte hovedforordningen på økologiområdet, rådsforordning (EØF) 2092/91, og forslaget i 2005/0279 (CNS) som endrer forordningen. Begge forslagene vil kreve endring i forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler (økologiforskriften).

Sakkyndige instansers merknader

Forslagene ble lagt fram for Spesialutvalget for matproduksjon, der Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Finansdepartementet, Utenriksdepartementet og Mattilsynet er representert. Spesialutvalget tok forslagene til orientering.

Forslag til endring av forordning (EØF) nr. 2092/91 med hensyn til oppdatering av vedlegg 8 og produksjonsstandarder for kyllingoppdrett

Sammendrag av innhold

EUs regelverk for økologisk landbruk har ikke regulert kyllingoppdrett. Et regelverk på dette området har vært etterspurt over lengre tid, og Kommisjonen har nå tatt initiativet til å starte utviklingen av et regelverk. Følgende tillegg til forordning (EØF) nr. 2092/91, med tilhørende endringsforordninger nr. (EF) 1804/99 og nr. (EF) 2254/2004, vedlegg I B, er foreslått:

- Saktevoksende raser er definert som raser med maksimum daglig tilvekst på 35 g for slaktekylling, 105 g for hannkalkuner og 75 g for hunnkalkuner.
- Maksimum flokkstørrelse er satt til 6600 dyr.
- Kyllinger skal ha tilgang til uteareal fra de er fullstendig fjærdekte, og senest når de er 7 uker gamle.

Dagens regler (forordning (EF) nr. 2254/2004) gir mulig til å innføre opp til 18 uker gamle kyllinger til eggproduksjon når økologiske kyllinger ikke er å oppdrive. Dette er en unntaksmulighet som i følge dagens regler gjelder på ubestemt tid. I det nye forslaget til regler for kyllingoppdrett er det imidlertid foreslått at denne unntaksmuligheten skal utgå 31.07.2006. Etter denne datoen må ikke-økologiske kyllinger være under 3 dager gamle når de tas inn i en økologisk besetning. Følgende tillegg/endringer i vedlegg VIII er foreslått:

- Det kan være maksimalt 21 kg levendevekt kylling per m² innendørs, minst 2,5 m² per dyr utendørs og det skal være minst 15 cm vaglepinne per dyr.
- Det kan være maksimalt 7 vernehøns per rede (tidligere 8).

Merknader

Forordning (EØF) nr. 2092/91, med tilhørende endringsforordninger (EF) nr. 1804/91 og (EF) nr. 2254/2004, regulerer dyrehold i økologisk landbruk, og har flere generelle regler som også vil gjelde for kyllingoppdrett.

En ny rettsakt på dette området vil bli en del av regelverket Norge har forpliktet seg til å rette seg etter i henhold til EØS avtalen. Hvis vedtatt, vil rettsakten føre til en endring i økologiforskriften.

Kapittel i XXVII Alkoholsterke drikker

KOM (2005)125 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om definisjon, betegnelse, presentasjon og merking av alkoholsterke drikker

Sammendrag av innhold

Rettsakten er et forslag til en ny forordning om alkoholsterke drikker, hvor hensikten er å gjøre forordningen mer anvendelig, lettere leselig og klarere på grunnlag av de gjeldende definisjoner for alkoholsterke drikker. Videre vil bestemmelsene i de gjeldende forordningene for alkoholsterke drikker (forordning (EØF) nr. 1576/89 og forordning (EØF) nr. 1014/90 bli samlet i en forordning. Det nye forslaget til forordning er tilpasset nye tekniske krav og til WTO-reglene, og den inneholder også kriterier for anerkjennelse av nye geografiske betegnelser.

For å gjøre reglene for alkoholsterke drikker mer systematisk, foreslås alkoholsterke drikker klassifisert i tre kategorier med utgangspunkt i gjeldende produktdefinisjoner. Ved forordningen fastsettes det et sammenhengende system basert på tradisjonelle metoder og de fastsatte kategorier. Formålet er å gi forbrukerne klar informasjon om produktene. Det åpnes for at merkingskravene, innen EU og det enkelte medlemsland, kan være strengere enn de generelle merkingsbestemmelsene.

Forordningen omfatter regler for geografiske betegnelser for alkoholsterke drikker.

Kapittel I inneholder definisjoner og en helt ny klassifisering av alkoholsterke drikker. Kategori A (alkoholsterke drikker) er alkoholsterke drikker som ikke kan tilsettes landbruksalkohol, og bare kan inneholde andre aromastoffer enn naturidentiske aromastoffer og aromapreparater. I kategori B (særskilte alkoholsterke drikker) kan landbruksalkohol og naturlig naturlige eller naturidentiske aromastoffer og aromapreparater tilsettes, men i begrenset omfang. Kategori C (andre alkoholsterke drikker) er en åpen gruppe for andre alkoholsterke drikker.

Kapittel II inneholder bestemmelser om betegnelser på, presentasjon og merking av alkoholsterke utover generelle merkingkrav gitt i direktiv 2000/13/EF.

Kapittel III inneholder bestemmelser om geografiske betegnelser, mens kapittel IV inneholder administrative bestemmelser.

Bilag I inneholder tekniske definisjoner og krav for fremstilling av alkoholsterke drikker, i bilag II finnes en oversikt over de ulike alkoholsterke drikkene, og deres klassifisering, og i bilag III er det en oversikt over de beskyttede geografiske betegnelsene.

Merknader

Rettsakten krever endring i forskrift 11. oktober 2006 nr. 1148 om alkoholsterke og aromatiserte drikker mv.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er under vurdering av Spesialutvalget for næringsmidler, der Helse- og omsorgsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Utenriksdepartementet og Mattilsynet er representert.

Protokoll 47 om opphevelse av tekniske hindringer for handel med vin

KOM (2006) 319 Mot en bæredyktig europeisk vinsektor

Sammendrag av innhold

Meddelelsen er utarbeidet av Kommisjonen som et ledd i de løpende reformer av den felles landbrukspolitikken, som omfatter alle hovedsektorer bortsett fra vin, frukt og grønn saker. Det er stadig dårligere likevekt mellom produksjon og etterspørsel av vin, og de voksende utfordringer som er knyttet til europeisk og internasjonalt marked for vin, stiller krav til reform av sektoren.

Den felles markedsordningen er organisert med et omfattende sett kompliserte politiske instrumenter. Problemene med den nåværende markedsordningen for vin og skiftende omstendigheter omfatter følgende: markedsituasjonen, regulering av produksjonskapasitet, bestemmelser om støtte, vinfremstillingsmetoder, geografiske betegnelser og merking, samt sunnhet og livsstil. På bakgrunn av dette er det nødvendig med gjennomgripende endringer når det gjelder bedre markedslikevekt, korrekt bruk av reglene, også planteforbud, og innpass i den nye felles landbrukspolitikken.

Med utgangspunkt i sektorens problemer viser en konsekvensanalyse at det er nødvendig å opprettholde en særlig felles markedsordning for vinsektoren, men at det er behov for en gjennomgripende reform av ordningen. Utfordringen er å tilpasse reglene og produksjonsstrukturen, så man får en bæredyktig og konkurransedyktig europeisk vinsektor med muligheter på lang sikt, samtidig med at budsjettmidlene anvendes på den mest mulig omkostningseffektive måten. Dette vil omfatte følgende punkter: opphevelse av enkelte bestemmelser om regulering av markedet og innføring av mer fremtidsrettede bestemmelser. Dette omfatter bestemmelser om nasjonalt budsjett, utvikling av landdistrikter, kvalitetspolitikk/geografiske betegnelser, vinfremstillingsmetoder, tillatelser for tilsetning av sukker og most, merking, salgsfremmende bestemmelser og opplysningskampanjer, miljø og WTO. Når det gjelder merking er det i dag egne bestemmelser for vin i vinforordningene. Det foreslås i hht forslaget fra Kommisjonen at det vises til generelle merkingsbestemmelser for næringsmidler, og at det i tillegg gis særbestemmelser for vin.

Det er Kommisjonens vurdering at en grunnleggende reform av den felles markedsordningen er nødvendig. Når disse endringer vil bli gjennomført, er det forventet en forenklet og bedre regulering. Et forslag til ny felles markedsordning for vin planlegges utformet innen utgangen av 2006.

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

Kapittel XV Farlige stoffer

Forslag i forbindelse med rådsdirektiv 76/769/EØF om begrensninger på omsetning og bruk av farlige stoffer og produkter

Sammendrag av innhold

Forslag til restriksjoner for kadmium - 11. tekniske tilpasning til direktiv 76/769/EØF:
Det har vært diskutert forslag til en teknisk tilpasning til direktiv 76/769/EØF med sikte på å utvide reguleringen til å omfatte PVC-plast. Videre arbeid forventes, da det må identifiseres produktgrupper som må unntas fra en ev regulering samt å vurdere innsamlingsmål for slike produktgrupper. Belgia har sluttført risikovurdering og påbegynt en risikoreduksjonsstrategi for kadmium og kadmiumoksider.

Arbeidsdokument for forslag til en endring av direktiv 76/769/EØF vedr. stoffene DEGBE, DEGME og DCM:

DEGBE - 2-(2-butoxyethoxy) ethanol:

Kommisjonen har lagt frem et utkast til regulering av DEGBE i produkter eller stoffblandinger i konsentrasjoner lik eller høyere enn 5 % i sprayfarger som omsettes til vanlige forbrukere.

DEGME - 2-(2-methoxyethoxy) ethanol:

Kommisjonen har lagt frem et forslag til regulering av DEGME i produkter eller stoffblandinger i konsentrasjoner lik eller høyere enn 1 % for farger eller fargefjerningsmidler som omsettes til vanlige forbrukere.

Videre arbeid med DEGBE og DEGME ligger på vent.

DCM - diklormetan:

Det har vært diskusjon på møter i arbeidsgruppen for direktiv 76/769/EØF. Det har vært avholdt møte i forum for "Paint stripping agents". Det var ulike meninger om hvorvidt det er nødvendig med restriksjoner for bruk av diklormetan til malingsfjerning. Det foreligger ingen mer informasjon om ev videre arbeid med dette.

Akrylamid:

Forslag om reduksjon av bruken av akrylamid til tetting i vannlekkasjer har vært diskutert. Det har også vært arrangert en workshop for å belyse behovet for fortsatt bruk av akrylamid. Norge deltok med ekspert. Det ble konkludert med at bruk av akrylamid kan erstattes med andre tettemidler til storskalabruk (tilsvarende den norske forskriften), men at det fortsatt var behov for bruk av akrylamid til småskalabruk på enkelte områder. I hht. opplysninger fra norsk bransje (produsenter, importører, brukere og Produktregisteret) benyttes ikke akrylamid til tetting av vannlekkasje til noen formål i Norge idag.

Merknader

Forskrift 1. juni 2004 nr 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).

Myndighetene deltar aktivt i arbeidsgruppen for begrensningsdirektivet. Myndighetene er i kontakt med berørte parter.

Forslag til 30. tekniske tilpasning til rådsdirektiv 67/548/EØF om klassifisering og merking av farlige stoffer

Sammendrag av innhold

Rådsdirektiv 1967/548/EØF gir regler om klassifisering, merking og emballering av farlige kjemiske stoffer.

Regelverket om klassifisering og merking av kjemikalier er et viktig verktøy for å redusere og forebygge helse- og miljøskader forårsaket av kjemikalier. Det stilles krav til hvordan kjemiske stoff skal klassifiseres og hvordan et kjemisk stoff skal merkes. Klassifiseringen og merkingen av et stoff kan bl.a. få betydning for omsetningen. Stoff som merkes "giftig" eller "meget giftig" kan i praksis ikke selges til vanlige forbrukere. Merking kombinert med sikkerhetssetninger (eks. "oppbevares utilgjengelig for barn") og risikosetninger (eks. "farlig ved svelging") på emballasjen. Systemet skal sikre at brukere, både arbeidstakere og vanlige forbrukere, skal få informasjon om kjemikaliers farlige egenskaper og mulige skadevirkninger slik at de kan ta nødvendige forhåndsregler.

Forslag til 30. tekniske tilpasning til direktiv 1967/548/EØF omfatter klassifisering av en del stoffer som tidligere ikke er klassifisert, i tillegg til reklassifisering av stoffer på grunn av ny kunnskap. Forslaget inneholder ny eller endret klassifisering for ca 900 stoffer. Omlag halvparten av disse er nye stoffer, resterende skal reklassifiseres.

Merknader

Forskrift 16. juli 2002 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier med senere endringer. En implementering vil medføre endringer i denne forskriften.

Sakkyndige instansers merknader

Forslag til rettsakt har vært oppe i Spesialutvalget for handelsforenkling.

Vedlegg XX Miljø

Kapittel I Generelt

KOM (2006) 232 Forslag til rammedirektiv om jordbeskyttelse

Sammendrag av innhold

EUs sjette miljøhandlingsprogram fra juli 2002 forutsetter at det skal utvikles syv tematiske strategier, herunder en strategi for beskyttelse av jordsmonnet. Kommisjonen presenterte sitt forslag til en slik strategi 22. september 2006 (Thematic Strategy on Soil Protection). Det ble innledningsvis identifisert åtte trusler mot jord: *erosjon, tap av organisk innhold, forurensning, nedbygging, jordpakking, tap av biodiversitet, forsaltning og flom/skred*. Med jord forstås i denne sammenhengen den jorden som utgjør det øverste laget av jordskorpen mellom berggrunnen og overflaten, med unntak av grunnvann.

Strategien består av tre deler: 1) En meddelelse (communication) med prinsipper for EU Soil Protection Policy, 2) et rammedirektiv for beskyttelse av jord og 3) en konsekvensutredning med miljømessige, økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser.

I rammedirektivet går man videre med konkrete krav/bestemmelser ift syv av de åtte identifiserte truslene. *Tap av biodiversitet* inngår ikke eksplisitt i direktivet, da man både føler behov for økt forskning/kunnskap og fordi man anser at dersom man håndterer de andre syv truslene, så vil man også ivareta hensynet til biodiversitet. I rammedirektivet foreslår Kommisjonen at forurensning og nedbygging håndteres på nasjonalt/regionalt nivå, mens de resterende truslene håndteres på risikoområde-nivå.

Erosjon, tap av organisk innhold, forsaltning, jordpakking, skred (artikkelene 6-8)

For disse prosessene innebærer direktivforslaget at medlemsstatene innen fem år fra gjennomføringsdato må kartlegge risikoområder der det er avgjørende dokumentasjon for eller rimelig grunn til mistanke om, at disse prosessene har pågått, pågår eller kan ventes å finne sted i nær fremtid. Denne listen må revideres hvert tiende år. Vedlegg 1 til direktivet inneholder en oversikt over parameter som, for hver av prosessene, minst må inn i kartleggingen.

Alle medlemslandene må innen syv år fra gjennomføringsdato lage et handlingsprogram for de kartlagte risikoområdene og innen åtte år iverksette handlingsprogrammet.

Nedbygging (artikkel 5)

For å bevare flest mulig av jordfunksjonene, må medlemslandene treffe egnede tiltak for å forhindre forsegling eller, når forsegling gjennomføres, avbøte virkningene av den.

Forurensning (artiklene 9-14)

Dette er den prosessen der direktivet inneholder flest oppfølgingspunkter:

- Forebygging

Medlemslandene skal treffe egnede tiltak for å begrense tilsiktede eller utilsiktede tilførsler av farlige stoffer til jord.

- Register over forurensede eiendommer

Medlemslandene skal identifisere forurensede lokaliteter, dvs. eiendommer der det er dokumentert tilstedeværelse av farlige stoffer i konsentrasjoner som medfører en signifikant risiko for menneskers helse eller miljøet.

Landene skal opprette et nasjonalt register over slike forurensede lokaliteter. Registeret skal være offentlig og skal revideres hvert femte år.

- Kartlegging og undersøkelse

Innen fem år fra gjennomføringsdatoen skal ansvarlig myndighet som et minimum kartlegge steder der det har vært eller er virksomhet innen de potensielt jordforurensede bransjene listet i vedlegg 2. Kartleggingen skal revideres regelmessig.

Ansvarlig myndighet skal undersøke de identifiserte lokalitetene etter en i direktivet oppsatt timeplan. der det er nødvendig skal det gjennomføres en stedspesifikk risikoanalyse.

- rapport om jordlagets tilstand

Ved salg av eiendommer der det finner sted eller har funnet sted en potensielt jordforurensede virksomhet oppført i vedlegg 2 til direktivforslaget, skal medlemstatene sørge for at eieren eller den potensielle kjøperen forelegger den kompetente myndighet og den andre part i handelen en rapport om jordlagets tilstand. Rapporten skal utarbeides av en person eller et organ som utpekt og godkjent av medlemsstaten. Minimumsinholdet i rapportene er spesifisert i direktivet.

- Opprydningstiltak

Medlemsstatene skal sørge for at de dokumentet forurensede lokalitetene blir ryddet opp slik at de ikke medfører vesentlig risiko for menneskers helse eller miljøet.

Landene må etablere egnede finansieringsmekanismer for opprydning av forurensede lokaliteter der ingen kan holdes som ansvarlig iht. lovverket.

- Opprydningsstrategi

Medlemslandene skal innen syv år fra gjennomføringsdato utarbeide nasjonale opprydningsstrategier med spesifisert minimumsinhold, bl.a. en liste i prioritert rekkefølge over de forurensede lokaliteter som skal ryddes opp.

Strategien skal være i kraft innen åtte år fra gjennomføringsdato og skal revideres minst hvert femte år.

Felles tiltak for alle prosesser (artikkel 15-17)

- Folkeopplysning

Medlemslandene skal treffe tiltak for å øke befolkningens kunnskap om jords betydning for menneskers og økosystemets overlevelse og om kunnskap vedrørende bærekraftig utnyttelse av jord.

- Rapportering

medlemslandene skal innen åtte år fra gjennomføringsdato og hvert femte år rapportere fremdriften til Kommisjonen.

Merknader

Rammedirektiv er et minimumsdirektiv, med stor frihet for det enkelte medlemsland til selv å bestemme mål, kriterier, kartleggingsomfang, tiltak, virkemidler m.m. Fokus er på overvåkning, definisjoner og på å skaffe rimelig sammenlignbar informasjon. På forurensningsområdet, hvor direktivet stiller flest krav, har Norge allerede i flere år jobbet systematisk og en rekke ulike virkemidler er utarbeidet. Direktivet forventes således ikke å få vesentlige konsekvenser for Norge.

Sakkyndige instansers merknader

Faktanotater om jordstrategien, herunder rammedirektivet for jord, har vært behandlet på flere møter i spesialutvalget for miljø. Det har vært begrensede merknader fra sakkyndige instanser, og forslaget er funnet foreløpig relevant og akseptabel.

Norge har ikke vært representert i styringsgruppen (advisory forum) i forbindelse med arbeidet med jordstrategien. Norske fagmiljøer har vært involvert i konsultasjonsfasen for jordstrategien, på arbeidsgruppenivå. Dette arbeidet ble avsluttet i 2004.

Innenfor Miljøverndepartementets ansvarsområder, er det særlig forholdet mellom jordstrategien og regelverket på avfall/slam og forurensning/forurenset grunn som er av interesse. I forhold til Landbruks- og matdepartementets ansvarsområder, er det av særlig interesse at det ikke blir etablert et for krevende overvåkings-/kartleggingsregime, samt at man ivaretar fokus på nedbygging av landbruksjord og behovet for å beholde åpent land (lavintensivt landbruk/beitemark) for å beskytte biodiversitet.

Forslaget til rammedirektiv om jordbeskyttelse ble sendt på høring til berørte parter 29. november. Statens forurensningstilsyn arbeider for tiden med å sammenstille høringsuttalelsene.

KOM (2003) 821 Kommisjonens melding til Parlamentet og Rådet om EUs gjennomføring av Bonn Guidelines om tilgang til genressurser og rettferdig fordeling under Konvensjonen om biologisk mangfold

Sammendrag av innhold

Kommisjonen foreslår en rekke tiltak for å gjennomføre internasjonale retningslinjer, de såkalte Bonn Guidelines om tilgang til genressurser og rettferdig fordeling av utbyttet, som ble vedtatt av partsmøtet for FNs konvensjon om biologisk mangfold (CBD) i 2002.

Retningslinjene er frivillige og målsettingen er å veilede brukere og leverandører av genressurser da slike ressurser utveksles mellom land og internt i landene. Retningslinjene vil også kunne fungere som modell for land som skal utvikle lovgivning og/eller politikk på dette området.

Europa er historisk sett en viktig bruker av genetiske ressurser i både forskning og produktutvikling for eksempel innenfor legemiddelindustrien. Dette gjelder både genressurser fra naturen og genressurser som finnes i genbanker og botaniske haver. Genetiske ressurser defineres i CBD som genmateriale fra dyr, planter og mikrober som inneholder funksjonelle arveenheter.

Mesteparten av jordens genetiske materiale finnes i u-landene men det er i hovedsak i-landene som har den teknologiske kapasitet til å nyttiggjøre seg disse ressursene for kommersielle formål.

Kommisjonen foreslår i meldingen tiltak som myndigheter og private aktører (genbanker, forskningsinstitusjoner, selskaper, og universiteter) bør følge ved utveksling av genressurser. Disse oppfordres til å lage standardavtaler, såkalte Material Transfer Agreements som er i samsvar med CBD og Bonn Guidelines med leverandører/leverandørland av genressurser. Selskaper bør følge disse internasjonale forpliktelsene i sin virksomhet gjennom EUs arbeid med "Corporate Social Responsibility".

Videre foreslår Kommisjonen tiltak for hvordan EUs patentlovgivning kan støtte opp om CBD og Bonn Guidelines. Det foreslås at opprinnelsen for genressurser og tradisjonell kunnskap bør oppgis i patentsøknader og at dette bør vurderes som et vilkår for å få patent. Dette går altså lenger enn EUs patentedirektiv som kun inneholder en oppfordring til å oppgi geografisk opprinnelse for genressurser i patentsøknader. Kommisjonen foreslår at en slik opprinnelsesklasul på fellesskapsnivå bør være et bindende forpliktelse ("self-standing obligation"). På denne måten kan man bidra til at eventuelle fordeler fra kommersiell utnyttelse av genressurser kanaliseres tilbake til leverandørlandet. Samtidig vil man bidra til at CBDs krav om forhåndssamtykke ved uttak av genressurser overholdes.

I meldingen foreslås også vurdering av en internasjonal sertifiseringsordning som kan bevise at genressurser er innhentet i samsvar med CBD og Bonn Guidelines. Slike sertifiseringsordninger for selskaper eksisterer allerede på frivillig basis i EU/EØS gjennom EMAS (EC Eco-Management and Audit Scheme).

Meldingen foreslår også at hensynet til CBD og Bonn Guidelines integreres i EUs bistandsarbeid.

Meldingen er en oppfølging av internasjonale retningslinjer under FNs konvensjon om biologisk mangfold. Retningslinjene om tilgang til genressurser og rettferdig fordeling, de såkalte Bonn Guidelines, ble vedtatt av partsmøtet i 2002.

Grønnbok om tilpasning til klimaendringer

Sammendrag av innhold

Kommisjonen planlegger å legge frem en grønnbok om tilpasning til klimaendringer den 19. juni 2007 - "Adapting to Climate Change in Europe – Options for EU Action". Grønnboken er det første politikk-initiativet innen klimatilpasning i EU og er en del av den samlede klimapolitikken under European Climate Change Programme (ECCP).

Selv om man får redusert de menneskeskapte utslipp av klimagasser vesentlig innen overskuelig fremtid, viser FNs klimapanel i fjerde hovedrapport i 2007 at globale og regionale endringer allerede er målbare. Disse vil forsterkes ytterligere de kommende 50-100 år. Det forventes at grønnboken vil konkludere med behov for klimatilpasningstiltak på alle forvaltningsnivåer og på tvers av sektorer. Det vil bli rimeligere å sette inn tiltak i tide for å redusere kostnadene ved klimaendringer. En offentlig høring om grønnboken starter den 2. juli 2007

Det er behov for mer forskning om effektene av klimaendringer, spesielt er det behov for mer kunnskap om klimaendringenes effekter på lokalt og regionalt nivå. Flere større forskningsprosjekter om klimatilpasninger er allerede igangsatt i Norge. Både private og offentlige aktører må få tilgang til kunnskap om kostnadseffektive tilpasningstiltak. De mest sårbare områder forventes å være lavtliggende kystnære områder, elvebredder og fjellområder. I tillegg kommer områder som er utsatt for ekstremvær. De mest sårbare økonomiske sektorene er de som er avhengige av klimaet. Det vil si landbruk, fiskeri, skogsbruk og turisme. Utviklingsland er derfor også ofte mer sårbare enn andre land, siden de i høyere grad er avhengige av slike klimasårbare sektorer, samtidig som de sjelden har kapasitet til å tilpasse seg.

Merknader

Det ser så langt ikke ut til at det i grønnboken vil bli lagt opp til å foreslå bindende regelverk. Grønnboken vil således ikke få rettslige konsekvenser på EØS-avtalen. Norge er i gang med et eget arbeid om tilpasning til klimaendringer. Med Miljøverndepartementet som leder av en styringsgruppe vil alle berørte departementer delta i et tverrsektorielt arbeid for klimatilpasninger. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) leder et sekretariat som vil utføre det praktiske arbeidet. Målet er å utarbeide en strategi som skal;

- framskaffe oversikt over eksisterende kunnskap,
- avdekke framtidig kunnskapsbehov,
- kartlegge områder som kan bli mest berørt,
- kartlegge status i tilpasningsarbeidet nasjonalt
- sørge for informasjon og bevisstgjøring mellom ulike sektorer og ulike forvaltningsnivå
- fremme forslag til nasjonale tiltak for tilpasning til klimaendringer, og sikre oppfølging av disse.

KOM (2005) 718 Tematisk strategi for bymiljø

Sammendrag av innhold

Ved gjennomgangen av det 6. miljøhandlingsprogram ba Parlamentet EU-kommisjonen om å lage forslag til en tematisk strategi for bymiljø og spesifikt drøfte temaene indikatorer, bytransport (frakobling av økonomisk vekst og transportvekst, endring i reisemiddelfordeling slik at miljø- og helsevennlige transportformer får økt andel).

Fire av fem EU-medborgere bor i byer, der miljøproblemer gjerne konsentreres og ny økonomisk aktivitet utformes. Målene i strategien omfatter informasjonsutveksling, forskning og forbedret forvaltning. Strategien berører tema som byplanlegging, transport, klima, biologisk mangfold, jordvern, kulturarv, forskning, helse etc.

Dårlig luftkvalitet, avfallsproblemer, høy trafikk tetthet, drivhusgassutslipp og støy er eksempler på miljø/helseutfordringer i byer. Faktorer som må tas hensyn til, er endringer i livsstil (f.eks. økt bilbruk, flere singelhushold, økt ressursbruk pr. innbygger og demografiske endringer), klimaendringer, økt flomfare og reduksjon i bruk av fossilt brensel. I tillegg må sektorene samhandle bedre; ny politikk for å fremme bruk av "renere" busser kan f.eks. motvirkes av økt tilgjengelighet av parkeringsplasser.

Tradisjonelt sett har Kommisjonen foreslått direktiver innenfor lokal luftkvalitet, støy, avfallshåndtering, m.v. Dette er miljøproblemer som i første rekke har sitt opphav i byene. Kommunikasjonen representerer således en nytenkning fra Kommisjonen, hvor en tar initiativet til en prosess der byene selv oppfordres til å ta et helhetlig grep og løse miljøutfordringene områdevis gjennom ulike modeller for miljøstyring.

Merknader

Kommisjonen har hovedsaklig arbeidet gjennom ekspertgruppe for bymiljø og fire arbeidsgrupper. Alle arbeidsgruppene avsluttet sitt arbeid høsten 2003, og KOM(2004)60 Final "Towards a Thematic Strategy on Urban Environment" ble lagt frem 11. januar 2004.

Høringsprosessen førte til sluttdokumentet KOM(2005)718 final, "Thematic Strategy on Urban Environment som Kommisjonen la fram 11.januar 2006. På grunn av byenes ulike utfordringer, er det ikke aktuelt for EU å utvikle nytt regelverk for å nå målene i strategien. Målene skal nås gjennom samarbeid mellom ulike sektorer og forvaltningsnivåer, informasjonsutveksling, forskning og gode eksempler. EU vil støtte lokale initiativ, bl.a. gjennom eksisterende programmer og utviklingsfond.

Strategien skaper en arena for internasjonalt samarbeid om bymiljø, areal- og transportpolitikk. Administrative, økonomiske og miljømessige konsekvenser vil bli vurdert underveis i oppfølgingen. De vil på de aktuelle tidspunkter bli innpasset i de økonomiske og miljømessige rammene som da foreligger. Det er ikke behov for å endre norsk lovgivning eller regelverk på området.

KOM (2005) 634 Forslag til direktiv om offentlig innkjøp av miljøvennlige kjøretøy

Sammendrag av innhold

Formålet er å redusere forurensning og energibruk fra veitrafikken og bidra til å fremme et marked for "rene" eller miljøvennlige kjøretøy. Direktivforslaget setter krav til at minst 25% av

årlige offentlige innkjøp av tyngre kjøretøy (over 3,5 tonn) skal være såkalte særlig miljøvennlige kjøretøy ("enhanced environmentally friendly vehicles", som definert i European Performance Standard, ref. direktiv 2005/55/EF). Innkjøp inkluderer både rene kjøp og leasing. I utgangspunktet begrenser direktivforslaget seg til de kjøretøykategoriene hvor det offentlige har betydelige markedsandeler, som busser og tyngre kjøretøy/lastebiler/søppelbiler o.l. Som et videre trinn foreslår Kommisjonen at kravene kan utvides til flere kjøretøykategorier, som personbiler og varebiler. Det forventes at direktivforslaget vil bidra til utvikling av kjøretøy som bruker mindre drivstoff, til kjøretøy som kan bruke høyere andeler biodrivstoff, og til utvikling og bruk av alternative motorteknologier og drivstoff, som naturgass, biogass, LPG, hydrogen, elektrisitet og hybrider.

Det er gitt signaler høsten 2006 fra Kommisjonen om at direktivforslaget kan bli trukket tilbake, endret eller erstattet.

Merknader

Gjeldende norsk regelverk og politikk på området

Det er i dag ingen slike regler om offentlige innkjøp. Dagens regelverk for offentlig innkjøp regulerer prosess, ikke miljø/kvalitet. Det er i norske interesser at utslipp fra veitrafikken reduseres, og det er gjennom arbeidet med den snart ferdige handlingsplanen for miljø- og samfunnsansvar i offentlige innkjøp lagt opp til staten bør gå foran med et godt eksempel.

Rådsbeslutning om nasjonale mål for biodrivstoff for 2020

Sammendrag av innhold

På transport-, telekommunikasjons- og energi-rådsmøtet 15. februar 2007, ga Rådet sin tilslutning til fastsettelsen av et bindende mål for medlemsstatene om minimum 10% biodrivstoff som andel av samlet drivstoffomsetning i EU innen 2020. Målsettingen skal oppnås gjennom kostnadseffektive tiltak. Målstørrelsen skal være bindende under forutsetning av at produksjonen er bærekraftig, at annengenerasjons biodrivstoff blir markedstilgjengelig og at drivstoffdirektivet endres for å ta høyde for høyere innblanding av biodrivstoff i ordinært drivstoff. På EU-toppmøtet 8.-9. mars 2007 ble saken diskutert nærmere, og det ble enighet om Rådets 10% minimumsmål.

Dette er foreløpig en politisk beslutning i EU, men det kan forventes at det vil munne ut i et forslag til endring i det vedtatte biodrivstoffdirektivet (direktiv 2003/30/EF).

Biodrivstoffdirektivet fastsetter at det skal settes nasjonale målsettinger for andel omsatt biodrivstoff for 2005 og 2010, og setter veiledende størrelser på disse målsettingene: 2 energiprosent i 2005 og 5,75 energiprosent i 2010.

Biodrivstoffdirektivet er ikke tatt inn i EØS-avtalen, da det ikke ble ansett EØS-relevant ved daværendes Regjerings behandling av saken (2003). Regjeringen har imidlertid nylig fastsatt en ny strategi for økt bruk av biodrivstoff (jf. Revidert nasjonalbudsjett for 2007), som er i tråd med EU-direktivet.

)

Kapittel II Vann

KOM (2005) 505 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om etablering av en ramme for fellesskapets tiltak innenfor havmiljøpolitikken

Sammendrag av innhold

EUs sjette miljøhandlingsprogram fra juli 2002 forutsetter at det skal utvikles syv tematiske strategier, herunder en marin strategi. Som et første steg la EU-kommisjonen i oktober 2002 frem

en melding om beskyttelse og bevaring av det marine miljø (COM (2002) 539 final), *Towards a strategy to protect and conserve the marine environment*.

På dette grunnlag inviterte Kommisjonen i samarbeid med det danske formannskapet i desember 2002 til en konferanse i Køge i Danmark for å drøfte problemstillinger i tilknytning til strategien. Både medlemslandene, søkerlandene, EFTA-landene og en rekke organisasjoner deltok på konferansen. Norge var representert ved FKD og MD.

I Rådskonklusjoner av 7. mars 2003 ba Rådet Kommisjonen legge frem et utkast til marin strategi innen mai 2005. I konklusjonene ber Rådet blant annet om at utkastet til strategi legger vekt på mål for forvaltningen, behovet for implementering av eksisterende regelverk og økosystemtilnærming. Behovet for et utstrakt samarbeid med de regionale konvensjonene og med tredjeland understrekes.

I 2003 ble det nedsatt fire arbeidsgrupper under det uformelle EU-samarbeidet mellom vanndirektørene ("EU Water directors") for å utarbeide grunnlag for strategien:

- Working group "Strategic goals and objectives" (SGO)
- Working group "Ecosystem Approach to Management of Human Activities" (EAM)
- Working group "Hazardous Substances" (HS)
- Working group "Monitoring and Assessment" (EMMA)

Norge var representert i alle arbeidsgruppene: i SGO og EAM ved MD og FKD, i HS ved MD og SFT i og EMMA ved SFT og DN. Berørte departementer som FKD, OED og UD ble konsultert etter behov før møtene i arbeidsgruppene. EMMA-gruppen vil etter planen fortsette sitt arbeid i perioden frem til behandling av forslaget til direktiv. Gruppen fokuserer på en samordning av pågående havovervåkning, og mulighetene for en felles europeisk marin statusrapport basert på eksisterende og planlagte rapporter fra de berørte marine konvensjoner: "Pan European assessment on marine biodiversity".

I november 2004 organiserte Kommisjonen i samarbeid med det nederlandske formannskapet en ny konferanse om strategien i Rotterdam i Nederland. Medlemslandene, søkerlandene, EFTA-landene, en rekke tredjeland, herunder Russland, samt flere organisasjoner deltok på konferansen. Norge var representert ved FKD og MD.

Den 24. oktober 2005 presenterte EU-kommisjonen en Kommunikasjon med den marine strategien, vedlagt et direktivforslag og en konsekvensutredning. Kommunikasjonen omhandler ikke andre virkemidler enn direktivet og det er derfor bare direktivet som behandles i det følgende.

Det forutsettes at direktivet skal utgjøre den miljømessige "pilaren" i en eventuell fremtidig maritim politikk som nå er under utarbeidelse.

Forslaget til direktiv er prosessuelt og overordnet. Det inneholder ikke konkrete miljømessige krav til økonomiske aktiviteter, men kun krav til medlemslandenes forvaltningssystemer for havområdene. Direktivet gjelder havområdene utenfor grunnlinjen under nasjonal jurisdiksjon, herunder territorialfarvannet og den 200 n. miles eksklusive økonomiske sonen (EEZ). Det kan være noe uklart om havområdet over kontinentalsokkelen omfattes i den grad den går lenger ut enn EEZ.

Hovedpunktene i direktivet gjelder:

- Mål om å sikre "god miljømessig status" i europeiske havområder innen 2021
- Komitologiprosedyre for fastsettelse av mer konkrete miljøkvalitetsmål/indikatorer/standarder som til sammen representerer "god miljømessig status"

- Krav om å utvikle regionale marine strategier for de ulike regionale havområdene (Marine Regions - havregion) i perioden 2009-2016. En av havregionene er det Nord-østlige Atlanterhav. Havregionen kan deles opp ytterligere i subregioner i samsvar med en særskilt liste hvor norske havområder ikke er særskilt nevnt
- Strategiene skal omfatte utredninger av miljøtilstand og påvirkningsfaktorer, overordnede mål og miljøkvalitetsmål/indikatorer samt et overvåkningsprogram. Innen 2016 skal strategiene inneholde en tiltaksplan. Tiltak skal iverksettes innen 2018
- Tiltak vedrørende fiskeri og radioaktivitet omfattes ikke, idet det vises til EUs felles fiskeripolitikk og EURATOM-avtalen. Påvirkning av havområdet fra fiskerier og bruk av radioaktivt materiale omfattes imidlertid av kravene til utredning av miljøtilstand og påvirkningsfaktorer og av de miljøkvalitetsmål som skal etableres
- Prosedyre for unntak fra krav der "god miljømessig status" ikke kan oppnås gjennom nasjonale virkemidler
- Kommisjonen skal etter behov standardisere overvåkning og vurdering av miljøtilstanden
- Koordinering på regionalt nivå gjennom eksisterende organisasjoner (OSPAR, HELCOM etc.)
- Notifisering og godkjenning gjennom EU-kommisjonen av hele og deler av strategiene
- Prosedyre for oppdatering av strategiene

Merknader

Direktivet foreslås hjemlet i EF-traktaten 175(1).

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget behandles i spesialutvalget for miljø, der berørte departementer er representert, og er ansett som foreløpig relevant og akseptabel.

SFT har hatt en internetthøring av forslaget, og mottok svar fra Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Norges Fiskarlag og LO. LO ønsket foreløpig ikke å kommentere direktivforslaget, mens NIVA og Norges Fiskarlag ga uttrykk for at direktivet vil kunne gi positive resultater for miljøet i norske havområder.

KOM (2006) 397 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om miljøkvalitetskrav innen vannpolitikken og endring av direktiv 2000/60/EF

Sammendrag av innhold

Bakgrunnen for at Kommisjonen nå har lagt fram et forslag til datterdirektiv om prioriterte stoffer under vannrammedirektivet er de føringene som er lagt i rammedirektivets artikkel 16 ("Strategier mot vannforurensning"). Det sies her bl.a. at kommisjonen skal legge fram forslag til liste over prioriterte stoffer, forslag til felles utslippsbegrensninger innenfor felleskapsområdet og forslag til harmoniserte miljøkvalitetsstandarder for vann, sediment og biota. Disse forslagene skal så behandles av Rådet og Parlamentet med tanke på å fastsette et felles regelverk for medlemslandene.

En liste over 33 prioriterte stoffer er allerede vedtatt av EU gjennom Europaparlaments- og Rådsvedtak 2455/2001/EF av 20. november 2001. Kommisjonen har også vurdert å ta inn bestemmelser om felles utslippbegrensninger i det nye datterdirektivet, i tråd med rammedirektivets føringer om dette, men konkluderte med at dette ikke er hensiktsmessig. I stedet anbefales det at det bør være opp til myndighetene i de enkelte landene å sørge for at vannkvalitetsstandardene overholdes ved eventuelt å iverksette nødvendige tiltak.

Det viktigste gjenstående punktet er således å utarbeide et forslag til miljøkvalitetsstandarder, og dette er derfor hovedelementet i det framlagte forslaget til datterdirektiv.

Hovedelementet i forslaget til datterdirektiv er som nevnt ovenfor de foreslåtte miljøkvalitetsstandardene (Environmental Quality Standards) for de prioriterte stoffene, heretter kalt "EQS-verdier". Vannrammedirektivet krever at medlemslandene skal ha som mål å oppnå

"god vannstatus" i alle vannforekomster innen utgangen av 2015, og de foreslåtte EQS-verdiene vil inngå blant kriteriene som skal brukes for å avgjøre om dette målet oppnås.

Merknader

I forslaget til direktiv er det dessuten foreslått at 12 av de prioriterte stoffene får status som "Priority Hazardous Substances", og dermed blir omfattet av en målsetting om at alle utslipp i medlemslandene skal stanses innen 2025, jf rammedirektivets artikkel 4(l)(a)(iv). Dette tilsvarer det såkalte generasjonsmålet for miljøgifter som først ble formulert på Nordsjøkonferansen i Esbjerg i 1995, og som senere er tatt opp som mål i det bindende OSPAR-samarbeidet og vedtatt som nasjonalt resultatmål i norsk kjemikaliepolitikk.

For de øvrige stoffene på prioritetslista (21 stoffer), som ikke er definert som PHS, gjelder en målsetting om at utslippene skal reduseres kontinuerlig, jf rammedirektivets artikkel 4(l)(a)(iv).

Det er foreslått at medlemslandene skal kartlegge tilførsler av alle stoffer som omfattes av direktivforslaget (både prioriterte stoffer og stoffer listet opp i part B i Annex 1) til nedbørfeltene i løpet av ett år innenfor perioden 2007-2009.

Det er foreslått EQS-verdier for henholdsvis årlig gjennomsnittskonsentrasjon og maksimalkonsentrasjon i vannforekomstene for alle stoffer som er listet opp i direktivet.

Vannprøver skal tas slik at de er representative for vannforekomsten.

Nær utslippskilder kan det defineres overgangssoner der det tillates overskridelser av EQS-verdiene, såkalte "transitional areas of exceedance". Medlemslandene skal imidlertid søke å redusere størrelsen på disse sonene over tid, bl.a. ved å gjennomgå tillatelser iht IPPC-direktivet på nytt.

I tillegg til EQS-verdier for overflatevann, er det foreslått EQS-verdier for biota (vannlevende organismer) for de tre stoffene metylkvikksølv, heksaklorbenzen og heksaklorbutadien. Iht til vannrammedirektivet skulle kommisjonen i utgangspunktet også ha lagt fram forslag til EQS-verdier for biota og sediment for de andre stoffene på lista, men dette har av flere grunner foreløpig ikke latt seg gjøre.

Det er tatt et spesielt forbehold om at de foreslåtte EQS-verdier for nikkel og bly vil kunne bli endret når den pågående risikovurderingen av disse stoffene er avsluttet.

Det er foreslått at det nye datterdirektivet skal erstatte de gamle datterdirektivene under 74/464/EØF som omhandler utslipp av farlige stoffer til vann, d.v.s. 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF, med virkning fra 22.12.12.

Det er også foreslått at vedlegg X i vannrammedirektivet (2000/60/EF) blir erstattet av Annex II i datterdirektivet. Dette innebærer i praksis at prioritetslisten tas inn som en del av selve vannrammedirektivet.

Fristen for å implementere datterdirektivet i medlemslandenes lovverk er foreslått satt til 18 måneder etter ikrafttredelse.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget behandles spesialutvalget for miljø.

Kapittel III Luft

KOM (2006) 818 Forslag til direktiv om endring av direktiv 2003/87/EF for å innlemme luftfartssektoren i EUs kvotesystem for handel med klimagasser

Sammendrag av innhold

Flytrafikken representerer et raskt voksende bidrag til klimagassutslippene, men internasjonal luftfart er ikke omfattet av forpliktelsene under Kyotoprotokollen på grunn av vanskeligheter med å komme til enighet om hvordan ansvaret for utslippene skulle fordeles.

Partene i Kyotoprotokollen ble i stedet enige om å arbeide med utslippsreduksjoner gjennom ICAO ("International Civil Aviation Organization"). ICAO har stilt seg positive til kvotehandel, men arbeidet har foreløpig ikke resultert i konkrete tiltak for å redusere klimagassutslipp fra fly. På denne bakgrunn har Kommisjonen foreslått at luftfartssektoren innlemmes i det eksisterende kvotesystemet for handel med klimagasser.

Historikk

EU Kommisjonen offentliggjorde i september 2005 en *meddelelse* ("Commission Communication") om begrensning av de skadelige klimaeffektene fra luftfartssektoren. Kommisjonen gjennomgikk i meddelelsen en rekke alternativer for å redusere klimagass-utslippene fra fly. Det konkluderes med at det er mest kostnadseffektivt å inkludere luftfart i EUs kvotehandelssystem.

I *miljørådsmøtet* i desember 2005 ga ministrene uttrykk for sterk støtte til planene om å utvide kvotesystemet slik at det også omfatter utslipp fra luftfart. Rådet ba Kommisjonen legge frem et konkret lovforslag innen utløpet av 2006.

Kommisjonen opprettet i 2005 en *arbeidsgruppe* med medlemmer fra medlemsstatene samt andre interessenter ("stakeholders"). Norge var ikke representert her. Arbeidsgruppen offentliggjorde en rapport med sine funn i april 2006 (etter fire møter). Arbeidsgruppen diskuterte detaljene i et kvotehandelssystem for fly, blant annet spørsmål om hvordan klimaeffektene fra fly bør beregnes, hvordan kvoteallokering skal finne sted, hvilke enheter som skal være kvotepliktige og hvilke flyvninger som skal inkluderes.

Europaparlamentet uttalte seg i juni 2006 om hvordan klimaeffektene fra luftfart bør reduseres. Parlamentet gikk med stort flertall inn for å inkludere luftfart i kvotesystemet. Parlamentet viste til at utslippene fra luftfart må reduseres på mest mulig kostnadseffektiv måte, og at innlemming i kvotesystemet bør være én del av en omfattende virkemiddelpakke for å redusere utslippene. Kvotetildelingen burde gjøres på EU-nivå ved salg. Parlamentet ba også om at Kommisjonen foreslår alternative virkemidler for å dekke klimaeffektene fra luftfart som ikke skyldes utslipp av CO₂. Parlamentet uttalte at det bør søkes innført avgifter på bruk av flybensin i alle flyvninger mellom EU-flyplasser, og viste til betydningen av å oppnå resultater i de pågående reforhandlingene av de bilaterale luftfartsavtalene som hindrer avgiftslegging av internasjonale flyvninger.

USA har uttalt at amerikanske flyvninger må holdes utenfor kvotesystemet og at kvoteplikt for amerikanske fly vil bryte med Chicagokonvensjonen. EU er ikke enig i at innlemmelse av luftfart i kvotesystemet innebærer et brudd med Chicagokonvensjonen.

Kommisjonen fremmet 20.12.2006 et forslag om endring av kvotedirektivet med tanke på å inkludere CO₂-utslippene fra luftfartssektoren i EUs kvotesystem. Forslaget innebærer at alle flyvninger internt i EU/EØS-området (også innenriks) blir kvotepliktige fra 2011, mens systemet fra 2012 utvides til også å omfatte flyvninger til og fra EU/EØS. I henhold til dette forslaget vil flyselskapene måtte svare klimakvoter tilsvarende sine utslipp av CO₂. Tildelingen vil bli harmonisert på EU-nivå og vil være basert på flyselskapenes gjennomsnittlige årlige utslipp i basisperioden 2004-2006. Dette vil begrense den sterke veksten i utslippene fra sektoren. For perioden 2011-12 vil flyselskapene få tildelt 100 % av dette kvotegrunnelaget, men en viss andel av dette skal selges. Andelen som skal selges vil tilsvare gjennomsnittlig salgsnivå i de statene som har foreslått salg i sine nasjonale tildelingsplaner (NAP). Dette er ventet å bli ca. 3 %. Kvoter skal kunne omsettes fritt mellom luftfartssektoren og det øvrige kvotesystemet. Fordi internasjonal luftfart ikke er omfattet av utslippsforpliktelsen under Kyotoprotokollen vil kvotene som tildeles luftfartssektoren ikke bli fulgt av en kyotokvote (AAU). Flykvotene vil følgelig ikke kunne brukes direkte av andre sektorer til oppgjør for deres kvoteplikt. Flyselskapene vil imidlertid kunne kreve utvekslet en flykvote mot en kyotokvote som kan selges til og brukes av andre sektorer. Flyselskapene vil kunne bruke de prosjektbaserte mekanismene tilsvarende det gjennomsnitt som er foreslått av medlemsstatene for øvrige kvotepliktige sektorer.

Innvirkning på billettprisen

Gitt at flyselskapene viderefører kostnadene fullt ut til passasjerene regner man med at kostnadene ved en gjennomsnittlig flyreise tur/retur innen EU vil øke med mellom 16 og 72

kroner. En tur/retur-billett interkontinentalt vil bli noe dyrere på grunn av større utslipp. Kvoteplikstens betydning for billettprisen vil uansett bli langt lavere enn virkningen av de siste års økte oljepriser.

Merknader

Regjeringen er opptatt av å få etablert tilstrekkelige virkemidler knyttet til utslipp fra fly. Vi arbeider også for at klimagassutslipp fra internasjonal luftfart blir omfattet av forpliktelsene under Kyotoprotokollen.

Dersom kvotedirektivet tas inn i EØS-avtalen og dersom luftfart blir tatt med i kvotedirektivet, vil også norske flyselskaper bli kvotepliktige i samsvar med bestemmelsene i direktivet.

Norge har CO₂-avgift på innenlandsk bruk av flybensin. Denne avgiften er på 54 øre pr. liter bensin eller ca. 200 kroner pr. tonn CO₂. Det er ikke avgift på bensin brukt til internasjonal luftfart fordi en rekke bilaterale avtaler mellom EU-landene og tredjeland er til hinder for slik avgiftslegging.

Sakkyndige instansers merknader

Kommisjonens forslag har vært forelagt spesialutvalget for miljø, og forslaget anses som foreløpig relevant og akseptabelt. I tillegg har forslaget vært forelagt referansegruppen for miljø, der berørte interessegrupper er representert (blant annet miljøorganisasjoner, arbeidslivsorganisasjoner, direktoratene og relevante forskningsinstitusjoner).

KOM (2005) 447 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om luftkvalitet og renere luft for Europa

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la frem forslag til direktiv om luftkvalitet og renere luft for Europa 21. september 2005.

Direktivforslaget er en oppfølging av forslag til tematisk strategi for luftforurensning, og er en del av "Clean Air for Europe" (CAFE-programmet). Direktivforslaget innebærer en endring av rammedirektivet for luftkvalitet 96/62/EF, og datterdirektivene 1999/30/EF, 2000/69/EF, 2002/3/EC, samt rådsbeslutning 97/101/EF (jf. EØS-komitebeslutning nr. 76/1998, nr.138/2001, nr. 97/2001, nr. 175/2002, og nr. 97/1998).

Direktivforslaget innebærer en forenkling av EUs eksisterende bestemmelser for lokal luftkvalitet, først og fremst gjennom en sammenslåing og revisjon av nevnte direktiv. Direktiv 2004/107/EC om tungmetaller og PAH vil bli inkludert i sammenslåingen på et senere tidspunkt. I tillegg foreslås nye krav knyttet til de mindre partiklene, PM_{2.5}. Det foreslås å gi medlemslandene mulighet til å søke om utsettelse av oppfyllelse av tidsbestemte krav til luftkvalitet, og det stilles nye krav til rapportering av tiltaksplaner, overvåkningsprogram og kvalitetssikring av luftkvalitetsvurderinger. Det tas sikte på at direktivet skal tre i kraft 31/12-2007.

Nye krav knyttet til PM_{2.5}:

- 1) Kommisjonen foreslår å innføre et juridisk bindende "konsentrasjonstak" (concentration cap) for partikler PM_{2.5} for beskyttelse av menneskets helse. Partikler av størrelse PM_{2.5} er mindre enn de som er regulert i dag (PM₁₀). Bakgrunnen for fokus på PM_{2.5} er at disse partiklene sannsynligvis utgjør en større helserisiko, og er en bedre indikator for antropogene bidrag til svevestøv enn PM₁₀. Konsentrasjonstaket er foreslått som årsmiddelverdi på 25 mikrogram/m³, som ikke skal overskrides innen 2010 og gjelde overalt.
- 2) Kommisjonen foreslår en forpliktelse til å redusere den generelle eksponeringen for PM_{2.5} uttrykt som en målsetting basert på en prosentvis reduksjon av gjennomsnittlig bybakgrunnsnivå i

løpet av en treårsperiode. Det første treårsgjennomsnittet skal regnes fra årene 2008, 2009 og 2010. Det foreslås en reduksjon på 20% som skal oppnås innen 2020. Fem år etter direktivets ikrafttredelse vil kommisjonen revidere bestemmelsene knyttet til PM 2.5, særlig med tanke på å etablere juridisk bindende reduksjonsmål knyttet til eksponering.

Grenseverdiene for svoveldioksid, karbonmonoksid, partikler (størrelse PM₁₀), bly, benzen og nitrogendioksid/nitrogenoksid beholdes slik de er regulert per i dag. Grenseverdien for PM₁₀ for 2005 beholdes, mens den indikative verdien for PM₁₀ i 2010 utgår. Målværdiene og langtidsmålet for bakkenær ozon beholdes i sin nåværende form.

Kommisjonen foreslår mulighet til å søke om utsettelse for oppnåelse av visse grenseverdier i direktivet med opp til fem år (fleksibilitetsordning). Det forutsetter at planer og programmer for utslippsreducerende tiltak viser at grenseverdien vil bli nådd med ny frist. Det samme vil gjelde for grenseverdier som skulle oppnås innen 2005, men som på grunn av for eksempel klimatiske eller spredningsmessige forhold ikke er nådd. Disse fristene kan utsettes til 31/12-2009.

Kommisjonsforslaget innebærer også nye krav til overvåkning av PM_{2.5}. Overvåkningskravene blir lik eksisterende krav knyttet til bl.a. PM₁₀. I tillegg vil det bli krav om målinger og kjemisk analyse av PM 2.5 på bakgrunnsstasjoner. Det skal være en stasjon per 100.000 km². Kommisjonen legger vekt på at det økte måleomfanget vil bedre kunnskapen om partikler, og dermed bidra til å bedre modellapparatet. Dette vil på sikt medføre at beregninger kan erstatte målinger og dermed medføre besparelser på måleprogrammene.

Eksisterende rapporteringsforpliktelser under de ulike direktivene og Rådsbestemmelse 97/101/EF vil på sikt bli effektivisert og samkjørt gjennom dette direktivet. Kommisjonen vil basere all fremtidig rapportering på elektronisk form, med utgangspunkt i rammeverket til INSPIRE. Dette er foreløpig ikke en del av direktivet. Eksisterende bestemmelser vil derfor gjelde inntil videre. Forslaget innebærer en forenkling og modernisering av rapporteringskravene som trolig vil minske den administrative byrden for medlemslandene.

Merknader

Gjeldende norsk regelverk og politikk på området: Direktivene som nå foreslås samlet i ett direktiv er implementert i Norge gjennom forurensningsforskriftens kap. 7 om lokal luftkvalitet. Kommisjonsbeslutning 97/101/EF er implementert gjennom årlige oppdrag til NILU om rapportering av data gjennom EIONET. Norge har også fastsatt nasjonale mål for stoffene NO₂, PM₁₀, SO₂ og benzen. Disse er gjennomgående noe strengere enn EUs grenseverdier.

Rettslige konsekvenser i Norge:

Direktivet vil medføre endringer i eksisterende lovverk, kap. 7 i forurensningsforskriften. Dette vil gjelde de deler av direktivet som er nye i forhold til de gamle direktivene. Dette er først og fremst det nye konsentrasjonstaket for PM 2,5 fra 2010, mål for reduksjon av gjennomsnittlig eksponering for PM 2,5 fra 2010 og frem til 2020, mål og krav til målinger/rapportering knyttet til PM_{2,5}, samt ev. innføring av en mulighet til å utsette frister for overholdelse av grenseverdier. Gjennom endring av forskriften forventes rettsakten å få rettslige konsekvenser for kommunene og anleggseiere.

Økonomiske og administrative konsekvenser i Norge:

Ut fra prinsippet om forurenser betaler vil direktivet ha økonomiske konsekvenser for flere bykommuner, Statens vegvesen og noe industri. Også SFT vil bli berørt. I første omgang vil dette bli knyttet til det økte overvåkingsprogrammet. Kostnadene vil omfatte etablering og drift av målinger og måleutstyr, inkl. kvalitetssikring og rapportering. Berørte kommuner vil i tillegg få økte administrative kostnader knyttet til oppfølgingen av kravene.

Betydning for helse:

Innføring av konsentrasjonstaket for PM_{2,5} fra 2010 betyr i første omgang ingen reell skjerpelse i forhold til eksisterende PM₁₀-krav. Bakgrunn for dette er at kommisjonen har satt konsentrasjonstaket på 25mg/m³ som årsgjennomsnitt ut i fra eksisterende kunnskap om vektforholdene mellom PM₁₀ og PM_{2,5} konsentrasjoner i Europa og at det er forutsatt at dette konsentrasjonstaket ikke vil medføre ytterligere tiltak og økonomisk belastning i forhold til å oppnå grenseverdiene for PM₁₀ fra 2005. Implementering av det foreslåtte konsentrasjonstaket fra 2010 vil derfor ikke medføre ytterligere reduksjon av PM 2.5 konsentrasjoner utover de som vil være et resultat av overholdelse av PM₁₀ kravene. De helsemessige virkninger vil derfor ikke bli vesentlig påvirket. Ved gjennomføring av målet om 20 % reduksjon av gjennomsnittlig eksponering for PM 2.5 fra 2010 og frem til 2020, vil det imidlertid oppnåes en ikke ubetydelig helsegevinst. I tillegg vil kunnskapsnivået knyttet til svevestøv bli bedret gjennom etablering av et mer omfattende overvåkningssystem. Dette vil gi større mulighet til å vurdere målrettede tiltak enn tidligere.

Sakkyndige instansers merknader

Rettsakten har vært forelagt spesialutvalget for miljø, og forslaget anses som foreløpig relevant og akseptabelt. I tillegg har forslaget vært forelagt referansegruppen for miljø der berørte interessegrupper er representert (blant annet miljøorganisasjoner, arbeidslivsorganisasjoner, direktoratene og relevante forskningsinstitusjoner). Foreliggende direktivforslag har ikke vært på høring. Direktivforslaget er omtalt på MDs hjemmesider og det er blitt informert om direktivforslaget i Bedre Byluftforum der bl.a. kommuner og samferdselsmyndigheter deltar.

Kapittel IV Kjemikalier, industrifare og bioteknolog

KOM (2006) 920 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av direktiv 2001/18/EF om utsetting i miljøet av genmodifiserte organismer, mht. Kommisjonens gjennomføringskompetanse

Sammendrag av innhold

De foreslåtte endringene gjelder prosedyrene for å vedta fremtidige endringer i direktiv 2001/18/EF. Det foreslås at endringer i vedlegg II, del C og D, vedlegg III-VI og vedlegg VII del C, fastsettelse av særlige kriterier og informasjonskrav for bestemte typer GMO og fastsettelse av terskelverdier for krav om merking av GMO skal vedtas etter den nye regulatoriske prosedyren "regulatory procedure with scrutiny". Denne prosedyren ble innført som ny art. 5a i rådsvedtak 1999/468/EF om Kommisjonens utøvelse av gjennomføringsmyndighet ved rådsvedtak 2006/512/EF.

Den nye prosedyren gir Europaparlamentet større innflytelse på nye gjennomføringsregler. I motsetning til den vanlige regulatoriske prosedyren innebærer denne nye prosedyren "with scrutiny" at også forslag fra Kommisjonen som komitéen under direktivet er enig i, skal forelegges Rådet og Parlamentet, som begge kan motsette seg forslaget med hhv. kvalifisert og vanlig flertall innen 3 måneder. Hvis komitéen er mot forslaget, skal det også som før oversendes Rådet og Parlamentet. Rådet har 2 måneder på seg til å ta stilling til forslaget med kvalifisert flertall. Parlamentet har 4 mnd. på seg til å fatte vedtak med flertall, og kan hindre at forslaget vedtas selvom Rådet støtter forslaget eller ikke fatter noe vedtak.

Merknader

Forslaget endrer direktiv 2001/18/EF om utsetting i miljøet av genmodifiserte organismer og oppheving av direktiv 90/220/EØF. Utkast til EØS-komité-beslutning om innlemmelse av direktiv 2001/18/EF ligger til behandling i Kommisjonen. Direktiv 90/220/EØF, som direktiv 2001/18/EF erstatter, er en del av EØS-avtalen, jf. vedlegg XX, del IV nr. 25.

Forslaget gjelder prosedyrer for vedtakelse i EU av fremtidige endringer i direktivet og krever derfor ingen endringer i norsk rett. Det får ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for private eller offentlige myndigheter i Norge.

KOM (2003) 302 Strategi for Integrert Produktpolitikk, IPP

Sammendrag av innhold

Utgangspunktet for Integrert produktpolitikk er livsløpstenking i forhold til uttak av råvarer, produksjon, bruk og kassering av produkter og tjenester. IPP bygger på livsyklus-perspektivet, medvirkning fra alle aktører, markedsdrevet innretning, anvendelse av optimal blanding av ulike instrument. Formålet er å utvikle frivillige virkemidler som kan bidra til utviklingen av grønnere produkter og som skal støtte opp under offentlige reguleringer.

Strategien skal sees på som et tillegg til andre strategier så som det sjette miljøhandlingsprogram og dets tematiske strategier, handlingsprogrammet for miljøteknikk og Lisboa-prosessen. Strategien er også Kommisjonens bidrag til 10 års rammeverket for program for bærekraftig produksjon og forbruk som ble besluttet på toppmøtet i Johannesburg 2002.

Kapittel V Avfall

KOM (2005) 667 Forslag til nytt rammedirektiv for avfall

Sammendrag av innhold

Forslaget til nytt rammedirektiv for avfall er en revisjon av det eksisterende rammedirektiv for avfall, Council Directive 75/442/EEC av 15. juli 1975. Formålet er å forenkle og modernisere regelverket. Direktivet om farlig avfall (91/689/EEC) foreslås innlemmet i det nye rammedirektiv, og direktivet om spillolje (75/439/EEC) foreslås opphevet. Regler om spillolje er tatt inn i forslaget til nytt rammedirektiv. Forslaget legger videre opp til en forenkling og klargjøring av definisjonene i avfallsregelverket. Avfallsdefinisjonene er ikke foreslått endret, men det er foreslått å klargjøre definisjonene av gjenvinning og gjenbruk, og å innføre en definisjon av materialgjenvinning. Forslaget bygger på en målsetning om livssyklustenking og kostnadseffektivitet i avfallspolitikken. Avfallspolitikken ses i sammenheng med naturressursstrategien (KOM(2005)670). Avfallshierarkiet opprettholdes som det styrende prinsippet. Det nye rammedirektiv introduserer videre krav om nasjonale programmer for forebygging av avfall. Det er foreslått at Kommisjonen skal fastsette kriterier for når avfall slutter å være avfall. Slike kriterier vil kun bli etablert for noen utvalgte avfallstyper, for eksempel kompost, som har lav miljørisiko og potensiell miljønytte. Kriteriene vil bli utformet på et senere tidspunkt.

Merknader

Direktivforslaget er hjemlet i EF-traktaten artikkel 175.

Følgende punkter i forslaget antas å få følger for gjennomføring av direktivet i Norge:

Forslaget inneholder en definisjon av energiutnyttelse ("recovery"), som innebærer at forbrenning av avfall bare skal regnes som energiutnyttelse når det forbrennes med en energieffektivitet som er større enn 0,60 for anlegg eldre enn 2009, og 0,65 for anlegg med tillatelse etter 1. januar 2009. I utslippstillatelser til norske forbrenningsanlegg er det stilt krav om 50 % energiutnyttelse. Gjennomsnittet ligger på 70-75 %. Den foreløpige vurderingen er at de fleste norske anlegg trolig vil klare kravet i direktivet om 60/65 % energiutnyttelse. Dette må uansett vurderes nærmere for hvert enkelt anlegg.

Kriteriene Kommisjonen skal fastsette for når avfall opphører å være avfall vil trolig få konsekvenser for Norge, særlig i forbindelse med eksport og import. Det er imidlertid vanskelig å fastslå hva konsekvensene blir før kriteriene er fastsatt.

Direktivforslaget fastslår at farlig avfall skal skilles ut fra andre typer avfall, dersom avfallstypene er blandet. Dette skal gjøres av virksomhet med særskilt tillatelse. Dersom bestemmelsen skal tolkes strengt, kan det få økonomiske konsekvenser i Norge ved at det for eksempel blir mer kostnadskrevende å rive et bygg, når kun virksomheter med særskilt tillatelse kan brukes. Det er imidlertid vanskelig å vurdere konsekvensene fullt ut på dette stadium, fordi det er usikkert hvordan bestemmelsen vil bli tolket.

Det innføres krav om at myndighetene skal føre et register over alle virksomheter som samler inn eller transporterer avfall, eller formidler avfallsbehandling uten å ha tillatelse etter art. 19 i direktivforslaget. Norge hadde tidligere et eget avfallsregister som ble lagt ned fordi man mente Statistisk Sentralbyrås (SSB) registre over avfallsanlegg var tilstrekkelige. Den foreløpige vurderingen er at SSBs registre trolig vil være tilstrekkelige også etter det nye rammedirektivet, men det er grunn til å vurdere dette nærmere.

Det stilles krav om at landene innen tre år etter ikrafttreden skal etablere program for avfallsforebygging. Dette er nytt i norsk sammenheng, og vil få konsekvenser. Etablering av en eventuell statlig virksomhet som det påtenkte "Gjenova" vil kunne fylle dette kravet.

I følge forslaget skal landene sikre at spillolje blir samlet inn og forsvarlig håndtert. I det gamle spilloljedirektivet ble regenerering av spillolje til ny baseolje favorisert, noe Norge fikk unntak fra. Den foreslåtte nye regelen er i tråd med ordningen i Norge, og vi ser positivt på at spillolje nå er foreslått behandlet som annet farlig avfall.

Kommisjonen skal etablere en komité til å bistå i sitt arbeide med å følge opp rammedirektivet. Dette anses som positivt for Norge, fordi vi får mulighet til å påvirke det videre arbeidet på alle punkter der det sies at Kommisjonen skal utarbeide mer detaljerte regler.

De øvrige bestemmelsene i forslaget anses stort sett å være i tråd med norsk regelverk, og vil i liten grad innebære rettslige konsekvenser for Norge. På enkelte områder kan det imidlertid være behov for mer detaljert regulering, blant annet når det gjelder krav til nasjonale avfallsplaner. Det presiseres at det kun er gjort foreløpige vurderinger av hvilke konsekvenser forslaget vil få for norsk rett.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget behandles i spesialutvalget for miljø, og er foreløpig ansett som EØS-relevant og akseptabelt. Forslaget har også vært forelagt referansegruppen for miljø, der berørte interessegrupper er representert (blant annet miljøorganisasjoner, arbeidslivsorganisasjoner, direktoratene og relevante forskningsinstitusjoner).

KOM (2003) 301 Tematisk strategi om forebygging og gjenvinning av avfall

Sammendrag av innhold

Som en oppfølging av EUs sjette miljøhandlingsprogram, la Kommisjonen i mai 2003 fram en meddelelse om en tematisk strategi for forebygging og gjenvinning av avfall (*KOM (2003) 301, Towards a thematic strategy on the prevention and recycling of waste*). Kommisjonen er nå i ferd med å slutføre denne prosessen, og med det legge frem et endelig forslag til strategi. Hovedformålet med forslaget er å optimalisere avfallsregelverket i EU, i hovedsak knyttet til rammedirektivet for avfall (75/442/EC). Arbeidet er også et ledd i Kommisjonens høyt profilerte satsing på "better regulation", der avfallsfeltet er utpekt som et særlig aktuelt område.

Rammedirektivets grunnleggende struktur og sentrale bestemmelser vil ligge fast, men det er avdekket behov for en rekke forenklinger og tilpasninger. Det er imidlertid ikke vurdert som nødvendig å introdusere nye, omfattende reguleringer på avfallsfeltet.

Strategien foreslår å klargjøre enkelte av definisjonene knyttet til rammedirektivet for avfall. Dette gjelder i hovedsak definisjonen av avfall og grensegangen mellom gjenvinnings- og sluttbehandlingsoperasjoner.

Forslaget innebærer også at rammedirektivet bedre tilpasses en situasjon der det meste av avfallshåndteringen nå er dekket av egne reguleringer. Dette innebærer blant annet et forslag om å introdusere et mål som fokuserer på reduksjon av miljøeffektene fra avfall og avfallsbehandling. Det er også foreslått å forsterke bruken av standarder på ulike områder, gjennom bruk av minimumsstandards, definisjoner på gjenvinning og kriterier for når avfall slutter å være avfall.

Forslaget vil bl.a. forenkle eksisterende regelverk ved at direktivet om spillolje (75/439/EEC) oppheves, og at direktivet om farlig avfall (91/689/EEC) integreres i rammedirektivet for avfall. En opphevelse av spilloljedirektivet vil bl.a. innebære at dagens prioritet til regenerering framfor energiutnyttelse oppheves.

NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

Kapittel IX Måleinstrumenter

KOM (2004) 708 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om innføring av bestemmelser om nominelle mengder for ferdigpakkede produkter, som erstatter rådsdirektiv 75/106/EØF og 80/232/EØF, samt endrer rådsdirektiv 76/211/EØF

Sammendrag av innhold

Direktivforslaget regulerer hvilke pakningsstørrelser visse ferdigpakkede produkter kan selges i, dvs. bestemmelser om at produktene bare kan selges i bestemte vekt- eller volumstørrelser. Det forslaget som nå er til behandling i Parlamentet for andre gang omfatter kun krav til pakningsstørrelser for vin og sprit.

Kommisjonens opprinnelige forslag var å videreføre krav til bestemte pakningsstørrelser for de produktene hvor det etter dagens direktiver er eller har vært obligatorisk for medlemsstatene å innføre slike krav. De produktene som Kommisjonen foreslo krav til, var dermed sprit, vin, hvitt sukker og oppløselig kaffe (kaffe- og sikoriekstrakter). Dagens obligatoriske krav til vekten på garnnøster ble imidlertid ikke foreslått videreført.

Etter dagens direktiver er det tillatt for det enkelte medlemsland å stille krav om at andre produkter enn de produktene som er underlagt obligatoriske størrelseskrav, kun skal selges i bestemte pakningsstørrelser. Hvilke produkter og hvilke størrelser det kan stilles krav til, er angitt i direktivene. Kommisjonens forslag i det nye direktivet var å ikke lenger tillate slike nasjonale særordninger og at krav til pakningsstørrelser kun skal være tillatt og obligatorisk for produktene som nevnt ovenfor.

Målet med revidering av gjeldende direktiver om pakningsstørrelser var forenkling og deregulering. Kommisjonens første forslag var basert på en bred høring og konsekvensvurdering. Bakgrunnen for at Kommisjonen foreslo å videreføre obligatoriske størrelseskrav til vin og sprit, var i hovedsak hensynet til småprodusentene. Kommisjonen mente at hensynet til forbruker blir ivaretatt av ordningen med enhetsprismerking (angivelse av pris per kilo/liter). Når det gjelder oppløselig kaffe og hvitt sukker, ble dette foreslått regulert fordi det ved opphevelse av de gamle direktivene om oppløselig kaffe og hvitt sukker ble forutsatt at disse direktivenes krav til pakningsstørrelser skulle videreføres i nytt direktiv om pakningsstørrelser.

Parlamentet ønsket imidlertid under sin første behandling å innføre krav til obligatoriske pakningsstørrelser også for følgende ferdigpakkede produkter: melk, smør, kaffe, tørket pasta, ris og brunt sukker. Dette er produkter som det i dag er frivillig for det enkelte land å innføre krav til. Parlamentets begrunnelse for å stille obligatoriske krav til flere produkter enn foreslått av Kommisjonen, var bl.a. hensynet til forbruker da de mener at ikke alle forbrukere forstår enhetsprismerkingen.

Kommisjonen støttet ikke Parlamentets endringer. I stedet for å øke antall produkter det skulle stilles krav til, foreslo Kommisjonen en ytterligere reduksjon av type produkter det skulle være krav til. Forslaget gikk ut på å kun sette krav til sprit og vin, og ikke til hvitt sukker og oppløselig kaffe som i Kommisjonens første forslag. Rådet er enig i Kommisjonens forslag og har vedtatt en felles holdning om at det bare bør stilles krav til vin og sprit. I tillegg går det inn for at medlemslandene kan beholde nasjonale størrelseskrav for melk, smør, tørket pasta, kaffe og hvitt sukker i en overgangsperiode.

Det er kun pakningsstørrelser innenfor avgrensede størrelsesområder som er omfattet av direktivet. For f.eks. vin/sprit vil kun pakningsstørrelser på mellom 100 - 2000 ml falle inn under direktivet. De størrelsesområdene som omfattes av det nye direktivet, er betydelig mindre omfattende enn de som er regulert etter dagens direktiv.

I tillegg til krav til de produktene som er nevnt ovenfor, foreslås det å videreføre regler om pakningsstørrelser for produkter solgt i aerosoler dvs. spraybokser. Det er imidlertid forutsatt at

behovet for krav til mengdeinnholdet i aerosoler skal vurderes sammen med gjennomgang av direktiv 75/324/EØF om aerosolbeholdere.

Merknader

I Norge har vi kun innført krav til pakningsstørrelser der dette er obligatorisk i henhold til de gjeldende direktivene. Krav til sprit, vin og garn er regulert i forskrift 8. juni 1995 nr. 553 om obligatoriske vekt- og volumstørrelser for visse produkter.

Størrelseskrav til pakninger med oppløselig kaffe og hvitt sukker var tidligere regulert i norske forskrifter. I og med at kravene på dette området følger EUs regelverk, har det siden direktivene om oppløselig kaffe og hvitt sukker ble opphevet og erstattet av nye direktiver, ikke vært obligatoriske krav til pakningsstørrelsene på oppløselig kaffe og sukker i norsk regelverk. Forskriften som hadde krav til oppløselig kaffe ble opphevet med virkning fra 13. september 2000. Forskriften som stilte krav til pakningsstørrelser for sukker ble opphevet 12. juli 2003.

Bestemmelsene i det nye direktivet må innarbeides i forskrift 8. juni 1995 nr. 553 om obligatoriske vekt- og volumstørrelser for visse produkter.

Direktivet antas ikke å ha nevneverdige konsekvenser for de produktene hvor det allerede i dag er krav. Når det gjelder hvilke konsekvenser ev. obligatoriske størrelseskrav til nye produkter vil ha for norsk næringsliv, må dette undersøkes nærmere med de berørte bransjene. Det er ikke undersøkt om produsenter av ferdigpakninger av hvitt sukker og oppløselig kaffe har endret på sine pakningsstørrelser etter at kravene ble midlertidig fjernet. Det antas ikke å være problematisk for norske produsenter av strikkegarn at kravene til størrelsen på garnnøster oppheves.

Kapittel XIX Generelle bestemmelser innen området tekniske handelshindringer

Forslag til metode for harmonisering av regelverk

Sammendrag av innhold

Forslag til en juridisk metode for harmonisering av regelverk som sikrer fri bevegelse for industriprodukter i det indre marked (ny og gammel metode)

Prinsippet om fri flyt av varer er en av de sentrale reglene i EØS-avtalen. For å gjennomføre dette prinsippet finnes det mange regler som tar sikte på å fjerne tekniske handelshindringer, dvs. hindringer som skyldes at EØS-landene stiller ulike nasjonale minstekrav til produkter. Ved å harmonisere produktkrav i EØS minsker man risikoen for nye handelshindringer. EØS-avtalen inneholder en rekke produktregler, disse er særlig å finne i vedlegg II om tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering.

Den nye metode er en stadig vanligere måte å harmonisere produktkrav på. Metoden innebærer kort fortalt at kun vesentlige krav som berører helse, miljø- og/eller sikkerhetsaspekter ved et produkt nedfelles i direktiver. Direktivene henviser så til europeiske standarder som utarbeides av europeiske standardiseringsorganisasjoner på oppdrag fra EU og EFTA. Dersom et produkt er i samsvar med standardene, oppfylles kravene. Produkter som oppfyller kravene, påføres et CE-merke. Dette merket sikrer fri sirkulasjon i hele EØS.

Ulik håndheving av fellesreglene om markedskontroll, utpeking av tekniske kontrollorgan, bruk av akkreditering, osv. har medført usikkerhet for økonomiske aktører, myndighetene og forbrukerne. CE-merket har heller ikke den nødvendige tillit hos de ulike aktørene i markedet og bedrifter møter bl.a. krav om tilleggtesting- og merking. Europakommisjonen (Kommisjonen) ønsker på denne bakgrunn å styrke tilliten til CE-merket ved å revidere ulike elementer i den nye metode.

Kommisjonen vil trolig også foreslå å utvide anvendelsesområdet for den nye metode, ved på sikt la metoden omfatte all harmonisering av produktkrav (industriprodukter, inklusive bearbejdede matprodukter).

Grunnlag for revideringsarbeidet

De viktigste dokumentene i revideringsarbeidet er Kommisjonens meddelelse 7. mai 2003 om en bedre anvendelse av nye metode og rådets resolusjon 10. november 2003 om Kommisjonens meddelelse. I tillegg har Kommisjonen utarbeidet en rekke såkalte Certif-dokumenter som behandler ulike elementer i den nye metode.

Et foreløpig forslag til regelverk finnes i dokument N560 1 og 2. Samtlige relevante dokumenter i revideringearbeidet er vedlagt.

Et overordnet felles rammeverk for den nye metode foreslås å inneholde:

1. Overordnende helse, miljø og sikkerhetsprinsipper for produktregelverket.
2. Juridisk grunnlag for en rekke elementer som i dag ikke har hjemmel på fellesskapsnivå (for eksempel akkreditering og markedskontroll).

3. Vesentlige krav som er felles for sektorregelverket, f.eks. definisjoner, krav til tekniske kontrollorgan og utpekende myndigheter, krav til organisering av akkreditering nasjonalt og nasjonale myndigheters rolle, samsvarsvurderinger og -merking, markedskontrollsystemer, juridisk grunnlag for et informasjonssystem for markedskontroll ala RAPEX, bestemmelser om administrativt samarbeid og bestemmelser om beskyttelsesprosedyrer.

Forslaget vil trolig også innlemme forordning 339/93 om kontroll av samsvar med reglene om produktsikkerhet ved innførsel av produkter fra tredjestater.

Sektorregelverket kan begrenses til å fastsette vesentlige krav til helse, miljø og sikkerhetsbestemmelser for den enkelte sektor og valg av samsvarsvurderingsprosedyrer for den enkelte sektor.

Utvidelse av direktiv 98/34/EF til å omfatte ytterligere tjenester

Sammendrag av innhold

Direktiv 98/34/EF, som endret ved 98/48/EF, om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter og regler om informasjonssamfunnstjenester, vurderes utvidet.

I henhold til direktiv 98/34/EF må alle EØS-statene sende forslag til nasjonale tekniske regler og regler om informasjonssamfunnstjenester på høring til ESA, Europakommisjonen (Kommisjonen), EØS-statene og Sveits før de kan vedtas. Formålet med direktivet er å forhindre at det vedtas ulovlige hindringer for fri bevegelse av varer eller for fri bevegelse av eller hindringer for etableringsadgangen for informasjonssamfunnstjenester på det indre marked.

Kommisjonen har på møter i komiteen for tekniske regler og standarder (98/34-komiteen) i flere år snakket om en utvidelse av direktiv 98/34/EF til flere tjenester. Det er på tjenesteområdet liten grad av harmonisering av regelverket og derfor stor grad av nasjonal regulering.

Vedlegg XIII Transport

Kapittel V Sjøtransport

KOM (2006) 111 Forslag til endring av rådsforordning (EF) nr. 417/2002 om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskrog

Sammendrag av innhold

Europakommisjonen fremsatte den 27. mars 2006 forslag til endring av ovennevnte forordning og oversendte forslaget til Europaparlamentet.

Gjennom forordning 417/2002 ble det forbudt å føre tungolje i enkeltskrogs oljetankskip til og fra havner i EØS-området. Likevel er det tillatt å føre tungolje i enkeltskrogs oljetankskip på medlemsstaters skip *utenfor* EØS-området i henhold til unntaket i artikkel 13H MARPOL 73/78. Formålet med endringen i forordningen er å forby medlemsstaters skip til å utnytte denne muligheten. Nå forbys alle medlemsstaters oljetankskip å føre tungeolje hvis det ikke har dobbeltskrog, også utenfor EØS-området. Det er dessuten presisert at ingen tankskip med

tungolje, uavhengig av flagg, får gå inn eller ut av EU området med mindre det er et skip med dobbelt skrog.

Merknader

Forordning (EF) 417/2002 som endret gjennom forordninger 2099/2002, 1726/2003 og 2172/2004 er inkorporert i norsk regelverk gjennom forskrift 20.februar 2003 om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskog.

Gjennomføring av forordningen vil kreve endringer i forskrift av 20. februar 2003 om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskog. Forordningen forventes ikke å få administrative konsekvenser i Norge.

Forordningen vil kunne få konsekvenser for den del av rederinæringen som fører skip med norsk flagg og transporterer tungolje på enkeltskrogs oljetankskip.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er behandlet i spesialutvalget for transport der Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet, Miljøverndepartementet, Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Finansdepartementet er representert.

KOM (2005) 190 Forslag til Europaparlaments-og rådsforordning om endring av forordning nr. 1406/2002 vedrørende ansettelsesvilkår for ledelsen i EMSA

Sammendrag av innhold

Kommisjonens forslag av 13. mai 2005 omhandler endring og harmonisering av reglene om tilsetting og forlengelse av ansettelsestiden for ledende personell (president, administrerende direktør og underdirektør) i EUs 20 desentraliserte byråer.

De fleste av disse byråene ledes av en administrerende direktør som er ansvarlig overfor et styre. Det eksisterende regelverket for det enkelte byrå regulerer hvordan ansettelse av ledende personell skal skje, hvor lang tjenesteperioden er og vilkårene for om nåværende direktør skal få forlenget sitt mandat.

Kommisjonen har etter undersøkelser funnet ut at det blant EUs byråer er ulik praksis mht. hvordan ansettelse av ledende personell skjer. Kommisjonen foreslår derfor å harmonisere regelverkene. Derved oppnås det lik praksis for ansettelse og forlengelse av tjenestetiden for ledende personell i EUs desentraliserte byråer – med unntak av to byråer som på grunn av deres begrensede varighet ikke har behov for endringen. [1] Endringen innebærer at beslutning om forlengelse av tjenesteperioden for ledende personell skal være basert på en vurdering av innsats og resultater oppnådd i første tjenesteperiode, samt byråets behov for kontinuitet. Videre skal det tas hensyn til byråets plikter og oppgaver i den kommende perioden. Vurderingen av om sittende administrerende direktør og underdirektør skal få forlenget sitt mandat foretas av EU Kommisjonen. Fornyelse av mandatet skal kun skje én gang, og forlengelsen vil være begrenset til 5 år.

Merknader

For Norge har denne endringen av forordningen liten praktisk betydning. Dette fordi Norge ikke har stemmerett i EMSAs styre, og derfor ikke deltar i valget på slikt ledende personell. Dessuten følger det av EMSAs prosedyreregler at Norge ikke kan inneha direktørstillingen i EMSA.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært behandlet i spesialutvalget for transport der Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet, Miljøverndepartementet, Justisdepartementet og Finansdepartementet er representert.

[11] The European Agency for Reconstruction og the European Network and Security Agency.

KOM (2005) 190 Forslag til europaparlaments-og rådsforordning om endring av forordning 1321/2004 vedrørende ansettelsesvilkår til ledelsen i GNSS Supervisory Authority

Sammendrag av innhold

Kommisjonens forslag av 13. mai 2005 omhandler endring og harmonisering av reglene om tilsetting og forlengelse av ansettelsestiden for ledende personell (president, administrerende direktør og underdirektør) i EUs 20 desentraliserte byråer.

De fleste av disse byråene ledes av en administrerende direktør som er ansvarlig overfor et styre. Det eksisterende regelverket for det enkelte byrå regulerer hvordan ansettelse av ledende personell skal skje, hvor lang tjenesteperioden er og vilkårene for om nåværende direktør skal få forlenget sitt mandat.

Kommisjonen har etter undersøkelser funnet ut at det blant EUs byråer er ulik praksis mht. hvordan ansettelse av ledende personell skjer. Kommisjonen foreslår derfor å harmonisere regelverkene. Derved oppnås det lik praksis for ansettelse og forlengelse av tjenestetiden for ledende personell i EUs desentraliserte byråer – med unntak av to byråer som på grunn av deres begrensede varighet ikke har behov for endringen. [11] Endringen innebærer at beslutning om forlengelse av tjenesteperioden for ledende personell skal være basert på en vurdering av innsats og resultater oppnådd i første tjenesteperiode, samt byråets behov for kontinuitet. Videre skal det tas hensyn til byråets plikter og oppgaver i den kommende perioden. Vurderingen av om sittende administrerende direktør og underdirektør skal få forlenget sitt mandat foretas av EU Kommisjonen. Fornyelse av mandatet skal kun skje én gang, og forlengelsen vil være begrenset til 5 år.

Merknader

For Norge har denne endringen av forordningen liten praktisk betydning. Dette fordi Norge på nåværende tidspunkt ikke deltar i GNSS supervisory authoritys styre, og derfor ikke deltar i valget på slikt ledende personell.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært behandlet i spesialutvalget for transport hvor Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet, Miljøverndepartementet og Finansdepartementet, Justisdepartementet er representert.

[11] The European Agency for Reconstruction og the European Network and Security Agency.

KOM (2005) 210 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om flerårlig budsjett for oljeforurensingstiltak i EMSA

Sammendrag av innhold

European Maritime Safety Agency (EMSA) ble etablert i 2002 ved forordning (EF) nr. 1406/2002. Bakgrunn for forordningen er at EMSA er gitt utvidete oppgaver for så vidt gjelder bekjempelse av oljeforurensing, jfr. forordning 724/2004 som endrer 1406/2002. For at EMSA skal kunne ivareta sine nye oppgaver tilknyttet oljevernberedskap, avsettes finansielle midler over en 7 års

periode, dvs. 2007-2013, jfr. art. 4. Et slikt langsiktig budsjett er ment å skape forutsigbarhet og fleksibilitet for EMSA. Budsjettet er på totalt 154 millioner euro.

Midlene skal dekke 3 områder, jfr. art 3:

1) innsamling av informasjon og lignende for så vidt gjelder tiltak innen oljeforurensing, art 3 a)
2) samarbeid og koordinering med Kommisjonen mht. bistand av teknisk og vitenskaplig art innen rammen av aktiviteter etablert i regionale avtaler, art 3b)

3) operasjonell assistanse til medlemstatene innen prioriterte regioner gjennom bl.a. stand-by kystvaktskip., art 3 c)

Kommisjonen skal avgi en rapport mht. evaluering og gjennomføringen av forordningen til Parlamentet og Rådet innen 31. desember 2010, jfr. art 8

Merknader

Norge deltar i EMSA. Norge er representert i EMSAs styre ved Sjøfartsdirektoratet (fast representant) og Kystdirektoratet (vararepresentant).

Forordningen får ingen rettslige konsekvenser. Hjemmel for gjennomføringen blir å finne i den nylig vedtatte Skipssikkerhetsloven, art 41 om Tilsyn.

Kostnadene dekkes over NHDs ordinære budsjett.

Etableringen av et langtids budsjett vurderes som en naturlig konsekvens av at finansielt bidrag til EMSA økte betydelig som følge av at byrået ble tildelt nye oppgaver ved gjennomføring av forordning 724/2004/EF og EP og Rådskdirektiv 2005/35. Et langsiktig budsjett vil skape klarere og mer forutsigbare rammer for EMSAs arbeid med bl.a. oljevernberedskap. Nærings- og handelsdepartementet, Sjøfartsdirektoratet. og Kystdirektoratet stiller seg positive til at EMSA skal bidra til at den europeiske oljevernberedskapen styrkes ytterligere.

Forordningen får ingen rettslige konsekvenser. Hjemmel for gjennomføringen blir å finne i den nylig vedtatte Skipssikkerhetsloven, art 41 om Tilsyn.

(Det kan i denne forbindelse nevnes at spørsmålet om manglende inkorporering av EMSA "basis" - forordningen (1406/2002) var oppe på pakkemøtet høsten 2006. Norge argumenterte med at nevnte rettsakt omhandler institusjonelle forhold ved opprettelse av et EU-byrå, og etablerer ikke rettigheter eller forpliktelser for norske borgere. ESA har imidlertid påpekt artikkel 7 i EØS-avtalen som angir at en regulering tilsvarende EU-rettsakten skal gjennomføres i norsk rett.

Skipssikkerhetsloven § 41 vil nå kunne benyttes som relevant hjemmel.)

Forordningen vil få økonomiske konsekvenser for NHD.

Den totale kostnadsrammen for EMSA for perioden 2007 - 2013 er på totalt 154 millioner Euro.

Norge deltar i EMSA. EMSAs nye oppgaver forutsetter økte bevilgninger. Fordelingsnøgkelen for finansielt bidrag for Norge fremgår av tilpasningsteksten til EMSA som viser til EØS-avtalens artikkel 82 (1) litra a. Med henvisning til EFTA budsjettet oppdatert per 10.01.2007 vil EFTA landenes totale bidrag til EMSA utgjøre 2, 28 %. Norges bidrag vil være 94,15%. Basert på forordningen og tilpasningstekstens/EØS avtalens fordelingsnøkkel vil Norges kostnader for EMSA for perioden 2007 til 2013 (totalt 7 år) være ca. 3 306 000 Euro justert i forhold til andel av EFTA-budsjettet og aktuell valutakurs. Med utgangspunkt i valutakurs på 1 euro= 8 kroner og fordelt på 7 år tilsvarer dette ca. 3, 8 millioner NOK i året.

Beløpet dekker hele EMSA budsjettet og ikke bare oljevernberedskapen hjemlet i den nye forordningen.

Kostnadene dekkes over NHDs ordinære budsjett.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget ble første gang behandlet og klarert i spesialutvalget for transport 17. februar 2006, og det endelige direktivet ble presentert og klarert 28. februar 2007 der Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet, Justisdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Miljøverndepartementet og Finansdepartementet er representert. Det avkom ingen kommentarer.

KOM (2005) 586 Forslag til direktiv om korrekt gjennomføring av flaggstatskrav

Sammendrag av innhold

Forslaget er fremsatt som en del av den såkalt "tredje sjøsikkerhetspakken" fra Kommisjonen. Pakken inneholder i alt 7 forslag.

Hovedformålet med forslaget til direktiv er at medlemsstater korrekt skal implementere internasjonale konvensjoner for å sikre at skip på internasjonal reise oppfyller relevante regler til skips sikkerhet og hindring av forurensning av det marine miljø. Kommisjonen foreslår en del tiltak for å nå denne målsettingen, bl.a. ved å stille kvalitetskrav til flaggstatsadministrasjonen og ved å utvikle harmoniserte fortolkingsregler. Forslaget bygger på IMO (International Maritime Organisation) koden res. A 847(20). Denne er ikke bindende for flaggstater internasjonalt. Kommisjonen ønsker å gjøre koden obligatorisk med gjennomføring av sertifisering av flaggstatene og med et kvalitetsikringssystem, som skal være gjenstand for revisjon.

Hovedformålet med forslaget til direktiv er at medlemsstater korrekt skal implementere internasjonale konvensjoner for å sikre at skip på internasjonal reise oppfyller relevante regler til skips sikkerhet og hindring av forurensning av det marine miljø. Kommisjonen foreslår en del tiltak for å nå denne målsettingen, bl.a. ved å stille kvalitetskrav til flaggstatsadministrasjonen og ved å utvikle harmoniserte fortolkingsregler.

Kommisjonens forslag har satt fokus på det ansvar som flaggstatene har i forbindelse med korrekt implementering av internasjonale konvensjoner som de har ratifisert og som er trådt i kraft. Det er samtidig pekt på nødvendigheten av å utvikle eksisterende regler, sørge for korrekt anvendelse av disse og viktigheten av at landene utveksler sine erfaringer.

Forslaget peker på den forpliktelse som Kommisjonen allerede har i henhold til Direktiv 94/57/EC Artikkel 3(1) til å sørge for at flaggstater implementerer internasjonalt regelverk som er i kraft.

Medlemsstater skal i henhold til direktivet implementere IMO res.A 847(20).

I dag varierer implementering av internasjonale regler fra flaggstat til flaggstat, hvilket gir en konkurransevridende effekt som er uheldig for skip og flaggstater som oppfyller sine forpliktelser. Enkelte flaggstater følger heller ikke opp de godkjente organisasjonene som utfører kontroll på vegne av dem. Sub-standard skip som opererer under flagg, som ikke har implementert internasjonalt regelverk korrekt, gir en økt risiko for ulykker og uhell, som igjen kan resultere i tap av menneskeliv, miljøkatastrofer og økonomiske tap. Når man ser på skip som tilbakeholdes i havnestatskontroll kommer disse forholdene tydelig frem. Det er en betydelig forskjell på skips tilbakeholdsrate alt etter hvilket flagg de er registrert under.

Innhold i forslaget

Det er foreslått å endre på IMO-regelene ved:

- det åpnes for oppnår unntak fra obligatoriske regler, og
- at IMO resolusjoner som ikke er bindende gjøres obligatoriske

IMO koden res. A 847(20) er ikke bindende for flaggstater internasjonalt. IMO ønsket opprinnelig at den skulle være bindende. Ønsket var at flaggstater skulle sertifiseres og at et revisjonssystem skulle etableres, ikke for å straffe stater, men for å bistå dem med korrekt implementering av internasjonalt regelverk. Koden ble imidlertid kun gjennomført internasjonalt som en anbefaling. Kommisjonen ønsker å gjøre koden obligatorisk med gjennomføring av sertifisering av flaggstatene og med et kvalitetsikringssystem, som skal være gjenstand for revisjon. Dette for å gjøre medlemsstaters flagg mer attraktive. Kommisjonens målsetting er at den europeiske flåte skal være en kvalitetsflåte. Kommisjonen forutsetter også at det etableres et tilsvarende nivå for skip fra tredjeland som besøker europeiske havner. I dag er det stor variasjon blant flaggstater ved gjennomføring av internasjonale konvensjoner både når det gjelder inspeksjonenes kvalitet og det maritime personells kompetanse. Det skal derfor pålegges flaggstater å gjøre dem ansvarlige for oppfølgingen av deres forpliktelse som flaggstat. Samtidig skal kvalitet medvirke til å bekjempe at skip registreres under bekvemmelighets flagg, som gir en konkurransevridende effekt overfor flagg som oppfyller sine forpliktelser.

Direktivet setter bl.a. følgende konkrete krav:

- I henhold til direktive 94/57/EC av 22 nov. 1994 endret ved direktiv 2002/84/EC skal medlemsstater forholde seg til IMO res. A.847(20) som gir veiledning om korrekt implementering av internasjonale konvensjoner, særlig med hensyn til inspeksjon og besiktelse av skip og utstedelse av sertifikater. Imidlertid gir IMO konvensjoner anledning til å gi unntak og fastsette. Dette kan gi forskjellige sikkerhetsnivåer. Derfor vil Kommisjonen starte med å utarbeide fortolkninger slik at administrasjonene innen EU har en harmonisert anvendelse av regelverket først å fremst for passasjerskip på internasjonale reiser.
 - Det vil også bli fastsatt krav til obligatorisk implementering av prosedyrene i MSC/Circ. 1140/MEPC/Circ.424 av 20 des. 2004 vedrørende "Transfer of ships between States".
 - Det skal etableres et dokumentert system over opplæring og kompetanse for flaggstatsinspektører.
 - Det er videre nødvendig at statene forholder seg til prosedyrer i henhold til IMO A. res. 948(23) vedrørende veiledning for besiktelse og sertifisering.
 - Det vil bli satt krav til streng overvåking av besiktelsesinstitusjoner som utfører kontroll på vegne av flaggstater, samt kvalitet og kompetanse til inspektører som utfører kontrollen.
 - Medlemsstater skal sørge for å ha et apparat til å etterforske uhell og ulykker som involverer deres skip.
 - IMOs krav til bemanning skal medvirke til at EU's flåte opereres sikkert (jf. IMO A. 890(21)).
 - Det skal etableres en database med all informasjon om skip som er registrert under dets flagg. Denne skal også vedlikeholdes for skip som overføres til andre flagg.
 - EUs flåte skal kun operere på Paris Memorandum of Understanding (MOU)'s hvit liste.
 - Det skal etableres et ISO kvalitetsikringssystem som kan være gjenstand for revisjoner.
- Det er lagt vekt på større kontroll med at internasjonalt regelverk følges opp. Det vil bli innarbeidet harmoniserte fraviksbestemmelser og likeverdige løsninger innen EU, samt harmoniserte fortolkninger. Det vil således bli vanskeligere for statene å godta lempeligere krav. Det skal innføres dokumenterte systemer for oppfølging av klaseselskap som har delegerte oppgaver, og som skal overvåkes og kontrolleres av flaggstatene. Videre skal det være nødvendige ressurser i administrasjonene, både når det gjelder inspektører og etterforskere som skal undersøke uhell og ulykker. Deres kompetanse skal dokumenteres og ressursene i administrasjonen skal stå i forhold til flåtens størrelse. Besiktelsene vil bli mer omfattende og det settes krav til en ekstra besiktelse som ikke skal overskride 12 måneder, hvis skipet har vært registrert i medlemslandet under 2 år eller hvis skipet ikke har vært i havnstatskontroll innenfor de siste 12 månedene. Tilbakehold skal alltid foretas dersom skip ikke oppfyller internasjonale konvensjoner. Det vil bli strengere oppfølging med skipenes identitet og historie og det skal føres bevis med at et skip er slettet fra et lands register før det registreres i et annet. Videre skal flaggstatene ISO sertifiseres og deres systemer skal revideres. Medlemsstater som kommer på Paris MOU's sorte eller grå liste skal rapporteres til Kommisjonen.

Merknader

For Sjøfartsdirektoratet vil forslaget, hvis det blir vedtatt, medføre store administrative og budsjettmessige konsekvenser. Først i forbindelse med å få Sjøfartsdirektoratet ISO sertifisert. Det vil bli et omfattende arbeid med utarbeidelse og tilrettelegging av prosedyrer. Det vil også bli større oppfølging av skip i form av besiktelser.

Gjeldende norsk regelverk

Når det gjelder implementering av IMO konvensjoner har Norge ratifisert og implementert de nevnte konvensjonene. Imidlertid kreves det også at "Specific IMO Conventions" skal ratifiseres. Disse er definert som 1993 Torremolinos Protocol som relaterer seg til Torremolinos International Convention for the Safety of Fishing Vessels 1977 og 2001 International Convention on the control of harmful anti-fouling systems on ships. Norge har ratifisert begge konvensjonene men disse er ikke trådt i kraft internasjonalt. Dersom de trer i kraft før direktivet trer i kraft vil disse konvensjonene måtte implementeres i norsk regelverk. Dette vil innebære utarbeidelse av forskrifter. Miljøverndepartementet ønsker i den forbindelse å opplyse om at *at AFS-konvensjonen*

(International Convention on the control of harmful anti-fouling system on ships) er gjennomført i norsk rett gjennom at EUs forordning EF nr. 782/3003 er tatt inn i EØS-avtalen og gjennomført i forskrift av 20. november 2003 nr. 1388 om forbud mot organiske tinnforbindelser på skip.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært til behandling i spesialutvalget for transport der Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet, Miljøverndepartementet, Justisdepartementet og Finansdepartementet er representert. Det fremkom ingen særskilte kommentarer til forslaget.

KOM (2005) 587 Forslag til europaparlaments-og rådsdirektiv om felles regler og standarder for classeselskap og inspeksjon av skip og om relevante aktiviteter i sjøfartsadministrasjoner

Sammendrag av innhold

Forslaget er en del av den tredje sjøsikkerhetspakken som inneholder totalt 7 forslag. Formålet med dette forslaget er å endre det nåværende systemet for EUs godkjenning av classeselskap slik dette er etablert gjennom direktiv 94/57/EF, som endret av direktiv 2001/105/EF, særlig med henblikk på å:

1. Forsterke kontrollsystemet av godkjente organisasjoner.
 2. Harmonisere det eksisterende dobbeltsystemet for ordinær og begrenset godkjenning.
 3. Forenkle og forbedre strukturen til EUs kriterier for godkjenning.
 4. Endre systemet for straff.
 5. Klargjøre omfanget av og gjøre lettere anvendelsen av visse bestemmelser i direktivet.
- Direktiv 94/57/EF omformes for å gjøres klarere.
 - For at classeselskapene skal kunne utføre sine plikter på en tilfredsstillende måte kreves streng uavhengighet, høyt spesialisert teknisk kompetanse og stram kvalitetsledelse.
 - Det etableres en felles profesjonell standard for den virksomhet som classeselskapene driver. Dette vil sikre rettferdig konkurranse internt i EU og at sikkerheten og beskyttelsen av miljøet holdes på et likt og tilfredsstillende nivå.
 - Godkjenning skal kun gis classeselskaper på grunnlag av faktisk kvalitets- og sikkerhetsytelse. Det skal videre tas hensyn til de godkjente selskapers juridiske status og deres forretningsstruktur for å sikre ensartet anvendelse av kriteriene for godkjenning og for effektiv kontroll.
 - Bestemmelsene i direktivet skal oppdateres kontinuerlig i tråd med utviklingen i internasjonale fora.
 - Kommisjonen må gis myndighet til å kreve at classeselskaper foretar nødvendige forebyggende og avbøtende tiltak, og til å bruke nødvendige tvangsmidler som bøter og dagsbøter, eller i verste fall tilbaketrekking av godkjenningen.
 - EUs inspektører må få tilgang til alle skip og skipsarkiver i classeselskapet, uavhengig av skipets flaggstat.
 - Godkjente classeselskaper skal opprette et uavhengig fellesorgan som skal sikre vedvarende forbedringer og produktivt samarbeid med Kommisjonen.
 - EMSA skal gi nødvendig støtte til å gjennomføre dette direktivet.

Merknader

Hvilke økonomiske, rettslige og administrative konsekvenser forslaget vil få er foreløpig uklart. Det antas imidlertid at forslaget vil resultere i økt arbeidsmengde for Sjøfartsdirektoratet i form av flere revisjoner.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget ble behandlet og klarert i spesialutvalget for transport 24.11.2006 hvor Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet, Miljøverndepartementet, Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Finansdepartementet er representert. Det avkom ingen særskilte merknader.

KOM (2005) 588 endelig Utkast til direktiv om havnestatskontroll

Sammendrag av innhold

Forslaget er en reform av havnestatsregimet i tråd med Lisboa-strategien, med vekt på vekst og sysselsetting i maritim næring. Formålet med forslaget er å redusere operasjon av lav-standard skip og dermed gi en mer rettferdig konkurransesituasjon.

Forslaget konsoliderer og oppdaterer gjeldende rettsakter og åpner for innføring av et nytt mer risikobasert kontrollregime for utvalg av skip til havnestatskontroll gjennom komitologiprosedyren. Gjeldende krav til 25% kontroll av skipsanløp i EU erstattes med ett nytt hovedprinsipp hvor alle fremmede skip som anløper havn innen EU skal underlegges havnestatskontroll.

Kontrollforpliktelsen for den enkelte stat beregnes på grunnlag av samlede anløp i EU og forutsetter økt samarbeid mellom medlemsstatene gjennom en ny felles informasjonsdatabase. Kontrollregimet er utarbeidet av Paris MOU (frivillig avtale om havnestatskontroll som omfatter 25 stater og 2 samarbeidsstater) i samarbeid med Kommisjonen.

Det innføres insitament ved redusert kontroll for gode skip. Regelverket skjerpes ved hyppigere kontroll av lav-standard skip, strengere kontroll av bl.a. sjøfolks arbeids- og levekår og utvidelse av reglene om nektelse av anløp til å gjelde alle typer skip. Kommisjonen vil publisere liste over lav-standard skip (Black list).

Det foreslås at administrasjonene kan foreta kontroll uansett tid på døgnet, og innfører felles kvalifikasjonskrav til havnestatsinspektører. Medlemsstatene pålegges løpende rapportering til Kommisjonen som kan foreta besøk i administrasjonene for å sikre effektiv gjennomføring av rettsakten.

Det foreslåtte direktivet opphever direktiv 95/25 om havnestatskontroll med endringsdirektiv. Kommisjonen forslag til endring av direktiv om havnestatskontroll er 1 av 7 forslag til tiltak for økt sjøsikkerhet som ble fremmet 23. november 2005 i den 3dje sikkerhetspakken etter oljesølsulykkene med Erika og Prestige. Som ledd av oppfølgingen av forslaget er det forventet endring i forordningene om EMSA s mandat.

Bakgrunn for forslaget om endret havnestatsdirektiv er tre-delt. Gjeldende direktiv 95/21/EC har hatt atskillige endringer siden det ble fastsatt i 1995, og det er behov for en konsolidert versjon for å gjøre regelverket for havnestatskontroll mer forståelig og oversiktlig. Videre har PMOU og EU-medlemsstater (MS) påpekt behov for justeringer i kontrollordningen for å oppnå et regime som gir alle MS lik anledning til oppfyllelse av kontrollforpliktelsene uavhengig av statenes geografisk plassering. I tillegg medførte oljesølsulykkene med Erika og Prestige et ønske om å ytterligere målrette havnestatskontrollen som virkemiddel mot operasjon av sub-standard skip i EU/EØS-området. Prinsippet om et nytt inspeksjon regime er innarbeidet i forslagets art. 5.

Hovedformålet med forslaget er å kodifisere gjeldende direktiv om havnestatskontroll og åpne for mer målrettet havnestatskontroll som virkemiddel mot operasjon av sub-standard skip.

Virkeområdet for regelverket er som utgangspunkt uendret men det er foretatt en redaksjonell endring med vekt på oppankrede skip på ankringsplass. Krav i internasjonal rett til gjennomføring av havnestatskontroll på fremmede skip er at staten gjennomfører dette regelverket fullt ut selv. Kommisjonen vil innføre gjennomføring av EU-rett som minimumskrav for EUs havnestatskontroll.

Som ledd av kodifiseringen er direktivteksten forenklet med færre henvisninger til andre EU-rettsakter. Regelverket skjerpes og det legges opp til tettere samarbeid mellom medlemslandene vedrørende kontrollforpliktelsene. Skjerpelsene gjelder i hovedsak innføring av kortere inspeksjonsintervaller for high risk ships dvs. 6 mnd., utvidelse av reglene om nektelse av anløp og økt bruk av rederbetaling for førstegangsinspeksjon som medfører tilbakeholdelse og

etterfølgende inspeksjon med sikte på å oppheve en nektelse av anløp. Informasjon fra loser tas inn som kilde til informasjon om skip.

Risiko for ulykker og miljøkonsekvenser som følge av ulykker er størst fra sub-standard skip. Forslaget åpner for gjennomføring av et mer risikobasert regime for utvalg av skip til havnestatskontroll. Det er forventet at forslagens tiltak mot operasjon av sub-standard skip på sikt vil gi positive økonomiske konsekvenser og en mer rettferdig konkurransesituasjon mellom operatørene.

Hjemmel for gjennomføring av nytt kontrollregime er innarbeidet i artikkel 5, og elementene som nytt kontrollregime skal omfatte er innarbeidet i forslagens anneks II. Artikkel 5 hjemler endring av kontrollregimet etter prosedyre som beskrevet i artikkel 25. I praksis betyr dette at Kommisjonen i hovedsak har overlatt til Paris MOU for havnestatskontroll å utarbeide detaljene i det nye kontrollregime, mens endringsdirektivet behandles etter co-decision prosedyre i EU.

Krav til 25% kontroll av fremmede skips anløp innen EU/EØS erstattes med nytt hovedprinsipp om at alle fremmede skip som anløper havn eller ankringsplass innen EU skal underlegges havnestatskontroll, og operatører som driver skip uten mangler skal belønnes ved redusert kontroll av kvalitetsskip. Kontrollforpliktelsen for hver medlemsstat skal til sammen sikre at alle skip som anløper EU blir kontrollert. Kravet til 25% kontroll legges til grunn inntil det nye hovedprinsippet trer i kraft, herunder ny fordelingsnøkkel for kontrollforpliktelsen (Fair Share Scheme). Det nye kontrollregimet har lagt inn fleksibilitet mht. utvalg av skip for kontroll (Selection Scheme), men fleksibiliteten er avgrenset til prioritet II-skip.

Endringsforslaget omfatter strengere krav til oppfølging av sjøfolks arbeids- og levevilkår ved i større grad å følge opp klager og henvendelser fra sjøfolk vedrørende slike forhold. Dette er i tråd med ILOs Maritime Labour Convention av februar 2006.

Det innføres kvalifikasjonskrav til havnestatsinspektører og dokumentasjon av kvalifikasjoner ved krav om sertifisering og resertifisering av havnestatsinspektører hvert 5 år. Det er opprettet en arbeidsgruppe under Paris MOU om opplæringsprogram for inspektører som trolig vil danne mal for gjennomføring av krav til kompetanse etter direktivet.

Det er planlagt oppdatering av Paris MOU-manualen for havnestatskontroll med elektroniske "links" til det internasjonale regelverket som er kontrollgrunnlaget for Paris MOU, men foreløpig vil inspeksjonene følge samme guidelines som før.

Havnestaten skal være i stand til å utføre de inspeksjoner som direktivet stiller krav til, uansett tid på døgnet.

Det foreslås 3 dagers forhåndsvarsling før anløp for skip som skal ha utvidet inspeksjon til relevant myndighet for havnestatskontroll. Identiteten til skip som ikke oppfyller regelverket vil i større utstrekning bli offentliggjort, jfr. Svart-, Grå- og Hvit- liste. For å tilrettelegge for eventuell kontroll av terrorberedskap (forordning 725/2004) er det henvist til prosedyrer utarbeidet under Paris MOU, jfr. vedlegg VII.

Medlemsstatene skal rapportere nærmere angitte data til Kommisjonen for løpende overvåking av medlemsstatenes gjennomføring av direktivet. Kommisjonen skal gjennomføre besøk i medlemsstatene for å sikre effektiv gjennomføring og vurdere hvordan regelverket fungerer. Kontrolloppgaver tillagt Kommisjonen speiles av ESA iht. EØS-avtalen.

Det foreslåtte direktivet opphever direktiv 95/21 EF om havnestatskontroll med senere endringsdirektiv.

Hovedelementene i det nye inspeksjonsregimet (NIR):

Skipets risikoprofil : alle skip i inspeksjonsdatabasen er gradert enten som høy-, normal- eller lav- risiko basert på en kombinasjon genetiske og historiske parametere.

Utvelgelseskriterier : indikerer den relative prioritet for skip som skal inspiseres. Skipene inndeles i to kategorier; Prioritet I (må inspiseres) og Prioritet II (kan inspiseres).

Typer av inspeksjon: omhandler; Periodiske inspeksjoner og Tilleggsinspeksjoner. Alle skip er gjenstand for Periodiske inspeksjoner. Hyppigheten og tidsvinduet for periodiske inspeksjon blir bestemt av skipets risikoprofil. Tilleggsinspeksjoner kan utløses av "overriding" og "unexpected" faktorer og vil restarte tidsintervallet for neste periodiske inspeksjon.

Forpliktelser (Fair Share Scheme): medlemslandenes samlede forpliktelser og bidrag til PMOU's overordnede mål om at alle skip skal inspiseres. Det enkelte medlemslands forpliktelser baserer

seg på skipsanløp. Innenfor utvelgelseskriterier gis det fleksibilitet for medlemsland hva angår utvelgelse av Prioritet II skip

Inspeksjonsprosedyrer : spektret av inspeksjoner er definert i varierende grad innen inspeksjonsmatrisen for hver skipstype. For utvidet inspeksjon er spesielle deler identifisert.

Prosedyrer fra nåværende regime er beholdt i NIR der dette passer.

Tiltak og Forholdsregler : beskriver hvordan inspeksjonsresultater vill bli behandlet.

Nytt Informasjonssystem : En database som viser skipenes risikoprofil og som identifiserer skip som er innenfor vindu for inspeksjon. Databasen er videre i stand til å motta bevelgelses-data fra SafeSeaNet.

Identifiserte ulikheter i PMOU/ NIR og forslaget til endringsdirektiv:

Endringsdirektivet utvider bestemmelsene om nektelse av anløp av skip mens nektelse av anløp er tatt ut av NIR versjon 0.7.

PMOU skiller mellom "Overriding Factors" og "Unexpected Factors" og legger "professional judgement" til grunn for beslutning om tilleggsinspeksjon. Endringsdirektivet skiller ikke på dette og alle skip i kategorien "Unexpected Factors" skal inspiseres.

Danmark arbeider i alle fora for tvungen bruk av los i innløpet til Østersjøen. I den sammenheng ønsker de at EU tar inn IMOs frivillige anbefaling at skips manglende overholdelse av frivillig IMO-anbefaling om bruk av los skal medføre behandling som prioritert skip for inspeksjon i neste havn. I praksis betyr dette at frivillig anbefaling gjøres til obligatorisk krav. Frivillig anbefaling fra IMO er ikke relevant instrument for inspeksjon under Paris MOU. Flertallet i Paris MOU har gått imot Danmarks forslag, men saken kommer opp i komité- møtet i mai 2006.

Norge mener at endringsdirektivets krav til forhåndsvarsling fra skip til havnestat i anledning utvidet inspeksjon bør utsettes til dette kan løses under Safe Sea Net. Alternativt bør en følge forslaget fra Paris MOU med obligatorisk 3-dagers forhåndsvarsel for passasjerskip, bulk skip, olje-, gass- og kjemikalie tankere.

Forslagene fra EU og PMOU mht. tiden mellom inspeksjoner for lav risiko skip (LRS) er like (24-36 mnd), men Norge har skriftlig foreslått kortere tid mellom inspeksjoner for LRS til 20- 24 mnd. (Inspeksjons- skjema: LRS/ 24 mnd – SRS/ 12 mnd – HRS 6 mnd.).

Merknader

Det er viktig at forhandlingene av forslaget ikke medfører ulike kontrollordninger i EU og under Paris MOU. Dette for å kunne videreføre samarbeidet om havnestatskontroll med ikke-medlemsstater i EU, herunder Russland og Canada.

Norge mener at endringsdirektivets krav til forhåndsvarsling fra skip til havnestat i anledning utvidet inspeksjon bør utsettes til dette kan løses under Safe Sea Net. Alternativt bør en følge forslaget fra Paris MOU med obligatorisk 3-dagers forhåndsvarsel for passasjerskip, bulk skip, olje-, gass- og kjemikalie tankere.

Forslagene fra EU og PMOU mht. tiden mellom inspeksjoner for lav risiko skip (LRS) er like (24-36 mnd), men Norge har skriftlig foreslått kortere tid mellom inspeksjoner for LRS til 20- 24 mnd. (Inspeksjons- skjema: LRS/ 24 mnd – SRS/ 12 mnd – HRS 6 mnd.).

Norge er medlem av Paris MOU om havnestatskontroll, og regelverket fra dette frivillige samarbeidet er i dag implementert i EUs regelverk for havnestatskontroll. Norge som EØS-stat har også samme reguleringsregime som EU-medlemsstatene. Kravene til havnestatskontroll etter Paris MOU og EU-direktivene er gjennomført i forskrift 1. juli 2003 nr. 969 om kontroll med fremmede skip og flyttbare innretninger i norske havner m.v.

Sakkyndige instansers merknader

Norge er generelt positiv til det nye regimet som blant annet er ment å imøtekomme problem med oppfyllelse av kontrollforpliktelsen på 25% for nordlige stater i Europa ved at de fleste skip er kontrollert før de når våre farvann.

Industrien er generelt positiv til det nye regimet med vekt på virkemiddel mot lav-standard skipsfart og insitament for gode operatører. De mener imidlertid at det kun er informasjon om det

konkrete skip som skal legges til for nektelse av anløp og havnestatskontroll, og ikke som foreslått data om skipets flagg og reder.

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Vedlegg IV Energi

KOM (2006) 15 Forslag til direktiv om vurdering og forvaltning av flommer

Sammendrag av innhold

Direktivforslaget har som formål å redusere og håndtere risikoen flom representerer for mennesker, miljø, infrastruktur og eiendom. Gjennomføring av direktivet innebærer 3 trinn:

A. Foreløpig flomrisikoanalyse. Formålet er å avklare hvilke områder som trenger en flomrisikokartlegging/ forvaltningsplan for flomrisiko, jf pkt B og C. Dette innebærer å vurdere flomfare basert på hydrologiske data; grovkartlegge konsekvens for mennesker, miljø og økonomi; og skille ut vassdrag (deler) med ubetydelig flomrisiko.

B. Flomrisikokartlegging. For områder som i den foreløpige flomrisikoanalysen, jf pkt A, er vurdert å ha en flomrisiko av betydning, skal det gjennomføres en kartlegging av flomrisiko. Denne skal omfatte flomkart og konsekvenskart.

C. Vassdragsvise forvaltningsplaner for flom. For områdene som skal flomrisikokartlegges skal det også utarbeides vassdragsvise forvaltningsplaner for flom. Formålet er å etablere et hensiktsmessig sikkerhetsnivå mot flomskade med sikte på å redusere flomfaren og konsekvensene av flommer for mennesker, miljø og økonomisk aktivitet. Forvaltningsplanen skal inneholde tiltak for å oppnå det planlagte sikkerhetsnivået.

Med utgangspunkt i de ulike forhold mht geografi, hydrologi og bosettingsmønster innenfor EU, er det overlatt til medlemslandene selv (subsidiaritetsprinsippet) å definere nødvendig sikkerhetsnivå, hvilke tiltak som skal gjøres for å oppnå denne sikkerheten og tempoet i gjennomføringen av tiltakene i forvaltningsplanene

Det slås fast at tiltak i medhold av direktivet må stå i forhold til den faktiske eller forventede flomrisikoen (proporsjonalitetsprinsippet). Den foreløpige flomrisikoanalysen, jf pkt A, reflekterer dette.

Direktivforslaget anses nært knyttet til rammedirektivet for vann - (2000/60/EF). Det vil være nødvendig med en koordinering og synkronisering med rammedirektivet. Det skal sikres aktiv involvering av berørte interessenter og disse prosessene skal skje koordinert med tilsvarende i henhold til rammedirektivet.

Forslaget til et flomdirektiv inngår i et arbeid med en handlingsplan mot flom (EU Flood Action Programme). Bakgrunnen for dette er de hyppige flommene i EUs vassdrag de siste årene. Handlingsplanen består av 3 hovedelementer: 1 - Kunnskapsbygging, informasjonsutveksling, 2- Koordinering av finansieringsordninger, 3 - Lovgivning – direktivforslag. NVE har deltatt i arbeidet med handlingsplanen.

Merknader

Direktivet er hjemlet i artikkel 175(1) i EU-traktaten om miljøtiltak.

Det forventes ikke at ny lovgivning er nødvendig for å implementere direktivet i Norge.

Gjeldende politikk og virkemidler er basert på St.meld. nr. 42 (1996-97) OED "Tiltak mot flom".

Ansvar for disse spørsmålene er tillagt OED/NVE. De viktigste elementene er:

Flomsonekartlegging - NVE startet i 1998 et flomsonekartprosjekt. Kartleggingen skal dekke de områdene i Norge som har størst skadepotensial, dvs. 130 områder innen 2007. Flomsonekart er detaljerte, digitale kart som viser oversvømte områder ved flommer med ulike gjentakintervall.

Arealdisponering i flomutsatte områder - Kommunene har ansvaret for en forsvarlig arealdisponering langs vassdrag. Flomsonekartene er et viktig hjelpemiddel for kommunenes arealplanlegging. NVE har gitt retningslinjer for arealdisponering i flomutsatte områder, nye retningslinjer er under utarbeidelse. NVE har innsigelsesmyndighet i fht arealplaner i flomutsatte områder.

Fysiske sikringstiltak mot flom - NVE forestår bygging av sikringsanlegg langs vassdrag, for å forebygge mot flomskader samt reparasjon av skader ved flom. For 2006 bevilger OED ca 80 mill kr til slike formål.

Flomvarslingstjeneste - NVE har en nasjonal, døgnkontinuerlig flomvarslingstjeneste. Tjenesten er bl.a. basert på NVEs landsdekkende stasjonsnett for vannføring, og NVEs hydrologiske beregningsmodeller. Varslingstjenesten er bl.a. viktig for beredskapsmyndighetene (fylkesmann, politi, kommunen).

Fra norsk side har det vært lagt vekt på at direktivet ikke fører til unødig ressursbruk i forhold til de intensjoner og mål skissert i direktivet (jf proporsjonalitetsprinsippet). Det faktum at betydelige deler av landet er ubebygget, må få konsekvenser for omfanget av kartlegging og planlegging i medhold av direktivet.

Norge, Sverige og Finland presenterte i forarbeidene til direktivet et dokument der det særlig ble lagt vekt på at kartleggingsarbeidet må stå i forhold til faktisk eller forventet flomrisiko. Dette medførte at direktivet har en risikobasert tilnærming (jf proporsjonalitetsprinsippet). Dette er materialisert i direktivet ved at det skal gjennomføres en foreløpig flomrisikoanalyse, jf pkt A-C foran.

Det synes å være godt samsvar mellom målsetting og innhold i det første utkastet til flomdirektiv fra Kommisjonen i forhold til St.meld. nr. 42 (1996-97). Et system med vassdragsvise forvaltningsplaner og påfølgende tiltak vil innebære en helhetlig forvaltning. Når direktivet er vedtatt blir det nødvendig med en nærmere gjennomgang for å vurdere ressursbehovet i lys av et flomdirektiv. Endelig direktiv vil sannsynligvis innebære en betydelig økt aktivitet mht kartlegging av flomfare og – risiko. Den foreløpige flomrisikoanalysen som direktivet legger opp til, vil innebære at betydelige strekninger må bli gjenstand for en identifisering av potensielle fareområder. Utarbeidelsen av detaljerte flomrisikokart og flomforvaltningsplaner med påfølgende tiltak vil også være nye aktiviteter som vil kreve økt ressursbruk. Det kan forventes synergieffekter med utarbeidelsen av vannregionplaner og tiltak etter vanndirektivet. I tillegg vil det være behov for ressurser til metodeutvikling og europeisk samarbeid.

På statlig nivå er forvaltningsansvaret knyttet til flomhåndtering i hovedsak plassert i OED-NVE-systemet. Det gjelder både mht hydrologi, flomvarsling, farekartlegging, sikringstiltak, damsikkerhet m.v. Det må forventes at NVE i stor grad er den aktør som må stå for de faglige bidrag knyttet til flomsikkerhet til forvaltningsplaner for flom, og at OED/NVE vil være en sentral part i arbeidet med flomdirektivet.

Vannregionmyndigheten vil være sentral for å utarbeide regionvise forvaltningsplaner for flom. Disse skal koordineres tett med vannforvaltningsforskriften. Miljøverndepartementet/Direktoratet for naturforvaltning og fylkesmennene vil være sentrale i arbeidet med å koordinere flomdirektivet og vannrammedirektivet.

Sakkyndige instansers merknader

Direktivet ble presentert i Spesialutvalget for miljø 13. februar 2007. Samferdselsdepartementet kommenterte at Vegvesenet arbeider aktivt med flomforebyggende arbeid, og bør involveres i arbeidet med direktivet. Finansdepartementet bemerket at økonomiske og administrative konsekvenser måtte beskrives mer idetalj når direktivet er vedtatt i EU. Miljøvernedepartementet bemerket at fordelene ved direktivet burde beskrives i EØS notatet.

Oolje- og energidepartementets vurdering:

Den felles teksten som nå er foreslått av Rådet, er i tråd med dagens flomforvaltning i Norge. og samsvarer godt med hvordan arbeidet pågår i Norge allerede. Dersom forslaget blir gjennomført som EØS-regelverk vil det vil kreve en viss omlegging av norsk flomkartlegging og planlegging av tiltak. Direktivet til medføre mer helheltlig flomrisikovurdering på nedbørfeltnivå. Ved behandling i Europa har klimavirkninger, forurensing og hvilke typer flommer direktivet skal favne, vært sentrale. Etter endelig vedtak i EU vil direktivet vurderes endelig i en EØS-sammenheng. Det kan være behov for tilpasninger da enkelte tidsfrister i flomdirektivet kan være ambisiøse ift Norges tilpassede implementering av vannrammedirektivet.

Flomdirektivet har positive virkninger ved at det vil medføre at det arbeides mer enhetlig med flomforvaltning i Europa. Da det er mange store grensekryssende vassdrag i Europa, er direktivet sentralt for å håndtere flom i grensekryssende vassdrag. I Norge vil flomdirektivet medføre økt kunnskap om flom og at det kartlegges og planlegges for flom på nedbørfeltnivå, og gjennom koordineringen med vanndirektivet kan flomtiltak samordnes på en integrert måte med andre tiltak i samme vassdrag.

Direktivet vil kreve en ressursøkning til metodeutvikling, risikokartlegging av flomfare, planlegging og gjennomføring av tiltak mot flom. Flomdirektivet bør synkroniseres og integreres med rammedirektivet for vann.

KOM (2006) 841 Europakommisjonens meddelelse "Prospects for the internal gas and electricity market"

Sammendrag av innhold

Europakommisjonen la 10. januar 2007 frem en bred "energipakke" med mål om å etablere en ny energipolitikk for EU. Tiltakene i energipakken søker å bekjempe klimaendringene, sikre EUs forsyningssikkerhet og fremme konkurranseevnen. Meddelelsen om utsiktene for det indre gass- og elektrisitetmarkedet inngår i denne pakken. Denne meddelelsen kommer som følge av at det indre markedet for gass og elektrisitet ikke fungerer etter hensikten. Ifølge Kommisjonen har medlemsstatene ikke fullt ut implementert gassdirektiv II og eldirektiv II. Det har åpnet sak mot en rekke medlemsland for manglende implementering av direktivene. Samtidig viser en sektorundersøkelse om konkurranselovgevingen på gass- og elsidene, utført av DG Konkurransen, at markedet ikke fungerer i henhold til konkurransereglene.

Det vises blant annet til svakheter ved elektrisitets- og gassmarkedenes funksjonsmåte;

- 1) regulerte priser hindrer nykommere adgang til markedet; 2) overførings- og distribusjonssystemoperatører er ikke tilstrekkelig skilt ut fra andre deler av virksomhetene; 3) tredjeparter er ikke gitt tilgang til markedet og 4) de nasjonale regulatorne mangler tilstrekkelig kompetanse og en mangler effektiv regulering på europeisk nivå. Kommisjonen signaliserte derfor i meddelelsen nye tiltak med mål om å realisere det fulle potensialet til det indre gass og elektrisitetmarkedet innen januar 2009. EU-toppmøtet den 8.-9. mars då. sluttet seg til at Kommisjonen arbeidet videre med nye forslag til endringer i rammeverket for energimarkedet. Det pekes bl.a. på følgende tiltak;
- Klarere utskilling av nettverksdelen ("Unbundling"): Det legges opp til å danne et klarere skille mellom overføringsdelen av energiselskapene fra øvrige deler av virksomhetene for å sikre ikke-diskriminerende tilgang til nettverk.
- Regulering: Kommisjonen ønsker å styrke rollen til regulatorne og harmonisere disse reglene mellom landene beslutninger for el og gassmarkedet for regulære og tekniske spørsmål.
- Koordinering mellom systemoperatører for overføringsnett: Kommisjonen peker på at et bedret nivå av TSO-koordinering vil kunne kreve ett nytt rettslig rammeverk på europeisk nivå.

Merknader

Forslagene som i meddelelsen er signalisert fra Kommisjonen vil kunne berøre flere sider ved norsk regelverk avhengig av hvor omfattende rettsakten(e) vil bli. Eventuelt nye forslag på dette området bør derfor følges tett fra norsk side både på el- og gassområdet. I EØS-sammenheng vil det derfor være kontinuerlig oppmerksomhet rundt substansen i en "tredje energimarkedspakke" som kan bli fremlagt allerede i 2007.

Sakkyndige instansers merknader

OED sendte meddelelsen fra Kommisjonen på en kort høring/orientering 6. mars med frist 2. april. Det kom flere høringsuttalelser på meddelelsen. Saken behandles i spesialutvalget for energi hvor Finansdepartementet, Fornyingsdepartementet, Miljøverndepartementet, Olje- og energidepartementet og Utenriksdepartementet er representert. Det ble orientert om saken på møtet i spesialutvalget 13. april.

KOM (2006) 843 Meddelelse fra Europakommisjonen om bærekraftig kraftproduksjon fra fossile energikilder - mål nær nullutslipp fra kull etter 2020

Sammendrag av innhold

Europakommisjonen la den 10. januar frem en meddelelse om en energipolitikk for Europa ("Communication on an Energy Policy for Europe"). Dokumentet er et resultat av en høringsrunde i 2006 knyttet til Grønnboken om forsyningssikkerhet, bærekraftig energi og konkurranseevne. "Communication on an Energy Policy for Europe" er en del av EUs strategiske energi gjennomgang og inneholder en rekke meddelelser i en ny stor "energipakke", en av disse meddelelsene er meddelelsen om bærekraftig kraftproduksjon fra fossile energikilder: mål nær null utslipp etter 2020 ("Communication on Sustainable power generation from fossil fuels"). Målet med "Communication on Sustainable power generation from fossil fuels" er å presentere en samlet oversikt over nødvendige tiltak for at fossile energikilder, og da særlig kull, fortsatt kan bidra til forsyningssikkerhet og til diversifisering av energiforsyningen i Europa og i verden på en måte som er forenlig med bærekraftig utvikling og klimamål. I meddelelsen er det tatt hensyn til det arbeid som er blitt utført, og de uttalelser som har blitt fremsatt i 2006 innenfor rammen av det andre europeiske klimaprogram (ECCPII), høynivåekspertgruppen på konkurranseevne, energi og miljø (HLG), forberedelsen av det syvende rammeprogram for forskning (RP7) og teknologiplattformen for nullutslipp fra kraftverk som baserer seg på fossile energikilder (Zero Emission Fossil Fuel Power Plant Technology Platform, ZEP). Meddelelsen avspeiler også høringene i European Fossil Fuels Forum og reaksjonene på overnevnte Grønnbok. Over 50 % av EUs kraft stammer fra fossile energikilder: 30 % av EUs kraft stammer fra kull, og gass står også for en stor andel. Det er forventet at bruken av kull i kraftproduksjon vil øke både i EU og i verden forøvrig. Det slås fast at kull kun kan være et verdifullt bidrag i EUs og verdens energiforsyningssikkerhet og økonomi dersom det utvikles teknologier som muliggjør en dramatisk reduksjon av CO₂-utslippene. CCS-teknologier er utenkelig uten en meget effektiv kullkonvertering som gjør det mulig å begrense virkningene av energitapet som er forbundet med anvendelse av CCS-teknologier, derfor vil det fortsatt være fokus på "rent-kull teknologier" (clean-coal). Meddelelsen fokuserer hovedsaklig på mulighetene for en bærekraftig anvendelse av kull, men det påpekes at mange av de foreslåtte løsningene (for eksempel CO₂-fangst og lagring) skal kunne anvendes for andre fossile energikilder, og da særlig gass.

Kommisjonen vil:

1) øke finansieringen av F&U på energiområdet betydelig og dermed gjøre demonstrasjon av bærekraftige fossile brennstoffteknologier til ett av de prioriterte områdene i 2007-2013. Kommisjonen oppfordrer også medlemsstatene til å forplikte seg til F&U og demonstrasjon på

dette området. Kommisjonen vil søke å sikre at innsatsen på EU-plan og på medlemsstatsplan supplerer industriens innsats innenfor rammen av Zero Emission Fossil Fuel Power Plant Technology Platform. En europeisk, strategisk energiteknologiplattform vil være et passende instrument i forbindelse med den overordnede koordinering av slike F&U- og demonstrasjonsbestrebelse og i forbindelse med optimering av synergien på så vel EU-plan som på nasjonalt plan.

2) undersøke, bl.a. gjennom en inngående konsekvensanalyse som skal gjennomføres i 2007: mulige tiltak med henblikk på at oppnå demonstrasjon av bærekraftig fossile energikilder, bærekraftige kullteknologier. Kommisjonen vil på dette grunnlag avgjøre hvordan den best kan støtte design, konstruksjon og drift av 12 storskala demonstrasjonsanlegg innen kull- og gasskraftanlegg med CO₂-rensing. Anleggene skal være i produksjon fra 2015, og teknologien skal være tilgjengelig innen 2020.

3) vurdere, på grunnlag av de seneste og planlagte investeringer, om man i nye kraftverk som anvender fossile brennstoff, og som oppføres eller vil bli oppført i EU, anvender de beste tilgjengelige teknologier (BAT) med hensyn til effektivitet, og om nye kull- og gassfyrte anlegg, hvis de ikke er utstyrt med CCS-teknologier, er forberedt til at det senere kan installeres CCS-utstyr (forberedt til CO₂-fangst). Kommisjonen vil overveie, dersom dette viser seg å ikke være tilfelle, å fremsette forslag om juridisk bindende instrumenter snarest mulig etter at det er foretatt en egentlig konsekvensanalyse.

4) vurdere i 2007 de potensielle risiki forbundet med CCS og fastsette krav til godkjenning av CCS-aktiviteter og til en passende forvaltning av de påviste risiki og følgevirkninger. Når det er utviklet en sunn forvaltningsramme, kan den kombineres med endringer av eksisterende miljølovgivning på EU-plan for å fjerne alle uønskede hindringer for CCS-teknologier. Kommisjonen vil også vurdere, om eksisterende instrumenter skal endres (slike som "the Environmental Impact Assessment Directive" eller "the Integrated Pollution Prevention and Control Directive"), eller om det skal fremsettes forslag til en selvstendig lovgivningsramme. Den vil vurdere, hvilke aspekter av lovgivningen som fortrinnsvis skal behandles på EU-plan eller alternativt på nasjonalt plan. Kommisjonen vil i begynnelsen av 2007 gjennomføre en offentlig internetbasert høring om forskjellige CCS-muligheter for å sikre en ordentlig inkludering av den europeiske befolkning i evalueringen av miljøintegriteten og -sikkerheten i forbindelse med fangst, transport og geologisk lagring av CO₂. Ved revisjonen av EU's kvotehandelssystem (EU ETS) vil Kommisjonen se på anerkjennelse av CCS-aktiviteter i EUs kvotesystem. Etter planen skal det fremsettes ett forslag til revisjon kvotehandelsdirektivet i Kommisjonens arbeidsprogram for 2007; forslaget vil omfatte perioden fra 2013 og vil sikte mot å oppnå den nødvendige lovgivningsmessige stabilitet. I forslaget vil man forsøke å fastsette ensartede spilleregler i overensstemmelse med de reelle CO₂-fordeler både mellom forskjellige CCS-muligheter og i hele EU med hensyn til investering i CCS-teknologier. Kommisjonen vil også overveie midlertidige løsninger hvor det tas høyde for CCS-aktiviteter som gjennomføres i perioden 2008-2012.

5) støtte anerkjennelsen av CCS-aktiviteter som respekterer relevante miljøbeskyttelsesforanstaltninger som en del av en bredere vifte av energiløsninger som er nødvendig for å gjennomføre en global klima avtale. CCS bør anerkjennes i forbindelse med Den Grønne utviklingsmekanismen (CDM).

6) støtte passende endringer av internasjonale konvensjoner (f.eks. konvensjonen om beskyttelse av havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav – "OSPAR-konvensjonen"). Dette vil Kommisjonen gjøre samtidig med at den støtter utviklingen av rammer for risikostyring i forbindelse med CCS.

7) Kommisjonen mener det er behov for klare og forutsigbare, langsiktige rammer for å fremme en friksjonsfri og hurtig overgang til en CCS-utstyrt kraftproduksjon på grunnlag av kull. Dette er nødvendig for å sette kraftprodusenter i stand til å gjennomføre de nødvendige investeringer og

den nødvendige forskning i sikker forvisning om at deres konkurrenter vil følge en tilsvarende vei. På grunnlag av de opplysninger som foreligger på nåværende tidspunkt, mener Kommisjonen at alle nye kullfyrte kraftverk bør være utstyrt med CCS i 2020. Eksisterende anlegg bør deretter gradvis følge samme fremgangsmåte. Kommisjonen vil i 2007 gjennomføre en analyse omfattende en bred offentlig høring om spørsmålet, så den kan treffe en beslutning både om timing av en eventuell CCS-forpliktelse og om den mest hensiktsmessige form og karakter av denne forpliktelse. Kommisjonen vil på grunnlag av en slik analyse vurdere hvordan den optimale plan for installering av CCS-utstyr skal se ut for kraftverk som anvender fossile brennstoff i perioden etter at de bærekraftige kullteknologiers kommersielle levedyktighet er blitt demonstrert.

8) Kommisjonen har allerede skapt grunnlag for ett tett samarbeid med Kina med partnerskapsavtalen mellom EU og Kina om klimaendringer i 2005 og det etterfølgende avtalememorandum i 2006 som fokuserer på felles CCS-demonstrasjon. Samarbeidet følger en prosess i tre faser, begynnende med utforskning, deretter utformning og planlegging av et konkret demonstrasjonsprosjekt, som skal oppføres og drives i den avsluttende fase. Prosjektets første fase skal være avsluttet i 2008, mens driften av demonstrasjonsprosjektet opprinnelig var planlagt til 2020. Kommisjonen vil, samtidig med at den bestreber seg på å fremskynde det igangsatte europeiske samarbeidet med Kina innenfor demonstrasjon av CCS (fremskynde iverksettelsesdatoen betydelig i forhold til 2020), se på mulighetene for å utvide samarbeidet om demonstrasjonsprosjekter i andre sentrale vekstøkonomier (som for eksempel India og Sør-Afrika), og den vil forsøke å fremme vedtak av en politikk til fremming av bæredyktighet og lovgivningsrammer i disse landene. Kommisjonen vil undersøke mulighetene for medfinansiering av slike prosjekt og for tett samordning av demonstrasjonsprosjekter i EU og i tredjeland. Samtidig vil Kommisjonen søke å identifisere og utnytte synergivirkninger med bestrebelsene som utfoldes i andre land som bruker kull (herunder USA, Japan, Australia).

Sakkyndige instansers merknader

Saken behandles i spesialutvalget for energi hvor Finansdepartementet, Fornyingsdepartementet, Miljøverndepartementet, Olje- og energidepartementet og Utenriksdepartementet er representert.

KOM (2007) 1 Meddelelse fra Europakommisjonen om en energipolitikk for Europa

Sammendrag av innhold

Europakommisjonen la den 10. januar 2007 frem en meddelelse om en energipolitikk for Europa ("Communication on an Energy Policy for Europe"). Dokumentet er et resultat av en høringsrunde i 2006 knyttet til Grønnboken om forsyningssikkerhet, bærekraftig energi og konkurranseevne. "Energy Policy for Europe" er en del av EUs strategiske energigjennomgang og inneholder en rekke meddelelser i en ny stor "energipakke". Meddelelsen fra Europakommisjonen utgjør et viktig grunnlag for en videre politisk drøftelse av mer langsiktige visjoner for energifeltet i Europa i både rådet under det tyske formannskapet i EU, samt i Europaparlamentet våren 2007. Dokumentet "Energy Policy for Europe" består av forskjellige tiltak for å nå hovedmål i energipolitikken knyttet til bærekraftig utvikling, forsyningssikkerhet og konkurranseevne. Et foreslått strategisk mål for energipolitikken til EU er forpliktelsen til å redusere CO2 utslippene med 20 % i 2020 (i EU totalt med 1990 som basisår). En slik mål vil også være et bidrag til EUs miljømål. I internasjonale forhandlinger vil EUs mål være en 30 % reduksjon i klimagassutslippene for alle industriland i 2020. De globale utslipp må reduseres med 50 % i 2020 som betyr at industriland må foreta kutt i størrelsesorden 60-80 %. EuropaKommisjonen uttrykker at dette vil kreve at EU påtar seg en global lederrolle spesielt innen energiområdet. I "Energy Policy for Europe" sees EUs energi og klimapolitikk i sammenheng. Bærekraftig utvikling, forsyningssikkerhet og konkurranseevne skisseres som **hovedmålene** i EUs energipolitikk. Europakommisjonen beskriver en rekke tiltak i en handlingsplan ("action plan") for oppnå hovedmålene. EU-toppmøtet 8.-9. mars då. sluttet seg til hovedpunktene i handlingsplanen for gjennomføring av energipolitikken.

Hovedpunktene i handlingsplanen er som følger;

- 1) EU vil forplikte seg til elektrisitets- og gassmarkedsliberalisering slik at det blir en realitet. Det foreslås at en arbeider videre med konkrete forslag til regelendringer som peker i retning av bedre utskilling av overføringsleddet i gass- og elektrisitetsselskaper, en styrking av de nasjonale regulatorer samt et bedre samarbeid mellom regulatorer på europeisk nivå. Nye direktivforslag vil foreslås i løpet av 2007.
- 2) EU vil arbeide med de mekanismer som står til rådighet innen forsyningssikkerhets- og beredskapspolitikken på energiområdet.
- 3) Kvotehandelsystemet for klimagasser skal forbli et sentralt element også etter 2012.
- 4) EU må i følge Kommisjonens "Energy Policy for Europe" arbeide for at den blir den mest energieffektive region i verden med en forbedring i energieffektiviteten med 20 % i 2020. En rekke tiltak er her allerede lagt frem i en handlingsplan for energieffektivisering i oktober 2006. Det tas sikte på en internasjonal avtale om energieffektivisering.
- 5) EU opprettholder ambisjonen om å forbli en verdensleder innen fornybar energi. I 2020 skal en sikre at 20 % av all energi kommer fra fornybar energi. Det skisseres forslag til et nytt veikart for fornybar energi, ("Renewable Energy Road Map") med innsats innen elektrisitet, oppvarming og transport-sektoren (biodrivstoff). Ny lovgivning forventes i løpet av 2007.
- 6) Det skal fremlegges en målrettet strategisk energiteknologiplan i løpet av 2007 med realistiske ressurser. En opptrappet innsats skal gå blant annet til fortsatt utviklingsarbeid innen vind, solenergi, hydrogen og kull- og gasskraftanlegg med karbonrensing.
- 7) Europakommisjonen vil ha som ambisjon at EU viser globalt lederskap innen utvikling av teknologier for karbonfangst og deponering. Et gunstig regulatorisk rammeverk og FoU skal bidra til dette. Målet er at inntil 12 demonstrasjonsanlegg innen kull- og gasskraftanlegg med karbonrensing er i produksjon innen 2015, og at teknologien skal være tilgjengelig innen 2020.
- 8) Europakommisjonen slår fast at 15 % av elproduksjonen i EU kommer fra kjernekraft og at kjernekraftopsjonen er et valg for det enkelte medlemsland. Et program for kjernekraft i EU må basere seg på de høyest mulige standarder. Det tas sikte på å etablere en høynivågruppe.
- 9) Ut fra at EU ikke alene kan nå sine energi- og klimamål vil det kreves en internasjonal energipolitikk for EU hvor EU taler med en stemme. I de eksterne energirelasjoner skal det arbeides videre med de dialoger og samarbeidsrelasjoner som er utviklet.
- 10) Det skal utvikles et bedre overvåkings- og observasjonssystem for utvikling av energipolitikken. Målet er å strømlinjeforme rapporteringsforpliktelser som påhviler medlemsland og Europakommisjonen.

Sakkyndige instansers merknader

Saken behandles i Spesialutvalget for energi, hvor Fornyings- og administrasjonsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Miljødepartementet, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet og Utenriksdepartementet er representert.

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

Kapittel i I Kjøretøyer

KOM (2003) 145 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om fastholdelsesinnretninger for passasjerer på motorsykkel med to hjul

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har besluttet at senest etter hver tiende endring av et direktiv, skal dette kodifiseres for at det skal være lettere å lese og enklere å bruke.

Dette forslaget innebærer en kodifisering av direktiv 93/32/EØF av 14. juni 1993 om holdeinnretninger for passasjerer på to hjulede motorsykler med endringsdirektivene. Forslaget endrer ikke innholdet i direktivene som kodifiseres, men er kun en sammenskriving.

Forslaget vil behandles i spesialutvalget for handelsforenklinger.

KOM (2003) 147 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om støtteben til motorsykkel med to hjul

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har besluttet at senest etter hver tiende endring av et direktiv, skal direktivet kodifiseres for at det skal være enklere å lese og enklere å bruke.

Dette forslaget har til hensikt å foreta en slik kodifisering av 93/31/EØF av 14. juni 1993 om støtteben på to hjulede motorsykler og senere endringsdirektiv. Forslaget endrer ikke innholdet i disse direktivene, men er kun en sammenskriving.

Forslaget vil behandles i spesialutvalget for handelsforenklinger.

KOM (2006) 556 Forslag til Europaparlaments- og rådsdirektiv om merking av betjeningsorganer, kontrollamper og indikatorer på to- og trehjulede motordrevne kjøretøy

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har besluttet at senest etter hver tiende endring av et direktiv, skal dette kodifiseres for at det skal være lettere å lese og enklere å bruke.

Dette forslaget innebærer en kodifisering av direktiv 93/29/EØF av 14. juni 1993 om merking av betjeningsorganer, kontrollamper og indikatorer på to- og trehjulede motordrevne kjøretøy med de senere endringsdirektivene. Forslaget endrer ikke innholdet i direktivene som kodifiseres, men er kun en sammenskriving.

Forslaget vil behandles i spesialutvalget for handelsforenklinger.

KOM (2006) 570 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om ettermontering av speil på tunge kjøretøy registrert i Fellesskapet

Sammendrag av innhold

Kommisjonen fremmet 5. oktober 2006 forslag til direktiv om ettermontering av dødvinkelspeil på tunge kjøretøy KOM (2006) 570 endelig. Direktivforslaget har til hensikt å forbedre sikkerheten til

trafikanter, spesielt myke trafikanter som fotgjengere, syklistar og motorsyklistar. Disse gruppene er særleg utsatt for ulykker forårsaket av tunge kjøretøy, fordi førere av slike kjøretøy ofte ikkje er klar over at andre trafikanter befinner seg meget tett på eller ved siden av deres kjøretøy. Ulykkene skjer som regel i forbindelse med svingning i veikryss eller i rundkjøringer på grunn av blindsonen langs kjøretøyets side på passasjersiden. Kommisjonen anslår at cirka 400 menneske dør hvert år i ulykker med tunge kjøretøy fordi fører av tunge kjøretøy ikkje så dem, når føreren svinger til høyre.

Fra 2006/2007 ble det i henhold til direktiv 2003/97/EF obligatorisk med forbedrede typer speil som reduserer blindsonen på nye tunge kjøretøy.

Kommisjonen anser at dette ikkje er tilstrekkelig fordi eksisterende kjøretøy utan slike speil med dagens utskiftingstakt først vil være skiftet ut i 2023. Hvis det stilles krav om ettermontering av slike speil i 2008, vil man kunne spare ca 1200 liv på europeiske veger til 2020.

Forslaget til direktiv går ut på å gjøre kravene som gjelder for nye kjøretøy også gjeldende for eksisterende lastebiler med tillatt totalvekt over 3500 kg (kjøretøy i gruppe N2 og N3).

Kommisjonen foreslo at direktivet ikkje skal gjelde for:

- kjøretøy registrert mer enn 10 år før direktivet trer i kraft i medlemslandene, jf art 7.
- kjøretøy hvor det fysisk ikkje lar seg gjøre å montere speilene slik at de oppfyller kravene, og
- kjøretøy som før ikrafttreddelsen av direktiv 2003/97/EF på grunnlag av nasjonale pålegg er utstyrt med speil som gir indirekte sikt som dekker ikkje mindre enn 95 % av synsfeltet på bakkenivå angitt for speil i klasse 4 og 5 i direktiv 2003/97/EF.

Fra ikrafttredelsesdatoen i medlemslandene skal det sørges for at kjøretøyene som omfattes av direktivet er utstyrt med vidvinkel- og nærsonespeil som oppfyller kravene for henholdsvis klasse 4 og 5 i direktiv 2003/97/EF. Kjøretøy som på grunn av mangel på tilgjengelige tekniske løsninger ikkje kan bli utstyrt med speil i samsvar med direktivet kan utstyres med alternative innretninger for indirekte sikt som gir tilsvarende synsfelt.

Medlemsstatene kan etter forslaget artikkel 5 bestemme at kjøretøy registrert fra 4 til 7 år før ikrafttredelsesdatoen i medlemslandene skal oppfylle kravene i angjeldende direktiv innen 1 år etter denne dato. Tilsvarende kan man for kjøretøy som er registrert 7 til 10 år før ikrafttredelsesdatoen bestemme at kravene innen 2 år etter denne dato.

I henhold til forslaget artikkel 6 skal medlemslandene iverksette opplysningskampanjer farene som dødvinkler utgjør for trafikantene.

Medlemslandene skal innen et år etter at direktivet er trådt i kraft, vedta og offentliggjøre de nødvendige regelverksendringer for å etterkomme direktivet, jf forslaget artikkel 7.

Forslaget ble behandlet av Rådet 11.-12. desember 2006. Rådet kom til enighet om felles holdning til forslaget. I motsetning til Kommisjonens forslag om at ettermontering skal være obligatorisk for alle kjøretøy som er mer enn ti år gamle, kom Rådet til enighet om at utkast til direktiv skal gjelde for kjøretøy registrert etter 1. januar 2000 og at medlemsstatene skal ha tre år etter direktivets ikrafttreden (tyve dager etter publiseringen i EU Tidende) til å oppfylle bestemmelsene.

Forslaget gjennomgikk første lesning i Parlamentet 27. mars 2007. Transportkomiteen uttalte at kravet bør gjelde for kjøretøy som har vært i bruk fra år 2000. Komiteen foreslo videre av hensyn til tiltakets effekt kortere frist for gjennomføring ved at kjøretøyene må ha ettermontert slike speil innen 30. juni 2008.

Merknader

Forslaget er sendt på høring til berørte aktører i Norge, særleg for å få tilbakemelding om innen hvilken tid det er mulig å gjennomføre ettermontering. Høringsfristen er 20. juli 2007.

Vedlegg XI Telekommunikasjonstjenester

Kommisjonens regelverksinitiativ vedrørende internasjonal "roaming"

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la 12. juli 2006 frem forslag til forordning vedrørende regulering av internasjonal roaming på EU-nivå. Siktemålet er å redusere de høye prisene på internasjonal roaming i medlemslandene og innen EØS.

Med internasjonal roaming menes når et lands mobilnettverkstilbyder ("den besøkte mobiltilbyder") tilbyr bruk av mobiltjenester til en utenlandsk mobilnettverkstilbyder ("hjemlandets mobiltilbyder") slik at hjemlandets mobiltilbyder kan tilby en abonnent å foreta og ta imot telefonsamtaler og andre mobiltjenester (sms, data mv.) i det besøkende mobilnettverket.

Bakgrunnen for Kommisjonens forslag er at mobilbrukere i dag opplever urimelig høye priser på internasjonal roaming. Høsten 2005 lanserte Kommisjonen en webside som sammenlikner internasjonale roamingpriser for sluttbrukere i medlemslandene. Websiden har imidlertid ikke hatt den ønskede effekt på prisene. Det er også en betydelig prisvariasjon i de ulike medlemslandene. Kommisjonen mener det ikke er hensiktsmessig å løse problemet med høye roamingpriser på nasjonalt nivå, og foreslår dermed regulering på EU-nivå.

Hovedpunkter i forslaget til forordning er:

- (1) Mobiltilbyderne pålegges å kutte i grossistprisene de krever av hverandre for å formidle samtaler på vegne av kunder i andre lands mobilnettverk. Metoden vil være maksimalprisregulering som samtidig sikrer at mobiltilbyderen får igjen kostnaden for å formidle roaming tjenester i sitt nett. Denne del av reguleringen skal iht. Kommisjonen kunne tre i kraft sommeren 2007.
- (2) For å sikre at prisreduksjonen som følge av den nye EU-reguleringen faktisk skal komme forbrukerne til gode, foreslås det fastsatt en maksimalpris på sluttbrukernivå. Maksimalprisen skal beregnes med utgangspunkt i kostnaden på grossistnivå for mobiltilbyderen. Reguleringen innebærer at tilbyderen bare kan kreve opptil 30 prosent mer fra brukeren enn det de selv må betale andre tilbydere for å formidle internasjonale samtaler.
- (3) For mottatte samtaler i utlandet vil maksimalprisen på sluttbrukernivå tre i kraft fra ikrafttreddelsen av ny regulering (sannsynligvis sommeren 2007), mens det for foretatte samtaler i utlandet vil kunne tre i kraft 6 måneder senere.
- (4) Andre mobiltjenester (SMS, data mv.) omfattes ikke av forslaget.

Forslaget til forordning nå er under behandling i Parlamentet og Rådet. Parlamentet (EP) ga 23. mai 2007 sitt samtykke til kompromisset mellom representanter fra EP og Det tyske formannskapet på forslaget til maksimalpriser for internasjonale mobilsamtaler (heretter "roaming"). Samtykket følger opp EPs Industrikomité (ITRE) samtykke av 21. mai. Diskusjonene mellom EP, Rådet og KOM i forbindelse med kompromisset i 1. lesning har særlig gått på spørsmålet om maksimalnivå på takster mobilselskapene imellom og på maksimaltakster for mobilselskapene overfor mobilkundene, samt på hvordan mobilkundene skal knytte seg til de nye takstene.

Nærmere om noen elementer i forslaget:

1) Åpenhet om takster

- Enhver mobilbruker skal få en gratis SMS ved grensekryssing med informasjon om priser.
- Mulighet for å ringe fritt for mer prisinformasjon (f. eks. om takster for internasjonale dataoverføringer).
- Krav om full informasjon om roamingpriser ifm. inngåelse av abonnement, slik at kunden får mulighet til å foreta et informert valg.

Disse bestemmelsene vil tre i kraft tre måneder etter at forordningen er publisert.

2) Takster

- Mobiloperatører *oppmuntres* til å tilby en alt-inklusive månedlig flat takst (inkl. dataoverføringer).

Maksimalnivå på takster mobilselskapene imellom

Første år: EUR 0,30+ mva.

Annet år: EUR 0,28

Tredje år: EUR 0,26

Maksimalnivået vil her tre inn 2 måneder etter at forordningen er publisert.

Maksimalnivå på takster for mobilselskapene overfor mobilkundene og mobilkundenes tilknytning til maksimaltakstene

Utgående / inngående samtaler:

Første år: EUR 0,49 / 0,24 + mva.

Annet år: EUR 0,46 / 0,22

Tredje år: EUR 0,43 / 0,19

- Senest en måned etter at forordningen har trådt i kraft må teleoperatørene tilby mobilkundene priser under maksimalnivået for takster. Kundene gis så et valg, og forutsatt at de ikke reagerer vil de automatisk få en takst under maksimalnivået. Dette skal gjelde for alle som ikke har valgt en særskilt roaming-tariff allerede (f. eks. på grunn av deres ringemønster).

3) Annet (trafikkstyring/"must-carry"-forpliktelse, overvåkning og sol- nedgangsbestemmelse)

- Mobilbrukere gis mulighet til å velge et eget roaming-nettverk, i motsetning til automatisk å bli rutet til et bestemt nettverk.

- Nasjonale telemyndigheter skal se til at alle tilbydere får tilgang til nettverksinfrastruktur.

- KOM vil overvåke prisnivået, og etter 18 mnd. presentere en rapport på utviklingen innenfor roaming markedet. Denne rapporten vil også inneholde utviklingen på prisene for SMS, MMS mv.

- Forordningen vil oppheves etter tre år, men det er mulig å forlenge denne dersom KOM presenterer et nytt forslag og EP og Rådet godkjenner dette.

Parlamentet har så langt akseptert at SMS og datatrafikk faller utenfor forslag til forordning, men har bedt Kommisjonen komme tilbake med en vurdering senere om det er hensiktsmessig at disse tjenestene også inkluderes av reguleringen. Rapporten fra Kommisjonen til Parlamentet og Rådet skal legges frem innen 2 år etter at forordningen vedtas.

Merknader

Forordningen er fremsatt under første pilar, med hjemmel i artikkel 95 i EU-traktaten.

Forordningen er dermed EØS-relevant.

Det vil bli behov for lovendringer. Da dette dreier seg om en forordning vil den få direkte virkning i medlemsstatene så fort den trer i kraft. Dersom forordningen blir en del av EØS-avtalen vil den måtte gjennomføres i norsk rett før den får virkning her. Det kan derfor ta noe lengre tid før forordningen får virkning i Norge enn i EUs medlemsstater.

Sakkyndige innstansers merknader

Samferdselsdepartementet vil følge opp forslaget bla. gjennom Spesialutvalget for kommunikasjoner og i EFTAs arbeidsgruppe for informasjons- og teletjenester.

Utkast til kommisjonsvedtak om harmonisering av 900- og 1800 MHz-frekvensbåndene for fremme av pan-europeiske elektroniske kommunikasjonstjenester

Sammendrag av innhold

Utkast til Kommisjonens vedtak åpner for at 900 og 1800 MHz-båndene ("2G") skal kunne brukes til annen mobilteknologi enn GSM. Frekvensbåndene er i dag reservert for bruk til GSM-mobilsystemer gjennom GSM-direktivet.

I EU/EØS er 900 og 1800 MHz reservert for GSM gjennom direktiv 87/372/EF. Det foregår et parallelt løp med å oppheve GSM-direktivet ved et nytt direktiv. Samtidig som GSM-direktivet oppheves vil Kommisjonens vedtak tre i kraft.

Det er meningen at eksisterende frekvensbruk for GSM fortsatt skal være beskyttet for videre bruk så lenge det er et rimelig behov for denne tjenesten i medlemslandene.

En viktig begrunnelse for større fleksibilitet i frekvensbruken i de aktuelle frekvensbåndene er hensynet til teknologi- og servicenøytralitet som er en uttrykt målsetning i EU-kommisjonen, jf. Radio Spectrum Policy Groups WAPECS Opinion 23. november 2005 med sikte på en mer fleksibel bruk av spektrum i Europa.

Utkast til vedtak presiserer at all annen bruk enn til GSM i de aktuelle frekvensbåndene må ta hensyn til den tekniske utformingen av GSM-systemet og unngå skadelig interferens. Kommisjonen mener det er mulig for GSM å fortsette som tjeneste i båndene, sammen med nye tjenester, så lenge en gjør tjenestene kompatible for "sameksistens" i frekvensbåndene.

Vedtaksutkastet taler om å åpne opp for effektiv bruk av "pan-europeiske" elektroniske kommunikasjonstjenester. For å bli vurdert som en pan-europeisk tjeneste, må den samme tjeneste eller servicefunksjonalitet være tilgjengelig for alle sluttbrukere i EU/EØS. I vedlegget til utkastet er UMTS den eneste standarden som for tiden er spesifisert til å oppfylle de tekniske kravene til pan-europeiske elektroniske kommunikasjonstjenester og som samtidig er kompatible med GSM. Kommisjonen peker på at ved bruk av UMTS i GSM-båndene vil en kunne øke bredbåndskapasiteten i mobilnettene betydelig (overføring av datatjenester og multimedia-tjenester er nevnt som eksempler).

Kommisjonen tar sikte på å gjennomføre vedtaket ved skriftlig prosedyre for medlemslandene før neste møte i Radio Spectrum Committee (RSC) avholdes 13.-14. juni i Brussel. Norge v/SD og Post- og teletilsynet deltar i RSC som observatør, men har ikke stemmerett. Utkastet skal etter det opplyste oversettes for medlemslandenes språk i slutten av april. Skriftlige innspill (regulatoriske) fra medlemslandene kan deretter sendes inn frem til midten av mai.

Merknader

Forslaget vurderes som positivt. Åpning for bruk av UMTS i 900 og 1800 MHz-båndene vil kunne gi ekomtilbyderne insentiver til å bygge ut UMTS-dekningen i Norge: Dette vil gi flere mulighet til å ta i bruk 3G-tjenester og gi et bredere tjenestetilbud til befolkningen. GSM 900-tillatelsene tildelt NetCom og Telenor i 2005 har allerede en klausul i frekvenstillatelsen som åpner for alternativ teknologibruk i frekvensbåndet (enn GSM).

Det må vurderes nærmere hvordan implementeringen skal skje i Norge, jf. at GSM-direktivet vil bli opphevet. Det må vurderes høring av de mobiltilbyderne som allerede er tildelt GSM og UMTS frekvenstillatelser. Virkningen av endringene for lisenshaverne som kun har 3G-tillatelse bør også vurderes (i Norge bare Hi3G, som ennå ikke har bygget et UMTS-nett).

Kommisjonens reguleringsinitiativ vedrørende spam og skadelig kode

Sammendrag av innhold

Kommisjonen har som et ledd i arbeidet med endringer i regelverket for elektronisk kommunikasjon varslet at det skal innføres ny regulering innenfor sikkerhet og personvern, jf. Communication on the Review of the EU Regulatory Framework for electronic communications networks and services, Com (2006) 334 av 29.06.2006. Initiativet er begrunnet med at spam, virus, spyware og andre former for ondssinnet kode utgjør et stort problem i dagens informasjonssamfunn. Kommisjonen understreker at regulering alene ikke kan løse problemet, og at det er nødvendig å finne den riktige balansen mellom teknologiutvikling, selvregulering og myndighetsregulering.

Ovennevnte meddelelse er fulgt opp i Communication on fighting spam, spyware and malicious software, Com (2006) 688 av 15.11.2006. Meddelelsen er EØS-relevant. Vedrørende konkret innhold av reguleringen fremgår at tilbydere av nett- og tjenester skal pålegges å:

-varsle relevante myndigheter i en medlemsstat om sikkerhetsbrudd som har ført til tap av personlige data og/eller forstyrrelser i tjenesteleveranser.
-varsle brukere om sikkerhetsbrudd som har ledet til tap, endringer i, tilgang eller ødeleggelse av personlige brukerdata.
Videre skal de nasjonale tilsyn gis myndighet til å sørge for at tilbyderne implementerer adekvate sikkerhetstiltak. Samlet sett er reguleringen kort beskrevet og fremstår på nåværende tidspunkt som noe vag. Økt detaljeringsgrad forventes å komme fra Kommisjonen på senere tidspunkt.

Det foreligger per i dag ingen nærmere forslagstekst fra Kommisjonen. Dette vil komme som ledd i den pågående brede revisjonen av telekomregelverket. Nye høringer ventes i juni/juli 2007.

Merknader

I gjeldende forskriftsverk finnes allerede en varslingsplikt overfor Post- og teletilsynet ved vesentlige driftsmessige og tekniske problemer som kan redusere eller har redusert kvaliteten på elektroniske kommunikasjonstjenester, jf. ekomforskriften § 8-1. Plikten gjelder imidlertid kun for tilbydere som har brukere med samfunnskritisk funksjon. Kommisjonens forslag vil måtte medføre en utvidelse av denne bestemmelsen. Det foreligger ingen tilsvarende bestemmelse om varslingsplikt av brukere.

Samferdselsdepartementet har i høring av 21.08.2006 om forslag til endringer i ekomloven og ekomforskriften vurdert behovet for lov- og forskriftsendringer knyttet til spam og IT-sikkerhet. Det er foreslått visse presiseringer i ekomloven som gir hjemmel til å gi nærmere forskriftsbestemmelser på området. Departementet foreslår å avvente anvendelse av nevnte forskriftshjemmel nå, men vil følge nøye med på utviklingen på området. Varslingsplikt i tråd med Kommisjonens forslag har ikke vært drøftet i høringen.

Samferdselsdepartementet stiller seg som utgangspunkt positiv til reguleringsinitiativer på området. Det er imidlertid viktig at disse ses i sammenheng med andre tiltak på området som bevisgjøringstiltak, tekniske løsninger og selvregulering i bransjen. I høringen har departementet oppfordret bransjen til å styrke samarbeidet gjennom en selvregulering.

Det er etter departementets syn for tidlig å ta konkret stilling til innholdet i den foreslåtte regulering før det foreligger et noe mer detaljert forslag fra Kommisjonen.

KOM (2006) 594 – Forslag til direktiv om endring av rådsdirektiv 97/67/EF om felles regler for utvikling av et indre marked for posttjenester i Fellesskapet og forbedring av tjenestenes kvalitet

Sammendrag av innhold

Endringsdirektivet tar sikte på å endre direktiv 97/67/EC, tidligere endret ved 2002/39. Formålet med direktivet er å oppnå et indre postmarked for EU-land. Utkast til direktiv foreslår full markedsliberalisering av posttjenester fra 1. januar 2009.

Dette skal gjennomføres ved å lage harmoniserte prinsipper for reguleringen i et åpent marked, samtidig som et visst nivå av posttjenester skal sikres i alle EU-land (de universelle tjenestene). Direktivutkastet legger opp til store valgmuligheter for medlemslandene ved implementering av direktivet. Direktivutkastet inneholder regler som skal sikre posttilbudet. Noen av disse er begrunnet i regulatoriske forhold, og andre er mer markedsbaserte. Hovedmålsettingen er at reglene skal sikre markedsåpning i alle EU-land. Medlemsland gis stor fleksibilitet med hensyn til hva som vil være den mest effektive og passende mekanismen for å åpne markedet, samtidig som prinsippene om objektivitet, gjennomskiktighet, ikke-diskriminering, proporsjonalitet og minst mulig markedsvridning må respekteres.

De viktigste forslagene til endringer er:

- Avvikling av alle sær- og eneretter. Dette er på grunnlag av en ny artikkel 7, punkt 1.
- Ny artikkel 11a som omhandler tilgang til infrastruktur. Konkurrenter kan få tilgang til postbokser og postkasser, postnummersystem og adressedatabaser. Det foreslås ingen

endringer i reguleringen av tilgang nedstrøms til sortering og levering.

- USO videreføres, og det vil fremdeles være opp til hvert medlemsland hvordan dette skal organiseres og finansieres. Offentlig finansiering, statlig kjøp av ulønnsomme posttjenester eller andre metoder for å fordele nettokostnadene mellom operatørene kan anvendes, jf artikkel 4 og 3 (3).

- Post skal leveres og samles inn minst fem ganger i uka, og bestemmelsene om overkommelig pris videreføres.

- Det er fortsatt adgang til å ha enhetsporto på enkeltssendinger, men bruken bør begrenses og kun anvendes der hvor konkurransen vil være begrenset etter liberaliseringen. Definisjonen av enhetsporto følger av i artikkel 2 punkt 20.

- Endringer i artikkel 22 skal sikre et stabilt skille av funksjonene til ulike regulatoriske myndigheter, samarbeid mellom nasjonale regulatører, rett til å klage på vedtak fra regulatørene og samarbeid mellom regulatørene. Videre skal det introduseres en ny artikkel 22a som gir regulatørene mulighet til å innhente informasjon fra markedsaktører når det er forholdsmessig og rettferdiggjort, eller av statistiske behov.

Kommisjonen la fram forslaget 18. oktober 2006. Rådsarbeidsgruppen for post har behandlet de tekniske sidene ved forslaget først, men det er ventet at de mer politiske sidene ved forslaget vil bli behandlet nå som det franske presidentvalget er gjennomført. Forslaget har også vært behandlet i ulike komiteer i Europaparlamentet og avstemning i disse komiteene vil skje i mai og juni.

Det er fortsatt uklart hva utfallet vil bli ved behandling av direktivforslaget. Blant annet har Frankrike utsatt å ta standpunkt i påvente av presidentvalget. I enkelte av parlamentskomiteene har det vært drøftet å utsette liberaliseringen, for eksempel til 2012. På den annen side er det nå fremmet forslag om liberalisering av det nederlandske postmarkedet fra 1. januar 2008 og dersom dette skjer, er det ventet at Tyskland vil følge etter. Norge samarbeider aktivt overfor EU-land som er skeptiske til forslaget.

Vedlegg XIII Transport

Kapittel I Innlandstransport

KOM (2005) 319 endelig Forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei

Sammendrag av innhold

Hovedformålet med forslaget er å regulere konkurransen slik at kontrakter om offentlig tjeneste i kollektiv transport på vei og med bane blir inngått og gjennomført på en gjennomslutlig måte. Forslaget fastsetter hvordan kompetente myndigheter, innenfor rammene av EØS-retten, kan gripe inn i kollektivtransporten for å sikre levering av tjenester av allmenn interesse, som er hyppigere, sikrere, bedre eller billigere, enn hva som kan oppnås gjennom markedskreftene alene. Med dette for øye slår forordningen fast på hvilken måte kompetente myndigheter kan tildele offentlig støtte og/eller eneretter til operatører innen buss- og banesektoren i forbindelse med oppfyllelse av forpliktelser til offentlig tjeneste, jf. artikkel 1.

Forslaget skal sikre effektive transporttjenester gjennom regulert konkurranse. Det vil si at det innføres plikt til konkurranse om markedet. Når slik konkurranse er gjennomført er det ikke ytterligere plikt til konkurranse i markedet.

Forslaget inneholder regler om når konkurranseutsetting kreves, og minimumsregler for hva kontrakt om plikt til offentlig tjeneste skal innholde. Videre er det regler om offentliggjøring, og regler om overgangsregler i forhold til når forslaget skal gjelde fullt ut for alle kontrakter innen sektoren. Forslaget overlater til kompetente myndigheter å fastsette ønsket transportstandard, og inneholder ikke detaljerte regler om prosessen for tildeling av kontrakter.

Tildeling av støtte eller enerett skal etter forslaget skje ved inngåelse av kontrakt om offentlig tjeneste. Vilkår om maksimaltakster kan imidlertid fastsettes i generelle bestemmelser (for eksempel i vedtak med hjemmel i lov), jf. artikkel 3. Kontraktstiden er maksimalt 8 år for buss, og 15 år for jernbane. Perioden kan forlenges med opp til 50 prosent av tiden i tilfelle hvor dette kan begrunnes særlig ut fra behov for nedskrivning av materiell, jf. artikkel 4 (5) og (6).

Forutsatt at ikke oppdragsgiver selv eller en intern operatør driver transporttjenesten på den aktuelle strekningen, er hovedregelen at kontrakt om offentlig tjenesteytelse tildeles etter konkurranseutsetting. Unntak fra dette gjelder (1) for regionale og langdistansetjenester med jernbane, (2) hvis den årlige kontraktsverdien er på under 1 million euro, (3) hvor operatøren utfører mindre enn 300 000 kilometer transporttjenester årlig, og (4) i nødssituasjoner. Jf. artikkel 5.

Avgjørende for om forslaget kommer til anvendelse på transport som ivaretas av interne operatører vil være at selskapet er en juridisk selvstendig enhet som er under den kompetente myndighetens fullstendige kontroll i likhet med dens egne tjenestegrener, jf. artikkel 2 (j). Moment i vurderingen er representasjon i styre og lignende, bestemmelser om dette i vedtektene, eierforhold samt effektiv innflytelse på kontroll over strategiske og driftsmessige beslutninger. Videre er det en forutsetning at den interne operatøren kun driver transportvirksomhet innenfor den kompetente myndighetens geografiske område og ikke deltar i anbudskonkurranser utenfor dette område, jf. Artikkel 5 (2). Bestemmelsen om drift i egen regi gjelder kun for lokale kompetente myndigheter. Dette omfatter alle kompetente myndigheter som ikke har et kompetanseområde som dekker hele nasjonalstaten.

Minimumsregler for hva kontrakten skal inneholde følger av artikkel 4 (1) – (4). Det skal klart defineres hva som er innholdet i forpliktelsen til offentlig tjeneste, og oppdragsgiver skal på forhånd angi hvilke parametere tilskudd skal beregnes ut fra. Parametrene må fastlegges slik at tilskuddet ikke innebærer overkompensasjon. Videre skal det fastlegges hvordan omkostningene til utførelsen av forpliktelsen til offentlig tjeneste skal ivaretas og hvordan inntektsfordelingen mellom oppdragsgiver, og operatør skal være. Oppdragsgiver kan i kontrakten bestemme at den operatøren som tildeles kontrakten må overta ansatte fra tidligere operatør på samme måte som om det hadde dreid seg om en virksomhetsovertakelse, jf. artikkel 4 (7).

Videre foreslås det at alle kompetente myndigheter årlig skal offentliggjøre en detaljert oversikt over alle forpliktelser til offentlig transport som den myndigheten er ansvarlig for. Kompetent myndighet vil også bli forpliktet til å offentliggjøre informasjon om intensjonen om tildeling av kontrakt til offentlig tjeneste ett år forut for anbudsinvitasjonen eller den direkte tildelingen av kontrakten, jf. artikkel 7.

For buss gjelder at halvparten av alle kontrakter om offentlige tjenester skal oppfylle kravene i forordningen innen 4 år. Forordningen vil gjelde for alle kontrakter innen bussektoren 8 år etter at den trer i kraft. For jernbane gjelder at halvparten av alle kontrakter om offentlige tjenester skal oppfylle kravene i forordningen innen 5 år. Forordningen vil gjelde for alle kontrakter innen jernbanesektoren 10 år etter at den trer i kraft, jf. artikkel 8.

For kontrakter som faller inn under regelverket om offentlige anskaffelser gjelder ikke reglene i artikkel 5 om hvordan kontrakten skal inngås og artikkel 8 om overgangsregler. De øvrige reglene i forslaget, for eksempel reglene i artikkel 4 om obligatorisk innhold i kontraktene og reglene i artikkel 7 om offentliggjøring, er ment å gjelde også for kontrakter som faller inn under regelverket om offentlige anskaffelser. Utgangspunktet er at bruttokontrakter faller inn under regelverket om offentlige anskaffelser, mens nettokontrakter (tjenestekonsesjoner) fullt ut vil komme inn under forslaget til forordning.

Reglene i forslaget om innhold i kontraktene, herunder varighet og arbeidstakerrettigheter, offentliggjøring og overgangsbestemmelser gjelder også for kontrakter som etter forslaget ikke kreves konkurranseutsatt. Når det gjelder tilskudd som tildeles i kontrakter som ikke konkurranseutsettes, skal tildelingen følge bestemmelsene i vedlegget til forordningen. Vedlegget oppstiller regler med tanke på å unngå at tilskudd innebærer en overkompensasjon, og skal sikre gjennomsiktighet i tildelingsprosessen.

Det vises imidlertid til at Rådet i Rådsmøte den 9. juni 2006 la frem et kompromissforslag. Rådsforslaget som er utarbeidet er ment som et kompromiss mellom de ulike interessene i EU-landene. Det er på den ene side tatt hensyn til introduksjonen av regulert konkurranse i kollektivtransportsektoren, og på den annen side kompetente myndigheters behov for å kunne organisere kollektivtransporten i samsvar med nasjonale og lokale særegenheter. Generelt går dette kompromissforslaget langt i retning av de norske posisjonene som har vært fremmet på området. Rådskompromisset ble behandlet av Parlamentet i plenum den 9.-10. mai 2007, ved andregangshøring. Forutfor behandlingen i Parlamentet ble det inngått et kompromiss mellom de tre EU-institusjonene. Parlamentet vedtok disse endringene, de er gjengitt rett nedenfor. Vedtaket (avstemmingen) i Parlamentet innebærer at det som nå gjenstår er en formell vedtagelse i Rådet. Dette vil mest sannsynlig skje på et rådsmøte i løpet av sommeren.

I rådskompromisset fra juni 2006 er for det første adgangen til direkte tildeling utvidet, slik at all jernbanetransport, unntatt trikk og metro (t-bane) kan unntas fra konkurranseutsetting. For det andre er den øvre beløps og produksjonsgrensen for når kontrakter til små og mellomstore bedrifter (bedrifter som har mindre enn 20 kjøretøy) kan tildeles direkte hevet fra henholdsvis 1 til 1,7 millioner euro, og fra 100 000 til 500 000 km. per år. Terskelverdiene for små og mellomstore bedrifter er hevet i parlamentsvedtaket til 23 kjøretøyer, gjennomsnittlig årlig kontraktsverdi hevet til 2 millioner euro eller 600 000 vognkm. per år.

På den annen side er det i rådskompromisset foreslått tiltak for å balansere innskrenkingen av konkurranseprinsippet. For det første begrenses den maksimale lengden for direkte tildeling til jernbane til 10 år (ikke 15 år, med mulighet for forlengelse i inntil 50 prosent av kontraktstiden som etter den generelle regelen). For det andre innføres transparenstiltak som krever at myndighetene informerer om intensjonen om å inngå kontrakt av tjenester, samt begrunner intensjonen, når tjenestekjøpet gjøres ved direkte tildeling. Parlamentet har ikke vedtatt noen endring på dette punkt.

I tillegg til det som er nevnt ovenfor er det gjort endringer i overgangsreglene. Det viktigste er at forordningen trer i kraft 3 år, og ikke 2 år etter, kunngjøringen i EU's Official Journal. Dessuten forlenges den totale overgangsperioden til 12 år. Ved Parlamentets behandling ble dette reversert; slik at forordningen trer i kraft innen 2 år etter kunngjøring, og overgangsperioden er redusert til 10 år. Dette antas ikke å medføre særskilte problemer.

Kompromissforslaget tar også høyde for at arbeidstakeres rettigheter i konkurranseutsettingsprosesser kan sikres i tråd med krav i nasjonal rett. Det er ingen endring på dette punkt.

Merknader

Forslaget er fremmet med henvisning til artikkel 71 og 89 i EF-traktaten.

Norsk rett på området:

Innen veitransportsektoren er det i Norge fylkeskommunenes kjøp av busstjenester og tildeling av eneretter som vil komme inn under reglene i forslaget. I 2006 var 26 prosent av den lokale ruteproduksjonen, målt i rutekm., konkurranseutsatt. Målt i antall passasjerer var imidlertid 40 prosent konkurranseutsatt. Det synes dermed som ruter med stort belegg har blitt konkurranseutsatt først. Fylkeskommunene synes dessuten i stor grad å benytte bruttokontrakter ved anbud.

Når det gjelder langdistansetransport med buss (ekspressbusser) er dette markedet åpnet for konkurranse. Disse rutene mottar ikke tilskudd eller eneretter, slik at dette markedet ikke vil bli berørt av forslaget. Det følger av yrkestransportloven av 21. juni 2002 nr. 45 (ytl.) § 18 at bruk av anbud er frivillig ved tildeling av løyve for persontransport med motorvogn i rute. Innen skinnegående transport er kun enkelte persontransportstrekninger åpnet for konkurranse.

Særlig om EØS-retten på området:

Kollektivtransport på jernbane og vei kan karakteriseres som tjenester av allmenn økonomisk betydning. Operatørene mottar driftstilskudd for utførelse av disse tjenestene. Ved tildeling av tilskudd må det vurderes om tildelingen er i samsvar med EØS-reglene om statsstøtte. EØS-avtalen del III kapittel 6 har egne regler om transport. EØS-avtalen artikkel 49 inneholder bestemmelser om støtte til transportsektoren (vei og bane). Denne bestemmelsen er uttømmende gjennomført ved rådsforordning nr. 1191/69 om medlemsstatenes forpliktelser i forbindelse med forpliktelser som har sammenheng med begrepet offentlig tjenesteytelse innen transport med jernbane, på vei og innenlands vannvei og rådsforordning nr. 1107/70 om støtte til transport med jernbane, vei og innenlands vannvei. Rådsforordning nr. 1191/69 og nr. 1107/70 er implementert i norsk rett ved forskrift av 11. august 1995 nr. 716 om gjennomføring av fellesregler om innenlands transport i EØS-avtalen § 1 nr. 4 og nr. 7. EØS-avtalens generelle regler om statsstøtte, jf. del IV kapittel 2, kommer ikke til anvendelse for transport på vei og med jernbane. I utgangspunktet vil tilskudd være forenlig med EØS-avtalen hvis det er tildelt i tråd med bestemmelsene i rfo. 1191/69.

Rådsforordning 1191/69 har ikke bestemmelser om hvordan kontrakter om offentlig tjeneste skal inngås. Forordningen inneholder imidlertid generelle rammer for forpliktelse til offentlig persontransport og metoder for beregning av hva som er rimelig kompensasjon. Problemet med forordningen er at den ikke lenger er i tråd med de faktiske økonomiske forhold i sektoren. Det har utviklet seg ulik praksis i EØS-landene, og den rettslige situasjonen på området er uklar. En avklaring av rettssituasjonen er særlig viktig med tanke på å fjerne tvilen om at tilskudd til landtransportsektoren innebærer ulovlig statsstøtte.

For støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning innen andre sektorer har det utviklet seg regler gjennom rettspraksis, blant annet i sak C-280/00, Altmark-dommen. Disse reglene er siden blitt vedtatt gjennom retningslinjer fastsatt av Kommisjonen, og forventes å bli vedtatt av EFTAs overvåkningsorgan (ESA) etter at de er tatt inn i EØS-avtalen. De samme prinsippene som følger av rettspraksis og de nevnte retningslinjene gjelder også for transportsektoren i land som har valgt å unnta lokal- og regionaltransport for reglene i rfo. 1191/69. Forslaget til forordning legger opp til å tilpasse reglene i transportsektoren til de øvrige sektorene, med de modifikasjoner som er nødvendige.

Norsk politikk på området - konsekvenser:

I regjeringserklæringen står det at regjeringen vil vurdere å gå i dialog med fylkeskommunene om å avvente videre bruk av anbud til man har skaffet seg bedre kunnskap om effektene av anbud i kollektivtransporten. Videre står det at regjeringen ikke vil bruke anbud for flere strekninger for persontransport med jernbane. Arbeidstakere skal sikres de samme rettighetene som ved virksomhetsoverdragelse.

Når det gjelder veitransport vil plikten til å konkurranseutsette kollektivtransporten bli videre enn det som følger av dagens regler.

Når det gjelder skinnegående transport vil forslaget føre til plikt til konkurranseutsetting på lokale strekninger. Forslaget legger opp til stor frihet for nasjonale myndigheter til å fastsette hva som faller innenfor begrepet lokaltransport. Dette gir norske myndigheter stor fleksibilitet med tanke på å bestemme hva som skal konkurranseutsettes. Det antas at enkelte av NSBs lokaltogtjenester vil måtte konkurranseutsettes. Her må det foretas en nærmere vurdering av hva som skal anses som lokaltogtjenester. Den største delen av norsk jernbanetransport vil imidlertid ikke måtte

konkurranseutsettes som følge av forslaget. T-bane og sporvognstjenester vil klart falle innenfor området lokal transport. Det kan imidlertid settes spørsmålstegn ved om t-bane- og trikketransporten, som hovedsakelig gjelder Oslo, kan unntas fra plikten til konkurranseutsetting fordi de selskap som ivaretar denne transporten (underselskap av AS Oslo Sporveier) kommer inn under unntaket for 'intern operatør', jf. artikkel 5 (2) sammenholdt med artikkel 2 (j). Ettersom unntaket kun gjelder for lokale kompetente myndigheter anses det ikke aktuelt å vurdere spørsmålet i forhold til NSB, ettersom det er staten som er ansvarlig for kjøp av jernbanetjenester.

Når det gjelder arbeidstakeres rettigheter lar forslaget det være opp til kompetente myndigheter å vurdere hvorvidt det skal stilles krav om at ansatte sikres samme rettigheter som ved virksomhetsovertakelse. Dette er i samsvar med nærhetsprinsippet; prinsippet om at beslutninger skal tas på så lavt nivå som hensiktsmessig med tanke på at beslutningsprosessen skal være nær sluttbruker. Dette kan begrense nasjonale myndigheters mulighet til å sette dette som et generelt krav ved konkurranseutsetting, og er noe avvikende fra det som er nevnt i regjeringserklæringen.

Da Kommisjonens forslag fra juli 2005 gikk lenger enn ønsket fra norsk side har Norge har hatt møte med representanter fra EU-kommisjonen for å fremme norske synspunkter. I tillegg har Samferdselsministeren tatt opp saken i møte med kommisæren for DG TREN i Kommisjonen og i møter med Østerrike, Finland og Tyskland som har hatt formannskapet i EU fra våren 2006 og frem til nå.

Behov for endringer i regelverk:

Forslaget vil kreve endringer i yrkestransportloven og jernbaneloven med tilhørende forskrifter, samt i forskrift om gjennomføring av fellesregler om innenlands transport i EØS-avtalen § 1 nr. 4 og nr. 7.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil få konsekvenser for kompetente myndigheters kjøp av tjenester innen kollektivtransport ved at konkurranseutsetting vil måtte brukes i større grad enn det som er praksis i dag. På sikt antas det at myndighetene vil spare penger og/eller styrke kollektivtilbudet ved å konkurranseutsette tjenester på områder med virksom konkurranse. I områder hvor det ikke er konkurranse i markedet kan det være mer tvilsomt hvilke økonomiske og kvalitative utslag plikten til konkurranseutsetting vil medføre.

Fylkeskommunene bruker allerede per i dag anbud i et visst omfang. Konkurranseutsetting vil derfor ikke være en ukjent arbeidsmåte for disse myndighetene. Direkte kjøp krever også en viss ressursbruk, blant annet i forbindelse med forhandlinger. De administrative konsekvensene av forslaget bør ikke overdrives.

Det bemerkes at kravet om å gjøre intensjonen om å inngå kontrakt om kollektivtjenester skal kunngjøres på forhånd, og kravet om årlig rapportering om kontrakter, vil medføre noe administrativt merarbeide.

Sakkyndige instansers merknader:

Forslaget til forordning ble sendt på høring høsten 2005. Høringsfristen var 27. januar 2006. Flere av høringsinstansene peker på viktigheten av at det kommer klare regler på området. FAD og Konkurransetilsynet stiller seg positive til at forslaget som hovedregel legger opp til bruk av konkurranse. Konkurransetilsynet viser til at konkurranseutsetting av offentlige transportoppdrag er et sentralt virkemiddel for å styrke kollektivsektoren ved at den blir mer effektiv. Det pekes på at konkurranseutsetting vil gi økte gevinster i form av lavere kostnader, bedre tjenester, større andel av kollektivbrukere og positive miljøeffekter. Enkelte høringsinstanser mener valg av kontraktsform bør være frivillig, og at tvungne regler om dette er et brudd på nærhetsprinsippet. Det vises i denne sammenheng til EUs hvitebok om tjenester av allmenn økonomisk betydning som fastslår at nærhetsprinsippet skal respekteres, og at de

enkelte medlemsland selv skal bestemme hvilke tjenester som er av allmenn økonomisk betydning.

Når det gjelder beløps- og produksjonsgrensene for når konkurranse skal benyttes er høringsuttalelsene sprikende, likevel med en overvekt som peker på at grensene burde vært høyere. Også når det gjelder krav til offentliggjøring av intensjon om kontraktsinngåelse og oversikt over kontrakter er høringsinstansene sprikende i synet på om dette vil medføre nevneverdig merarbeid. Flere høringsinstanser viser til at forslaget vil medføre mer administrativt arbeid, men at det samtidig vil føre til effektiviseringsgevinster.

Enkelte høringsinstanser har vist til at dokumentasjonskravet for kostnader i en kontrakt er for strenge. Det er nevnt at en slik oppdeling som kreves vil være naturlig ved direkte kjøp, men ikke ved bruk av anbud.

Når det gjelder skinnegående transport peker flere høringsinstanser på at de ikke mener det er nødvendig å unnta transport med regional- og langdistansetog fra konkurranseutsetting. NSB viser imidlertid til at de ikke mener at Norge har togstrekninger som vil falle inn under begrepet lokaltransport, og dermed være underlagt konkurranseutsetting etter forslaget. Oslo Sporveier mener transport med trikk og t-bane vil være unntatt konkurranseutsetting fordi dette drives ved intern operatør for Oslo kommune. Det vises også til at kravet i vedlegget for kontrakter som ikke konkurransesettes, om å sannsynliggjøre normalkostnadene i bransjen, vil være vanskelig å oppfylle for skinnegående transport fordi det ikke er sammenlignbar transport i markedet.

Spørsmålet om arbeidstakerrettigheter har engasjert mange høringsinstanser. AID bemerker at forslaget ved å åpne for at arbeidstakere kan gis samme rettigheter som ved virksomhetsoverdragelse, stiller arbeidstakerne i en bedre situasjon enn de ellers ville vært i. Med henvisning til regjeringserklæringen vurderes dette som positivt. AID mener imidlertid forslaget, med tanke på forutberegnelighet, burde gi nærmere retningslinjer for kompetente myndigheters skjønn.

Norsk transportarbeiderforbund er i mot bruk av anbud i kollektivtransporten, og viser til at bruk av anbud har vært en katastrofe for arbeidstakerne når det gjelder arbeidsforhold og arbeidsmiljø. Subsidiært er forbundet positiv til at den maksimale kontraktstiden er forlenget. Hvis forslaget går igjennom mener transportarbeiderforbundet at reglene som sikrer arbeidstakere samme rettigheter som ved virksomhetsoverdragelse må inn i yrkestransportloven for å sikre at de kommer til anvendelse på ethvert anbud og gir de ansatt lovfestet rett til ansettelse hos ny operatør. Yrkestrafikkforbundet uttaler seg i samme retning som transportarbeiderforbundet, men mener reglen om at anbud skal behandles som virksomhetsoverdragelse må slås fast som en tvingende regel i forslaget.

Landsorganisasjonen, Norsk Lokomotivmannsforbund, Norsk Jernbaneforbund og Fagforbundet ber om at forslaget avvises. Dette begrunnes med at forslaget ensidig fokuserer på konkurranseutsetting basert på laveste pris og ikke kvalitet i kollektivtilbudet. Forbundene mener det ikke er tilstrekkelig at beslutningen om hvorvidt reglene om virksomhetsoverdragelse skal følges overlates til kompetente myndigheter. Det kreves at de ansatte ved skifte av operatør som følge av anbud skal ha beskyttelse for lønn, pensjon, faglige kollektivavtaler og arbeidsforhold for øvrig.

Kapittel II Veitransport

KOM (2006) 569 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om forvaltning av veiinfrastrukturens sikkerhet

Sammendrag av innhold

Kommisjonen meddelte i sin hvitbok av 2001 om den europeiske transportpolitikk fram til 2010 og i sin meddelelse om et europeisk handlingsprogram for trafikksikkerhet av 2003 at den ville ta et

initiativ vedrørende veginfrastrukturens sikkerhet. Det foreliggende forslag til infrastrukturdirektiv er en oppfølging av dette, og et bidrag til å nå EUs mål om å halvere antall drepte i vegtrafikken innen 2010. Målet med direktivforslaget er å integrere sikkerhetsaspektet i alle faser av planlegging, prosjektering og drift av veginfrastruktur i det trans-europeiske nett. Forslaget skal sikre at veginfrastrukturforvaltere får den nødvendige veiledning, utdanning og informasjon for å kunne øke vegnettets sikkerhet til gagn for trafikanter og befolkning som helhet.

Merknader

Krav til konsekvensanalyser finnes i dag i Plan- og bygningsloven. For øvrig finnes det ikke lovmessige krav når det gjelder blackspotanalyse, trafikkisikkerhetsrevisjon eller trafikkisikkerhetsinspeksjon. Derimot finnes rutiner for slike tiltak internt i Statens vegvesen. Det gjelder Håndbok 115 om Blackspotanalyser og Håndbok 222 om Trafikkisikkerhetsrevisjoner og -inspeksjoner.

Dersom direktivet blir innført vil det få en viss betydning for trafikkisikkerhetsarbeidet i Statens vegvesen, fordi innsatsen innen trafikkisikkerhetsrevisjon og trafikkisikkerhetsinspeksjon vil måtte intensiveres på det trans-europeiske nett. Det vil imidlertid ikke få noen konsekvenser for den enkelte borger.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært til behandling i spesialutvalget for transport.

Kapittel III Transport med jernbane

KOM (2004) 144 Forslag til forordning om kompensasjonsordninger ved kontraktsbrudd i godstransport med jernbane

Sammenheng av innhold

Kommisjonen fremmet 3. mars 2004 et forslag til forordning om kompensasjonsordninger ved kontraktsbrudd i godstransport med jernbane, COM (2004) 144, 2004/0050 (COD).

Forslaget er hjemlet i Romtraktaten, Artikkel 71 (1). Forslaget skal vedtas etter samarbeidsprosedyren i Romtraktaten, Artikkel 251.

Bakgrunnen for forslaget er et ønske om økt transport av gods med jernbane i Europa. I EU er det åpnet for økt konkurranse for internasjonal godstransport. Gjennom jernbanepakke II, som ble vedtatt våren 2004, vil hele det europeiske jernbanenettet bli åpnet for godstransport (fra 1. januar 2006 for internasjonal godstransport og fra 1. januar 2007 for nasjonal godstransport). Videre ble det i jernbanepakke II lagt opp til felles sikkerhetsregler og krav om interoperabilitet mellom de ulike jernbanesystemene. Disse tiltak vil lette muligheten for økt godstransport med jernbane. Imidlertid mener EU-kommisjonen at det også bør stilles krav til kvaliteten på den godstransport som utføres slik at kundene vil finne det attraktivt å bruke jernbanen. Derfor foreslår EU-kommisjonen et utkast til forordning om kompensasjonsordninger ved kontraktsbrudd i godstransport med jernbane.

De regler om kompensasjonsordninger i godstransport som finnes i dag er hjemlet i den internasjonale jernbanekonvensjonen COTIF, bilag CIM, enhetlige rettsregler for avtale om internasjonal transport av gods på jernbane. De minimumskravene som stilles i h.h.t. konvensjonen er imidlertid ikke av særlig relevans, da bl.a. erstatningsbeløpene er meget lave. Forslaget til forordning tar imidlertid utgangspunkt i CIM, men reflekterer bedre behovene i dagens transportmarked. Samtidig understrekes at avtalefrihet er viktig, slik at man i forordningen kun stiller noen minimumskrav om erstatning, kvalitetskrav, erstatningsnivå, infrastrukturforvalters ansvar og informasjon til kunder m.v.

Forslaget regulerer plikter for jernbaneforetakene og deres kunder til å definere kvalitetskrav for godstransport med jernbane, herunder kompensasjonsordninger. Forordningen skal gjelde for all nasjonal og internasjonal godstransport i EU. Forslaget skal også gjelde transport til og fra tredjeland i tilfelle det er inngått avtale med tredjeland som omfattes av forordningen.

Kvalitetskrav for godstransport med jernbane skal som nevnt ovenfor i utgangspunktet baseres på avtale mellom partene. Imidlertid må følgende krav være inkludert i kontrakten for at den skal være gyldig:

- a) enighet om tidspunkt for overlevering av gods, vogner etc mellom jernbaneforetak og godskunder
- b) ankomsttid og kompensasjon i tilfelle forsinkelser
- c) kompensasjon ved tap eller skade på gods
- d) kompensasjon i tilfelle jernbaneforetaket innstiller tog
- e) kompensasjon i tilfelle kunden kansellerer transportoppdraget
- f) partene skal bli enige om hensiktsmessige prosedyrer for å kontrollere at kvaliteten i kontrakten ivaretas.

Oppfyller ikke partene kontraktskravene kommer erstatningsreglene til anvendelse. F. eks. er erstatning for tap eller skadet gods satt til maksimum 75 Euro pr. kilo manglende masse. Dette kan imidlertid i visse tilfeller fravikes i kontrakt slik at maksimumsbeløpet blir større enn nevnt. Erstatning for forsinkelse skal avtales i kontrakten. For "block trains" skal f.eks. erstatningen ikke være lavere enn 5 % eller være over 25 % av transportprisen. Kompensasjon i tilfelle manglende informasjon om forsinkelser skal ikke være lavere enn 5 % av transportprisen. Det er også inntatt bestemmelser om kompensasjon for indirekte tap. Denne skal ikke overstige 4 ganger transportprisen.

Partene skal enes om en prosedyre som skal brukes i tilfelle det oppstår uenighet om den inngåtte kontrakten.

I tilfelle infrastrukturforvalter er ansvarlig for forsinkelser er denne ansvarlig overfor jernbaneforetaket.

Ansvar i henhold til "ordinære" standardvilkår, som bl.a. skyld, force majeure eller omstendigheter som ikke kan unngås, omfattes ikke av utkast til forordning.

Merknader

I Norge finnes ikke særskilt regelverk om erstatning i forbindelse med godstransport mer jernbane, unntatt for internasjonal godstransport med jernbane i henhold til de regler som er nevnt i den internasjonale jernbanekonvensjonen COTIF, jf. lov 10. desember 2004 nr. 82 om overenskomst om internasjonal jernbanetrafikk (COTIF-loven). Lovhjemmel må vurderes nærmere.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har vært på høring til berørte myndigheter og organisasjoner i Norge. de fleste høringsinstanser mener at det bør vises tilbakeholdenhet med å regulere forhold som prinsipielt bør avtales direkte mellom partene i markedet.

Forslaget har vært til behandling i spesialutvalget for transport.

KOM (2005) 190 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning (EF) nr. 881/2004 om etablering av et europeisk jernbanebyrå som omhandler "term of office" til administrerende direktør i ERA

Sammendrag av innhold

Kommisjonens forslag av 13. mai 2005 omhandler endringer i reglene om tilsetning og forlengelse av mandatperioden for administrerende direktør, artikkel 31 pkt. 3. Forlengelse av mandatperioden kan i følge forslaget kun gjøres etter en evaluering fra Kommisjonen og for

maksimalt 4 år. En evaluering skal særskilt være basert på resultat og innsats fra den første mandatperioden samt på byråets oppgaver og forpliktelse i årene fremover. Begrunnelse for endringen er å harmonisere reglene for ledende personell i de europeiske byråene. Tilsvarende endringer gjøres i nærmere 20 andre byråer.

Merknader

For Norge har endringen liten praktisk betydning. Norge har som EØS-medlem ikke stemmerett i ERAs styre, og kan ikke delta i valget av administrerende direktør.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget sendes ikke på høring, da innholdet ikke er av særlig relevans for Norge.

KOM (2006) 785 Forslag til forordning om endring av forordning (EF) nr. 881/2004 om etablering av et europeisk jernbanebyrå

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la 13. desember 2006 frem forslag til endring i forordning 881/2004 om etablering av et europeisk jernbanebyrå, KOM(2006)785, 2006/0274 (COD). Forslaget er hjemlet i Romatraktaten, Artikkel 71 (1).

Bakgrunnen for forslaget er å lette jernbanetransport over landegrensene, slik at godkjenningsprosedyrene for rullende materiell i de enkelte landene i forbindelse med grensekryssende trafikk forenkles. Rullende materiell som er godkjent i et EU/EØS-land skal ikke behøve gjennomgå en ny godkjenningsprosedyrer utover det som er nødvendig for den infrastrukturen som skal trafikkeres. I den forbindelse foreslås det å legge ytterligere oppgaver til det europeiske jernbanebyrået, European Railway Agency (ERA).

Nedfor følger de sentrale endringene i ERA-forordningen:

1. ERA skal samle inn informasjon om og granske de nasjonale reglene om tillatelse til ibruktaking av rullende materiell, herunder gruppere disse i h.h.t. foreslått ny artikkel 14a i sikkerhetsdirektivet. Dette arbeid skal skje i samråd med de nasjonale sikkerhetsmyndighetene.
 2. ERA skal kunne kontrollere at de tekniske kontrollorganer som medlemslandene har utpekt i h.h.t. direktiv 2001/16/EF og 96/48/EF om samtrafikkevnen i jernbanesystemene, oppfyller vilkårene i disse direktivets vedlegg VII.
 3. I ny artikkel 16a foreslås det at ERA skal vurdere forholdet mellom vogninnehavere og jernbaneforetak hva gjelder vedlikehold. Denne vurderingen skal særlig omfatte vogninnehavernes kompetanse (organisering, personell og utstyr) for å gjennomføre vedlikehold på de vogner det har ansvar for, om det har de nødvendige verktøy for å overvåke og påse at vognene er i den stand som er påkrevd i h.h.t. regelverket m.v. Kommisjonen skal på bakgrunn av ERAs vurdering, om nødvendig, utarbeide en rekommendasjon om innføring av en frivillig eller obligatorisk sertifiseringsordning for vogninnehavere.
- ERA skal utviklingen og implementeringen av den europeiske trafikkstyringssystemet (ERTMS), og støtte Kommisjonen i koordineringen av innstalleringen av ERTMS langs med TEN-nettets transportkorridorer. Videre skal ERA i den forbindelse sammen med de tekniske kontrollorganene og de nasjonale sikkerhetsmyndighetene overvåke prosedyrene for verifisering og ibruktaking av særskilte prosjekter.
- ERA foreslås videre å bli tillagt ad hoc-oppgaver, enten gjennom avtale med Kommisjonen eller på forespørsel fra Kommisjonen. Slike ad hoc-oppgaver må være i samsvar med byråets mål i h.h.t. artikkel 1.

Merknader

Utvivelse av ERAs arbeidsområde vil kreve økte ressurser i ERA, både personell og økte budsjetter. Dette vil også innebære noe økt tilskudd fra Norge til ERAs virksomhet. Norge betaler i dag ca 2,3 mill kr årlig justert i forhold til andelen av ERAs budsjett og aktuell valutakurs. Økte

ressurser og et større aktivitetsnivå i ERA vil samtidig innebære økte oppgaver for sikkerhetsmyndighetene, og for Norges del for Statens jernbanetilsyn.

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget er sendt på høring til myndigheter, organisasjoner og aktørene i jernbanemarkedet.

KOM (2004) 143 Forslag til forordning om passasjerers rettigheter og plikter ved internasjonal jernbanetransport

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la den 3. mars 2004 frem forslag til forordning om passasjerers rettigheter og plikter ved internasjonal jernbanetransport, COM(2004) 143, 2004/0049 (COD).

Forslaget er hjemlet i Romatraktaten, Artikkel 71 (1). Forslaget skal vedtas etter medbestemmelsesprosedyren, jf. Romatraktaten, Artikkel 251.

Bakgrunnen for forslaget er bl.a. ønsket om å styrke rettighetene for passasjerer på internasjonale jernbanetransporter. Forslaget setter minimumskrav til informasjon som skal gis til de reisende før, på og etter reisen, avtalevilkår, jernbaneforetaks erstatningsansvar ved ulykker, forsinkelser og innstilte tog, krav om assistanse for funksjonshemmede, krav om samarbeid mellom jernbaneforetak samt stiller krav om etablering av et klageorgan.

Virkeområde

Forslaget innfører rettigheter og plikter for passasjerer i internasjonal jernbanetransport. Disse internasjonale transporter må utføres av jernbaneforetak som har lisens i h.h.t direktiv 95/18/EC, for at forordningen kommer til anvendelse. Forordningen gjelder også for tredjeland som EU har avtale med. Forslaget kommer til anvendelse på elektronisk informasjon og reservasjonssystemer for jernbane (CRST) som omfatter informasjon om internasjonale jernbanereiser, salg av billetter og reservasjon av slike reiser. Forordningen foreslås også å gjelde for turoperatører som selger jernbanereiser.

Informasjon og billetter

Minimumskrav til informasjon før reisen gjelder bl.a. rutetider og betingelser for raskeste reise og for laveste pris, tilgjengelighet for funksjonshemmede, tilgjengelighet for sykler, tilgang til plasser for røykere/ikke-røyker, første og andre klasse, herunder sovevogner, service om bord og opplysninger om pågående aktiviteter som kan forsinke reisen mv. Opplysninger skal også omfatte andre jernbaneforetak som inngår i den aktuelle transporten.

Under reisen skal det gis informasjon om følgende:

- service ombord
- neste stasjon
- forsinkelser
- korresponderende tog m.v.
- sikkerhet og "security"

Informasjonen skal som et minimum gis på det språk der reisen foregår.

Etter reisen skal det gis informasjon om følgende:

- prosedyrer og steder for mistet bagasje
- prosedyrer for å fremlegge klager

Billetten skal som et minimum inneholde informasjon om hvilket jernbaneforetak som utfører transporten, gyldighet, betingelser for å bruke billetten, billettpris, inkludert skatter og avgifter. En systemleverandør som tilbyr billetter må ikke diskriminere jernbaneforetak som vil delta i edb-baserte reservasjonssystemer.

Jernbaneforetak/turoperatører skal tilby billetter for internasjonale jernbanetransporter i alle tilfeller til hovedstasjoner og foretakene må samarbeide for å kunne tilby billetter for internasjonale reiser. Det er satt krav om at man skal tilby billetter som gjelder hele strekningen, og om hvordan disse kan bestilles, for eksempel på hovedstasjoner, via telefon/internett uten ekstra kostnad og i visse tilfeller også ombord på togene.

Erstatningsansvar for jernbaneforetak

Jernbaneforetaket er ansvarlig for død og skade på passasjerer når ulykken inntruffet på toget eller i forbindelse med på- og avstigning. Jernbaneforetaket er også i slike tilfeller ansvarlig for passasjerers personlige effekter, inkludert håndbagasje, som blir skadet eller gått tapt. I øvrige tilfeller er jernbaneforetaket kun ansvarlig for bagasje som går tapt eller blir skadet om dette kan skyldes selskapet (opp til 1 800 EUR). Annen bagasje som jernbaneforetaket har tatt ansvaret for, vil de være erstatningsansvarlig for opp til 1 300 EUR.

Jernbaneforetak plikter å ha forsikring i h.h.t. direktiv 95/18/EC, og det foreslås et minimum forsikringsbeløp på 310 000 EUR pr. passasjerer.

Jernbaneforetaks erstatningsansvar ved død eller skade er ubegrenset. For skade som ikke overstiger 220 000 EUR skal jernbaneforetak ikke kunne fraskrive eller begrense sitt ansvar. Utover dette beløpet skal jernbaneforetaket ikke være ansvarlig hvis det kan bevise at det ikke har opptrådt uaktsomt eller med forsett. Ved død eller skade skal jernbaneforetak innen 15 dager forskuttere en utbetaling på minst 21 000 EUR for å dekke akutte økonomiske behov.

Jernbaneforetak er ansvarlig for forsinkelser, herunder forsinkelser som innebærer tapt korrespondanse og/eller innstilt internasjonal transport, herunder indirekte tap dersom forsinkelsen overstiger en time. Dette gjelder imidlertid ikke om årsaken alene skyldes eksepsjonelle omstendigheter, f. eks naturkatastrofer, terror eller krig.

F.eks. vil reisende ved internasjonal togreise på opp til 4 timers lengde og med en forsinkelse på over 120 minutter få 100 % kompensasjon. Ved tapt korrespondanse eller innstilt tog skal passasjerer kunne velge mellom å få tilbake pengene for billetten og om det er relevant, en retur billett, eller få endret billetten til bestemmelsesstedet med sammenlignbar transport. Passasjerer har også rett til å få informasjon om forsinkelser m.v. så snart som mulig og maksimalt 10 minutter etter den opprinnelige avgangstiden. Samtidig skal passasjerer, avhengig av ventetider m.v., få mat og drikke, hotellovernatting, transport til overnattingsstedet og lignende.

Erstatningsreglene vil også gjelde i tilfelle deler av jernbanetransporten foretas med ferje, om ikke erstatningsbestemmelsene med den maritime transporten er mer fordelaktig for passasjerene. Innstilles jernbanetransporten og reisen isteden må foretas med annet transportmiddel vil likevel reglene i denne forordning komme til anvendelse.

Utføres transporten av flere jernbaneforetak vil disse være solidarisk ansvarlige i tilfelle skade m.v. Jernbaneforetakenes ansvar omfatter også feil begått av eget personale og andre personer som brukes for å utføre transporten, for eksempel ansatte hos infrastrukturen.

Krav på grunnlag av jernbaneforetaks ansvar for passasjerers død eller skade bortfaller tre år fra ulykken eller hos andre berettigede tre år fra passasjerers død, maksimum fem år fra da ulykken inntraff.

Forordningen inneholder videre bestemmelser om regress mot infrastrukturforvalter og bestemmelser om at reglene i forordningen ikke kan begrenses i kontrakt.

Funksjonshemmede

Den som er ansvarlig for jernbanestasjoner skal tilby funksjonshemmede assistanse ved av- og påstigning samt i forbindelse med korresponderende tog. Krav til assistanse må fremsettes minst 24 timer i forveien av jernbaneforetak eller turoperatør.

Jernbaneforetak og/eller turoperatør skal tilby funksjonshemmede assistanse ombord på toget samt ved av- og påstigning. Også her skal slike krav fremsette minst 24 timer i forveien.

Stasjonsansvarlig skal opprette plasser, på og utenfor stasjonen, hvor funksjonshemmede kan opplyse om sin ankomst til stasjonen og be om assistanse.

Kvalitet og "security"

Jernbaneforetak skal treffe adekvate tiltak for å sørge for et høyt "security"-nivå på stasjoner og på tog.

Jernbaneforetak skal utarbeide kvalitetskrav for internasjonale jernbanereiser, som bl.a. skal gjelder informasjon, prinsipper om håndtering av forstyrrelser, renhold, hvordan håndtere klager og assistanse som tilbys til funksjonshemmede. Det stilles også krav til at jernbaneforetak hvert

år skal offentliggjøre, sammen med årsrapporten, sine kvalitetskrav og hvordan disse følges opp.

Klager

Jernbaneforetak som utfører internasjonale jernbanetjenester skal etablere en klageordning. Klager kan fremmes på de språk som brukes i de land hvor reisen foregikk, på det språk hvor billetten ble kjøpt, eller på engelsk, fransk eller tysk. Det skal svares på det språk som klagen er fremsatt på. Som hovedregel skal en klage besvares innen 20 arbeidsdager etter mottagelsen.

Håndheving

Medlemslandene skal utpeke et organ ansvarlig for håndhevelse av forordningen. Når det er hensiktsmessig skal organet treffe nødvendige tiltak for å sikre at passasjerrettighetene i h.h.t forordningen respekteres. Organet skal være uavhengig av infrastrukturforvalter, avgiftsorgan, fordelingsorgan eller jernbaneforetak. Slike organer skal samarbeide over landegrensene bl.a. slik at de samme prinsippene for beslutninger blir lagt til grunn i de ulike landene. Passasjerer kan klage til disse organer eller andre klageorgan som er opprettet i medlemsstaten, om et påstått brudd på reglene i forordningen.

Medlemslandene skal påse at det blir ilagt straff for overtredelser i forordningen.

Kommisjonen skal bistås av en komité i h.h.t. direktiv 91/440/EC.

Passasjerers forpliktelser

Jernbaneforetak kan kreve at passasjerer:- uten gyldig billett skal, i tillegg til transportprisen, betale et tilleggsgebyr som ikke overstiger 100 % av transportprisen

- som nekter å betale transportprisen eller tilleggsgebyret, skal avbryte reisen.

For øvrig skal jernbaneforetakene kreve at passasjerer som representerer en sikkerhets- eller "security"-risiko, eller for øvrig er til bry, avslutter reisen uten kompensasjon.

Merknader

I Norge finnes ikke særskilt regelverk om passasjerrettigheter ved internasjonal jernbanetransport, unntatt i den internasjonale jernbanekonvensjonen COTIF, bilag A, CIV, Enhetlige rettsregler for avtale om internasjonal transport av reisende på jernbanene, jf. lov 10. desember 2004 nr. 82, COTIF-loven. Den foreslåtte forordningen bygger på COTIF, CIV, men inneholder i tillegg områder som ikke er dekket av denne, slik som krav til informasjon til passasjerer, rettigheter for funksjonshemmede, krav om kompensasjon for indirekte tap, klageordninger m.v.

Lovhjemmel må vurderes nærmere.

Forslaget har gått til forliksprosedyre, som antas å være avsluttet ca 5 juni 2007. Begrunnelsen for forliksprosedyren er at Rådet ønsker at forordningen kun skal omfatte internasjonal transport, men Parlamentet ønsker at forordningen også skal omfatte nasjonal transport.

Sakkyndige instanser merknader

Forslaget har vært på bred høring i Norge. Forbrukermyndigheter og forbrukerorganisasjoner er positive til forslaget. Også operatørene og Jernbaneverket er positive til ønsket om å ivareta kundeperspektivet og kunderettighetene i et europeisk jernbanemarked. Imidlertid pekes det på at forslaget til dels virker å være lite gjennomarbeidet og mange bestemmelser virker uklare.

Videre påpekes det fra flere høringsinstanser at kravene som blir stilt innenfor de ulike transportområdene må utformes på en slik måte at det ikke oppstår konkurransevridning.

Forslaget er behandlet i spesialutvalget for transport.

KOM (2004) 232 Forslag til direktiv om lisensiering av jernbaneforetak

Sammendrag av innhold

Bakgrunnen for kodifiseringen (samling av rettsregler i ett regelverk) er at Kommisjonen i 1987 besluttet at all EU-lovgivning som hadde blitt endret maksimalt ti ganger skulle kodifiseres. Formålet med en slik kodifisering er å unngå et svært fragmentert regelverk fordelt på for eksempel et opprinnelig direktiv og mange endringsdirektiv.

Når det gjelder kodifiseringen av direktiv 95/18/EC, foreslås dette foretatt for å samle et regelverk som av årsaker som er nevnt ovenfor er spredt i endringsbestemmelser.

Kodifiseringen medfører ingen endringer mht. substans.

Direktivet omhandler krav til jernbaneforetak for å få utstedet en lisens i medlemslandet. En slik lisens utstedt i et medlemsland vil gjelde i hele EU-området. Organ som usteder lisen må være uavhengig av jernbaneforetaket.

Merknader

Direktiv 95/18/EF er implementert i norsk rett, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhetssertifikat og om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet, samt om sikkerhetsgodkjenning for å drive infrastruktur (lisensforskriften).

Sakkyndige instansers merknader

Forslaget har ikke vært sendt på høring da det ikke inneholder noen realitetsendringer. Forslaget har vært behandlet i spesialutvalget for transport.

KOM (2006) 784 Forslag til direktiv som endrer direktiv 2004/49/EF om sikkerhet på fellesskapets jernbaner

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la 13. desember 2006 frem forslag til direktiv som endrer direktiv 2004/49/EF om sikkerhet på Fellesskapets jernbaner, KOM(2006)784, 2006/0272(COD). Forslaget er hjemlet i Romatraktaten, Artikkel 71 (1). Forslaget skal vedtas etter samarbeidsprosedyren i Romatraktaten, Artikkel 251.

Forslaget skal lette jernbanetransport over landegrensene gjennom å forenkle godkjenningsprosedyrene for rullende materiell i de enkelte landene i forbindelse med grenseoverskridende trafikk, slik at et rullende materiell som er godkjent i et EU/EØS-land ikke skal behøve gjennomgå en ny godkjenningsprosedyre i et annet land utover det som er nødvendig for den infrastruktur som skal trafikkeres. Det vil i følge Kommisjonen derfor være nødvendig å bl.a. foreta endringer i artikkel 14 i sikkerhetsdirektivet som omhandler tillatelse til ibruktaking av rullende materiell som allerede er i bruk. Det foreslås at det kun skal være nødvendig å søke om ny tillatelse til ibruktaking om det settes spesifikke nasjonale krav som ikke er omfattet av den opprinnelige tillatelsen, for eksempel på grunn av utformingen av det jernbanenettet som jernbaneforetaket ønsker å operere på.

Tillatelse til ibruktaking

Det foreslås at den som ønsker å kjøre på et annet jernbanenett enn det der det rullende materiellet opprinnelig er godkjent, skal oversende til sikkerhetsmyndigheten i det land det ønsker å trafikkere, dokumentasjon med teknisk informasjon om det rullende materiellet sammen med informasjon om hvilket jernbanenett som det ønsker å kjøre på. Den tekniske dokumentasjonen skal inneholde følgende:

a) informasjon som på den ene siden dokumenterer at tillatelse til ibruktaking av materiellet er gitt i et annet EU-land, og som på den andre siden dokumenterer hvilke prosedyrer som er fulgt for å vise at det rullende materielle tilfredsstiller gjeldene sikkerhetskrav,

b) informasjon som viser tekniske data, vedlikeholdsprogram og driftsegenskaper,

c) fortegnelse som viser hvordan vedlikehold og drift tidligere har vært ivaretatt, og eventuelt tekniske endringer som er foretatt etter at det rullende materiellet fikk tillatelse til ibruktaking,

d) informasjon som viser at det rullende materiellets tekniske og driftsmessige egenskapene er kompatibelt med den infrastruktur som materiellet skal operere på, som for eksempel signalsystemer, sporvidde, maksimum tillatt aksellast mv.

Sikkerhetsmyndighetene i de enkelte landene skal ikke kunne kreve en ny tillatelse til ibruktaking som innebærer utlevering av ny informasjon om punktene a) og b) ovenfor. Imidlertid skal sikkerhetsmyndighetene i de enkelte landene kunne be om ytterligere informasjon for å kunne gjøre risikoanalyser eller for å utføre tester på jernbanenettet for å kunne verifisere at informasjonen som det refereres til i c) og d) ovenfor, er i tråd med gjeldene nasjonalt regelverk (som er notifisert til EU-kommisjonen i h.h.t. sikkerhetsdirektivet og interoperabilitetsdirektivet). Sikkerhetsmyndigheten skal i samråd med søkeren bestemme omfanget og innholdet i tilleggsinformasjonen, risikoanalysene og/eller testene.

Videre er det satt tidsfrister for behandling av søknader om tillatelse til ibruktaking av rullende materiell. I tilfelle myndigheten ikke avgjør søknaden innen angitte frister vil søknaden anses å være innvilget. Søkeren kan, i tilfelle søknaden ikke ble innvilget, innen en måned be om at søknaden tas opp til fornyet prøving. En avslag kan påklages til klageorganet i h.h.t. artikkel 30 i 2001/14/EF som er det nasjonale markedsovervåkingsorganet på jernbane (som i Norge er Statens jernbanetilsyn).

Klassifisering av nasjonale regler

Det foreslås en ny artikkel 14 a i direktivet. Denne bestemmelse omhandler klassifisering av nasjonale regler. For å lette prosedyrene som nevnt i artikkel 14 er det listet opp parametere som bør kontrolleres i forbindelse med ibruktakingen, jf. nytt bilag VI. Videre foreslås det å dele inn de nasjonale reglene i tre grupper:

- Gruppe A: internasjonale standarder og nasjonale regler som anses å være i samsvar (sikkerhetsmessig) med de nasjonale reglene i andre medlemsstater

- Gruppe B: Alle regler som ikke faller inn under A eller C

- Gruppe C: Regler som er strengt nødvendige og som må sees i sammenheng med den relevante infrastrukturen.

Det europeiske jernbanebyrået, ERA, skal sammenstille de nasjonale reglene som nevnt ovenfor i et felles dokument. I dette arbeidet skal også de nasjonale sikkerhetsmyndighetene delta.

Vedlikehold

_ For et rullende materiell (del av et rullende materiell), som det er gitt tillatelse til ibruktaking for, skal det også finnes et utpekt rettssubjekt som har ansvaret for vedlikeholdet av hver vogn.

Rettssubjektet kan være jernbaneforetaket selv, underleverandør eller vogninnehaver.

Vedlikeholdsprosedyrer m.v. skal kunne dokumenteres, og i tilfelle jernbaneforetak bruker vogner som tilhører flere ulike vogninnehavere, skal jernbaneforetaket fastsette nødvendige prosedyrer som verifiserer samsvar med gjeldende krav, jf. forslag til ny artikkel 14b.

Det er også foretatt noen redaksjonelle endringer.

Merknader

Forslaget vil kreve endringer i lisens- og sikkerhetsforskriftene.

Sakkyndige instansers merknader

Samferdselsdepartementet har sendt forslaget på høring til myndigheter, organisasjoner og jernbaneaktørene i markedet.

KOM (2006) 783 Forslag til direktiv om samtrafikkevnen på Fellesskapets jernbanesystem

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la 13. desember 2006 frem forslag til direktiv om samtrafikkevnen på Fellesskapets jernbanesystem, KOM(2006)783, 2006/ 0273(COD). Forslaget er hjemlet i Romatraktaten, Artikkel 71 og Artikkel 156. Forslaget skal vedtas etter samarbeidsprosedyren i Romatraktaten, Artikkel 251.

Forslag til direktiv, som er et s.k. "ny metode-direktiv" slår sammen direktiv 96/48/EF om samtrafikkevnen i det transeuropeiske jernbanesystemet for høyhastighetstog og direktiv 2001/16/EF om samtrafikkevnen i det transeuropeiske jernbanesystem for konvensjonell jernbane. Sammenslåingen er et ledd i Kommisjonens arbeid med å forenkle regelverk. Begrunnelsen for sammenslåingen er videre at de materielle mestemmelsene i de opprinnelige direktivene allerede i utgangspunktet i hovedsak er identiske, og at de tekniske krav som stilles til samtrafikkevnen i de ulike jernbanesystemene i hovedsak er/vil bli harmonisert. Videre er det i forbindelse med sammenslåingen foretatt materielle endringer på bakgrunn av at EU-kommisjonen har foreslått å lette jernbanetransport over landegrensene gjennom å endre godkjenningsprosedyrene for rullende materiell i de enkelte landene i forbindelse med grenseoverskridende trafikk. Disse endringer krever også en del mindre endringer i interoperabilitetsdirektivet. Det er videre foretatt redaksjonelle endringer i den forbindelse og på bakgrunn av den kommende jernbanepakke III, bl.a. hva gjelder henvisninger til regelverk m.v.

Nærmere om forslaget:

Det er bl.a. foreslått følgende endringer:

- Unttaksbestemmelsen i artikkel 7(a) om ikke å anvende tekniske spesifikasjoner (TSler) for prosjekter som befinner seg på et fremskredet stadium er nå blitt nærmere definert, jf. artikkel 2 (s),
- Det er innført en overgangsbestemmelse for samtrafikkkomponenter slik at de som allerede er utviklet skal kunne integreres i delsystemer på tross av at disse ikke helt er i overensstemmelse med den aktuelle TSlen, jf. artikkel 10, pkt. 5,
- ERA skal gis anledning til å oppdatere og publisere visse tekniske bilag i TSler, jf. artikkel 6, pkt. 9,
- Etter at det er gitt tillatelse til ibruktaking for et delsystem må det også oppfylle gjeldende krav til drift og vedlikehold. Det er derfor tatt inn en henvisning til sikkerhetsdirektivets artikkler 10 og 11 i artikkel 14,
- En teknisk uttalelse fra ERA skal av Kommisjonen kunne besluttes å kunne brukes frem til en endring av en TSI er foretatt, i tilfelle det anses å være nødvendig å gjennomføre en endring raskt. Dette på grunn av at prosedyrene for endringer i TSler er omstendelige og tar lang tid, jf. artikkel 17, pkt. 3,
- Det er foretatt endringer i artikkel 18 om teknisk kontrollorgans verifiseringer av delsystemer som muliggjør verifisering på flere stadier og som vil innebærer større fleksibilitet.
- ERA skal utarbeide en veiledning som bl.a. skal beskrive nærmere hvordan implementering av registre for infrastruktur og rullende materiell skal utformes. En slik veiledning skal vedtas av Kommisjonen, artikkel 24 pkt. 3.

Merknader

Forslaget krever endringer i samtrafikkforskriftene. ERAs nye oppgaver og forholdet til EØS-avtalen må avklares nærmere.

Sakkyndige instanser merknader

Forslaget er sendt på høring til relevante myndigheter, organisasjoner og aktører i jernbanemarkedet.

KOM (2004) 142 Forslag til direktiv om sertifisering av lokførere og ombordpersonale på Fellesskapets jernbanenett

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la den 3. mars 2004 frem et forslag til direktiv om sertifisering av lokførere og ombordpersonale på fellesskapets jernbanenett, COM(2004) 142, 2004/0048(COD). Forslaget innebærer innføring av sertifikat for lokførere og annet ombordpersonale med sikkerhetsansvar på fellesskapets jernbanenett.

Forslaget er hjemlet i Romatraktaten, Artikkel 71. Forslaget skal vedtas etter medbestemmelsesprosedyren, jf. Romatraktaten, Artikkel 251.

Bakgrunnen for Kommisjonens forslag er et ønske om å fjerne de tekniske hindringene for grenseoverskridende trafikk i et felles europeisk jernbanemarked og innføring av krav til interoperabilitet samt ytterligere å øke sikkerheten på jernbaneområdet.

Det foreslås en gradvis gjennomføring av direktivet. I første fase fra 2006-2008 skal medlemslandene implementere direktivet i nasjonal rett, samt etablere et register for lisenser. Under fase 2 fra 2008-2010 skal lokførere i grense-overskridende trafikk sertifiseres og i siste fase fra 2010-2015 andre lokførere og ombordpersonale. Et sertifikat vil bli delt inn i to deler: ett individuelt sertifikat (lisens) som stiller krav til kvalifikasjoner, alder, helse, både fysisk og psykisk, m.v., og som vil gjelde i hele fellesskapet, samt et kompletterende sertifikat som er knyttet opp til jernbanevirksomheten (foretaket eller infrastrukturforvalteren) der vedkommende er ansatt, og som vil inneholde spesifikke krav som er nødvendige for å kjøre på den aktuelle infrastrukturen og som er tilpasset det rullende materiellet som skal brukes. Det individuelle sertifikatet skal utstedes av et medlemslands jernbanesikkerhetsmyndighet (denne oppgaven kan av sikkerhetsmyndigheten under visse forutsetninger delegeres videre til akkrediterte personer eller organer). Det sertifikat som er knyttet opp mot virksomheten, skal utstedes av jernbaneforetaket eller av infrastrukturforvalteren.

Forslaget setter også krav til opplæringsprogram, herunder opplæringsmetoder, eksamen og kunnskaper om rullende materiell og infrastruktur, samt språk (i h.h.t tekniske spesifikasjoner i interoperabilitetsdirektivene, slik at lokfører i sikkerhetskritiske situasjoner kan kommunisere med infrastrukturforvalter).

Den kompetente myndigheten skal offentliggjøre prosedyrene for å få utstedt en lisens. En lisens skal utstedes på språket i det landet der lisensen er utstedt, senest tre uker fra det tidspunktet alle relevante dokumenter er mottatt. En lisens må fornyes hvert femte år.

Lisensholder skal med jevne mellomrom gjennomgå medisinske tester samt teste kunnskaper om strekninger og rullende materiell. Det stilles krav til at jernbaneforetak/ infrastrukturforvaltere skal etablere et system for å kontrollere at lisensholder overholder kravene som er satt til lisens og sertifikat. Det kompletterende sertifikatet opphører hvis ansettelsen i foretaket opphører. Foretaket skal informere den kompetente myndigheten om dette.

En beslutning fra den kompetente myndigheten skal kunne påklages.

Kompetent myndighet skal opprette register over alle utstedte lisenser, herunder endrede og inndratte lisenser. Myndigheten skal samarbeide med European Rail Agency og skal påse at samtrafikkevenn også er ivaretatt. Jernbaneforetak skal ha register på de kompletterende sertifikatene. Register skal i h.t. forslaget etableres i perioden 2006-2008.

Tilgang til opplæring må skje på ikke-diskriminerende grunnlag i h.h.t. forslaget til sikkerhetsdirektiv (jernbanepakke II).

Hvert femte år skal medlemslandene evaluere prosessene vedrørende sertifikatutstedelse m.v., herunder vurdere de krav til kunnskap og kompetanse etc. som stilles.

Direktivforslaget foreslår også at det skal utstedes sertifikat for annet personale enn lokførere. Slike krav vil enten stilles i relevante tekniske spesifikasjoner, utarbeides av European Rail Agency og fastsettes av Kommisjonen, eller om slike ikke finnes, skal minimumskrav utarbeides av kompetent myndighet i hvert enkelt land.

Kompetent myndighet i hvert medlemsland skal påse at kravene i h.h.t. direktivet er oppfylt, bl.a. gjennom inspeksjoner. Medlemslandene skal påse at det finnes et sanksjonssystem i tilfelle brudd på regelverket som implementerer direktivet.

Tunnelbane og trikk kan unntas fra direktivet. Det samme gjelder nett som er atskilt fra det øvrige jernbanenettet, og som bare transporterer passasjerer lokalt, samt privat infrastruktur som kun transporterer egen godstransport.

Merknader

Forskrift 18. desember 2002 nr. 1678 om krav til helse for personell med arbeidsoppgaver av betydning for sikkerheten ved jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (helsekravforskriften) setter minimumskrav til helse i jernbanevirksomheten, og retter seg kun til den enkelte virksomhet som pliktsubjekt. Forskrift 18. desember 2002 nr. 1679 om opplæring av personell med oppgaver av betydning for trafikksikkerheten ved jernbane (opplæringsforskriften) retter seg mot den enkelte virksomhet som pliktsubjekt, og inneholder kun minimumskrav til opplæring.

Forslaget krever forskriftsendring.

Forslaget har gått til forliksprosedyre. Denne antas å være avsluttet ca 5. juni 2007. Rådet ønsker at direktivet kun skal omfatte lokførere, men Parlamentet ønsker at direktivet også skal omfatte annet ombordpersonale med sikkerhetssansvar.

Sakkyndige instanser merknader

Forslaget har vært på høring til relevante myndigheter og organisasjoner i Norge, og høringsinstansene er i hovedsak positive til forslaget. Forslaget har vært til behandling i spesialutvalget for transport.

KOM (2004) 139 Forslag til direktiv om endring av direktiv 91/440/EF om utviklingen av Fellesskapets jernbaner

Sammendrag av innhold

Kommisjonen la den 3. mars 2004 frem et forslag til direktiv som endrer direktiv 91/440/EEC om utvikling av Fellesskapets jernbaner COM (2004) 139, 2004/0047 (COD). Forslaget innebærer liberalisering av internasjonal passasjertransport med jernbane, inkludert kabotasje, fra 2010. Et

jernbaneforetak som skal utføre internasjonal passasjer-transport må ha lisens fra det land det er etablert og fått utstedet sikkerhetssertifikat fra de landene der transporten skal utføres.

Forslaget er hjemlet i Romatraktaten, Artikkel 71. Forslaget skal vedtas etter medbestemmelsesprosedyren, jf. Romatraktaten, Artikkel 251.

Bakgrunnen for Kommisjonens forslag er ønsket om få økt andelen transporter med jernbane i Europa, herunder få en mer effektiv jernbanetransport. Liberalisering av passasjertransport må også sees i sammenheng med utarbeidelse av felles krav til sikkerhetsregler og til passasjerrettigheter. Videre har EU-parlamentet gitt klart uttrykk for at man ønsker å liberalisere denne type transport.

På passasjerområdet er det i dag i EØS-regelverket kun åpnet opp for at internasjonale sammenslutninger (sammen-slutninger av minst to jernbaneforetak etablert i ulike EØS-stater) kan utføre internasjonal passasjertransport under forutsetning av at disse har lisens for den jernbanevirksomheten som skal utføres, samt sikkerhetssertifikat.

Av forslag til endringer i direktiv 91/440/EEC, artikkel 10, paragraf 3 (a), fremgår det at medlemslandene senest 1. januar 2010 skal åpne opp jernbanenettet for internasjonal passasjertransport, inkludert kabotasje.

Av artikkel 10 paragraf 3 (b) fremgår det at medlemsstatene kan begrense tilgangen til nettet på en strekning som inngår i offentlig kjøp av persontransporttjenester under forutsetning av at slike kjøp er i overensstemmelse med gjeldende EU-regelverk [\[1\]](#) om offentlig kjøp av persontransporttjenester.

En slik begrensning kan imidlertid kun gjøres når det er strengt nødvendig for å opprettholde den økonomiske balansen (grunnlaget) for kjøpsavtalen, og at begrensningen av konkurransen har blitt godkjent av "regulatory body" i h.h.t. direktiv 2001/14/EF artikkel 30.

Alle henvisninger til internasjonale sammenslutninger av jernbaneforetak er strøket i endringsdirektivet.

[\[1\]](#) Rådsforordning nr. 1191/69 (EØF) av 26. juni 1969 om medlemsstatenes tiltak i forbindelse med forpliktelser som har sammenheng med begrepet offentlig tjenesteytelse innen transport med jernbane, på vei og innlands vannvei

Merknader

I lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 8 kan Kongen (delegert til Samferdselsdepartementet, jf. kgl.res. 22. november 1996 nr. 1076) bestemme at den som har tillatelse til å drive trafikkvirksomhet, kan få tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet, herunder gi nærmere bestemmelser om omfanget og vilkårene for slik tillatelse. En slik åpning for konkurranse som foreslås vil kreve forskriftsendring.

"Regulatory-body"-myndigheten i h.h.t. artikkel 30 i direktiv 2001/14/EF er i Norge lagt til Statens jernbanetilsyn. Den godkjenningsordning som ligger i forslaget, er ikke tillagt "regulatory-body"-funksjonen som Statens jernbanetilsyn har i dag, og en slik utvidelse av denne må i tilfelle nedfelles i regelverket.

Det er uvisst i hvor stor grad forslaget vil påvirke utgiftene for statlig kjøp av persontransporttjenester. Dette er imidlertid avhengig av om det norske markedet anses å være interessant for internasjonal transport, inkludert kabotasje, for internasjonale operatører.

Forslaget kan være et ledd i økt jernbanetransport over landegrensene.

Sakkyndige instanser merknader

Forslaget har vært sendt på høring til berørte myndigheter og organisasjoner i Norge. Høringsinstansene har i hovedsak uttalt seg positivt til forslaget. Imidlertid er det fra norsk side viktig at direktivet ikke skal lede til sosial dumping. Forslaget har vært behandlet i spesialutvalget for transport.

Kapittel VI Sivil luftfart

KOM (2005) 190 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om endring av forordning nr. 1592/2002 vedrørende "terms of office" til ledende personell i EASA

Sammendrag av innhold

Kommisjonens forslag av 13. mai 2005 omhandler endring og harmonisering av reglene om tilsetting og forlengelse av ansettelsestiden for ledende personell (president, administrerende direktør og underdirektører) i EUs 20 desentraliserte byråer.

De fleste av disse byråene ledes av en administrerende direktør som er ansvarlig overfor et styre. Det eksisterende regelverket for det enkelte byrå regulerer hvordan ansettelse av ledende personell skal skje, hvor lang tjenesteperioden er og vilkårene for om nåværende direktør skal få forlenget sitt mandat.

Kommisjonen har etter undersøkelser funnet ut at det blant EUs byråer er ulik praksis mht. hvordan ansettelse av ledende personell skjer. Kommisjonen foreslår derfor å harmonisere regelverkene. Derved oppnås det lik praksis for ansettelse og forlengelse av tjenestetiden for ledende personell i EUs desentraliserte byråer – med unntak av to byråer som på grunn av deres begrensede varighet ikke har behov for endringen. [1] Endringen innebærer at beslutning om forlengelse av tjenesteperioden for ledende personell skal være basert på en vurdering av innsats og resultater oppnådd i første tjenesteperiode, samt byråets behov for kontinuitet. Videre skal det tas hensyn til byråets plikter og oppgaver i den kommende perioden. Vurderingen av om sittende administrerende direktør og underdirektør skal få forlenget sitt mandat foretas av EU Kommisjonen. Fornyelse av mandatet skal kun skje én gang, og forlengelsen vil være begrenset til 5 år.

Merknader

For Norge har denne endringen av forordningen liten praktisk betydning. Dette fordi Norge ikke har stemmerett i EASAs styre, og derfor ikke deltar i valget på slikt ledende personell.

[1] The European Agency for Reconstruction and the European Network and Security Agency.

KOM (2005) 429 Forslag til forordning om felles bestemmelser om sikkerhet i sivil luftfart

Sammendrag av innhold

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2320/2002 av 16. desember 2002 om fastsettelse av felles bestemmelser om sikkerhet i sivil luftfart, heretter kalt rammeforordningen, trådte i kraft i EU-landene 19. januar 2003. Forordningen ble utarbeidet som en følge av hendelsene knyttet til 11. september 2001. Kommisjonsforordning (EF) nr. 622/2003 av 4. april 2003 om fastsettelse av tiltak for gjennomføring av felles grunnleggende standarder for luftfartssikkerhet inneholder detaljerte sikkerhetskrav. Det er vedtatt diverse kommisjonsforordninger for å utfylle rammeforordningen. Erfaringene over tid har vist at rammeforordningen er for detaljert, og at det er behov for en strukturell endring.

Forslaget til ny/revidert rammeforordning representerer derfor primært en opprydning og forenkling av forordningsteksten i nr. 2320/2002. F. eks. regler om operasjonelle og tekniske standarder er foreslått tatt ut av forordningen. Videre er uklarheter i forordningsteksten søkt

endret. I forslaget er det imidlertid inntatt et kapittel om bl.a. bruk av "in-flight security officer", [1] dvs. bevæpnet politi, autoriserte vakter o.l. ombord i fly, og det representerer en substansiell utvidelse av forordningens virkeområde og en utvidelse av Kommisjonens kompetanse. For tiden er det ikke noe EU-lovgivning som regulerer forhold av denne karakter. Det legges til grunn i forslaget at det enkelte land avgjør om det skal innføres en slik ordning.

I gjeldende rammeforordning er en "lufthavn" ethvert område i en medlemsstat som er åpen for kommersiell lufttransport. I forslaget er virkeområdet for forordningen utvidet til å gjelde alle lufthavner med sivil luftfart innenfor EU/EØS området.

Hovedregelen er at det skal være felles sikkerhetsstandarder i medlemslandene. Det er foreslått et viktig unntak. EU-kommisjonen kan (etter visse prosedyrer) gi retningslinjer som gir medlemsstatene mulighet for å operere med sikkerhetsstandarder basert på lokal risikovurdering. Slike alternative sikkerhetstiltak skal ev. kunne rettferdiggjøres ut i fra størrelsen på lufthavnen, eller grunner som gjelder "...the nature, scale or frequency of operations or of other relevant activities".

Det er foreslått hjemmel til å gi EU-Kommisjonen en viss myndighet mht å godta tredjelandssikkerhetsstandarder.

Det er videre foreslått at medlemsstaten skal ha straffebestemmelser som kan anvendes på overtredelser av reglene i forordningen. Bestemmelsene av denne karakter må være effektive, stå i forhold til overtredelsen og bidra til å forhindre gjentakelse.

I likhet med gjeldende rammeforordning omhandler ikke forslaget noe om hvordan sikkerhetstiltakene skal finansieres. Det er fortsatt overlatt til det enkelte land å bestemme finansieringsmåten.

[1] I forslaget til forordning er det gitt følgende definisjon: "...means a person who is employed by a State to travel on an aircraft of the air carrier licensed by it with the purpose of protecting that aircraft and its occupants against acts of unlawful interference"

Merknader

Norge har implementert EUs regelverk om sikkerhet i sivil luftfart, og det er nedfelt i forskrift av 30. april 2004 nr. 715 om forebygging av anslag mot sikkerheten i luftfarten. Utarbeidelsen av forslaget til ny rammeforordning har skjedd i arbeidsgrupper, ledet av EU-Kommisjonen. Medlemmene i arbeidsgruppene er hentet fra EUs komité vedr. sikkerhet i sivil luftfart, der Norge har observatørstatus. Diverse høringsinstanser har vært involvert under EUs arbeid med forslaget. Forslaget kan i stor grad sammenlignes med en ordinær lov som angir de overordnede rammer og prinsipper (rettslige standarder). Det er følgelig de fremtidige, utfyllende kommisjonsforordninger som vil ha betydning for hvordan regelverket i praksis vil bli. Norge er representert i arbeidsgrupper som er nedsatt av EU-Kommisjonen for å utforme utkast til kommisjonsforordning som skal erstatte ovennevnte nr. 622/2003. F. eks. når det gjelder lufthavner som i dag ikke er åpne for kommersiell lufttransport, vil forslaget få konsekvenser som vi foreløpig ikke har oversikt over - før det utfyllende regelverket foreligger. I forslaget til forordning legges det opp til at nasjonalstatene gis en stor grad av fleksibilitet til å fastsette sikkerhetstiltak - ut fra en lokal risikovurdering. Det kan være behov for å bygge opp kompetanse hos luftfartsmyndighetene til å foreta slik risikovurdering. Det må videre vurderes ev. behov for nye bestemmelser i luftfartsloven som regulerer overtredelser av forordningen, ut i fra de retningslinjer som forordningen krever.

Sakkyndiges instansers merknader

SD sendte den 9. februar 2006 EUs daværende forslag til ny rammeforordning ut på høring, og det innkom merknader som fortsatt er relevante i lys av foreliggende utkast til rammeforordning.

Justisdepartementet (JD) viste i sin høringsuttalelse av 29. mars 2006 til gjeldende praksis om bruk av "air marshals" ombord i fly, og la til grunn at forslaget ikke ville medføre endring i gjeldende norsk syn på bruk av "air marshals". JD har videre i sin høringsuttalelse (nr.2) av 30. mars 2006 oversendt brev av 29. mars 2006 fra Sysselmannen på Svalbard. Det vises til at virkeområdet for gjeldende forordning er foreslått endret, slik at alle lufthavner med sivil luftfart

skal omfattes. På Svalbard er det flere landingsplasser for ikke-allmen bruk, og som er åpne for ervervsmessig luftfart. Det gjelder: Sveagruva, Ny Ålesund og Kapp Heer.

Posten Norge AS (Posten) tok i sin høringsuttalelse av 30. mars 2006 utgangspunkt i gjeldende regelverk som pålegger postoperatørene omfattende krav til sikkerhetskontroll for post som skal med fly. For å kunne tilpasse seg de skjerpede sikkerhetskravene måtte Posten gjøre betydelige endringer i interne produksjonsprosesser. Sikkerhetskontrollen medfører at overføringstidene på flyplassene måtte forlenges. F. eks. kundenes innleveringsfrister ble fremskyndet. I tillegg kommer merkostnader ved gjennomlysning av posten. Posten er i prinsippet enig i formålet med endringsforslaget. Men, Posten går imot forslaget om å fjerne kapittelet om post, dvs. Posten går imot at postsektoren underlegges bestemmelsene for fraktsektoren. Dette synet har også Post Europ meddelt EU-Kommisjonen, da det er et syn som deles av europeiske postselskaper. Gjeldende regelverk tar hensyn til de reelle ulikheter mellom postsektoren og fraktsektoren – mht produksjonsprosessene og markedsmessig særtrekk. Postsektoren karakteriseres av masseforsendelser (bulkvolumer) som består av enkeltvis sendinger, mens fraktsektoren transporterer individuelle varepartier. Postsendinger utgjør mindre risiko, jfr. at krav til sikkerhetskontroll ikke gjelder for brev av en viss tykkelse mm. I Sverige og Finland sendes innenlandsposten med egne postfly. I Norge er postfremføringen i langt større grad enn i andre europeiske land basert på flytransport. De nye kravene vil da særlig ramme postsektoren i Norge, dersom dagens bestemmelser for postsektoren ikke videreføres. For Posten vil det resultere i redusert servicenivå for kundene og økte produksjonskostnader. Hvis dagens regler videreføres, har Posten ingen innvendinger til forslaget.

Oslo Lufthavn (OSL) anførte i sin høringsuttalelse av 30. mars 2006 at foreliggende forslag ikke endrer realiteten mht de securitykrav som skal være implementert ved lufthavnene. OSL er medlem av Airport Councils International – Europe (ACI) og har via ACI's Security Committee gitt uttalelser i de tidligere faser av den reviderte forordningen.

Norsk flytekniker organisasjon (NFO) påpeker i sin høringsuttalelse av 31. mars 2006 hvor vanskelig det er med regler som gjør at de som skal reparere fly ikke kan komme i kontakt med passasjerer. Det blir nærmest umulig å reparere et fly som er i drift med korte bakkestopp. NFO mener derfor at det er viktig at ansatte og nødvendig verktøy er sikkerhetsklarert på forhånd.

Finansdepartementet (FIN) uttalte i brev av 5. april 2006 at dersom forslaget vedtas, vil FIN gi eventuelle merknader først når forslaget skal gjennomføres i norsk rett, samt at det foreligger en beskrivelse av de økonomiske og administrative konsekvensene.

Konkurransetilsynet anførte i sin høringsuttalelse av 31. mars 2006 at utkastet ikke reiser konkurranserettslige spørsmål av betydning.

SHT, Transportbrukernes Fellesorganisasjon, Politidirektoratet, Barne- og likestillingsdepartementet og Forsvarsdepartementet hadde ingen merknader.

KOM (2005) 579 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av forordning (EF) nr. 1592/2002 om felles regler på for sivil luftfart og om opprettelse av et europeisk byrå for flysikkerhet (EASA)

Sammendrag av innhold

Formålet med forslaget er i første rekke å utvide EASAs kompetanse til også å omfatte drift av luftfartøyer, sertifisering av flygebesetninger og forhold knyttet til 3. lands luftfartøyer, da EASA i dag kun har kompetanse innenfor områdene teknisk sertifisering og vedlikehold av luftfartøyer m.v. [\[1\]](#)

Forslaget består av endringer til selve EASA-forordningen, nye annekser til forordningen med bl.a. forslag til overordnede regler (såkalte "Essential Requirements") for sertifisering av flygebesetninger og drift av luftfartøyer samt forslag til endringer i Anneks II. (Sistnevnte er en liste over kategorier av luftfartøy som ikke omfattes av EASA-forordningen.) [\[2\]](#) Forordningen vil senere bli fulgt opp gjennom mer detaljerte regler (såkalte "Implementing Rules", her også omtalt som "IR"). [\[3\]](#) Nærmere om forslaget vedr. drift av luftfartøyer

Angående drift av luftfartøyer, foreslår EU-Kommisjonen at Fellesskapet skal ha kompetanse for luftfartsoperasjoner - uansett om den er ervervsmessig eller ikke. Hva gjelder ervervsmessig

luftfartsvirksomhet foreslås regler om sertifisering av operatører i tråd med dagens nasjonale regelverk. Nærmere regler om dette vil bli gitt i form av IRer, og vil bygge på eksisterende felles-europeiske regler. Nasjonale luftfarts-myndigheter skal håndheve regelverket, herunder utstede sertifikater til nasjonale operatører. EASA skal på sin side utstede godkjenninger til utenlandske operatører og EU-operatører, dersom nasjonale luftfartsmyndigheter i dette landet ber EASA om dette. Videre skal EASA kunne utstede direktiver knyttet til operative forhold, samt dispensere fra regelverket. Hva gjelder ikke-erhvervsmessig luftfartsvirksomhet foreslås det differensierte regler avhengig av luftfartøyenes kompleksitet. Slik luftfarts-virksomhet vil ikke kreve sertifikat, kun en form for egenerklæring om at luftfartøyet er i samsvar med regelverket dersom den utføres med komplekse luftfartøy.

Nærmere om forslaget vedr. sertifisering av flybesetninger

Angående sertifisering av piloter, foreslår EU-Kommisjonen at Fellesskapet skal ha kompetanse, uansett om disse pilotene er involvert i ervervsmessig luftfartsvirksomhet eller ikke. Hva gjelder piloter i ervervsmessig luftfartsvirksomhet foreslås det innført regler om kvalifikasjonskrav for sertifikat, herunder godkjenning av flyskoler og sertifisering av "syntetisk treningsutstyr" (simulatorer). Dette er også i tråd med dagens regelverk. Nærmere regler om dette vil bli gitt i form av IRer, og vil bygge på eksisterende felles-europeiske regler. Nasjonale luftfartsmyndigheter skal håndheve regelverket overfor og sertifisere nasjonale subjekter (organisasjoner, syntetisk treningsutstyr og personer), mens EASA vil forestå dette overfor 3. lands subjekter.

Hva gjelder piloter i ikke-erhvervsmessig luftfartsvirksomhet foreslås det igjen differensierte sertifikatregler, avhengig av luftfartøyets kompleksitet og/eller det luftrom de flyr i. Slike piloter vil enten måtte inneha et sertifikat som vil bygge på dagens regelverk eller et nytt amatørflyversertifikat. Kvalifikasjonskravene for det sistnevnte sertifikat, herunder de medisinske kravene, foreslås satt lavere enn kravene for tilsvarende flysertifikat i dag. Videre foreslås det at utstedelse av slike sertifikater kan gjøres av uavhengige "Assessment bodies". Nærmere regler for piloter i ikke-erhvervsmessig luftfartsvirksomhet, herunder akkreditering av "Assessment bodies", vil bli gitt i form av IRer. Selve akkrediteringen av slike organ foreslås lagt både til EASA og til det enkelte nasjonale luftfartsmyndighet, slik at det enkelte organ kan velge hvem som skal akkreditere det.

Hva gjelder kabinbesetning foreslås det at slikt personale skal inneha en attestasjon, som dokumenterer at disse oppfyller nærmere bestemte kvalifikasjonskrav. Til orientering inneholdt ikke det tidligere forslaget fra EASA kvalifikasjonskrav for slikt personale.

Nærmere om forslaget vedr. forhold knyttet til 3. lands luftfartøyer

Hva angår luftfartsvirksomhet utført av 3. lands operatører, foreslår EU-Kommisjonen at disse skal underlegges det samme regelverket, herunder de samme operasjonelle krav for bruk av luftrommet, som EU-operatører. I den forbindelse foreslås det også at 3. lands operatører involvert i ervervsmessig luftfartsvirksomhet må kunne attestere etterlevelse av regelverket. Kontroll med dette, og utstedelse av et sertifikat til 3. lands operatører, vil bli lagt til EASA. Det blir pekt på at arbeidet med å utstede attestasjon/sertifikat til utenlandske operatører vil effektiviseres ved inngåelse av bilaterale avtaler med hjemlandet til vedkommende operatør om gjensidig anerkjennelse av sertifikater m.v. For øvrig foreslås det her at ansvaret for EUs såkalte SAFA-direktiv [4] blir overført til EASA, herunder at direktivet blir omgjort til en IR.

Nærmere om andre elementer i forslaget

- Det foreslås at "Qualified entities", som utfører sertifiseringsoppgaver på vegne av EASA eller nasjonale luftfartsmyndigheter, skal akkrediteres av EASA. Videre foreslås det at Kommisjonen kun skal fatte beslutninger om nasjonale avvik, der disse ikke er i samsvar med EASA-forordningen og/eller underordnet regelverk.
- Det foreslås å etablere et "Executive Board", som skal virke som et arbeidsutvalg innenfor dagens styre ("Management Board") – bl.a. med fullmakt til å vedta strategiske retningslinjer knyttet til Byråets oppgaver, organisering og funksjoner samt forberede og kontrollere gjennomføringen av styrets beslutninger. Dette er i tråd med et forslag fra Kommisjonen til en

avtale mellom EU-institusjonene angående en felles overordnet styringsstruktur for EU-byråene.

Merknader

Norge ble medlem av EASA 1. juni 2005. Fra samme tidspunkt trådte EASA-forskriften i kraft. Denne forskriften gjennomførte bl.a. EASA-forordningen i norsk rett. I tillegg ble ytterligere to forskrifter vedtatt. Disse to forskriftene gjennomføre de såkalte Implementing Rules innenfor områdene sertifisering og vedlikehold. Forslaget vil innebære at EASA-forskriften må endres. Det foreliggende forslag vil, i all hovedsak, innebære en ansvarsfordeling mellom EASA og nasjonale luftfartsmyndigheter, der EASA vil få ansvaret overfor 3. lands subjekter mens nasjonale luftfartsmyndigheter vil få ansvaret overfor nasjonale subjekter. Dette er i samsvar med den ansvarsfordeling som allerede er etablert i forordning 1592/2002 mellom EASA og nasjonale luftfartsmyndigheter når det gjelder sertifisering og vedlikehold av luftfartøyer.

Administrative, økonomiske, budsjettmessige og rettslige konsekvenser

Konsekvenser for norske luftfartsaktører

Forslaget vil trolig innebære begrensede konsekvenser for norske luftfartsaktører, da det i første rekke vil være de mer detaljerte "implementing rules" som vil stille de særskilte krav som aktørene må etterleve. Fra EU-Kommisjonen er det blitt presisert at disse vil bygge på JAAs regelverk, som Norge allerede har gjennomført i medhold av luftfartsloven.

Forutsatt at forslaget om et amatørflygersertifikat blir vedtatt kan dette innebære større valgfrihet og lavere kostnader knyttet til en eventuell flygerutdanning. Dette kan kanskje igjen bidra til økt rekruttering til flygeryrket. På den annen side er det en viss bekymring for at forslaget kan få negative sikkerhetsmessige konsekvenser og konsekvenser for kundegrunnlaget til dagens norske flyskoler.

Konsekvenser for Luftfartstilsynet og andre offentlige instanser

Forslag vil trolig innebære begrensede konsekvenser for Luftfartstilsynet, med unntak av forslaget om et amatørflygersertifikat. I utgangspunktet legges opp til den ansvarsfordeling som allerede eksisterer mellom EASA og de nasjonale luftfartsmyndighetene innenfor området vedlikehold, der de nasjonale myndighetene er ansvarlig for å utstede godkjenninger og sertifikater ovenfor nasjonale aktører iht. eget gebyrregelverk. Hvis forslaget om et amatørflygersertifikat blir vedtatt vil dette innebære administrative og økonomiske konsekvenser for Luftfartstilsynet. Tapte gebyrinntekter for Luftfartstilsynet vil trolig være i størrelsesordenen 4 millioner kroner. Dette tallet må imidlertid justeres mot lavere personalkostnader, som følge av tapte arbeidsoppgaver og mindre behov for personell.

Sakkyndige instansers merknader

EASAs diskusjonsdokument fra 2004 og EASAs forslag til endring av EASA-forordningen fra 2005 har begge vært sendt på høring. I forbindelse med EASAs diskusjonsdokument mottok Luftfartstilsynet kun materielle kommentarer fra Flyselskapenes Landsforeningen. Kommentarene fra Foreningen var i det vesentligste i tråd med Luftfartstilsynets syn. I forbindelse med EASAs forslag til endring av EASA-forskriften mottok Luftfartstilsynet kun svar fra Justisdepartementet, Moderniseringsdepartementet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Ingen av instansene hadde ingen merknader til forslaget. Luftfartstilsynet har vært, og er fortsatt, i mot å introdusere et nytt sertifikat med lavere krav enn dagens krav til amatørflygersertifikat.

[1] Jfr. EASA-forordningens artikkel 7, der det fremgår at Kommisjonen skal "... snarest mulig ... fremlegge egnede forslag [om drift av luftfartøyer og sertifisering av flygebesetninger] for Europaparlamentet og Rådet.". Videre artikkel 12 (2) litra b, der det fremgår at EASA skal "... bistå Kommisjonen ved å forberede de tiltak som skal treffes i forbindelse med gjennomføringen av denne forordning."

[2] Som en konsekvens av dette er det overlatt til Medlemslandene å fastsette regler ang. drift av luftfartøyer og sertifisering av flybesetninger for så vidt angår slike luftfartøyer.

[3] Reglene vil trolig bygge på dagens sikkerhetsregler utviklet av Det europeiske samarbeidsforumet "Joint Aviation Authorities" (heretter "JAA").

[4] Direktiv 2004/36 om sikkerhet forbundet med tredjelands luftfartøyer som benytter Fellesskapets lufthavner. Kalles også "SAFA-direktivet". (SAFA: "Safety of foreign aircraft".)

Forslag til forordning om overføringsprotokoller som skal brukes i meldingsutveksling mellom enheter i lufttrafikkjenesten

Sammendrag av innhold

Forordning gir utfyllende bestemmelser til forordning (EF) nr. 552/2004 (interoperabilitetsforordningen under Single European Sky) for å sikre interoperabilitet (samvirkeevnen) i det europeiske lufttrafikkstyringsnettverket.

Både hjemmelsforordningen (forordning (EF) nr. 552/2004) og Kommisjonsforordningen har som formål å ivareta flysikkerheten ved å sikre interoperabilitet mellom ulike systemer, komponenter og tilhørende prosedyrer som benyttes av de ulike lufttrafikkjenesteenhetene i Europa. Frem til nå har kravene som sikrer interoperabilitet i liten grad vært formelt forankret i lov/forskrift, selv om en viss grad av interoperabilitet har vært oppnådd gjennom Eurocontrols arbeid.

Forordningen omhandler overføringsprotokoller som skal brukes i utveksling av informasjon mellom enheter i lufttrafikkjenesten i forbindelse med overlevering fra én enhet til en annen av gjennomgående trafikk. Innføringen av forordningen må sees i sammenheng med at eksisterende teknologi videreutvikles og ny teknologi tas i bruk (særlig internett, IP/IPAX) ved sending av data/informasjon i lufttrafikkjenesten, slik at man får et felles nettverk for dette formålet i Europa.

Forordningen forutsetter at Eurocontrol, når det gjelder forhold som fordrer operasjonell koordinering mellom flysikringstjenestetilbydere, kan bes om å utarbeide nærmere fellesskapsspesifikasjoner ("Community Specifications") som blir en form for "soft law" ved at dersom disse følges, er det forutsatt at kravene i forordningen er oppfylt.

Merknader

Forslaget til forordning er hjemlet i forordning (EF) nr. 552/2004 vedrørende interoperabilitet i det europeiske lufttrafikkstyringsnettverket (interoperabilitetsforordningen under Single European Sky), Artikkel 3.

Det er ikke klart hvilke administrative og økonomiske konsekvenser forordningen medfører for aktører i norsk luftfart. Regelverket antas i første rekke å ha betydning for utøvelsen av Avinor og Forsvarets virksomhet. Avinor og Forsvaret har hovedsaklig sammenfallende interesser hva angår utformingen av forordningen. I forbindelse med prosessen under behandlingen av regelverket i "Single Sky Committee" har Luftfartstilsynet hatt en løpende dialog med Avinor og Forsvaret. Konsekvensene for produksjonsgrupperinger innenfor ATM-utstyr og systemer som direkte må innrette utvikling og produksjon etter nye rammevilkår er ikke kartlagt. Forordningen kan innarbeides i norsk rett som en forskrift med hjemmel i luftfartsloven.

Sakkyndige instansers merknader

Luftfartstilsynet har ikke spisskompetanse på dette området, men ønsker snarest mulig å få etablert en overordnet kompetanse på dette området. Vi støtter oss derfor til de faglige anbefalinger fra blant annet Eurocontrol om at forordningen vil kunne bidra til å bedre flysikkerheten, og finner at eventuelle administrative og kostnadmessige ulemper i utgangspunktet vil oppveies av dette. På denne bakgrunn har Luftfartstilsynet vært positiv til norsk tilslutning til forordningen.